Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Balzac, Honoré de.; paa Dansk ved Oscar Madsen.
Titel | Title:	Skuffelser
Alternativ titel | Alternative title:	Illusions perdues.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn ; Kristiania : A. Christiansens Kunstforlag, 1898
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58,- 2.22

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 10452 6

+REX

SKUFFELSER

2. BIND

LUCIENS DUEL
MED MICHEL

HONORÉ DE BALZAC:

SKUFFELSER

(ILLUSIONS PERDUES)

ROMAN

PAA DANSK VED

OSCAR MADSEN

2. BIND

A. CHRISTIANSENS KUNSTFORLAG

KJØBENHAVN KRISTIANIA

MDCCCXCVIII

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

KJØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

Klokken fem laa Digteren endnu og sov, vugget i Søvn af den guddommeligste Sanserus; han havde set et Glimt af Skuespillerindens Værelse, et allerkæreste Luksusprodukt i hvidt og rosa, en lille Verden af kokette Vidundere, som overgik det, Lucien alt havde beundret hos Florine. Coralie var staaet op. Hun skulde være paa Teatret Klokken syv for at spille sin Rolle som Andalusierinde. Hun havde endnu en Gang betragtet sin kære Digter, der glad var slumret ind; hun havde beruset sig uden at kunne mætte sig i denne rene Kærlighed, der forenede Sansernes Lyst med Hjærtets og Hjærtets med Sansernes. Hendes Lykke blev forstyrret af Berenice.

„Hr. Camusot er kommen. Han véd, at De er hjemme“, raabte hun.

Lucien rejste sig, idet han med medfødt Ridderlighed straks var paa det rene med, at det gjaldt ikke at skade Coralie. Berenice slog et Forhæng til Side. Lucien kom ind i et nydeligt Toilettekabinet, hvor Berenice og Coralie i utrolig Hast bragte ham hans Klædningsstykker. Da Købmanden traadte ind, faldt Digterens Støvler netop Coralie i Øjnene; Berenice havde stillet dem foran Kaminen for at varme dem, efter at hun i Smug havde pudset dem.

Baade Coralie og Tjenestepigen havde glemt disse Støvler, der stod dèr som en hæslig Anklage. Berenice forlod Stuen efter at have vekslet et uroligt Blik med sin Frøken. Coralie satte sig i sin Lænestol og bad Camusot tage Plads i en Gyngestol. Den brave Mand, der tilbad Coralie, saa' paa Støvlerne og vovede ikke at se op paa sin Elskerinde.

„Skal jeg gøre kort Proces for dette Par Støvlers Skyld og forlade Coralie? Det vilde være at vredes for en Bagatel. Der er Støvler allevegne. Disse vilde være bedre anbragte i en Skomagers Butik eller paa Boulevarderne, paa Benene af en spaserende Herre. Paa dette Sted — og uden Ben i — fortæller de mange Ting, der ikke tyder paa Troskab. Men jeg er halvtresindstyve Aar, det maa jeg huske paa: jeg bør være blid som Amor".

Denne fejge Moral var slet ikke til at undskylde. Støvlerne var ikke Halvstøvler af den Slags, der bruges nu til Dags, og som en distræt Mand til Nød kunde overse; det var, som Moden dengang krævede det, et Par lange, elegante blanke Støvler, der næsten kunde bruges til at spejle sig i, og som plejede at sidde over stramme Benklæder, i Reglen af lys Farve. Saaledes maatte disse Støvler stikke den hæderlige Silkekøbmand i Øjnene, og hvad værre er, de stak ham i Hjærtet.

„Hvad fejler De?" spurgte Coralie ham.

„Ingenting", svarede han.

„Gør mig den Tjeneste at ringe", sagde Coralie, smilende over Camusots Fejghed. „Berenice", sagde hun til Normannerinden, saa saare denne kom ind, „skaf mig dog et Par Kroge til igen at faa de forbandede Støvler trukket paa med. Og glem ikke at bringe mig dem hen i Garderoben i Aften".

„Hvordan? Er det Deres Støvler?“ spurgte Camusot og trak Vejret lettere.

„Ja, hvis skulde det ellers være?“ spurgte hun med overlegen Ro. „Tykke Fæhoved — De troede da ikke?... Aa, det kunde ligne ham at tro det“, sagde hun til Berenice. „Jeg har en Mandsrolle i et af Stykkerne og har aldrig før været klædt som Mand. Teater-Skomageren har bragt mig disse Støvler til at lære at gaa i, indtil han bliver færdig med det Par, han har taget Maal af; han hjalp mig dem paa, men de klemte mig saa rædsomt, at jeg tog dem af igen. Nu maa jeg trække i dem paany — alligevel“.

„Tag dem ikke paa, hvis de generer Dem“, sagde Camusot, hvem Støvlerne unægtelig havde generet nok saa meget.

„Frøkenen kunde ogsaa være fornuftig“, sagde Berenice, „i Stedet for at pine sig selv, som for lidt siden. Hun græd af Smærte, Hr. Camusot, og hvis jeg var Mand, skulde aldrig en Kvinde, jeg brød mig om, faa Lov at græde! Det var ogsaa meget fornuftigere at tage Støvler af ganske fint Saffian. Men Direktionen er saa gnavset. Herren skulde bestille Frøkenen et Par“ — —.

„Ja, det skal jeg“, sagde Købmanden. „De var i Færd med at staa op“, vendte han sig til Coralie.

„Ja, lige i dette Øjeblik; jeg kom først hjem Klokken seks; jeg søgte efter Dem allevegne, og jeg maatte beholde min Droske i syv Timer for Deres Skyld. Det kalder De for Kærlighed! At glemme mig for Flaskerne! Jeg har maattet gaa Rollen igennem idag, for nu skal jeg formodentlig spille hver Aften, saa længe *Alcaden* trækker Hus. Jeg maa sørge for ikke at gøre til Usandhed, hvad det unge Menneske skrev i sin Artikel“.

„Han er køn, den lille Fyr“, sagde Camusot.

„Synes De? Jeg bryder mig nu ikke om den Slags Mandfolk, de ligner for meget Kvinder, og de kan heller ikke saadan elske som I gamle Handels-Uhyrer, som gaar saa mange Timer om Dagen og keder jer!“

„Spiser Herren til Middag sammen med Frøkenen?“ spurgte Berenice.

„Nej, jeg har ingen Appetit“.

„De var ogsaa nydelig fuld igaar. Fy, Fatter Camusot, De véd godt, at jeg ikke kan lide Folk, der drikker“.

„De maa give den unge Mand en Present“, sagde Købmanden.

„Ja, naturligvis. Jeg vil hellere betale dem paa den Maade, end saadan som Florine plejer. Naa, stygge Dyr, som man er saa dum at holde af, gaa nu Deres Vej eller send mig en Vogn, at jeg ikke spilder mere Tid“.

„De skal faa ham at se til Middag i Morgen sammen med Deres Direktør i *Rocher de Cancale.* Det nye Stykke skal ikke gaa om Søndagen“.

„Kom nu, jeg skal have noget at spise“, sagde Coralie og trak Camusot ud af Stuen.

En Time efter blev Lucien sat i Frihed af Berenice, der var Coralies Barndomsveninde og en lige saa fiffig og behændig Skabning, som hun var vel ved Magt.

„Bliv her. Coralie kommer alene hjem. Hun vil endogsaa bryde med Camusot, hvis han keder Dem“, sagde Berenice til Lucien. „Men, kære, søde Barn, De er altfor rar til at ville ødelægge hende. Hun har betroet sig til mig, hun er bestemt paa at opgive alt og forlade dette Paradis for at leve hos Dem paa Deres Kvistkammer. Deres Misundere har jo allerede oplyst hende om, at De hverken har til at bide eller brænde, og at De bor i det

latinske Kvartér. Saa var Meningen, at jeg skulde flytte med og føre Hus for Dem. Men jeg har trøstet det stakkels Barn og talt Raison for hende. De er jo altfor fornuftig til at gaa med til den Slags Dumheder, ikke sandt? De forstaar jo nok, at den gamle, tykke Fyr kun ejer hendes Legeme, men at De er den tilbedte, den højtelskede, den Guddom, man vier sin Sjæl. Hvis De vidste, hvor min Coralie er sød, naar jeg hører hende i hendes Roller! Hun har rigtignok fortjent, at Vorherre sendte hende en af sine Engle, hun var helt ked af Livet. Hun var saa ulykkelig hos sin Moder, der pryglede hende og solgte hende. Ja, at tænke sig, en Moder, der sælger sit eget Barn! Hvis jeg havde en Datter, vilde jeg trælle for hende som for min lille Coralie, hvem jeg har i Datters Sted. Det er første Gang, jeg har set hende fuldstændig glad, første Gang, hun rigtig har gjort Lykke. Jeg har forstaaet saa meget, at der er blevet lejet en vældig Klake til den anden Opførelse i Anledning af det, De har skrevet. Medens De sov, var Braulard her og arbejdede med hende".

„Hvem? Braulard?" spurgte Lucien, der syntes, han havde hørt det Navn før.

„Det er Formanden for Klakørerne; han har truffet Aftale med hende om de Steder i Rollen, hvor hun skal have Bifald. Florine siger nok, hun er hendes Veninde, men det kunde godt ligne hende at spille hende et Puds og tage hele Bifaldet for sig selv. Hele Boulevarden snakker om Deres Artikel. Det er da en Seng for en Fyrstes Kærlighed!" sluttede hun, idet hun bredte et Kniplingstæppe over den.

Hun tændte Lysene. Og den blændede Lucien troede sig for Alvor i et Fépalads, med saa overdaadig Luksus var dette Sovekammer udstyret, Møblerne var af Palisander-

træ, Gulvtæppet, Lucien traadte paa, var en Konge værdigt, og paa den hvide Marmorkamins Plade vrimlede det med kostbare Nipsgenstande. En allerkæreste Lampe hængte ned fra det silkeforede Loft. Overalt fremviste store, smukke Jardinièrer de mest udsøgte Blomster, smukke hvide Lyngblomster, duftløse Kamelier. Uskyldighedens Farve og Billeder var allevegne de fremherskende. Hvem vilde her komme til at tænke paa en Skuespillerinde og paa Teatrets letfærdige Sæder? Berenice lagde Mærke til Luciens Forbavselse.

„Er her ikke sødt?“ spurgte hun med kælen Stemme. „Tror De ikke, at De og Coralie kan holde mere af hinanden her end paa et Tagkammer? Forpur dog den Dumhed af hende“, vedblev hun og trak frem foran Lucien en Guéridon, besat med Retter, som Coralie havde sat til Side fra sin Middag, for at Kokkepigen ikke skulde opdage, at der var en Elsker i Huset.

Lucien spiste med god Appetit, opvartet af Berenice. Det kostbare Sølvtøj, de dyre Tallerkener, al den Luksus, der her var til Skue, virkede paa hans Sjæl, som en Pige fra Smaagaderne med sit nøgne Kød og sine hvide Strømper virker paa en Skoledreng.

„Hvor den Camusot er lykkelig“, udbrød han.

„Lykkelig?“ sagde Berenice. „Han vilde vist gærne give hele sin Formue for at være i Deres Sted og for at kunne bytte sine graa Haar med Deres unge, blonde Krøller!“

Hun opfordrede Lucien, hvem hun havde skænket den ypperste Vin, som Bordeaux har at byde den rigeste Englænder, til at gaa i Seng igen for at afvente Coralie og til at tage lidt Forskud paa Nattesøvnen. Og Lucien havde ganske rigtig Lyst til igen at lægge sig i den fine

Seng. som han beundrede. Berenice, der havde læst denne Lyst i Digterens Øjne, var lykkelig derover paa sin Frøkens Vegne. Klokken halvelleve vaagnede Lucien under et taarevædet Kærlighedsblik. Coralie stod for ham i det mest æggende Nattoilette. Lucien havde sovet, Lucien var nu kun beruset af Forelskelse. Berenice forlod Stuen med Spørgsmaalet:

„Hvad Tid i Morgen?“

„Klokken elleve. Du kan bringe os Frokost paa Sengen. Jeg er ikke hjemme for nogen før Klokken to“.

Klokken to den næste Dag var Skuespillerinden og hendes Elsker fuldt paaklædte og sad ligeoverfor hinanden, som om Digteren var kommen paa Visit hos hende. Coralie havde badet, friseret og paaklædt Lucien; hun havde haft Bud efter tolv smukke Skjorter til ham, tolv Halsbind, tolv Lommetørklæder og tolv Par Handsker i en Cedertræs-Æske. Da hun hørte en Vogn, der standsede udenfor Porten, skyndte hun sig til Vinduet sammen med Lucien. De saa' Camusot stige ud af et prægtigt Køretøj.

„Jeg troede ikke“, udbrød hun, „at man i den Grad kunde hade en Mand og al hans Rigdom“ . . .

„Jeg er for fattig til at kunne indvillige i, at du for min Skyld ruinerer dig“, sagde Lucien og bøjede saaledes Ryg under det caudinske Aag.

„Stakkels, lille Missekat“, sagde hun og trykkede Lucien til sit Bryst. „Holder du saa meget af mig? — Jeg har inviteret den Herre“, sagde hun og lod Lucien hilse paa Camusot, „til at besøge mig idag; jeg tænkte, vi kunde køre ud i Champs-Elysées og prøve Vognen“.

„Kør alene“, sagde Camusot trist, „jeg kan ikke spise til Middag sammen med Dem; jeg havde glemt, at det er min Kones Fødselsdag“.

„Stakkels Musot, du kommer rigtignok til at kede dig“, sagde hun og kastede sig om Halsen paa Købmanden.

Hun var beruset af Lykke ved Tanken om, at hun skulde være alene med Lucien i denne smukke Vogn, at hun skulde køre sammen med ham i Skoven. Og i sin overstrømmende Glæde gav hun Camusot tusinde Kærtegn.

„Jeg vilde ønske, jeg kunde forære Dem en Vogn hver Dag!“ sagde den stakkels Mand.

„Lad os saa komme afsted, Klokken er to“, sagde Skuespillerinden til Lucien; hun saa', han skammede sig, og trøstede ham med et fortryllende Smil.

Coralie skyndte sig ned ad Trapperne og drog Lucien med sig; bagefter kom Købmanden tungt som en Sælhund uden at kunne naa dem. Digteren følte den mest betagende af alle Nydelser: Coralie, hvem Lykken gjorde blændende skøn, bar til Skue for alle betagne Blikke et Toilette af den mest udsøgte Smag og Elegance. I Champs-Elysées beundrede det fine Paris de to forelskede. I en Allé i Boulogneskoven mødte deres Vogn Fruerne d'Espards og de Bargetons Ekvipage; de to Damer saa' forbavsede paa Lucien, han gengældte deres Blik med et foragteligt Øjekast, Digteren forudsaa' sin Berømmelse og vilde bruge sin Magt. Han forstod nu hele Omfanget af den Tjeneste, Lousteau havde gjort ham; Lousteau havde føjet hans Passioner, medens Vennekredsen, denne mangehovede Mentor, tilsyneladende havde villet stække dem til Fordel for kedsommelige Dyder og Arbejder, som Lucien begyndte at finde unyttige. At arbejde! Er det ikke Døden for de Sjæle, der tørster efter Nydelser? Med hvilken Lethed glider ikke Forfatterne ind i dette *far niente*, ind i det

magelige Liv, som Skuespillerinder og løse Kvinder fører! Lucien følte en uimodstaaelig Lyst til at vedblive at føre samme Liv som i de sidste to vanvittige Døgn.

Middagen i *Rocher de Cancale* var udsøgt. Lucien traf der Gæsterne fra Florines Gilde, med Undtagelse af Gesandten, Hertugen, Danserinden og Camusot, og desuden to berømte Skuespillere og Hector Merlin, der havde sin Elskerinde med sig, en pragtfuld Kvinde, der lod sig kalde Fru de Val-Noble og paa det Tidspunkt var den smukkeste og eleganteste af de Damer i Paris, som man nutildags med et diskret Navn kalder Loretter. Lucien, der i otte og fyrretyve Timer havde levet i et Paradis, erfarede nu, hvilken Lykke hans Artikel havde gjort. Da Digteren saa' sig fejret og misundt, fandt han hele sin Sikkerhed, han sprudlede af Vid og var fuldt ud den Lucien de Rubempré, der nogle Maaneder igennem glimrede i Literaturen og i Kunstnerverdenen. Finot, der havde en fin Næse for Talentet og vejrede det, som en Menneskeæder lugter friskt Kød, smigrede for Lucien og søgte at indlemme ham i den Bande af Journalister, der lystrede hans Parole. Lucien bed straks paa Krogen. Coralie opdagede Fælden og søgte at advare Lucien imod ham.

„Du skal ikke binde dig til noget, min Ven", sagde hun til sin Digter, „vent bare. De vil udnytte dig, vi skal snakke om Tingene i Aften".

„Pyt", svarede Lucien, „jeg føler mig stærk nok til at være ligesaa ondskabsfuld og ligesaa udspekuleret, som de andre kan være det".

Finot, der aabenbart ikke havde brudt med Hector Merlin, præsenterede ham og Lucien for hinanden. Coralie og Fru de Val-Noble blev hurtig Veninder og overøste hinanden med Komplimenter og Kærtegn. Hector Merlin

var den farligste af alle de tilstedeværende Journalister, en lille, tør Mand med sammenknebne Læber, i Besiddelse af en grænseløs Ærgærrighed og Misundelse paa alle andre, glad ved at gøre ondt, hvor han kunde; af Karaktér var han kun svag, men han erstattede Mangelen paa Viljekraft ved det Instinkt, der fører Parvenuerne frem mod de Steder, hvor Guldet blinker og Magten lyser. Lucien og han mishagede gensidig hinanden. Hvorfor — er det ikke vanskeligt at forstaa. Merlin havde den ulykkelige Egenskab at tale højlydt om det, som Lucien tænkte ganske sagte. Ved Desserten syntes det mest rørende Venskabs Baand at sammenknytte disse Mænd, af hvilke hver især ønede at være de andre overlegen. Lucien, den nye Mand, var Genstand for almindelig Opmærksomhed. Alle talte yderst aabent ud. Hector Merlin var den eneste, der ikke lo. Lucien spurgte han om Grunden dertil.

„Jeg mærker, at De gør Dem Illusioner, nu De træder ind i den literære og journalistiske Verden“, lød Svaret. „De tror paa Venskab. Vi er allesammen Venner eller Fjender — alt efter Omstændighederne. Vi er de første til i indbyrdes Kamp at bruge de Vaaben, vi kun burde vende mod de andre. De vil ikke være længe om at opdage, at De ikke opnaar noget ved smukke Følelser. Er De god af Naturen, saa se at blive ond. Vær arrig og bidsk af Beregning. Har ingen endnu betroet Dem denne den højeste Lov, saa betroer jeg Dem den og gør Dem ikke nogen ringe Tjeneste derved. Vil De være elsket, saa forlad aldrig Deres Elskerinde, uden at have faaet hende til at græde; vil De gøre Lykke i Literaturen, saa fornærm altid alle Mennesker, selv Deres Venner og tilføj hver lille Forfængelighed en Krænkelse; saa vil alle kæle for Dem“.

Hector Merlin kunde til sin Glæde se paa Lucien, at hans Ord trængte ind i Begynderen som en Dolks Klinge i et Hjærte. Bagefter blev der spillet. Lucien tabte alle sine Penge. Han kørte hjem med Coralie, og Kærlighedens Glæder gav ham Glemsel for den frygtelige Sindsbevægelse ved Hasardspillet, der senere i ham skulde finde et af sine Ofre. Da han næste Dag gik fra hende og vendte hjem til *quartier latin,* fandt han i sin Pung de Penge, han havde tabt. Denne Opmærksomhed gjorde ham først ilde til Mode; han vilde gaa tilbage til Skuespillerinden og give hende den Gave igen, som det ydmygede ham at tage imod. Men han var allerede i La Harpe-Gade og fortsatte sin Vej henimod *Cluny.* Alt medens han gik, tænkte han over denne Omhu fra Coralies Side, han saa' i den et Bevis paa den moderlige Kærlighed, som den Art Kvinder næsten altid blander sammen med deres Lidenskab. Lucien førtes fra den ene Tanke til den anden og fandt tilsidst en Form, hvorunder han kunde tage imod Pengene, idet han sagde til sig selv:

„Jeg elsker hende, vi vil leve sammen som Mand og Kone, jeg vil aldrig forlade hende".

Hvem andre end Diogenes forstaar ikke Luciens Følelser ved igen at gaa op ad den snavsede og stinkende Hoteltrappe og gensé det smudsige Stengulv og den ynkelige Kamin i det fattige Værelse, han boede i? Paa sit Bord fandt han Manuskriptet til sin Roman og følgende Linjer fra Daniel d'Arthez:

„Vore Venner er næsten helt tilfredse med Deres Værk, kære Digter. De er enige om, at De nu med nogenlunde Tryghed kan fremlægge den baade for Venner og Fjender. Vi har læst Deres udmærkede Artikel om

Panorama-Dramatique; De kommer sikkert til at volde ligesaa megen Misundelse i den literære Verden som Sorg hos os, Deres Venner.

Daniel".

„Sorg! Hvad mener han med det?" udbrød Lucien, der var forbavset over den kolde, høflige Tone i Vennens Brev.

Var han da nu en fremmed for Vennekredsen? Efter at have smagt paa den forbudne Frugt, som Kulissernes Eva havde rakt ham, satte han endnu større Pris end før paa at omfattes med Agtelse og Venskab af sine Venner i Quatre-Vents-Gaden. I nogle Øjeblikke sad han hensunken i Tanker, der sammenstillede hans Nutid og Fortid i dette Værelse med hans Fremtid i Coralies. Som Bytte for allehaande Betænkeligheder gav han sig til at gennemgaa den Forfatning, i hvilken hans Venner gav ham hans Værk tilbage. Hvor forbavsedes han! Fra Kapitel til Kapitel havde disse store, endnu ubekendte Mænds dygtige og hengivne Penne forvandlet hans Armod til Rigdom. En fast og sluttet, concis og nervøs Dialog havde erstattet hans udflydende Samtaler, der kun — forstod han nu — var Snakkesalighed i Sammenligning med disse Repliker, der gav Udtryk for Tidens Aand. Hans vagttegnede Portræter var bleven trukne kraftigt og farverigt op; hans ordrige Beskrivelser var gjort plastiske og levende. Han havde givet fra sig et daarligt skabt og slet klædt Barn og fandt nu en nydelig lille Pige i hvid Kjole, med rosenrødt Bælte og Skærf, en henrivende Skabning. Mørket faldt paa, medens han endnu med Taarer i Øjnene sad og følte sig knuget ned under Vægten af denne Venskabstjeneste; han forstod, hvad denne Lektion var værd, og

beundrede disse Rettelser, der lærte ham mere om Literatur og Kunst end fire Aars Læsning og Studier.

„Hvilke Venner! hvilket Hjærtelag! hvor jeg er lykkelig“, udbrød han, idet han gemte sit Manuskript.

Dreven af en Tvang, der laa nær for hans poetiske og bevægelige Natur, skyndte han sig hen til Daniel. Imedens han gik op ad Trappen havde han imidlertid en Følelse af, at han ikke var fuldt ud værdig disse Mennesker, hvem intet kunde bringe til at afvige fra Ærens Vej. En indre Stemme sagde ham, at hvis Daniel havde elsket Coralie, vilde han ikke være gaaet ind paa at dele hende med Camusot. Han vidste ogsaa, hvilken Rædsel Vennekredsen havde for Journalister, og følte allerede sig selv som et Stykke af en Journalist. Han fandt sine Venner optagne af en stor Sorg, der stod at læse paa alle Ansigter.

„Hvad er der paa Færde, kære Venner?“ spurgte Lucien.

„Vi har lige faaet Underretning om en frygtelig Katastrofe. Vor Tids største Mand, vor kæreste Ven, der to Aar igennem var vort Lys“ — — —

„Louis Lambert“, sagde Lucien.

„Han har faaet Ligfald og ligger hen i haabløs Tilstand“. sagde Bianchon.

„Han vil dø med Legemet følelsesløst, med Tanken i Himlen“, sagde Michel Chrestien højtideligt.

„Han vil dø. som han har levet“, sagde d'Arthez.

„Kærligheden, der slyngedes som en Brand ind i hans Hjærnes store Rige, har fortæret den“, sagde Léon Giraud.

„Ja“, sagde Joseph Bridau, „den har løftet ham til et Sted, hvor vi taber ham af Syne“.

„Det er os, der er at beklage“, sagde Fulgence Ridal.

„Han kan maaské komme sig“, udbrød Lucien.

„Efter hvad Meyraux har sagt os, er han uhelbredelig“, svarede Bianchon. „Hans Hoved er Skueplads for Fænomener, som Lægekunsten ikke har Magt over“.

„At man ikke kan byde Ulykkens Dæmon et Hoved i Stedet for hans! Jeg vilde gærne give mit!“ udbrød Michel Chrestien.

„Hvad skulde der saa blive af det europæiske Forbund?“ spurgte d'Arthez.

„Du har Ret“, svarede Michel Chrestien. „Man tilhører Menneskeheden, ikke den enkelte Mand“.

„Jeg kom for ret af Hjærtet at takke jer allesammen“, sagde Lucien. „I har vekslet min Skillemønt i Guldstykker“.

„Takke os! hvem antager du os for?“ spurgte Bianchon.

„Det har været en Fornøjelse for os“, tilføjede Fulgence.

„Naa, nu er De altsaa Journalist?“ spurgte Léon Giraud ham. „Deres Debut er rygtedes helt ud i det latinske Kvarter“.

„Ikke endnu“, svarede Lucien.

„Saa meget desbedre“, sagde Michel Chrestien.

„Det var jo det, jeg sagde“, tilføjede d'Arthez. „Lucien véd, hvad en ren Samvittighed er værd. Er det ikke noget, der kan styrke én paa éns Vej, naar man hver Aften kan lægge Hovedet paa Puden og sige til sig selv: „Jeg har ikke fældet Dom over Næstens Gærning; jeg har ikke voldet nogen Sorg; min Tanke har ikke som en Dolk gennemboret nogen uskyldig Sjæl; mit Vid har ikke

ofret nogen Lykke. end ikke forstyrret den lykkelige Dumhed eller med Urette plaget Talentet; jeg har forsmaaet Satirens billigkøbte Triumfer, jeg har aldrig løjet for min Overbevisning".

„Men", sagde Lucien, „jeg tror, at man godt kan være saaledes, selv om man arbejder ved et Blad. Hvis jeg absolut ikke havde andet at leve af, maatte jeg dog give mig dertil".

„Naa, saaledes", sagde Fulgence, „vi kapitulerer med andre Ord".

„Han vil være Journalist", sagde Léon Giraud alvorligt. „Aa, Lucien, hvis du vilde være Journalist sammen med os, der staar i Begreb med at udgive et Blad, hvori aldrig Sandheden eller Retfærdigheden skal blive krænket, hvori vi vil udbrede nyttig Lærdom til vore Medmennesker, saa maaske" — — —

„I faar ikke en eneste Abonnent", spaaede Lucien og afbrød Léon.

„De faar femhundrede, der vejer op mod femhundredetusind", gav Michel Chrestien til Svar.

„I behøver en Masse Penge dertil", vedblev Lucien.

„Nej", sagde d'Arthez, „vi behøver kun hengivne Venner".

„Han lugter som en hel Parfume-Butik", udbrød Michel Chrestien og snusede med en komisk Bevægelse til Luciens Hoved. „Du er blevet set i en prægtig Ekvipage, trukken af Dandy-Heste, sammen med en Pige for en Fyrste, Coralie".

„Naa", sagde Lucien, „hvad er der saa i det?"

„Du siger det, som om der var noget ondt deri", raabte Bianchon.

„Jeg kunde have ønsket Lucien en Beatrice“, sagde d'Arthez, „en ædel Kvinde, der kunde have været ham til Støtte i Livet“ — — —

„Men Daniel, er Kærligheden da ikke over alt sig selv lig?“ spurgte Digteren.

„Nej“, sagde Republikaneren, „paa dette Omraade er jeg Aristokrat. Jeg kunde ikke elske en Kvinde, som en Skuespiller kysser paa Kinden i Publikums Paasyn, en Kvinde, man dutter i Kulisserne; som ydmyger sig for et Parterre og smiler til det, som danser og løfter Skørterne op og klæder sig som Mand for at fremvise, hvad jeg vil være alene om at se. Eller hvis jeg var forelsket i en saadan Kvinde, skulde hun forlade Teatret, og jeg skulde hæve hende ved min Kærlighed“.

„Men hvis hun nu ikke kunde forlade Teatret?“

„Saa vilde jeg dø af Sorg, af Skinsyge, af tusinde Kvaler. Man kan ikke trække sin Kærlighed ud af sit Hjærte, som man trækker en Tand ud“.

Lucien blev mørk og tankefuld.

„Naar de erfarer, at jeg finder mig i Camusot, vil de foragte mig“, sagde han til sig selv.

„Kort og godt“, sagde den barske Republikaner med uhyggelig Venlighed, „du kan blive en stor Forfatter, men du lærer ikke at spille Komedie for os“.

Han tog sin Hat og gik.

„Michel Chrestien er haard“, sagde Digteren.

„Han er haard og dog velgørende ligesom Tandlægens Tang“, sagde Bianchon. „Michel forudser din Fremtid, og maaske gaar han i dette Øjeblik paa Gaden og græder over dig“.

D'Arthez var mild og trøstende og søgte at sætte Mod igen i den forknytte Lucien. Efter en Times Forløb

forlod Poeten Vennekredsen, pint af sin Samvittighed, der tilraabte ham: „Du bliver Journalist!“, som Heksen raaber til Macbeth: „Du bliver Konge!“ Nede fra Gaden saa' han op mod den taalmodige d'Arthez' Vinduer, der oplystes af et svagt Skær, og vendte hjem med sorgtungt Hjærte og uroligt Sind. En Slags Forudfølelse sagde ham, at han for sidste Gang var bleven trykket til sine sande Venners Bryst. Da han fra Sorbonne-Pladsen drejede ind i Cluny-Gaden, genkendte han Coralies Vogn. Skuespillerinden var kørt fra Temple-Boulevarden til Sorbonne for at se sin Digter et Øjeblik og for blot at sige Godaften til ham. Lucien fandt sin Elskerinde opløst i Taarer ved Synet af hans Kvistkammer, hun forlangte at være lige saa fattig som sin Elsker, og grædende lagde hun hans Skjorter og Handsker, Kravater og Lommetørklæder i Orden i den hæslige Hotel-Kommode. Hendes Fortvivlelse var saa sand og stor og udtrykte saa megen Kærlighed, at Lucien, hvem det nys bebrejdedes, at han havde en Skuespillerinde til Elskerinde, selv saa' en Helgeninde i Coralie. For at kunne komme havde den tilbedelsesværdige Skabning grebet det Paaskud at underrette sin Ven om, at Trekanten Camusot, Coralie og Lucien vilde gøre Gengæld mod Matifat, Florine og Lousteau for Aftenselskabet, og at spørge Lucien, om han vilde have nogen indbudt af Folk, han kunde have Nytte af; Lucien svarede, at han vilde tale derom med Lousteau. Efter nogle Minuters Forløb maatte Skuespillerinden afsted; hun fortalte ikke Lucien, at Camusot sad i Vognen og ventede. Næste Morgen Klokken otte gik Lucien hen til Étienne, traf ham ikke hjemme og begav sig da til Florine. Journalisten og Skuespillerinden modtog deres Ven i det smukke

Sovekammer, hvor de havde installeret sig ganske som Ægtefolk; han blev hos dem til Frokost.

„Hør nu, min Ven“, sagde Lousteau, da de havde sat sig til Bords, og da Lucien havde fortalt ham om Gildet, som Coralie agtede at give, „jeg raader dig til sammen med mig at aflægge Besøg hos Felicien Vernou, invitere ham og slutte dig til ham, saa nær, som man kan slutte sig til saadan en Slubbert. Felicien kan maaske skaffe dig ind ved det store politiske Blad, hvor han besørger Føljetonen, og skaffe dig Lov til at boltre dig dèr i store Artikler. Dette Blad hører ligesom vort til det liberale Parti; du skal være liberal, det er det populære Parti; vil du saa en Gang gaa over til de ministerielle, kan du gøre det med langt større Fordel, naar du først har gjort dig frygtet. Har Hector Merlin og hans Fru de Val-Noble, hos hvem der kommer nogle unge Dandyer og nogle Millionærer, ikke indbudt dig og Coralie til Middag?“

„Jo“, svarede Lucien, „du og Florine skal der jo ogsaa“.

„Godt, Merlin ser vi paa Bladet; den Knægt følger Finot i Hælene; du vil gøre vel i at være høflig mod ham og tage ham og hans Elskerinde med til dit Selskab; han kan maaské om kort Tid blive dig nyttig; thi hadefulde Folk har Brug for alle Mennesker, og han vil gøre dig Tjenester, for i paakommende Tilfælde at kunne regne paa din Pen“.

„Deres Debut har vakt saa megen Opsigt, at De ingen Vanskeligheder vil møde“, sagde Florine. „Skynd Dem at drage Fordel heraf, ellers bliver De hurtigt glemt“.

„Forretningen“, vedblev Lousteau, „den store Forretning er afgjort! Denne Finot, et Menneske uden Spor af

Talent, er Udgiver og Redaktør af Dauriats Ugeblad, ejer en Sjettedel deraf, som ingenting har kostet ham, og har seks hundrede Francs i Gage om Maaneden. Alt er gaaet, som jeg forleden Aften ventede det: Florine har været mageløs, hun stikker ikke op for selve Talleyrand. Idet han sluttede Kontrakten, begik Matifat den eneste Vittighed, han vist faar sagt i sit Apothekerliv: „Forretningen“, sagde han, „minder jo noget om mit eget Felt, jeg er selv Giftblander“.

„Florine har vist suffleret ham“, mente Lucien.

„Nu har du altsaa Foden i Stigbøjlen, kære Ven“, sagde Lousteau. „Jeg for mit Vedkommende har været i Paris i tre Aar, og først fra igaar giver Finot mig 300 Francs fast om Maaneden som Redaktør og betaler mig fem Francs Spalten og 100 Francs Bladet i sit Ugeblad“.

„De siger slet ingen Ting“, udbrød Florine med et Blik paa Lucien.

„Nu faar vi se“, sagde Lucien.

„Kære Ven“, svarede Lousteau med en krænket Mine, „jeg har lagt alt til Rette for dig, som om du var min Broder; men jeg indestaar dig ikke for Finot. Finot vil blive overrendt af et halvhundrede Fyre, som, for hver Dag der gaar, vil tilbyde sig billigere. Jeg har givet Tilsagn paa dine Vegne; du kan jo selv sige Nej, hvis du har Lyst. Du aner ikke selv, hvor svineheldig du er“, tilføjede Journalisten efter en Pavse. „Du kommer ind i en Klike, hvis Medlemmer angriber deres Fjender i en Masse Blade paa én Gang og indbyrdes hjælper hinanden“.

„Lad os nu først gaa hen og hilse paa Felicien Ver-

nou“, sagde Lucien, der havde Hastværk med at faa sluttet Forbund med disse frygtelige Rovfugle.

Lousteau sendte Bud efter en Kabriolet, og de to Venner kørte hen i Mandar-Gade, hvor Vernou beboede en Andensals Lejlighed. Lucien blev meget forbavset ved at finde denne hvasse og giftige Kritiker i en yderst tarvelig Spisestue, hvor han sad til Bords med en Dame, der var saa hæslig, at man straks saa', det var hans legitime Hustru, og to smaa Børn. Felicien var iført en stærkt lappet Slobrok og saa' temmelig gnaven ud ved Besøget.

„Har du spist Frokost, Lousteau?“ spurgte han og bød Lucien en Stol.

„Vi kommer fra Florine, vi spiste Frokost hos hende“, svarede Étienne.

Lucien betragtede stadig Fru Vernou, der lignede en flink, korpulent Kokkepige. Ved at se hende forstod han pludselig Vernous generte Holdning ude mellem Folk. Fortvivlet over sit Ægteskab, uden Viljestyrke nok til at forlade Kone og Børn, men Digter nok til altid at lide derunder, kunde denne Mand ikke tilgive nogen en Succes; han maatte være misfornøjet med alt, fordi han altid følte sig misfornøjet med sig selv. Lucien forstod nu den bitre Mine, som altid laa isnende over Vernous misundelige Ansigt, han forstod de skarpe Udfald, hvoraf Journalistens Tale altid vrimlede, og hans tilslebne Replik, der altid var spids og stikkende som en Stilet.

„Lad os gaa ind i mit Værelse“, sagde Felicien og rejste sig, „det drejer sig vel om literære Sager“.

„Baade Ja og Nej“, svarede Lousteau. „Det drejer sig om et Aftenselskab, gamle Dreng“.

„Jeg kom“, sagde Lucien, „for paa Coralies Vegne at bede Dem . . .“

Ved at høre dette Navn spidsede Fru Vernou Øren.

„ . . . til Aften idag otte Dage“, vedblev Lucien. „De træffer hos hende samme Selskab som hos Florine, forstærket med Fru de Val-Noble, Merlin og nogle andre. Vi have i Sinde at spille“.

„Men, bedste Mand, den Dag skal vi jo til Fru Mahoudeau“, sagde Vernous Kone.

„Ja, hvad saa?“ spurgte Vernou.

„Hvis vi ikke kommer, bliver hun stødt, og du er dog glad ved at kende hende, naar du skal have dine Boghandleranvisninger honorerede“.

„Kære Ven, forstaar De nu en Kone, der ikke kan indse, at en Aften, der begynder Kl. 12, ikke behøver at hindre én i at gaa til et Selskab, der er færdigt Kl. 11. Hun staar helt udenfor mit Arbejde“, tilføjede han.

„De har saa megen Fantasi“, svarede Lucien, der ved dette ene Ord skaffede sig en Dødsfjende i Vernou.

„Godt“, vedblev Lousteau, „du kommer altsaa. Men det var ikke blot det, vi vilde. Hr. de Rubempré skal være Medarbejder hos os; reklamer for ham ved dit Blad, fremstil ham som en Kapacitet paa Literaturkritikens Omraade og sørg for, at han i det mindste faar optaget to Artikler om Maaneden hos jer“.

„Ja, hvis han vil være en af vore Folk, angribe vore Fjender, som vi skal angribe hans Fjender, og forsvare vore Venner, saa skal jeg endnu i Aften i Operaen tale hans Sag“, svarede Vernou.

„Godt; altsaa i Morgen, du gamle“, sagde Lousteau og trykkede Vernous Haand med overstrømmende Venskabelighed. „Hvornaar udkommer din Bog?“

„Det afhænger af Dauriat“, svarede Familjefaderen, „jeg er færdig“.

„Er du fornøjet med den?“

„Ja og Nej . . .“

„Vi skal nok sørge for Succes'en“, sagde Lousteau, rejste sig og bukkede for sin Kollegas Hustru.

Dette bratte Opbrud nødvendiggjordes ved de to Børns Skrigen, de var komne i Trætte, slog løs paa hinanden med deres Skeer og sølede hinandens Ansigter ind med Brødsuppe.

— „Hvor skal jeg sætte dig af?“ spurgte Lousteau, da de igen sad i Vognen.

„Hos Coralie!“

„Se, se! Vi er altsaa forelskede“, sagde Lousteau. Det er en stor Fejl! Benyt Coralie som jeg benytter Florine — til Husholderske! Men Frihed paa Bjærget!“

De naaede til Templeboulevarden, og de to Venner aftalte at træffes mellem fire og fem paa Bladet, hvor Hector Merlin tømmelig sikkert vilde komme. Lucien var virkelig magtstjaalen af Glæden over den sande Kærlighed, Coralie nærede til ham. Han tørstede allerede efter de parisiske Fornøjelser og satte Pris paa det lette, magelige og yppige Liv, som Skuespillerinden lod ham føre i sit Hjem. Han traf Coralie og Camusot ude af sig selv af Glæde. Gymnase havde tilbudt hende Engagement til næste Paaske paa reelt udtalte Betingelser, som overgik Coralies Forhaabninger.

„Vi skylder Dem denne Triumf“, sagde Camusot til Lucien.

„Ja, det er sikkert nok. Uden ham var *Alcaden* faldet“, udbrød Coralie. „Saa var den Artikel ikke kom-

men, og saa kunde jeg trælle paa Boulevarden seks Aar endnu“.

Hun kastede sig om Halsen paa ham i Camusots Paasyn. Som alle, der lider en stor Sorg, sænkede Camusot Blikket og fik derved langs Syningen paa Luciens Støvler Øje paa den kulørte Traad, som de større Skomagere bruger, og som tegnede sig mørkegul mod Skaftets blanke sorte. Denne Traads ejendommelige Farve havde gjort Indtryk paa ham, dengang han spekulerede over det ubegribelige i, at der stod et Par Støvler foran Coralies Kamin. Paa Støvleforets hvide og bløde Læder havde han i sorte, trykte Bogstaver læst Adressen paa en dengang berømt Skomager: „Gay, Michodière-Gade“.

„Det er nogle smukke Støvler, De har“, sagde han til Lucien.

„Alt paa ham er smukt“, svarede Coralie.

„Jeg vilde gærne købe mit Fodtøj hos Deres Skomager“.

„Aa“, udbrød Coralie, „hvor det ligner saadan en Herre fra Bourdonnais-Gade at spørge om Adressen paa en Leverandør! Vil De gaa med Støvler som et ungt Menneske? Det kunde klæde Dem! Nej, behold De bare Deres gamle Støvler, der passer sig for en sat Mand med Kone og Børn og Elskerinde“.

„Hr. Lucien kunde alligevel gøre mig en stor Tjeneste ved at tage en af sine Støvler af“, sagde Camusot haardnakket.

„Jeg kan ikke faa den paa igen uden Støvletrækker“, sagde Lucien, der blev rød i Hovedet.

„Berenice kan hente nogle, her er nok tit Brug for den Slags“, sagde Købmanden med en uhyggelig, spodsk Mine.

„Papa Camusot“, sagde Coralie og tilkastede ham et foragteligt Blik. „Hav dog i alt Fald Mod til at være Deres gemene Tanker bekendt! Sig bare frem, hvad De mener. De finder, at denne Herres Støvler ligner mine“.

„Jeg forbyder Dem at tage Deres Støvler af“, sagde hun til Lucien. — „Ja, Hr. Camusot, disse Støvler er absolut de samme, som stod her foran min Kamin forleden Dag, og den Herre stod skjult i mit Toilettekabinet og ventede paa dem; han havde tilbragt Natten her. Det er det, De tænker, ikke sandt? Ja, tro det bare! Det er den rene, skære Sandhed. Jeg bedrager Dem. Hvad saa? Det morer mig nu“.

Hun satte sig ned uden Spor af Vrede og med det mest sorgløse Ansigt af Verden, idet hun betragtede Camusot og Lucien, der ikke vovede at se paa hinanden.

„Jeg vil ikke tro, hvad De siger, jeg skal tro“, sagde Camusot. „Hold op med den Spøg. Det er mig, der har Uret“.

„Enten er jeg en infam Skøge, som paa et Øjeblik har forelsket sig i Hr. Lucien, eller ogsaa er jeg en stakkels ulykkelig Skabning, der for første Gang har lært at kende den sande Kærlighed, som alle Kvinder higer efter. I begge Tilfælde maa De enten forlade mig eller finde Dem i mig, som jeg er“, sagde hun med en Herskerinde-Gestus, der ganske tilintetgjorde Købmanden.

„Er det da virkelig sandt?“ spurgte Camusot, der saa' paa Luciens Holdning, at Coralie ikke spøgede, og som nu tiggede om at blive ført bag Lyset.

„Jeg elsker Frøkenen“, sagde Lucien.

Da Coralie hørte disse Ord, der sagdes med bevæget Stemme, kastede hun sig om Halsen paa sin Digter,

knugede ham i sine Arme og vendte Ansigtet imod Silkehandleren som for at vise ham, hvilken indtagende Gruppe, hun og Lucien tilsammen dannede.

„Stakkels Musot, tag igen alt, hvad du har givet mig; jeg vil ikke have noget af dig, jeg elsker som en vanvittig dette Barn, ikke for hans Talents, men for hans Skønheds Skyld. Jeg foretrækker Armod med ham for Millioner sammen med dig“.

Camusot sank ned i en Lænestol, skjulte Ansigtet i sine Hænder og sad længe tavs.

„Ønsker De, at vi skal gaa?“ spurgte hun med utrolig Grusomhed.

Det løb Lucien koldt ned ad Ryggen ved Tanken om at skulle belemres med en Kvinde, en Skuespillerinde og en hel Menage.

„Nej, bliv her, behold alting, Coralie“, sagde Købmanden med svag og smærtelig Stemme, som kom fra Sjælen. „Jeg vil ikke tage noget igen. Her er ganske vist Møbler for 60,000 Francs, men jeg kan ikke udholde den Tanke, at min Coralie skulde lide Nød. Og i Nød kommer du alligevel om kort Tid. Hvor begavet den Herre ogsaa er, kan han ikke sikre dig en Eksistens. Det er noget, man overlader til os arme, gamle Mænd! Lad mig have Lov, Coralie, til sommetider at komme og se til dig, jeg kan dog vist være dig til Nytte. Og det vilde jo være mig umuligt — tilstaar jeg — at leve uden dig“.

Den rørende Blidhed og Godhed, som den stakkels Mand lagde for Dagen, der saa' sig berøvet hele sin Lykke, just som han troede den allerstørst, gjorde stærkt Indtryk paa Lucien, men ikke paa Coralie.

„Ja, kom kun, stakkels Musot, kom, saa tit du vil“,

sagde hun, „jeg vil holde meget mere af dig, naar jeg ikke er nødt til at bedrage dig“.

Camusot syntes tilfreds med ikke at blive jaget ud af sit jordiske Paradis, hvor han ganske vist skulde gennemgaa Kvaler, men hvor han dog haabede senere igen at skulle indtræde i sine fulde Rettigheder; han regnede med Pariserlivets Omskiftelser og med de Fristelser, der snart vilde omringe Lucien. Den gamle, snedige Købmand tænkte, at før eller senere vilde denne smukke unge Mand blive Coralie utro, og for at udspejde ham, for at kunne bagtale ham overfor hende, vilde han vedblive at være deres Ven. Lucien forfærdedes over, at en virkelig Lidenskab saa fejgt kunde gaa paa Akkord. Camusot inviterede dem til Middag hos Véry i Palais-Royal, og de tog imod Indbydelsen.

„Hvilken Lykke“, raabte Coralie, da Camusot var gaaet, „nu er der ikke længer noget, der hedder Kvistkammer i Latinerkvarteret, du skal bo her, vi vil ikke skilles fra hinanden. For at bevare Skinnet kan du tage en lille Lejlighed i Charlotgade, og saa lystig ud paa Galejen!“

Hun gav sig til at danse sin spanske Dans med en Fart og et Humør, der gav Udtryk for en ubetvingelig Lidenskab.

„Jeg kan tjene femhundrede Francs om Maaneden, naar jeg arbejder flittigt“, sagde Lucien.

„Jeg har ligesaa meget ved Teatret, uden at regne min Feu. Camusot bliver nok ved at klæde mig, han elsker mig jo. Med femtenhundrede Francs om Maaneden kan vi leve som Crøsus“.

„Men Hestene og Kusken og Tjeneren?“ spurgte Berenice.

„Jeg kan gøre Gæld“, udbrød Coralie.

Hun gav sig igen til at danse og rev Lucien med i Dansen.

„Saa maa jeg altsaa modtage Finots Tilbud“, sagde Lucien.

„Til Værket da“, sagde Coralie. „Nu klæder jeg mig paa og følger dig til Bladet; jeg venter i min Vogn paa Boulevarden“.

Lucien satte sig i en Sofa og saa' paa Skuespillerinden, medens hun gjorde Toilette; det var alvorlige Tanker, der i dette Øjeblik beskæftigede ham. Han havde hellere overladt Coralie hendes Frihed end paataget sig Forpligtelserne ved et saadant „Ægteskab“; men han saa' hende for sig saa skøn, saa velskabt, saa tiltrækkende. at han blev besnæret af Zigøjnerlivets tilsyneladende Herlighed og kækt tilkastede Lykken sin Handske. Berenice fik Ordre til at sørge for Luciens Overflytning. Og derefter bortførte den skønne, triumferende og lykkelige Coralie sin tilbedte Elsker og kørte med ham hele Paris igennem til Saint-Fiacre-Gaden. Lucien skyndte sig op ad Trappen og traadte ind paa Bladets Kontor, som om han var Herre i Huset. Den gamle Giroudeau søgte endnu at bilde ham ind, at der ikke var kommet nogen.

„Men Medarbejderne maa dog mødes et Sted for at træffe Aftale om Bladet“, sagde Lucien.

„Rimeligvis. Men Redaktionen kommer ikke mig ved“, sagde Kaptejnen af Kejsergarden og tilføjede en uforstaaelig Brummen.

I dette Øjeblik indtraf Finot — ved et heldigt eller maaske snarere uheldigt Træf — for at meddele Giroudeau sin foregivne Tilbagetræden og paalægge ham at vaage over sine Interesser.

„Ingen Omsvøb overfor den Herre, han er ved Bladet“, sagde Finot til sin Onkel og trykkede Luciens Haand.

„Naa, den Herre er ved Bladet!“ udbrød Giroudeau, hvem hans Nevøs Gestus aabenbart overraskede. „De har ikke været længe om at slippe ind“, sagde han til Lucien.

„Nu skal jeg ordne Tingene for Dem, at De ikke lader Dem pudse af Étienne“, sagde Finot og saa' med et fiffigt Udtryk paa Lucien. „Denne Herre skal have tre Francs Spalten for alt, hvad han skriver, Teateranmeldelserne indbefattet“.

„Saa gode Betingelser har du aldrig før indrømmet nogen“, sagde Giroudeau og saa' forbavset paa Lucien.

„Han skal have de fire Boulevardteatre, og du sørger for, at hans Loger ikke bliver tagne fra ham, og at han faar sine Anmelderbilletter udleverede. Ikke destomindre raader jeg Dem til at lade dem sende hjem til Dem selv“, tilføjede han, idet han henvendte sig til Lucien. „Foruden Kritiken forpligter denne Herre sig til at skrive ti Causerier, hvert paa c. to Spalter, for halvtresindstyve Francs om Maaneden — Aftalen gælder for et Aar. Passer det Dem?“

„Ja,“ svarede Lucien, hvem Nødvendigheden tvang til at gaa ind paa alt.

„Kære Onkel“, sagde Finot, „du kan opsætte Kontrakten. Vi underskriver den, naar vi kommer ned igen“.

„Den Herres ærede Navn?“ spurgte Giroudeau, idet han rejste sig og tog sin sorte Silkekalot af Hovedet.

„Hr. Lucien de Rubempré, Forfatter til Artiklen om *Alcaden*“, sagde Finot.

„Unge Mand“, udbrød den gamle Kriger og prikkede Lucien paa Panden, „De har Guldminer dèr inde. Jeg er ikke literær, men Deres Artikel har jeg læst, og den syntes

jeg om. Den var der Humør i. Jeg sagde straks: „Den faar vi Abonnenter paa!“ Og der kom Abonnenter paa den. Desuden solgte vi halvtreds Numre ekstra“.

„Er min Kontrakt med Étienne Lousteau affattet med Genpart og færdig til at underskrives?“ spurgte Finot sin Onkel.

„Ja“, svarede Giroudeau.

„Datér den, som jeg underskriver med Hr. de Rubempré, fra igaar, saa at Lousteau er nødt til at rette sig efter disse Vilkaar“.

Finot tog sin nye Medarbejders Arm med hyklet Kammeratlighed og drog ham med ud paa Trappen, idet han sagde til ham:

„Nu er der altsaa sikret Dem en Stilling. Jeg skal selv forestille Dem for mine Medarbejdere. Saa kan Lousteau i Aften præsentere Dem omkring i Teatrene. De kan tjene 150 Francs om Maaneden ved vort lille Blad, som Lousteau skal lede; sørg derfor for at staa Dem godt med ham. Naturligvis bliver han gal paa mig, fordi jeg har bundet Hænderne paa ham, hvad Dem angaar; men De har Talent, og jeg ønsker ikke, at De skal være udsat for en Redaktørs tilfældige Luner. Mellem os sagt, De kan bringe mig indtil to Blade om Maaneden til min Ugerevue, jeg vil betale Dem 200 Francs derfor. Men tal ikke til nogen om dette Arrangement, saa fik jeg hele Koblet paa Halsen, alle de forfængelige Fyre, der føler sig saarede af en Begynders Held. Skriv fire Artikler paa disse to Blade, undertegn to af dem med Deres Navn og to af dem med et Pseudonym, for at det ikke skal se ud, som om De optager Pladsen for de andre. Deres Stilling skylder De Blondet og Vignon, som tror, De har en Fremtid for Dem. Tag Dem i Agt for Deres Venner. Og lad os

to altid være i god Forstaaelse med hinanden. Tjener De mig, skal jeg tjene Dem! De har for 40 Francs Loger og Billetter at sælge og for 60 Francs Bøger at gøre i Mønt. Alt i alt vil De kunne tjene 450 Francs om Maaneden. Bærer De Dem fornuftigt ad, kan De sagtens kapre idetmindste 200 Francs til hos Boghandlerne paa Artikler og Subskriptionsindbydelser. Men nu kan jeg jo ogsaa stole paa Dem, ikke sandt?“

Lucien trykkede Finots Haand, han var ude af sig selv af Glæde.

„Lad nu, som om vi ikke havde truffet nogen Aftale“, hviskede Finot ham i Øret, idet han lukkede Døren op til et Kvistværelse paa femte Sal for Enden af en lang Korridor.

Lucien saa' Lousteau, Félicien Vernou, Hector Merlin og endnu to Medarbejdere, som han ikke kendte; de sad alle ved et grøntbetrukket Bord foran en lystig Kaminild, sad paa Stole eller i Lænestole, røg og lo. Bordet var bedækket med Papirer, der fandtes et virkeligt Blækhus, fyldt med Blæk, og Penne, ganske vist slette, men dog benyttede af Medarbejderne. Det blev tilkendegivet den nye Journalist, at det var her, det store Værk gik for sig.

„Mine Herrer“, sagde Finot, „Meningen med denne Sammenkomst er at indsætte vor fælles Ven Lousteau i min Plads som Chefredaktør for Bladet, da jeg nødes til at forlade det. Men skønt mine Anskuelser undergaar en Forandring, der er nødvendig for at jeg kan optræde som Redaktør af Ugebladet, hvis Plan De kender, er min Overbevisning den samme som før, og vi bliver ved at være Venner. Jeg er stadig til eders Tjeneste, som I er til min. Forholdene kan skifte, men Principperne staar fast. Principperne er den Tap, om hvilken Viserne paa det politiske Barometer drejer sig“.

Alle Medarbejderne brast i Skoggerlatter.

„Hvem har lært dig de Fraser?“ spurgte Lousteau.

„Blondet“, svarede Finot.

„Blæst, Regn, Storm, smukt Vejr“, sagde Merlin, „alt vil vi gennemgaa sammen“.

„Meget vel“, vedblev Finot, „lad os ikke blive ved med at tale i Billeder: hvem af d'Hrr., der har en Artikel til mig, véd, hvor De kan finde mig. Denne Herre“, sagde han og forestillede Lucien, „hører nu med til Laget. Jeg har sluttet Kontrakt med ham, Lousteau“.

Alle komplimenterede Finot til hans Ophøjelse og til hans nye Planer.

„Du giver os dog vel Lov at forfølge vore Syndebukke?“ blev der spurgt.

„Saa meget I vil“, svarede Finot.

„Bladet kan selvfølgelig ikke stikke Piben ind“, sagde Lousteau. „Hr. Châtelet er bleven fornærmet. I den første Uge lader vi ham følgelig ikke have Fred“.

„Hvad er der foregaaet?“ spurgte Lucien.

„Han har været her for at forlange Oprejsning“, fortalte Vernou. „Lapsen fra Kejsertiden traf Fa'er Giroudeau, som med den største Koldblodighed af Verden opgav ham Philippe Bridau som Forfatter til Artiklen, og Philippe har forespurgt Baronen, hvilken Tid og hvilke Vaaben der passer ham bedst. Saa vidt er Affairen naaet. Vi er netop i Færd med at gøre Baronen Undskyldninger i Morgennummeret. Hver Sætning er et Dolkestød“.

„Klem bare paa ham, saa kommer han nok til mig“, sagde Finot. „Saa kan jeg lade, som om jeg gør ham en Tjeneste ved at faa jer til at holde inde. Han har Forbindelser med Ministeriet, og vi kan sagtens hugge et eller andet godt Bén igennem ham. Det var et stort

Held, at han blev fornærmet. — Hvem af jer vil skrive en indgaaende Artikel om Nathan til mit nye Blad?“

„Giv Lucien den“, sagde Lousteau. „Hector og Vernou skal skrive om ham i deres egne Blade“.

„Farvel, mine Herrer, vi ses hos Barbin“, sagde Finot leende .

Lucien modtog nogle Komplimenter i Anledning af sin Optagelse i Journalisternes frygtelige Friskare, og Lousteau fremstillede ham som en Kammerat, man kunde stole paa.

„Lucien inviterer Dem allesammen, mine Herrer, til Aften hos sin Elskerinde, den smukke Coralie“.

„Coralie gaar til Gymnase“, sagde Lucien til Étienne.

„Godt. Det er vel en Aftale, mine Herrer, at vi slaar Coralie op, ikke sandt? Sæt nogle Linjer om hendes Engagement i alle Deres Blade og gør Stads af hendes Talent. Tilkend Direktionen af Gymnase Takt og Dueligheed; kan vi tilkende den Talent?“

„Vi tilkender den Talent“, svarede Merlin. „Frédéric har skrevet et Stykke dertil sammen med Scribe“.

„Ser man det! Saa er Gymnases Direktør den mest forudseende af alle kloge Beregnere“, sagde Vernou.

„Men hør engang! Skriv ikke jeres Artikler om Nathans Bog, før vi er bleven enige derom. I skal faa at vide hvorfor“, sagde Lousteau. „Vi maa gøre vor nye Kammerat en Tjeneste. Lucien skal have Forlag til to Bøger, en Samling Sonnetter og en Roman. Han skal være en stor Digter i Løbet af tre Maaneder. Vi kan bruge hans *Margeriter* til at slaa alle Oderne og Balladerne, hele den romantiske Poesi ned med“.

„Det kunde jo navnlig være morsomt, hvis der ikke

er noget ved Sonnetterne", sagde Vernou. — „Hvad synes De selv om Deres Sonnetter, Lucien?"

— „Ja, hvad synes De om dem?" spurgte en af de Medarbejdere, han ikke kendte.

„Mine Herrer, de er gode", sagde Lousteau, „paa Æresord".

„Godt, saa er jeg tilfreds", sagde Vernou. „Saa kyler jeg Dem i Hovedet paa disse Sakristi-Digtere, de har længe kedet mig".

„Hvis Dauriat ikke tager *Margeriterne* i Aften, saa bombarderer vi ham med den ene Artikel efter den anden mod Nathan".

„Men hvad vil Nathan sige til det?" udbrød Lucien.

De fem Journalister gav sig til at le højt.

„Han bliver henrykt", sagde Vernou. „Nu skal De se, hvordan vi ordner Tingene".

„Den Herre hører da virkelig til vore Folk?" spurgte den ene af de Lucien ukendte Journalister.

„Ja vist saa, Frédéric, kom nu ikke med Morsomheder. — Du ser, Lucien", sagde Étienne til den unge Mand, „hvorledes vi arbejder for dig; ved given Lejlighed maa du ikke holde dig tilbage. Vi holder allesammen af Nathan, og dog agter vi at angribe ham. Lad os nu dele Riget efter Alexander. — Frédéric, vil du have Français og Odéon?"

„Hvis de andre Herrer ikke har noget derimod", svarede Frédéric.

Alle nikkede samtykkende, men Lucien fangede mere end ét misundeligt Blik.

„Jeg beholder Operaen, Italienerne og Opera-Comique", sagde Vernou.

„Godt, Hector kan tage Vaudeville-Teatrene“, sagde Lousteau.

„Skal jeg da ingen Teatre have?“ udbrød den anden Medarbejder, som Lucien ikke kendte.

„Jo vist saa, Hector kan overlade dig Variétés og Lucien Porte-Saint-Martin“, sagde Etienne. „Overlad ham bare Porte-Saint-Martin“, sagde han til Lucien, „han har forgabet sig i Fanny Beaupré; du kan tage Cirque-Olympique i Stedet for. Jeg tager Bobino, Funambules og Madame Saqui . . . . Hvad har vi til Numret i Morgen?“

„Ingenting“.

„Ingenting?“

„Absolut ingenting!“

„Mine Herrer, læg Dem nu rigtig i Selen til mit første Nummer. Baron du Châtelet og hans Donna kan ikke holde i otte Dage. Og Forfatteren til *Eneboeren* er meget forslidt“.

„Vi maa have nogle nye døde“, sagde Frédéric.

„Mine Herrer, hvad mener De, om vi latterliggjorde nogle af Højres dydige Folk? Om vi skrev, at Hr. de Bonald har Fodsved?“ udbrød Lousteau.

„Kan vi ikke begynde en Serie Portræter af de ministerielle Talere?“ spurgte Hector Merlin.

„Lav du dem, min Ven“, sagde Lousteau, „du kender dem bedst, det er dit eget Parti, og saa faar du Lejlighed til at tilfredstille dine private Antipatier. Tag bare fat paa Beugnot, Syrieys, de Magrinhac og alle de andre. Artiklerne kan ligge færdige forud, saa har vi altid noget at smække paa Bladet“.

„Vi kunde ogsaa opfinde en eller anden Historie om en nægtet Begravelse under graverende Omstændigheder“, foreslog Hector.

„Lad os ikke gaa de store konstitutionelle Blade i Bedene“, indvendte Vernou, „de vrimler altid af den Slags Ænder“.

„Ænder?“ spurgte Lucien.

„Ved en And forstaar vi“, forklarede Hector ham, „en Nyhed, der ser ud, som om den var sand, men som man laver for at live op paa Dagens Nyt, naar det er altfor magert. Anden er en Opfindelse af Franklin; han har opfundet Lynafledereren, Anden og Republiken! Denne Journalist narrede Encyclopædisterne saa grundigt med sine oversøiske Ænder, at Ragnal i *Indiens filosofiske Historie* har benyttet to af disse Ænder som autentiske Kendsgærninger“.

„Det vidste jeg ikke af“, sagde Vernou. „Hvad er det for to Ænder?“

„Den ene er den om Englænderen, der sælger sin Befrier, en Negerinde, efter først at have gjort hende frugtsommelig for at faa flere Penge for hende. Den anden er Historien om den unge, frugtsommelige Pige, der vinder sin Sag med en glimrende Forsvarstale. Da Franklin kom til Paris, tilstod han selv sine Ænder i et Selskab hos Necker, til stor Ærgrelse for de franske Filosofer“.

„Bladet“, sagde Lousteau, „ansér for sandt alt, hvad der er sandsynligt. Det gaar vi ud fra“.

„Den kriminelle Retspleje gør ligesaa“, sagde Vernou.

„Godt, saa sés vi altsaa her i Aften Klokken ni“, sagde Merlin.

Journalisterne rejste sig, trykkede hinandens Hænder, og Mødet hævedes under Udveksling af gensidige Venskabeligheder.

„Hvad har du gjort ved Finot“, spurgte Étienne Lucien,

medens de gik ned ad Trappen, „siden han har sluttet Kontrakt med dig? Du er den eneste, han paa den Maade har bundet sig til“.

„Jeg? Ingenting. Det var ham, der foreslog det“, sagde Lucien.

„Naa ja, har du arrangeret dig med ham, saa glæder det mig; det gavner baade din og min Stilling“.

Nede i Stue-Etagen traf Etienne og Lucien Finot, der tog Lousteau til Side under fire Øjne i det officielle Redaktionskontor.

„Undertegn Deres Kontrakt, saa at den nye Redaktør maa tro, at det er sket igaar“, sagde Giroudeau og rakte Lucien to stemplede Papirer.

Medens Lucien gennemlæste Kontrakten, hørte han et temmelig livligt Ordskifte mellem Étienne og Finot angaaende Bladets Indtægter i Naturalier. Étienne forlangte sin Part af disse Afgifter, som Giroudeau opkrævede. Der sluttedes aabenbart en Aftale herom mellem Finot og Lousteau, thi de to Venner var fuldstændig enige, da de forlod Kontoret.

„Klokken otte, i Trægallerierne, hos Dauriat“, sagde Étienne til Lucien.

En ung Mand indfandt sig for at blive Medarbejder, han havde samme generte og frygtsomme Væsen som Lucien for kort Tid siden. Lucien var med hemmelig Fornøjelse Vidne til, hvorledes Giroudeau overfor denne Rekrut anvendte de samme muntre Fif, hvormed den gamle Soldat havde narret ham selv; hans egen Interesse gjorde ham det fuldstændigt indlysende, hvor nødvendig denne Taktik var, der satte næsten uoverstigelige Skranker mellem Debutanten og det Kvistværelse, hvortil kun de udvalgte fik Adgang.

„Der er allerede knapt nok med Penge til Medarbejderne“, sagde han til Giroudeau.

„Hvis I var flere, fik hver af jer mindre“, svarede Kaptejnen. „Og saa —“

Den gamle Kriger svingede sin tunge Stok og gik brummende ud af Døren; det lod til at imponere ham, da han saa' Lucien stige ind i den smukke Ekvipage, der holdt og ventede paa Boulevarden.

„Min Tro, disse unge Mænd forekommer mig at være de skikkeligste Fyre af Verden“, sagde Lucien til Coralie. „Nu er jeg altsaa Journalist og er sikker paa at kunne tjene 600 Francs om Maaneden, naar jeg arbejder som en Hest; men desuden faar jeg Forlægger til begge mine Bøger og kan skrive nye, thi mine Venner vil skaffe mig en Succes! Og følgelig siger jeg ligesom du, Coralie: „Lystig ud paa Galejen!“

„Du skal nok komme frem, min Ven. Men vær nu ikke ligesaa god, som du er smuk. Det vilde ødelægge dig. Vær ondskabsfuld ligesom de andre, det kommer man længst med“.

Coralie og Lucien kørte en Tur i Boulogneskoven; dèr mødte de igen Markise d'Èspard, Fru de Bargeton og Baron du Châtelet. Fru de Bargeton saa' paa Lucien med en forførerisk Mine, der kunde gælde for en Hilsen. Camusot havde bestilt en ypperlig Middag. Og Coralie, der vidste sig befriet for ham, viste sig saa sød mod den arme Silkehandler, at han ikke erindrede at have set hende saa indtagende og elskværdig i de fjorten Maaneder, deres Forhold havde varet.

„Nu vel“, sagde han til sig selv, „jeg vil stadig være hendes Ven, trods alt“.

I et ubevogtet Øjeblik foreslog Camusot Coralie at ind-

føre hende for 6000 Francs i aarlig Livrente i den store Hovedbog, hans Kone ikke havde Adgang til at se, hvis hun vilde vedblive at være hans Elskerinde, saaledes, at han lukkede Øjnene for hendes Forhold til Lucien.

„Bedrage saadan en Engel! . . . Men se dog paa ham, du stygge Bavian, og se paa dig selv!“ sagde hun og viste ham Digteren, som Camusot havde skænket saa flittigt for, at han var let omtaaget.

Camusot besluttede at vente, til Nøden gav ham den Kvinde tilbage, som Nøden allerede en Gang havde lagt i hans Arme.

„Saa nøjes jeg med at være din Ven“, sagde han og kyssede hende paa Panden.

Lucien forlod Camusot og Coralie for at begive sig til Trægallerierne. Hvilken Forandring havde ikke Indvielsen i Journalistikens Mysterier bragt i hele hans Tankegang! Han dykkede uden Ængstelse ind i Menneskestrømmen, der bølgede gennem Gallerierne, han saa' uforskammet ud i Bevidstheden om, at han havde en Elskerinde, han traadte ind i Dauriats Butik med ugenert Mine, fordi han var Journalist. Han traf dèr en større Forsamling og vekslede Haandtryk med Blondet, Nathan, Finot, med alle de Literaturens Mænd, han den sidste Uges Tid havde stiftet Bekendtskab med; han opfattede sig selv som en Person af Vigtighed og smigrede sig med at overgaa sine Kammerater; Vinen, han havde drukket, opildnede ham i en passende Grad, han viste sig kvik og gav Prøve paa, at han kunde tude med de Ulve, han var iblandt. Ikke desto mindre slog Lucien ikke i den Grad an, som han selv gjorde Regning paa; han opdagede en første Spire til Skinsyge hos disse Folk, der maaské var mindre urolige end nysgærrige efter at erfare, hvilken Plads

den nye Kapacitet vilde indtage, og hvilket Bytte han vilde tilrive sig under den almindelige Deling af Pressens Sportler. Finot, der i Lucien mente at have fundet en Guldgrube, der skulde eksploiteres, og Lousteau, der mente at have Rettigheder over ham, var de eneste, der modtog ham med venligt Smil. Lousteau, der allerede havde anlagt en Chefredaktørs Manerer, bankede haardt paa Ruden til Dauriats Kontor.

„Om et Øjeblik, min Ven“, svarede Boghandleren ud af Døren.

Øjeblikket varede en Time. Saa kom Lucien og hans Ven ind i det allerhelligste.

„Naa, har De saa tænkt paa Forretningen med vor Ven?“ spurgte den nye Chefredaktør.

„Selvfølgelig“, svarede Dauriat og lænede sig med Sultan-Værdighed tilbage i sin Lænestol. „Jeg har løbet Samlingen igennem, og jeg har ladet en Mand med Smag, en god Dommer, læse den, jeg selv prætenderer ikke være Kender. Jeg køber jo Berømmelsen fuldfærdig, véd De nok. — De er ligesaa stor Poet, som De er smukt Menneske, lille Ven“, vedblev Dauriat. „Ved mit Ord som honnet Menneske, jeg siger, vel at mærke, ikke som Boghandler, Deres Sonnetter er ypperlige, man mærker intet til Arbejdet, de har kostet, hvilket er en naturlig Følge af, at De har Inspiration og „Gnist“. Saa kan De tilmed rime — ét af den nye Skoles Fortrin. Deres *Marigeriter* er en smuk Bog, men det er ingen Forretning, og jeg kan kun beskæftige mig med store Foretagender. Det er af lutter Samvittighedsfuldhed, jeg ikke vil tage Deres Sonnetter; det vilde være mig umuligt at slaa dem op, der er ikke nok at tjene, til at man kan ofre Udgifterne ved en Succes paa dem. Desuden bliver De ikke

ved med at skrive Vers, Deres Bog bliver en isoleret Bog. De er ung, unge Mand! De bringer mig den sædvanlige Digtsamling, som alle tilkommende Forfattere begaar, naar de er sluppen ud af Skolen, — som de først holder saa stærkt paa, men senere selv ler over. Deres Ven, Lousteau, har sikkert et eller andet Digt gemt i sine gamle Strømpeskafter. Har du ikke et Digt, som du har troet paa, Lousteau?“ spurgte Dauriat med et fiffigt Blik til Étienne.

„Naturligvis! Hvordan skulde jeg ellers kunne skrive Prosa!“ svarede Lousteau.

„Dèr ser De selv! Og han har dog aldrig omtalt det overfor mig. Men vor fælles Ven kender lidt til Boghandelen og til Forretningerne. For mig“, vedblev han og saa' paa Lucien med et indsmigrende Blik, „er Spørgsmaalet ikke, om De er en stor Digter; De har meget Talent, det er jeg overbevist om; hvis jeg var en Begynder i mit Fag, vilde jeg begaa den Fejl at udgive Deres Vers. Men for det første vilde jeg faa Vrøvl — som Forholdene nu er — med de Folk, der har deres Penge staaende i min Forretning. Jeg satte 20,000 Francs til ifjor, følgelig vil de ikke høre Tale om Poesi, og jeg kan ikke sætte mig op imod dem. Alligevel, Spørgsmaalet er ikke dette. Jeg er villig til at tro, at De er en stor Digter. Men bliver De produktiv? Vil De blive ved at give Sonnetter fra dem? Giver De ti Bind? Bliver De en Forretning? Vist gør De ej. De bliver en udmærket Prosaist; De har altfor godt et Hoved til at øde det paa Overflødigheder, De kan tjene 30,000 Francs om Aaret ved Bladene; dem bytter De ikke mod de 3,000 Francs, som De med stor Møje vil kunne tjene paa Deres Vers“.

„De véd vel, Dauriat, at denne Herre er ved vort Blad?“ indskød Lousteau.

„Ja“, svarede Dauriat, „jeg har læst hans Artikel; og det er i hans velforstaaede Interesse, at jeg ikke vil tage *Margeriterne*. Tro mig, højstærede, om seks Maaneder har jeg betalt Dem flere Penge for Artikler, jeg agter at bede Dem om, end De vilde kunne faa for Deres usælgelige Digte“.

„Men Æren?“ udbrød Lucien.

Dauriat og Lousteau gav sig til at le.

„Han holder sandelig fast paa sine Illusioner“, sagde Lousteau.

„Æren“, svarede Dauriat, „vil sige det samme som ti Aars Udholdenhed og enten et Tab eller en Gevinst paa 100,000 Francs for Forlæggeren. Hvis De finder nogen, der er gal nok til at trykke Deres Vers, vil De faa Agtelse for mig, naar De om et Aar hører Resultatet af den Forretning“.

„Har De Manuskriptet hos Dem?“ spurgte Lucien koldt.

„Her er det, min Ven“, sagde Dauriat, hvis Tone overfor Lucien stadig havde været paafaldende høflig.

Lucien tog Pakken uden at efterse, hvorledes det havde sig med Sejlgarnssnoren; saa sikkert forekom det ham, at Dauriat havde læst *Margeriterne*. Han forlod Kontoret sammen med Lousteau uden at lægge enten Undren eller Ærgrelse for Dagen. Dauriat fulgte de to Venner ud i Butiken, medens han talte om sit eget Blad og Lousteaus. Lucien legede skødesløst med Manuskriptet til *Margeriterne*.

„Tror du virkelig, at Dauriat har læst dine Sonnetter?“ hviskede Étienne ham i Øret.

„Ja“, svarede Lucien.

„Se Forseglingen efter“. Lucien opdagede da, at Blækket og Sejlgarnet sad nøjagtig som før.

„Hvilken Sonnet synes De bedst om?“ spurgte Lucien Boghandleren, idet han blegnede af Vrede.

„De er allesammen fortræffelige, min Ven“, svarede Dauriat, „men den om Margeriten er navnlig smuk, dens Slutningstanke er saa fin og køn. Den gav mig netop Blik for, hvilken Lykke Deres Prosa vil gøre. Jeg anbefalede Dem da ogsaa straks til Finot. Skriv os nogle Artikler, vi skal betale dem godt. Ser De, det er meget smukt at tænke paa Æren; men derfor skal man ikke glemme det solide, man skal tage, hvad der tilbyder sig. Naar De engang er bleven rig, kan De skrive Vers“.

Poeten skyndte sig ud i Gallerierne for ikke at gøre Skandale; han var rasende.

„Naa, mit Barn“, sagde Lousteau, der fulgte efter ham, „tag det nu bare med Ro og opfat Menneskene, som det, de er, nemlig Midler. Vil du hævne dig?“

„For enhver Pris“, erklærede Digteren.

„Her er et Eksemplar af Nathans Bog, som Dauriat lige gav mig; anden Udgave udkommer i Morgen; læs dette Værk og skriv en Artikel, som slaar det ned. Félicien Vernou kan ikke fordrage Nathan, hvis Succes formentlig kan skade Vernous nye Bog. Disse smaa Aander have den Mani at tro, at der ikke er Plads under Solen for to Succes'er. Følgelig vil han skaffe din Artikel ind i det store Blad, han arbejder ved“.

„Men hvad kan man sige imod denne Bog; den er smuk“, udbrød Lucien.

„Aa, kære Ven, lær dog snart dit Fag“, sagde Lousteau leende. „Selv om Bogen var et Mesterværk, maa den under din Pen blive til noget taabeligt Pjat eller et farligt og usundt Arbejde“.

„Men hvorledes?“

„Du behøver bare at lave alle dens Skønheder om til Mangler“.

„Saadan et Kunststykke duer jeg ikke til“.

„Kære Ven, en Journalist er en Akrobat, han maa vænne sig til de Ubehageligheder, der følger med Professionen. I dette Tilfælde skriver du jo ikke engang en Artikel imod Nathan, men mod Dauriat!“

„Lad os nu komme op paa Bladet“, vedblev Lousteau, „dèr træffer vi vore Venner og kan i Fællesskab lægge Plan om det nydeligste Overfald paa Nathan. Det vil more dem, skal du se“.

De var naaede til Saint-Fiacre-Gade og gik sammen op til det Kvistværelse, hvor Bladet redigeredes. Lucien blev ligesaa forbavset som henrykt ved at se den Glæde, med hvilken hans Kammerater aftalte at ødelægge Nathans Bog. Hector Merlin tog et Stykke Papir og skrev følgende Linjer til sit store Blad:

„Andet Oplag bebudes af Hr. Nathans Bog. Vi havde tænkt at lade dette Arbejde falde til Jorden i Stilhed, men denne tilsyneladende Succes nøder os til at bringe en Artikel, mindre om selve Bogen end om den unge Literaturs Tendens“.

I Spidsen for Morgennummerets smaa muntre Indfald og Notitser skrev Lousteau:

„Boghandleren Dauriat udgiver et nyt Oplag af Hr. Nathans Bog. Han kender altsaa ikke den gamle Kriminalrets-Grundsætning: Non bis in idem? Al Respekt for denne Dødsforagt!“

Lysten til at hævne sig paa Dauriat erstattede Lucien baade Samvittighed og Inspiration. Tre Dage efter — i hvilken Tid han ikke forlod Coralies Værelse, hvor han arbejdede henne ved Kaminen, betjent af Berenice og i

Trætheds-Øjeblikke kærtegnet af den opmærksomme og tavse Coralie — havde Lucien skrevet en kritisk Artikel paa omtrent tre Spalter, i hvilken han havde hævet sig til en overraskende Højde. Klokken var da ni om Aftenen. Han skyndte sig hen paa Bladet, traf Medarbejderne og læste sit Værk højt for dem. I dyb Alvor lyttede alle til. Felicien sagde ikke et Ord, da han var færdig, men tog Manuskriptet og skyndte sig ned ad Trappen.

„Hvad gaar der af ham?“ udbrød Lucien.

„Han bringer din Artikel i Trykkeriet“, svarede Hector Merlin; „det er et Mesterværk, hvori der ikke er et Ord at fjærne eller en Linje at føje til“.

„Man behøver blot at vise dig Vejen“, sagde Lousteau.

„Jeg vilde gærne se det Ansigt, Nathan sætter op, naar han i Morgen læser den Artikel“, sagde en anden Medarbejder, hvis Ansigt lyste af mild Tilfredshed.

„Man maa nok holde sig gode Venner med Dem“, sagde Hector Merlin.

„Det er altsaa en god Artikel?“ spurgte Lucien oplivet.

„Blondet og Vignon blive syge af Ærgrelse“, mente Lousteau.

„Her er en lille Artikel“, vedblev Lucien, „som jeg har skrevet til dit Blad og som — hvis du synes om den — kan fortsættes med en hel Serie i samme Genre“.

„Læs den for os“, sagde Lousteau.

Lucien oplæste da en af disse elegante Artikler, der gjorde dette lille Blads Lykke, og i hvilken han paa to smaa Spalter gav et Billede, en Figur, en Type, en eller anden pudsig Iagttagelse fra Pariserlivets Felter. Denne Bagatel, der bar Titlen *De forbigaaende i Paris,* var skrevet i denne ny og originale Manér, der lader Tanken

fødes af Ordenes Sammentræf, og hvor saa at sige Opmærksomheden vækkes af Adjektivernes og Adverbiernes Klirren. Denne Artikel var ligesaa forskellig fra den alvorlige og vægtige Opsats om Nathan som *Lettres persanes* er forskellig fra *Esprit des lois*.

„Du er født Journalist“, sagde Lousteau. „Den kommer paa imorgen. Lav saa mange af den Slags, som du vil“.

„Hvad jeg vilde sige“, begyndte Merlin, „Dauriat er rasende over de to Granater, vi har slynget ind i hans Magazin. Jeg kommer lige fra ham. Han lynede og tordnede og skældte ud paa Finot, som fortalte ham, at han havde solgt dig sit Blad. Jeg tog ham til en Side og hviskede ham et Par Ord i Øret: „*Margeriterne* bliver Dem en dyr Bog! Her kommer en Mand med Talent til Dem, og De afviser ham, medens vi andre modtager ham med aabne Arme!““

„Dauriat bliver lynslaaet af den Artikel, du læste for os“, sagde Lousteau til Lucien. „Der ser du, mit Barn, hvad et Blad betyder! Men din Hævn gaar sin Gang. Baron Châtelet har været paa Bladet imorges og spurgt om din Adresse, vi havde jo idag en knusende Artikel imod ham. Den gamle Laps er ude af sig selv af Fortvivlelse. Har du ikke læst Bladet? Artiklen er grinagtig“.

Lucien tog Avisen og kunde ikke lade være at le, medens han læste det lille Mesterværk af ondskabsfuld Vittighed, der skyldtes Vernou.

„Nu kapitulerer Baronen“, sagde Hector Merlin.

Lucien gav i godt Humør sine Bidrag med til de Smaating og Udfald, hvormed de, passiarende og rygende, plejede at afslutte Bladet; ogsaa Dagens Begivenheder og

Kammeraternes forskellige Latterligheder gav Stof til Skæmt og Munterhed. Igennem saadanne Samtaler, der sprudlede af Spot og Vid og Ondskab, erhvervede Lucien sig sit Kendskab til Literaturens Forhold og dens Mænd.

„Medens Bladet bliver sat“, sagde Lousteau, „vil jeg gaa en Tur med dig og præsentere dig ved Kontrollen og mellem Kulisserne i de Teatre, du har at passe; bagefter besøger vi Florine og Coralie i Panorama-Dramatique og gantes lidt med dem i deres Garderober“.

Arm i Arm gik de fra Teater til Teater, hvor Lucien blev indført som Journalist, komplimenteret af Direktørerne og taget i nøje Øjesyn af Skuespillerinderne, der alle havde hørt, hvilken Position en eneste Artikel af ham havde skaffet Coralie og Florine, af hvilke den førstnævnte var bleven engageret af Gymnase for 12000 Francs om Aaret, den anden til Panorama for 8000.

Det blev ligesaa mange smaa Ovationer, som der var Teatre, og Lucien steg herved i høj Grad i sine egne Tanker og fik en behagelig Følelse af sin Magt. Klokken 11 naaede de to Venner til Panorama-Dramatique, hvor Luciens sikre Holdning vakte almindelig Opmærksomhed. Nathan var til Stede, han rakte Lucien sin Haand, og Lucien trykkede den.

„Naa, mine strænge Herrer“, sagde han og saa' fra Lucien til Lousteau, „I vil nok lægge mig i Graven?“

„Vent til imorgen, kære Ven, saa skal du se en Omgang, du faar af Lucien. Paa Æresord — den bliver du glad for. Naar Kritiken er saa alvorlig som den, gavner den en Bog“.

Lucien rødmede af Skam.

„Er De haard ved mig?“ spurgte Nathan.

„Meget haard“, sagde Lousteau.

„Men der er vel ikke noget rigtig ondt i den?“ spurgte Nathan videre. „Hector Merlin sagde henne i Foyeren i Vaudeville, at jeg blev ligefrem radbrækket“.

„Lad ham blot sige det og vent, til De selv ser Artiklen“, udbrød Lucien og skyndte sig til Coralies Garderobe, saa saare som hun i sit bedaarende Kostyme forlod Scenen.

Da Lucien og Coralie Dagen efter sad ved Frokosten, hørte de i den temmelig stille og afsides Gade Støjen af et elegant Køretøjs lette Hjul og en Racehests ejendommelige Fodslag. Fra sit Vindu saa' Lucien ganske rigtig Dauriats prægtige engelske Hest og Dauriat selv, der rakte Tømmerne til sin *Groom*, før han steg af Vognen.

„Det er Boghandleren“, raabte Lucien til sin Elskerinde.

„Lad ham vente“, raabte Coralie øjeblikkeligt til Berenice.

Lucien smilede over den unge Piges Snarraadighed; hvor beundringsværdigt forstod hun ikke hans Interesse! Han kyssede hende ømt: hun havde baaret sig klogt ad!

Den storsnudede Boghandlers Hurtighed i Vendingen, denne Overcharlatans bratte Ydmyghed hang sammen med Forhold og Omstændigheder, som nu næsten er glemte; i den Grad har Boghandelen skiftet Karakter i de femten Aar, der er forløbne siden den Tid. I 1821 havde Bladene endnu Hals- og Haandret over Tankens Arbejder og Boghandelens Foretagender. En Annonce — en saakaldet Reklame — var det uhyre dyrt at faa optaget i Bladenes Dagsnyt. Egentlige Avertissementer kendte man næsten ikke endnu, og Gadeplakaterne var kun et Nødmiddel. Nuomstunder har Literaturens og Boghandelens Forhold ændret sig saa stærkt, at mange vel næsten vil ansé det

for Fabel, naar de hører om de kolossale Anstrængelser, de Overtalelser, de fejge Midler og Intriger, som Nødvendigheden af at skaffe Reklamer drev baade Boghandlerne og Forfatterne til. Middagsselskaber, Smigrerier, Gaver, Bestikkelser, alt var i Brug ligeoverfor de mægtige Journalister.

Dauriat indfandt sig altsaa for at strække Gevær for Lucien. Fra Sultan var Boghandleren forvandlet til Slave. Efter at have maattet vente nogen Tid, idet han parlamenterede med Berenice, rømmede sig og gjorde saa megen Støj som mulig, fik han omsider Lucien i Tale. Den stolte Boghandler paatog sig en smilende Mine som en Hofmand, der træder ind ved Hove, og søgte at tale med godmodig Suffisance.

„Lad Dem ikke forstyrre, kære Børn!“ sagde han. „Hvor De har det hyggeligt her, som to Turtelduer! Hvem skulde tro, Frøken, at denne Mand, som ligner en ung Pige, er en Tiger med Staalkløer, der flænger ens gode Navn og Rygte, ligesom han formodentlig flænger Deres Chemiser, naar De er for længe om at faa dem af?“

Og han gav sig til at le uden at fuldende sin Spøg.

„Lille Ven“, sagde han videre og satte sig hos Lucien . . . „Frøken, jeg er Dauriat“, afbrød han sig selv.

Boghandleren fandt det nødvendigt at affyre sit Navn som et Pistolskud, da han ikke syntes, Coralie gjorde tilstrækkeligt Væsen af hans Besøg.

„Har De spist Frokost, Hr. Dauriat? Vil De ikke gøre os Selskab?“ spurgte Skuespillerinderen.

„Jo mange Tak, Samtalen gaar vist lettere ved Bordet“, svarede Dauriat. „Og naar jeg spiser Frokost hos Dem, faar jeg desuden Ret til at indbyde Dem til Middag

sammen med min Ven Lucien, thi nu bør vi være Venner som Handsken og Haanden“.

„Berenice! Østers, Citroner, friskt Smør og Champagne!“ beordrede Coralie.

„De er for klog en Mand til ikke at vide, hvad der fører mig herhen“, sagde Dauriat og saa' vist paa Lucien.

„De vil vel købe min Digtsamling?“

„Netop“, svarede Dauriat. „Men lad os nu først og fremmest nedlægge Vaabnene paa begge Sider“.

Frem af sin Lomme drog han en elegant Tegnebog, tog tre Tusindfrancs-Sedler, lagde dem paa en Tallerken og bød Lucien dem med en underdanig Mine, idet han spurgte:

„Er De tilfreds med det?“

„Ja“, svarede Digteren, i den syvende Himmel, ved Synet af denne uventede Sum Penge.

Lucien holdt sig i Skindet, men han havde Lyst til at synge, til at hoppe højt tilvejrs, han troede paa Trolddom, paa sin vidunderlige Lampe; han troede med andre Ord paa sit Geni.

„Saa tilhører *Margeriterne* altsaa mig“, sagde Boghandleren, „men De lover mig aldrig at angribe mit Forlag?“

„*Margeriterne* tilhører Dem. Men jeg kan ikke forpligte min Pen. Den staar til mine Venners Raadighed som deres til min“.

„Naa ja, en af mine Forfattere bliver De jo, og alle mine Forfattere er mine Venner. De vil i alt Fald ikke skade mine Foretagender uden at underrette mig om Angrebet, saa at jeg kan forebygge det“.

„Det lover jeg“.

„Saa drikker jeg paa Deres Held!“ sagde Dauriat og løftede sit Glas.

„Jeg ser nok, at De har læst *Margeriterne*“, sagde Lucien.

Dauriat lod sig ikke forbløffe.

„Bedste Ven, at købe *Margeriterne* uden at kende dem, er jo den smukkeste Kompliment, en Forlægger kan tillade sig. Om seks Maaneder skal De være en stor Digter. De vil faa udmærkede Anmeldelser, Folk er bange for Dem, jeg behøver ikke at gøre Kunster for at faa Deres Bog solgt. Jeg staar idag paa nøjagtig samme Forretningsmands-Standpunkt som for fire Dage siden. Det er ikke mig, der har forandret mig, det er Dem. Forrige Uge havde Deres Sonnetter ikke større Værdi for mig end Kaalblade; nu er det en helt anden Sag“.

„Godt“, svarede Lucien, gjort spodsk og overmodig ved den stolte Følelse at have en smuk Elskerinde og være sikker paa sin Succes. „Har De ikke læst mine Sonnetter, har De dog vel læst min Artikel“.

„Ja, min Ven, tror De ellers, jeg saadan havde skyndt mig at komme? Den er ulykkeligvis fortræffelig, denne slemme Artikel. Aa, De har meget Talent, lille Ven. Følg mit Raad, hæng i, mens De er i Skuddet“, sagde han med en godmodig Mine, der dækkede over Bemærkningens dybe Uforskammethed. „Har De faaet Bladet? Har De set Artiklen paa Tryk?“

„Endnu ikke“, sagde Lucien, „og det er dog første Gang, jeg har offentliggjort et større Stykke Prosa. Hector har sagtens sendt den hjem til mig selv i Charlotgade“.

„Værsgo', læs!“ sagde Dauriat, efterlignende Talma i *Manlius*.

Lucien tog Bladet, men Coralie rev det fra ham.

„Jeg skal have din Pens Førstegrøde, véd du nok“, sagde hun leende.

Dauriat var stadig fuld af Smiger og Høflighed; han var bange for Lucien og indbød følgelig ham og Coralie til en stor Journalistmiddag, han gav i Slutningen af Ugen. Han tog Manuskriptet til *Margeriterne* med sig, idet han bad sin Digter om at komme hen i Trægallerierne, naar han selv vilde, og underskrive Kontrakten, som han skulde gøre i Stand. Stadig i Overensstemmelse med den fyrstelige Façon, hvormed han plejede at imponere overfladiske Folk for snarere at gaa for en Mæcen end for en Boghandler, lod han de 3000 Francs ligge uden at tage Kvittering for dem, afviste Luciens Tilbud om en saadan med en skødesløs Gestus og bød Farvel, idet han kyssede Coralies Haand.

„Naa, min søde Skat, tror du, du havde faaet mange af den Slags Lapper at se, hvis du var blevet i dit Hul i Clunygade hos dine Bøger fra Saint-Geneviève-Biblioteket?“ spurgte Coralie Lucien, der havde fortalt hende hele sin Historie. „Dine Venner i Quatre-Vents-Gade er saamænd nogle slemme Tossehoveder“.

Hans gamle Venner var Tossehoveder! Og Lucien paahørte leende denne Dom! Han havde læst sin Artikel paa Tryk, han havde fornemmet denne usigelige Forfatterglæde, denne Følelse af kildret Forfængelighed, som man i Grunden kun har en eneste Gang. Medens han læste og atter læste sin Artikel, følte han ret, hvor vægtig og rammende den var. Trykken er for Manuskripter, hvad Teatret er for Kvinderne, den sætter baade Fortrin og Fejl i fuld Belysning. Beruset af Lykke tænkte Lucien ikke længere paa Nathan. Nathan var kun hans Spring-

brædt, han svømmede i Glæde, han saa' sig allerede rig. For et Barn, der for ikke længe siden boede paa Postels fattige Loft i Houmeau, hvor hele hans Familie levede af 1200 Francs om Aaret, var den Sum, Dauriat havde efterladt, alle Potosis Rigdomme. En Erindring, der endnu var klar og levende, men som Pariserlivets uafbrudte Nydelser snart skulde udviske, førte hans Tanker tilbage til Mûrier-Pladsen. Han huskede sin ædle, smukke Søster Eva, sin David og sin fattige Moder. Han sendte med det samme Berenice i Byen for at faa en Seddel vekslet; og medens hun var borte, skrev han et lille Brev til sin Familje; saa skyndte han sig at sende Berenice paa Postkontoret i Frygt for, at han, hvis han tøvede dermed, ikke skulde kunne undvære de 500 Francs, han nu sendte sin Moder. Baade han og Coralie syntes, at denne Tilbagebetaling var en smuk Handling. Skuespillerinden kyssede Lucien, hun syntes, han var et Mønster paa en Søn og en Broder og overøste ham med Kærtegn, thi saadanne smaa Træk henrykker disse hjærtensgode Piger, hvis Hjærte har saa let til at strømme over.

„Nu er vi bedt ud til Middag hver Dag en hel Uge igennem", sagde hun, „nu skal vi rigtig more os; du har ogsaa arbejdet nok".

Coralie var ægte Kvinde og vilde rigtig nyde den Mands Skønhed, som alle Kvinder maatte misunde hende; hun kørte med ham hen til Staub, hun fandt ikke Lucien fin nok i Klæderne, derfra kørte Kærestefolkene i Boulogneskoven og spiste bagefter til Middag hos Fru du Val-Noble, hvor Lucien traf Rastignac, Bixiou, des Lupeaulx, Finot, Blondet, Vignon, Baron Nucingen, Blaudenord, Philippe Bridau og den store Musiker Conti, lutter Folk af Artisternes eller Spekulanternes Verden, der trænger til

krydrede Adspredelser ovenpaa strængt Arbejde; alle hilste de Lucien med største Elskværdighed. Sikker paa sig selv lod Lucien sit Vid sprudle, som om det ikke var af det, han skulde leve, og fik hurtig Ord for at være stærk Mand, en Ros, som dengang var paa Moden mellem disse Halvvejs-Kammerater.

„Vi faar se, hvad der stikker i ham“, sagde Théodore Gaillard til en af de ved Hoffet protegerende Forfattere, som tænkte paa at starte et lille royalistisk Blad — det, som senere kom til Verden under Navnet *le Réveil*.

Efter Middagen fulgte de to Journalister deres Elskerinder i Operaen, hvor Merlin havde en Loge, og hvor hele Selskabet begav sig hen. Saaledes vendte Lucien i Triumf tilbage til det Sted, hvor han nogle Maaneder i Forvejen havde haft saa trist en Fiasco. Han spaserede i Foyeren med Merlin og Blondet under Armen og saa' med overlegne Blikke paa de Dandyer, som i sin Tid havde gjort sig lystige over ham. Han havde jo Châtelet under sine Fødder! De Marsay, Vandenesse, Manerville, som var Datidens Løver, vekslede nogle uforskammede Blikke med ham. Aabenbart havde der været Tale om den smukke, den elegante Lucien i Fru d'Espards Loge, hvor Rastignac aflagde en lang Visit; thi Markisen og Fru de Bargeton tog Coralie i Kikkerten. Mon Lucien vakte en Følelse af Anger i Fru de Bargetons Bryst? Denne Tanke optog Digteren; ved at se Angoulèmes Corinna vaagnede Hævnlysten i ham ligesom den Dag, da han i Champs-Elysées havde været Genstand for denne Kvindes og hendes Kusines Ringeagt. — — —

„Har De bragt en Amulet med Dem fra Deres Provins?“ spurgte Blondet Lucien, da han nogle Dage senere

ved Ellevetiden traadte ind hos Digteren, som endnu ikke var staaet op. „Hans Skønhed“, tilføjede han og pegede paa Lucien, alt medens han kyssede Coralie paa Panden, „vækker Furore fra Kælder til Kvist, blandt høje og lave. Jeg kommer for at indfange Dem, kære Ven“, sagde han og trykkede Digterens Haand, „Grevinde Montcornet udtalte igaar Aftes i Teatret Ønsket om, at jeg skulde indføre Dem i hendes Hus. De siger vel ikke Nej til en ung og indtagende Dame, hos hvem De træffer Eliten af det gode Selskab?“

„Hvis Lucien er rar“, sagde Coralie, „gaar han ikke til Deres Grevinde. Hvad skal han i det Selskab? Han vil kede sig dèr“.

„Vil De have Eneret paa at tale med ham?“ spurgte Blondet. „Er De skinsyg paa de fine Damer?“

„Ja“, erklærede Coralie. „De er værre end vi andre“.

„Hvorfra véd du det, lille Misse?“ spurgte Blondet.

„Fra deres Mænd“, svarede hun. „De glemmer, at jeg har kendt de Marsay et halvt Aar“.

„Tror De, kære Barn“, sagde Blondet, „at jeg er meget forlegen efter at indføre en Mand, der er saa smuk som Deres, hos Fru de Montcornet? Hvis De har saa meget derimod, saa lad os lade, som om jeg ingenting har sagt. Men saa vidt jeg tror, var Anledningen til Indbydelsen mindre et Kvindelune end Haabet om at opnaa Fred og Medlidenhed af Lucien mod en arm Djævel, som hans Blad slaar løs paa. Baron du Châtelet er saa uheldig at optage Bladartikler i Alvor. Markise d'Espard, Fru de Bargeton og Grevinde de Montcornets Kreds interesserer sig for Châtelet, og jeg har lovet at forsone Laura med Petrarka, Fru de Bargeton med Lucien“.

„Naa, saaledes“, udbrød Lucien, medens Blodet strømmede raskere gennem hans Aarer ved den berusende Følelse af tilfredsstillet Hævn, „nu ligger de altsaa for mine Fødder. De bringer mig til at love min Pen, love mine Venner og love Pressens skæbnesvangre Magt. Endnu har jeg ingen Artikel skrevet om Parret. Jeg skal komme, min Ven“, sagde han og tog Blondet om Livet, „ja, jeg skal komme, men først, naar de to har prøvet Vægten af dette lette, lille Redskab!“

Han tog den Pen, med hvilken han havde skrevet Artiklen om Nathan, og svang den som et Sværd.

„Imorgen smækker jeg dem to Spalter i Synet. Saa kan vi bagefter tales ved. Du skal ikke være urolig, Coralie, det drejer sig ikke om Kærlighed, men om Hævn, og den vil jeg have komplet“.

„Det var talt som en Mand!“ sagde Blondet. „Hvis du vidste, Lucien, hvor sjældent man hører saadan et Udbrud i Paris's blaserede Verden, vilde du faa forøget Agtelse for dig selv. Du bliver efterhaanden en Satans Knægt“, sagde han med et noget mere drastisk Udtryk, „du er inde paa den Vej, der fører til Magten“.

„Han naar vidt“, sagde Coralie.

„Han er allerede kommen godt frem paa seks Uger“.

„Og hvis han en Gang kun er skilt fra et Scepter ved det Rum, et Lig kan fylde, kan han bruge Coralies Legeme til Gangbrædt“.

„I elsker hinanden, som man elskede i Guldalderens Dage“, sagde Blondet. „Min Kompliment for din store Artikel“, tilføjede han og saa' paa Lucien. „Der var mange nye Ting i den. Du er allerede en ung Mester“.

Lousteau indfandt sig sammen med Hector Merlin og Vernou for at hilse paa Lucien, der følte sig yderst smig-

ret over deres Opmærksomhed. Felicien bragte ham hundrede Francs i Honorar for Artiklen. Bladet havde fundet det nødvendigt at lønne et saa dygtigt Arbejde flot for at sikre sig Forfatteren. Da Coralie saa' hele denne Kreds af Journalister samle sig, havde hun sendt Bud efter Frokost fra *Cadran bleu*, den nærmeste Restauration; da Berenice nu meldte hende, at alt var parat, bad hun dem alle ind i den smukke Spisestue. Midt under Maaltidet, da Champagnen havde gjort dem alle hede i Hovederne, aabenbaredes Grunden til Kammeraternes Besøg hos Lucien.

„Du agter vel ikke", spurgte Lousteau, „at gøre Nathan til din Fjende? Nathan er Journalist, han har Venner, han kunde spille dig et slemt Puds, naar din første Bog udkommer. Har du ikke *Karl den niendes Bueskytte* at sælge? Vi talte med Nathan i Morges, han er fortvivlet; du maa skrive ham en Artikel, hvori du overdænger ham med Ros".

„Hvadbehager? Efter min Artikel mod hans Bog, vil I have . . .?" spurgte Lucien.

Emile Blondet, Hector Merlin, Étienne Lousteau, Felicien Vernou, alle afbrød de Lucien med en støjende Latter.

„Du har inviteret ham til Aften her i Overmorgen, ikke sandt?" spurgte Blondet.

„Din Artikel", sagde Lousteau, „var ikke signeret. Felicien, der ikke er saa ny i Tjenesten som du, huskede at undertegne den med et *C*, hvilket Mærke du for Fremtiden kan bruge til Artiklerne i hans Blad, der er rent Venstre. Vi er alle Oppositionsmænd. Felicien har været saa hensynsfuld ikke at forpligte dine tilkommende Anskuelser. I Hectors Butik — hans Blad er højre Cen-

trum — kan du sætte et *L* under, hvad du skriver. Man er anonym, naar man angriber, men naar man roser, bruger man et gennemsigtigt Mærke".

„Det er ikke Mærkerne, der generer mig", sagde Lucien. „Men jeg indser ikke, hvad jeg kan skrive i Bogens Favør".

„Mente du da, hvad du skrev?" spurgte Hector Lucien.

„Ja".

„Ærlig talt, lille Ven", sagde Blondet, „jeg havde bedre Tanker om dig. Paa Æresord, naar jeg saa' din Pande, tiltroede jeg dig en Overlegenhed som de virkelig store Aander, der er saa begavede, at de kan se enhver Ting fra to Sider. Lille Ven, i Literaturen har enhver Ting sin Avers og sin Revers; ingen kan paatage sig at slaa fast, hvad der er hvad. Janus er Mythen om Kritiken og Symbolet paa Geniet. Kun Vorherre har tre Sider".

„De staar altsaa ved, hvad De skriver?" sagde Vernou med spodsk Mine. „Men vi handler jo med Fraser, og vi lever af denne vor Handel. Naar De vil skrive et stort og smukt Værk, en rigtig Bog, kan De nedlægge Deres Tanker, Deres Sjæl i den, staa paa den Bog og forsvare den; men Artikler, der læses idag og er glemte imorgen, er i mine Øjne ikke den Betaling værd, man giver for dem. Hvis De virkelig lægger Vægt paa den Slags Taabeligheder, maa De jo gøre Korsets Tegn og paakalde den hellige Aand blot for at skrive en Subskriptionsplan".

Alle syntes de forbavsede over Luciens Skrupler og fik omsider flænget hans *toga prætexta* i Stykker for derpaa at iføre ham Journalistikens *toga virilis*.

„Véd du med hvilke Ord Nathan trøstede sig selv, da han havde læst din Artikel?“ spurgte Lousteau.

„Hvorfra skulde jeg vide det?“

„Nathan udbrød: „De smaa Artikler forgaar, men de store Værker bestaar!“ Denne Mand kommer til Aften her om to Dage; til den Tid bør han kaste sig for dine Fødder, kysse din store Taa og erklære dig for en stor Mand“.

„Det kunde være morsomt“, sagde Lucien.

„Morsomt“, gentog Blondet, „det er nødvendigt“.

„Kære Venner, jeg skal nok skrive Artiklen“, lovede Lucien, der var lidt beruset, „men hvordan skal jeg bære mig ad?“

„Skriv tre smukke Spalter, hvori du gendriver dig selv“, sagde Lousteau, „til Merlins Avis. Da vi først havde moret os tilgavns over Nathans Raseri, fortalte vi ham, at han snart vilde være os Tak skyldig for den skrappe Polemik, gennem hvilken vi skulde faa hans Bog revet bort paa otte Dage. I dette Øjeblik staar du for ham som en Spion, en Kanalje, en Slyngel; men i Overmorgen vil du være en stor Mand, et overlegent Hoved, en Mand som Plutarks Helte! Nathan vil omfavne dig som din bedste Ven. Dauriat har været her, du har faaet 3000 Francs, Coup'et er gjort. Nu maa du vinde Nathans Agtelse og Venskab. Det hele maa kun gaa ud over Boghandleren. Vi bør kun ofre og forfølge vore Fjender. Hvis her var Tale om en Mand, der havde vundet sit Navn uden vor Bistand, om et Talent, der var os i Vejen, og som skulde tilintetgøres, vilde vi ikke tale saaledes som nu. Men Nathan er en af vore Venner, Blondet havde ladet ham overfalde i *Mercur* for at have

den Fornøjelse at svare i *Débats*. Det var paa den Maade, første Oplag blev udsolgt".

„Mine Venner, saa sandt jeg er en ærlig Mand, kan jeg ikke skrive to rosende Ord om den Bog".

„Du faar ogsaa 100 Francs for den nye Artikel", sagde Merlin, „saa har Nathan allerede indbragt dig 200 Francs, uden at regne den Artikel, du kan skrive i Finots Revue, og som vil blive betalt dig med 100 Francs af Dauriat og 100 af Ugebladet — ialt 400 Francs!"

— Og nu skitserede Blondet ham i korte Træk, hvorledes han skulde bære sig ad med at slaa sig selv paa Munden og rose den Bog, han nys havde slagtet ned. Bagefter satte de alle hinanden Stævne til om Aftenen i Trægallerierne, hvor Lucien skulde undertegne sin Kontrakt med Dauriat.

— „De har Ret", udbrød Lucien, da han atter vår alene med Coralie, „Menneskene bør være Midler i Hænderne paa de stærke. 400 Francs for tre Artikler! Saameget vilde Dogureau knapt give mig for en Bog, der har kostet mig to Aars Arbejde".

„Skriv du kun Kritik", sagde Coralie, „og mor dig! Optræder jeg ikke iaften som Andalusierinde, imorgen som Zigøjnerske, en anden Dag som Mand? Gør som jeg, giv dem Grimacer for deres Penge, og lad os to være lykkelige!"

Helt indtagen i Paradoxet lod Lucien nu sit Talent bestige dette capriciøse Muldyr, der er en Bastard af Pegasus og Bileams Æsel. Under sin Køretur i Skoven gennemjog han i Galop alle Tankens Marker og opdagede originale Skønheder ved Blondets ryggesløse Leveregler. Han spiste til Middag med et lykkeligt Menneskes Appetit, hos Dauriat undertegnede han en Kontrakt, der gjorde

Manuskriptet til *Margeriterne* til Forlæggerens Ejendom, uden at han lagde Mærke til nogen Hage herved; saa gjorde han et Løb hen paa Bladet, skrev et Par Spalter og vendte endelig tilbage til Vendôme-Gade. Næste Morgen viste det sig, at den foregaaende Dags Ideer havde spiret i hans Hjærne, som det ofte hænder for Talenter, paa hvis Evner der endnu ikke for Alvor er slidt. Lucien fandt Fornøjelse ved at gennemtænke denne nye Artikel og satte sig til Arbejdet med Lyst. Han udfoldede Vid og Satire og svang sig endogsaa op til nye Betragtninger over Følelsen, over Ideen og Billedet i Literaturen. Til Ros for Nathan genfandt han sine første Indtryk af Bogen, dengang han gjorde Bekendtskab med den i Læsekabinettet. Fra blodig og hvas Kritiker, fra vittig Spotter blev han til Poet i nogle Slutningslinjer, der vuggede sig majestætisk som Vellugtstrømmen fra et Røgelsekar op imod Alteret.

„Hundrede Francs, Coralie“, sagde han og viste hende de otte Sider, han hande skrevet, medens hun klædte sig paa.

Medens han endnu var varm og i Stemning skrev han langsomt og soigneret den frygtelige Artikel, han havde lovet Blondet, mod Châtelet og Fru de Bargeton, han valgte hvert Ord med Omhu og kælede for hver af de giftige Sætninger. Der findes ikke den Mand, der ikke ejer Vid, naar han hævner sig, ligesaalidt som den Mand findes, hvem Kærligheden ingen Nydelse bringer. Luciens Artikel maatte fuldstændiggøre og fuldstændiggjorde da ogsaa Bladets Ry for Vittighed og Ondskab; den trængte dybt ind i to Hjærter og saarede dødeligt baade Fru de Bargeton, hans forhenværende Laura, og hans Rival, Baron du Châtelet.

„Naa, lad os saa køre i Skoven, Hestene er forspændte og utaalmodige“, sagde Coralie. „Du skal heller ikke overanstrænge dig“.

„Lad os bringe Artiklen om Nathan hen til Hector. Det er sikkert og vist, Bladet er som Achilles' Lanse, der selv helbredte de Saar, den slog“, sagde Lucien, idet han endnu filede paa et Par Udtryk.

De to forelskede kørte afsted og viste sig i deres fulde Glans for dette Paris, som nylig havde fornægtet Lucien, og som nu begyndte at beskæftige sig med ham. At interessere Paris for sig, naar man har forstaaet denne Bys uhyre Størrelse og Vanskeligheden ved at blive til noget i den — det var virkelig en henrykkende Tanke, der maatte beruse Lucien.

„Kære lille“, sagde Skuespillerinden, „lad os køre hen til din Skrædder. og skynde paa med dine Klæder eller prøve dem, hvis de er færdige. Naar du skal i Selskab hos dine smukke Fruer, vil jeg have, at du skal stikke dette Uhyre til Marsay ud, og den lille Rastignac og Ajuda-Pinto, Maxime de Trailles, Vandenesse, hvad nu alle de Lapse hedder. Husk paa, at Coralie er din Elskerinde. Men gør mig ingen gale Streger, hører du?“

— — To Dage efter, Dagen før Lucien og Coralie skulde have deres Venner til Aften, opførte Ambigu et nyt Stykke, som Lucien skulde anmelde. Efter at have spist til Middag spaserede Lucien og Coralie fra Vendôme-Gade til Panorama-Dramatique. Lucien hørte sin egen Lykke og sin Elskerindes Skønhed lovprist af mange forbigaaende. Nogle sagde, at Coralie var den smukkeste Kvinde i Paris, andre, at Lucien var hende værdig. Poeten følte sig i sit Es. Dette Liv var noget for ham. For den gamle Vennekreds havde han knapt Tanke længer. Disse

store Talenter, som han to Maaneder i Forvejen beundrede saa højt, fandt han nu en Smule taabelige med deres puritanske Ideer. Ordet Tossehoveder, som Coralie havde brugt uden at tænke videre derved, havde spiret i Luciens Gemyt og bar allerede sine Frugter. Han fulgte Coralie til hendes Garderobe og drev saa lidt omkring mellem Teatrets Kulisser, med en Mine som en Sultan, hilst med brændende Blikke og smigrende Ord af alle Skuespillerinderne.

„Jeg maa i Ambigu og passe min Forretning“, sagde han.

I Ambigu var der udsolgt Hus og ikke Plads til Lucien. Lucien gik op paa Teatret og beklagede sig bittert over, at han ikke kunde faa Plads. Regissøren, som endnu ikke kendte ham, erklærede, at der var sendt Billet til to Loger til hans Blad og lod ham gaa med den Besked.

„Saa maa jeg omtale Stykket, efter hvad jeg hører derom“, sagde Lucien fornærmet.

„Er De tosset!“ sagde Primadonnaen til Regissøren, „det er jo Coralies Ven!“

Straks vendte Regissøren sig igen til Lucien og sagde:

„Min Herre, nu skal jeg sige det til Direktøren“.

Saaledes beviste de mindste Træk Lucien Bladets uhyre Magt og smigrede hans Forfængelighed. Direktøren kom til og udviklede, at Hertugen af Rhétoré og Tullia, der sad i en af de forreste Loger, tilbød Lucien en Plads hos dem. Hertugen gik ind herpaa, fordi han genkendte Lucien.

„De har bragt to Mennesker til Fortvivlelse“, sagde den unge Mand til ham, idet han hentydede til Baron de Châtelet og Fru de Bargeton.

„Hvad vil Folk saa sige imorgen?“ sagde Lucien. „Hidtil har mine Venner været ude imod dem med det lette Kavalleri, men inat skyder jeg med gloende Kugler. Imorgen skal De faa at se, hvorfor vi gør Nar ad Potelet. Artiklen hedder: „Potelet i 1811 til Potelet i 1821“. Châtelet skal komme til at staa som Type paa de Folk, der har fornægtet deres Velgører og slikket Spyt for Bourbon'erne. Naar jeg har vist, hvad jeg formaar, skal jeg indfinde mig hos Fru de Montcornet“.

Lucien kom snart i livlig Samtale med den unge Hertug; han gjorde sig Umage for at vise, i hvilken Grad Fruerne d'Espard og de Bargeton havde taget fejl, da de lod haant om ham; men han kom til at vise sit saarbare Sted, da han søgte at godtgøre sin Ret til at bære Navnet de Rubempré, eftersom Hertugen af Rhétoré ondskabsfuldt kaldte ham Chardon.

„De skulde gaa over til Royalisterne“, sagde Hertugen til ham. „De har vist, De har Talent; vis nu, De har sund Fornuft. Den eneste Mand, paa hvilken De opnaar et kongeligt Reskript, der tillægger Dem Titel og Navn efter Deres Forfædre paa mødrene Side, er at bede om den som Belønning for Tjenester, De har vist Hoffet. De liberale gør Dem aldrig til Greve! Ser De, Kongedømmet faar dog en Gang Bugt med Pressen, den eneste Magt, det har at frygte. Man har kun været for langmodig mod Aviserne. Brug de sidste Øjeblikke, Pressefriheden bestaar, til at gøre Dem frygtet. Om nogle Aar er et Navn og en Titel sikrere Rigdomme i Frankrig end selv Talentet. De kan saaledes samle alt paa én Haand: Begavelse, fornemt Navn, Skønhed — med det kan De opnaa alt. Nu for Tiden bør De kun være liberal for at kunne gøre en god Forretning ved at blive Royalist“.

Hertugen bad Lucien om at modtage den Indbydelse til Middag, som Gesandten, der havde deltaget i Gildet hos Florine, agtede at sende ham. Lucien lod sig paa et Øjeblik bedaare af Adelsmandens Betragtninger; med Henrykkelse saa' han Dørene til de Saloner, fra hvilke han for nogle Maaneder siden troede sig banlyst for stedse, aabne sig for ham. Den unge Hertug saa', at Lucien tænkte over hans Ord, og tog heller ikke fejl af Grunden hertil: han havde afsløret denne ærgærrige Mand, der savnede Viljefasthed, men ikke Attraa, hele den politiske Horisont — medens Journalisterne fra Templets Top havde fristet ham med den literære Verden og dens Rigdomme, ligesom Djævelen fristede Jesus. Lucien vidste intet om den lille Sammensværgelse, der var dannet imod ham af Folk, Bladet havde fornærmet, og i hvilken Hr. du Rhétoré tog Del. Den unge Hertug havde forfærdet Fru d'Espards Kreds ved sin Omtale af Luciens Begavelse. Af Fru de Bargeton havde han faaet det Hverv at føle Journalisten paa Tænderne, og han havde netop haabet at træffe ham i Ambigu-Comique. Ved Florines Gilde havde han lært Luciens Karakter at kende; han vidste, at Luciens Forfængelighed var hans ømme Sted og prøvede sig paa ham som Diplomat.

Da Stykket var forbi, skyndte Lucien sig hen i Saint-Fiacre-Gade for at skrive sin Artikel derom. Han gjorde af Beregning sin Anmeldelse bidende og stræng; det morede ham at prøve sin Magt. Melodramet var bedre end det paa Panorama-Dramatique; men han vilde vide, om han, som man havde fortalt ham, kunde slaa et godt Stykke ihjel og skabe en Succes af et slet. Da han næste Dag spiste Frokost sammen med Coralie, aabnede han Bladet efter i Forvejen at have fortalt hende, at han havde skældt Am-

bigu-Comique ud. Lucien blev ikke lidt forbavset ved efter sin Artikel om Fru de Bargeton og Châtelet at læse en Teateranmeldelse, der i Løbet af Natten var saa omhyggelig afdæmpet, at den endte gunstig for Stykket, alt medens Luciens kvikke Redegørelse for dets Indhold var bibeholdt. Stykket, stod der, vilde fylde Teatrets Kasse. Hans Harme var ubeskrivelig; han satte sig for at sige Lousteau ordentlig Besked. Han troede sig allerede uundværlig og lovede sig selv ikke at lade sig kommandere og udnytte som et naivt Tossehoved. For definitivt at fastslaa sin Magtstilling skrev han, til Dauriats og Finots Ugeblad, en Artikel, hvori han resumerede og afvejede imod hinanden alle de Anskuelser, der var fremsatte om Nathans Bog. Og medens han var i Humør, skrev han endnu et Causerie til den lille Avis. I deres første Iver skriver unge Journalister med Lyst den ene Artikel efter den anden og udtømmer sig paa den Vis højst uforsigtigt.

Den Aften opførte Panorama-Dramatiques Direktør for første Gang en Vaudeville for at skaffe Florine og Coralie Aftenen fri. Før Bordet skulde der spilles. Lousteau kom for at hente den Anmeldelse, Lucien paa Forhaand havde skrevet af det lille nye Stykke, som han havde set paa Generalprøven. Da Lucien havde forelæst ham en af disse elegante Smaaartikler om parisiske Ejendommeligheder, der gjorde Bladets Lykke, kyssede Étienne ham paa begge Øjnene og kaldte ham Avisernes Forsyn.

„Hvorfor morer du dig med at forandre Meningen i mine Artikler?“ spurgte Lucien, som kun havde skrevet dette fortræffelige Causeri for at give sit Klagemaal forøget Vægt.

„Jeg?“ udbrød Lousteau.

„Ja, hvem skulde ellers have rettet i min Anmeldelse?“

„Kære Ven“, svarede Étienne leende, „du er endnu ikke rigtig med paa Noderne. Ambigu har tyve Abonnementer paa mit Blad. Hvert af Boulevardteatrene betaler paa den Maade 800 Francs til Bladet. Finot faar Loger for ligesaa mange Penge, uden at regne Skuespillernes og Forfatternes Abonnementer. Saaledes tjener den Røver ialt en 8000 Francs paa Boulevarderne. Fra de smaa Teatre kan du slutte dig til de store! Er du nu med? Vi er nødte til at vise megen Overbærenhed“.

„Ja, jeg forstaar, at jeg ikke kan skrive frit, hvad jeg mener . . .“

„Naa, hvad saa, naar du bare tjener dine Penge?“ udbrød Lousteau. „Og hvad har du forresten mod det Teater, kære Ven? Du maa vel have en eller anden Grund, siden du nedrakker Stykket igaar. At skælde ud blot for at skælde ud vilde kompromittere Bladet. Saa havde Bladet ingen Autoritet, naar det engang gjaldt. Har Direktøren været uhøflig imod dig?“

„Han havde ikke reserveret Plads til mig“.

„Godt“, sagde Lousteau. „Jeg skal vise Direktøren din Artikel og fortælle ham, at jeg fik dig formildet, det vil gavne dig meget mere, end selve Artiklen vilde have gjort. Forlang Billetter af ham imorgen, han vil udstede 40 pr. Maaned til dig, og jeg skal gaa med dig til en Mand, til hvem du kan afsætte Pladserne. Han vil afkøbe dig alle Billetterne for 50 Procent af deres Pris. Man sælger Teaterbilletter ligesaa vel som Bøger. Du skal faa at se en anden Barbet, en Klakeformand; han bor her i Nærheden, vi har god Tid, kom!“

„Men, kære Ven, det er jo en infam Trafik, Finot

driver, saaledes at paalægge Aandens Kamppladser indirekte Skatter. Før eller senere — —“

„Er du da født igaar?“ udbrød Lousteau. „Hvad antager du Finot for? Under hans paatagne Godmodighed, under hans Uvidenhed og Dumhed skjuler sig hele hans oprindelige Hattemager-Fiffighed. Har du ikke set hans Onkel nede paa Bladet — den gamle Soldat fra Kejsertiden? Denne Onkel er ikke blot en honnet Mand, men har tilmed den Fordel at gaa for at være et Fæ. Alle Bladets Pengeaffærer gaar gennem ham, han tager Ansvaret. I Paris er det let for en ærgærrig Mand at blive hovedrig, naar han til sin Raadighed har en Mand, der er villig til at lade sig kompromittere. I Politiken som i Journalistiken er der en Mangfoldighed af Tilfælde, i hvilke Cheferne ikke bør tage Ansvaret selv. Hvis Finot blev en Politiker af Betydning, vilde hans Onkel blive hans Sekretær og for hans Regning modtage de Sportler, som man selvfølgelig tjener paa alle større Forretninger. Giroudeau, som man til en Begyndelse antager for en Dumrian, har netop Klogskab nok til at være en uberegnelig Kumpan. Han staar paa Forpost for os alle sammen mod Begyndere, Kværulanter, Regninger osv., og jeg tror ikke, der findes hans Lige ved noget andet Blad“.

„Han spiller sin Rolle godt“, sagde Lucien, „jeg har set ham i Virksomhed“.

Étienne og Lucien begav sig hen i Faubourg-du-Temple-Gade, hvor Redaktøren standsede foran et stateligt Hus.

„Er Hr. Braulard hjemme?“ spurgte han Portneren.

„Hvad for noget —?“ spurgte Lucien. „Er det Chefen for Klakørerne, vi skal tale med?“

„Kære Ven, Braulard sidder med en Indtægt af tyvetusind om Aaret. Han har Krammet paa alle Boulevardens

dramatiske Forfattere, der til Hobe har løbende Konto hos ham som hos en Bankier. Forfatternes Fribilletter bliver selvfølgelig ogsaa solgte — Forretningen gaar gennem Braulard. Og han tjener godt derpaa. Desuden har han jo sine Klakører, sin anden Geschæft. Florine og Coralie maa svare ham Skat; hvis de ikke gjorde det, blev de ikke applauderede, naar de kommer ind og gaar ud af Scenen".

Denne Forklaring gav Lousteau med dæmpet Stemme, medens de gik op ad Trappen.

„Paris er en mærkelig By", sagde Lucien.

En pæn Tjenestepige lukkede de to Journalister ind til Hr. Braulard. Billetgrossisten rejste sig af en Lænestol, da han saa Lousteau. Braulard bar en graa Frakke, slæbende Benklæder og røde Tøfler, ganske som en Læge eller en Advokat. Lucien saa' for sig Manden af Folket, der er blevet rig, et vulgært Ansigt, listige graa Øjne, Klakørnæver, en Teint, over hvilken Orgier var dragne hen som Regnskyl over et Tag, graasprængte Haar, hæs Stemme.

„De kommer sagtens for Frøken Florines Skyld og den Herre for Frøken Coralies?" sagde han. „Jeg kender Dem godt. Vær De ganske rolig", sagde han til Lucien, „jeg køber Klaken i Gymnase, jeg skal tage mig af Deres lille Veninde og underrette hende om de Puds, man kunde falde paa at spille hende".

„Ja, tusind Tak, kære Braulard", sagde Lousteau, „men i Grunden kommer vi for at sælge Bladets Billetter til alle Boulevardteatrene, jeg som Bladets Redaktør og denne Herre i Egenskab af Teateranmelder".

„Det er jo sandt, Finot har solgt sit Blad. Jeg har nok hørt det. Han er en dygtig Fyr, Finot. Han skal spise til Middag hos mig sidst paa Ugen. Hvis de Herrer

vil gøre mig den Ære og Fornøjelse at komme, kan De tage Deres Koner med, det skal nok blive morsomt; der kommer Adèle Dupuis, Ducange, Frédéric du Petit-Méré, og min Veninde, Frøken Millot. Vi skal more os og drikke, saa det kan blive til noget".

„Ducange maa være fælt paa Knæerne, han har jo tabt sin Proces".

„Jeg har laant ham 10,000 Francs, jeg faar dem igen paa *Calas'* Succes; jeg har ogsaa taget mig varmt af det Stykke! Ducange er en begavet Fyr, han har Evner . . ."

Lucien troede at drømme ved at høre dette Menneske værdsætte Forfatternes Talent.

„Coralie gaar frem", sagde Braulard til ham med en kompetent Dommers Mine. „Hvis hun er skikkelig, skal jeg i al Hemmelighed hjælpe hende mod Kabalerne ved hendes Debut paa Gymnase. Hør en Gang: til hende bruger jeg velklædte Folk — omkring i Etagerne — som smiler og laver Bifaldsmumlen, det lokker Klappene frem. Paa den Maade slaar man en Skuespillerinde op. Jeg synes godt om Coralie, og De er vel glad for hende, hun har Følelse. Aa, jeg kan ødelægge, hvem jeg vil . . ."

„Skal vi saa afgøre den Forretning med Billetterne," foreslog Lousteau.

„Javel, jeg skal komme og hente dem hos den Herre i Begyndelsen af hver Maaned. Den Herre er Deres Ven, jeg skal behandle ham ganske som Dem. De har fem Teatre, De faar tredive Billetter: det bliver noget som 75 Francs om Maaneden. De ønsker maaske et Forskud?" spurgte Billetgrossisten, gik hen til sin Sekretær og trak sin fyldte Pengeskuffe ud.

„Nej Tak“, svarede Lousteau, „vi gemmer denne Ressource til de Dage, da det kniber . . .“

„Min Herre“, sagde Braulard til Lucien, „jeg kommer og arbejder med Coralie i disse Dage, vi skal nok komme til god Forstaaelse“.

Ikke uden dyb Forbavselse saa' Lucien sig omkring i Braulards Arbejdsværelse, der var smukt møbleret og havde Væggene prydede med nette Billeder. Paa Vejen gennem hans Dagligstue lagde Lucien Mærke til, at ogsaa dèr var Møblementet lige langt fra Lurvethed og fra overdreven Luksus. Spisestuen forekom ham at være det flottest udstyrede Værelse, og han gjorde en spøgende Bemærkning herom.

„Ja, Braulard er Gastronom“, sagde Lousteau. „Hans Middage nævnes i den dramatiske Literatur og svarer ganske til hans Pengekasse“.

„Jeg har gode Vine“, erklærede Broulard beskedent. „Naa, nu kommer nok mine Tropper“, udbrød han, idet forkølede Stemmer og tunge Fodtrin hørtes ude paa Trappen.

Idet Lucien gik, passerede han forbi Klakørernes og Billetsjovernes ildelugtende Bande, Folk med Kasketter, lasede Bukser, luvslidte Frakker, lange Skæg og paa én Gang vilde og forslagne Øjne i de snavsede, skæggestubbede Ansigter.

„Dèr har vi Romerne!“ sagde Lousteau leende — „dèr har vi Skuespillerindernes og de dramatiske Forfatteres Berømmelse. Set nær ved tager den sig ikke bedre ud end vor.“

„Det er vanskeligt at bevare sine Illusioner om nogetsomhelst i Paris“, sagde Lucien, da han kom hjem. „Der er Afgifter paa alt, man sælger alt, fabrikerer alt, selv Succes'en“.

Luciens Gæster var Dauriat, Panoramas Direktør, Matifat og Florine, Camusot, Lousteau, Hector Merlin og Fru du Val-Noble, Felicien Vernou, Blondet, Vignon, Philippe Bridau, Mariette, Giroudeau, Cardot og Florentine og Bixiou. Han havde ogsaa inviteret sine gamle Venner. Danserinden Tullin, der, efter hvad man sagde, kun viste sig lidet ubønhørlig imod du Gruel, var ligeledes med i Selskabet, men uden sin Hertug, og endelig var der Udgiverne af de Blade, ved hvilke Nathan, Merlin, Vignon og Vernou arbejdede. Gæsterne dannede i alt en Forsamling af tredive Mennesker, flere kunde Coralies Spisesal ikke rumme. Ved Ottetiden, da Lysekronerne blev tændte, antog Møblerne, Tapeterne og Blomsterne i denne Lejlighed det Festpræg, der laaner den parisiske Luksus et drømmeagtigt Skær. Luciens Lykke var overstrømmende som hans tilfredsstillede Forfængelighed og hans Forhaabninger, da han saa' sig selv som Herre paa disse Steder; han huskede ikke længer, hvorledes eller af hvem dette Slag med Tryllestaven var slaaet. Florine og Coralie, der var klædte med Skuespillerinders vanvittige Pragt og kunstneriske Smag, smilede til Provinspoeten som to Engle, der havde til Hverv at aabne ham Dørene til Drømmenes Palads. Lucien gik næsten som i en Drøm. Paa nogle faa Maaneder havde hans Liv saa fuldstændig skiftet Karakter, han var saa pludselig gaaet over fra yderlig Fattigdom til yderlig Rigdom, at han momentvis følte en vis Uro ligesom Folk, der selv i deres Drømme godt véd, at de sover. Ikke desto mindre udtrykte hans Blik ved Synet af denne skønne Virkelighed en Selvtillid, som hans Misundere vilde have opfattet som dum Opblæsthed. Ogsaa hans eget Ydre havde forandret sig. Under den daglige Kærlighedslykke var hans Teint blevet bleg, og hans Blik

havde faaet Træthedens fugtigvarme Udtryk; man kunde se paa ham, at han var elsket. Hans Skønhed vandt derved. Bevidstheden om egen Magt og Styrke var til Skue i hans Ansigt, som Kærligheden og Erfaringen havde sat deres Mærker paa. Han saa' nu omsider den literære Verden og det gode Selskab Ansigt til Ansigt og mente at kunne færdes deri som Hersker. For denne Digter, hvem kun Ulykken kunde vække til Eftertanke, syntes Øjeblikket fjærnt fra alle Bekymringer. Han havde Medbør i sin Skudes Sejl, han havde til sin Raadighed de Midler, han behøvede til sine Planers Gennemførelse: et flot udstyret Hus, en Elskerinde, som hele Paris misundte ham, et Køretøj og først og fremmest uberegnelige Summer i sit Skrivetøj. Overfor saa smukke Resultater tænkte han ikke længer paa at diskutere Midlerne. Men økonomiske Folk, der kender til Pariserlivet, vil med Rette finde det mistænkeligt, at Huset kunde holdes paa en saadan Fod, og det er derfor ikke af Vejen at angive den ret spinkle Basis, paa hvilken Skuespillerindens og hendes Digters materielle Lykke hvilede. Uden at forpligte sig selv havde Camusot formaaet Coralies Leverandører til at give hende Kredit i det mindste i tre Maaneder. Heste, Tyende, alt kom da som ved et Trylleslag til disse to Børn, der var saa ivrige efter at nyde, og som nød deres Lykke saa fuldt ud. Coralie trak ved Haanden Lucien med sig, for at han før Festen skulde glæde sig ved den helt teatralske Effekt, som Spisesalen frembød med sin glimrende Opdækning, med sine Kandelabre, med Dessertens og Menuens kongelige Pragt. Lucien drog Coralie tæt ind til sig og kyssede hendes Pande.

„Jeg skal naa mit Maal“, sagde han, „og saa skal jeg belønne dig for saa megen Kærlighed og Opofrelse“.

„Det er ikke noget at tale om“, sagde hun. „Er du tilfreds?“

„Ellers maatte jeg være meget vanskelig“.

„Godt. Dit Smil betaler alt“, svarede hun og nærmede med en slangeagtig Bevægelse sine Læber til Luciens.

De fandt Florine, Lousteau, Matifat og Camusot i Færd med at ordne Spillebordene. Luciens Venner begyndte at komme, thi alle disse Mennesker kaldte sig allerede Luciens Venner. De spillede fra Klokken 9 til Midnat. Heldigvis for Lucien kendte han ikke noget Spil; men Lousteau tabte tusind Francs og laante dem af Lucien, som troede, at han ikke kunde undslaa sig for at laane ham dem, naar Vennen bad ham derom. Omtrent Klokken ti indfandt Michel, Fulgence og Joseph sig. Lucien underholdt sig med dem i et Hjørne af Stuen, han fandt deres Ansigter temmelig kolde og alvorlige for ikke at sige uvillige. D'Arthez var forhindret i at komme, han lagde for Tiden sidste Haand paa sin Bog, og Léon Giraud var optaget af Udgivelsen af sit Ugeblads første Nummer. Vennekredsen havde sendt sine tre Artister, der maatte kunne føle sig mindre fremmede ved et Orgie end de andre.

„Naa, mine Børn“, sagde Lucien i en lidt overlegen Tone, „I skal faa at se, at den lille Komediant kan blive en stor Politiker“.

„Det skulde glæde mig, om jeg har taget fejl“, sagde Michel.

„Du lever sammen med Coralie i Mangel af bedre?“ spurgte Fulgence ham.

„Ja“, sagde Lucien og forsøgte at sætte en troskyldig Mine op. „Coralie havde til Ven en stakkels, gammel Købmand, der tilbad hende, men hun har givet ham Rejsepas. Jeg er da lykkeligere end din Broder Philippe,

der ikke kan holde Styr paa Mariette“, tilføjede han og betragtede Joseph Bridau.

„Du er med andre Ord“, sagde Fulgence, „bleven som de andre og vil bryde dig en Karrière“.

„For eder bliver jeg den samme, hvilken Stilling jeg saa indtager“, svarede Lucien.

Michel og Fulgence saa' paa hinanden og vekslede et spottende Smil, som opfangedes af Lucien og lod ham forstaa, hvor latterlig hans Frase havde lydt.

„Coralie er virkelig overordentlig smuk“, udbrød Joseph Bridau. „Det var et prægtigt Portræt at male.“

„Hun er ogsaa god“, svarede Lucien, „mild som en Engel. Du skal male hendes Portræt; hvis du har Lyst, skal du faa hende til Model for din Venetianerinde, som bliver ført frem for Senatoren af en gammel Kone“.

„Alle Kvinder, der elsker, er Engle“, sagde Michel Chrestien.

I dette Øjeblik kom Raoul Nathan farende hen til Lucien med overstrømmende Venskabelighed, greb hans Hænder og trykkede dem.

„Kæreste Ven, ikke blot er De en stor Mand, men De har tilmed Hjærte, hvilket nutildags er sjældnere end Geni“, erklærede han. „De er trofast mod Deres Venner! I Liv og Død er jeg til Deres Tjeneste. Og jeg skal aldrig glemme, hvad De i denne Uge har gjort for mig“.

Lucien, hvis Glæde gik over alle Bredder ved at blive smigret af en Mand, der næsten var berømt, saa' paa sine tre gamle Venner med en Slags Overlegenhed. Nathans Venskabelighed skrev sig fra, at Merlin havde vist ham et Korrekturaftryk af Artiklen om hans Bog, der skulde i Bladet næste Dag.

„Jeg indvilgede kun i at skrive Angrebet“, hviskede

Lucien Nathan i Øret, „paa den Betingelse, at jeg selv maatte svare derpaa. Jeg er Deres Ven“.

Han vendte sig igen til de tre gamle Venner, henrykt over en Omstændighed, som berettigede den Frase, Fulgence havde lét ad.

„Lad nu kun d'Arthez' Bog udkomme, nu er jeg i Stand til at være ham nyttig. Alene Hensynet dertil var nok til at lade mig blive ved med Journalistiken“.

„Har du frie Hænder dertil?“ spurgte Michel.

„Saa vidt man da kan have det, naar man er uundværlig“, svarede Lucien med falsk Beskedenhed.

Henimod Midnat gik Gæsterne til Bords, og Orgiet begyndte. Samtalen havde bedre Frisprog hos Lucien end hos Matifat: ingen anede Meningsforskellen mellem Vennekredsens tre Afsendinge og Bladenes Repræsentanter. Man mundhuggedes livligt om allehaande journalistiske Spørgsmaal. Claude Vignon, der vilde bevare Kritikens agtværdige Karakter, angreb Smaabladenes Tendens til at komme ind paa Personligheder, og paastod, at Forfatterne paa den Maade maatte tabe al Agtelse for sig selv. Lousteau, Merlin og Finot forsvarede derimod aabenlyst dette System, som i Journalistsproget kaldtes *blague'n,* og hævdede, at det skulde være som en Skærsild for Talentet.

„Alle, der kan bestaa denne Prøve, er virkelig dygtige Folk“, sagde Lousteau.

„Og desuden“. udbrød Merlin, „skal de store Mænd, samtidig med at de hyldes, høre omkring sig en Koncert af Skældsord ligesom de romerske Triumfatorer“.

„Saa bilder jo alle, der bliver forhaanede, sig ind, at de triumferer“, mente Lucien.

„Man skulde næsten tro, det var møntet paa dig!“ udbrød Finot.

„Og dine Sonnetter?“ spurgte Michel Chrestien, „skulde de ikke skaffe dig en Triumf som Petrarca?“

„Ve dem, som Bladene ikke gider skændes om, men bekranser straks ved deres Debut! De bliver forviste som Helgener til deres Nicher, eg ingen bekymrer sig længer om dem“, sagde Vernou.

„I Frankrig fælder Succes'en sin Mand“, sagde Finot. „Vi er alle til Hobe alt for skinsyge paa hinanden til ikke hurtigst mulig at glemme — og sørge for, at Folk glemmer — de andres Triumfer.“

„I Literaturen er det ubestridelig Modsigelsen, der giver Liv“, sagde Claude Vignon.

„Ligesom i Naturen, hvor Livet fødes af to kæmpende Principer“, udbrød Fulgence. „Den enes Triumf over den anden er Døden“.

„Ligesom i Politiken“, tilføjede Michel Chrestien.

„Vi har netop skaffet et Bevis herfor“, sagde Lousteau. „Dauriat vil i denne Uge sælge totusind Eksemplarer af Nathans Bog, — hvorfor? Fordi den angrebne Bog vil blive godt forsvaret.“

„Er det muligt andet?“ spurgte Merlin og tog Korrekturen til Nummeret den næste Dag frem, „end at en Artikel som denne sælger et Oplag“.

„Læs Artiklen for mig“, bad Dauriat. „Jeg er Boghandler overalt, selv naar jeg er til Gilde“.

Merlin oplæste Luciens udmærkede Artikel, som blev applauderet af hele Forsamlingen.

„Kunde denne Artikel være skrevet uden den foregaaende?“ spurgte Lousteau.

Op af sin Lomme trak Dauriat Korrekturen paa den tredje Artikel og læste den. Finot fulgte med Opmærksomhed Oplæsningen af denne Artikel, der var bestemt til

det andet Nummer af hans Ugeblad; og i sin Egenskab af Chefredaktør teede han sig allermest begejstret.

„Hvis Bossuet havde levet i vort Aarhundrede“, erklærede han, „vilde han ikke have skrevet anderledes“.

„Det tror jeg med“, sagde Merlin. „I vore Dage var Bossuet bleven Journalist“.

„Bossuet den andens Skaal!“ sagde Claude Vignon, der løftede sit Glas og ironisk hilste paa Lucien.

„En Skaal for min Christoffer Columbus!“ svarede Lucien og udbragte en *toast* for Dauriat.

„Bravo“, raabte Nathan.

„Er det et Tilnavn?“ spurgte Merlin ondskabsfuldt og saa' fra Finot til Lucien.

„Hvis I bliver saaledes ved“, sagde Dauriat, „kan vi ikke følge jer, og disse Herrer —“ han viste paa Matifat og Camusot — „kan ikke længer forstaa jer. En Spøg er som Bomuld. Naar den spindes for fint, knækker den, har Bonaparte sagt“.

„Mine Herrer“, sagde Lousteau, „vi er Vidner til en alvorlig, ufattelig, uhørt, virkelig overraskende Begivenhed. Beundrer De ikke den Fart, med hvilken vor Ven har forandret sig fra Provinsialist til Journalist?“

„Han var født Journalist“, sagde Dauriat.

„Mine Børn“, sagde paa dette Stadium Finot, idet han rejste sig med en Flaske Champagne i Haanden, „vi har alle beskyttet og opmuntret vor Amfitryons første Skridt paa den Bane, paa hvilken han har overtruffet alle vore Forventninger. Paa to Maaneder har han gjort sine Prøvestykker ved de smukke Artikler, vi kender; jeg foreslaar, at vi nu højtidelig døber ham som Journalist“.

„En Krans af Roser for at fastslaa hans dobbelte Sejr“, raabte Bixiou med et Blik paa Coralie.

Coralie gav et Tegn til Berenice, der lidt efter kom med nogle gamle, kunstige Blomster, hun havde fundet i Skuespillerindens Æsker. En Krans af Roser var hurtig flettet. Og som Ypperstepræst gød Finot nogle Draaber Champagne paa Luciens smukke, blonde Hoved, medens han med vellykket Værdighed udtalte disse højtidelige Ord:

„I Stemplets, Kautionens og Afgiftens Navn døber jeg dig som Journalist. Gid dine Artikler falde dig let!“

„Og gid de maa blive betalt dig uden Fradrag af brudte Linjer og blanke Mellemrum!“ tilføjede Merlin.

I dette Øjeblik saa' Lucien Michel Chrestien, Joseph Bridau og Fulgence Ridal, som med bedrøvede Ansigter tog deres Hatte og gik, medens Salen genlød af Hurraraab.

„Det var nogle underlige Snegle!“ sagde Merlin.

„Fulgence var oprindelig en flink Fyr“, erklærede Lousteau, „men de har ødelagt ham med Moral“.

„Hvem?“ spurgte Claude Vignon.

„Nogle unge Alvorsmænd, der holder Møder i et filantropisk-religiøst *musico* i Quatre-Vents-Gade, hvor de sætter Menneskehedens Formaal i al Almindelighed under Drøftelse“, svarede Blondet.

Almindelig Munterhed.

„De søger at komme paa det rene med“, vedblev Blondet, „om Menneskeheden kredser om sig selv eller om den er i Fremskridt. De vaklede længe mellem den lige Linje og den krumme, den bibelske Trekant fandt de meningsløs; nu er der opstaaet en eller anden Profet iblandt dem, der har udtalt sig for Spiralen“.

„Folk kan da for den Sags Skyld finde paa farligere Dumheder“, sagde Lucien, der vilde forsvare Vennekredsen.

„Du tager disse Teorier for ørkesløse Ord“, sagde

Felicien Vernou, „men der kommer et Øjeblik, da de forvandles til Geværskud eller Guillotiner“.

„Foreløbig er de ikke naaet ud over at granske Forsynets Mening med Champagnen og den humane Tanke, der ligger i et Par Bukser“, sagde Bixiou. „De samler store, faldne Mænd op igen, som Vico, Saint-Simon, Fourier. Bare de ikke fordrejer Hovedet paa min stakkels Joseph Bridau“.

„De er Skyld i“, sagde Lousteau, „at Bianchou, mit Bysbarn og min Skolekammerat, ikke vil kendes ved mig . . .“

„Har de ogsaa Kursus i sjælelig Gymnastik og Orthopædi?“ spurgte Merlin.

„Det er ikke utænkeligt“, svarede Finot, „siden Bionchon tager Del i deres Drømmerier“.

„Han bliver nu alligevel en stor Læge“, sagde Lousteau.

„Er deres Fører ikke d'Arthez“, spurgte Nathan, „en ung Mand, der vil gøre Kaal paa os allesammen?“

„Han er et Geni“, udbrød Lucien.

„Ja, jeg holder nu mere af et Glas Sherry“, sagde Claude Vignon smilende.

I dette Øjeblik var hver enkelt af dem i Færd med at forklare sin Karakter for sin Sidemand. Naar begavede Folk er kommen saa vidt, at de vil forklare sig selv, give Nøglen til deres Hjærter, kan man være sikker paa, at de er dygtigt berusede. En Time efter var alle Gæsterne blevne de bedste Venner af Verden og behandlede hinanden indbyrdes som store Mænd, Folk, hvem Fremtiden tilhørte. I sin Egenskab af Vært havde Lucien beholdt Hovedet nogenlunde klart, han lyttede efter Journalisternes Sofismer, som imponerede ham og fuldendte hans Demoralisation.

„Mine Børn“, sagde Finot, „det liberale Parti er nødt til at bringe nyt Liv i sin Polemik, thi i dette Øjeblik er der intet at bebrejde Regeringen, og I forstaar, hvor generende dette er for Oppositionen. Hvem af jer vil skrive en Brochure til Fordel for Genoprettelsen af Førstefødselsretten, saa at vi kan faa Paaskud til at opløfte et Rama-skrig mod Regeringens hemmelige Planer? Brochuren skal blive godt betalt“.

„Det vil jeg nok“, sagde Hector Merlin, „det stemmer med mine Anskuelser“.

„Dit Parti vilde sige, at du kompromitterer det“, svarede Finot. „Felicien, tag du hellere den Brochure paa din Samvittighed, Dauriat vil udgive den, vi skal nok holde tæt med Hemmeligheden“.

„Hvormeget betaler I?“ spurgte Vernou.

„600 Francs. Du kan bruge Pseudonymet „Grev C . . . .“

„Lad gaa“, sagde Vernou.

„Vil I nu ogsaa indføre „Anden“ i Politiken?“ spurgte Lousteau.

„Hvorfor ikke?“ svarede Finot. „Man tillægger Regeringen visse Hensigter, og saa slipper man den offentlige Mening løs paa den“.

„Jeg vil aldrig komme mig af min dybe Forbavselse over at se en Regering tillade Slyngler som os at vejlede den offentlige Mening“, sagde Claude Vignon.

„Hvis Ministeriet begaar den Dumhed at stige ned paa Arenaen“, vedblev Finot, „gaar vi det ordentlig paa Klingen; hvis Ministeriet holder sig tilbage i krænket Værdighed, forgifter vi yderligere Spørgsmaalet og berøver Ministeriet dets Folkegunst. Bladet risikerer næsten aldrig

noget i Spørgsmaal, hvor det altid er Magthaverne, der har alt at tabe".

„Frankrig bliver aldrig til noget, før Bladene sættes udenfor Loven", erklærede Claude Vignon. „I gør Fremskridt fra Time til Time", sagde han til Finot. „I er snart lige saa gode som Jesuiterne paanær Jesuiternes Tro, deres klare, faste Tanke, deres Disciplin, deres Sammenhold".

Alle satte sig igen til Spillebordene. Solopgangen bragte snart Lysenes Skær til at blegne.

„Dine Venner fra Quatre-Vents-Gade var saa triste som dødsdømte", sagde Coralie til sin Elsker.

„De var Dommerne", svarede Digteren.

„Dommerne er morsommere end som saa", mente Coralie.

— En Maaned igennem saa' Lucien sin Tid optaget af Aftens-, Middags- og Frokostgilder og blev af en uimodstaaelig Strøm dragen ind i en Hvirvel af Fornøjelser og let Arbejde. Han holdt ikke længer Regnskab. Som de fleste Journalister levede han fra Dag til Dag, gav sine Penge ud, efterhaanden som han tjente dem, og tænkte slet ikke paa Pariserlivets periodiske Krav, der er saa knusende for dem, der lever paa Zigøjnermanér. I Dragt og Manerer kappedes han med de mest berømte Dandys. Coralie elskede at pynte sin Afgud; hun ødede sine Penge paa at give sin kære Poet hele det elegante Udstyr, de elegante unge Mænd bruger, og som han havde ønsket sig saa stærkt, den første Gang han spaserede ved Tuilerierne. Lucien fik pragtfulde Spaserestokke, Diamantknapper, Ringe, excentriske Veste i Overflod. Han gik snart for en komplet Dandy. Den Dag, han begav

sig til Selskabet hos den tyske Diplomat, vakte hans Metamorphose en Slags indeklemt Misundelse hos de unge Mænd, der var til Stede og som dog var de første i selve *fashions* Kongerige, Mænd som de Marsay, Vandenesse, Ajuda-Pinto, Maxime de Trailles, Rastignac, Hertugen af Maufrigneuse, Beudenord, Manerville osv. Herrerne af det gode Selskab er indbyrdes skinsyge ligesom Damerne. Grevinde de Montcornet og Markise d'Espard, for hvem Middagen gaves, havde Lucien imellem sig og overvældede ham med Koketteri.

„Hvorfor har De trukket Dem ud af Selskabslivet?" spurgte Markisen ham, „man var dog stemt for at modtage Dem med Venlighed og fetere Dem. Jeg skulde egentlig skænde paa Dem. De skyldte mig en Visit, og den venter jeg paa endnu. Forleden saa' jeg Dem i Operaen, men De værdigede hverken at hilse paa mig eller at gøre Visit i min Loge".

„Deres Kusine, Frue, har saa tydelig givet mig til Kende, at jeg var i Unaade . . ."

„De kender ikke Kvinderne", afbrød Fru d'Espard Lucien. „De har saaret det reneste Hjærte, den nobleste Sjæl, jeg kender. De aner ikke alt, hvad Louise vilde gøre for Dem, eller hvor fint hun lagde sin Plan. Aa, det var nok lykkedes hende", svarede hun paa Luciens stumme Hovedrysten. „Hendes Mand, der nu er død, som han maatte dø, af Forstoppelse, maatte dog før eller senere give hende hendes Frihed. Men tror De, hun vilde være Fru Chardon? Titlen Grevinde de Rubempré var nok en Kamp værd. Ser De, Kærligheden er en stor Forfængelighed, der maa gaa paa Akkord, især i Ægteskabet, med alle de andre Forfængeligheder. Selv om jeg elskede Dem til Vanvid, det vil sige tilstrækkeligt

til at gifte mig med Dem, vilde det falde mig meget haardt at skulle hedde Fru Chardon. Indrøm, at jeg har Ret! Nu har De set, hvor vanskeligt det er at leve i Paris, De véd, hvor mange Omveje man maa gaa for at naa til Maalet. Godt! Tilstaa saa, at Louise eftertragtede en næsten uopnaaelig Gunst for en ubekendt Mand uden Formue, og at hun maatte være om sig paa alle Kanter. De er et meget begavet Menneske; men naar vi Kvinder elsker, overgaar vor Kløgt selv den klogeste Mands. Min Kusine vilde bruge den latterlige Châtelet . . . Jeg skylder Dem megen Fornøjelse, jeg har lét meget over Deres Artikler om hain!“ afbrød hun sig selv.

Lucien vidste ikke længer, hvad han skulde tro. Han var indviet i Journalistkredsenes Forræderi og Troløshed, men kendte endnu ikke „Selskabets“; saa godt han saa' sig for, skulde han dog endnu modtage mangen drøj Lektion.

„Hvorledes, Frue?“ spurgte Poeten. „Staar Châtelet ikke under Deres Beskyttelse?“

„I vore Kredse er man nødt til at vise Høflighed selv mod sine bitreste Fjender, man er nødt til tilsyneladende at more sig med de kedsommmelige, og ofte ser det ud, som om man ofrede sine Venner — blot for bedre at kunne hjælpe dem. De er altsaa endnu meget uerfaren? Hvorledes kan De, der vil skrive, være ubekendt med den Slags Bedrag, der i Selskabslivet hører til Dagens Orden? Hvis min Kusine tilsyneladende har opofret Dem for Châtelet, var det saa ikke nødvendigt, for at sætte hans Indflydelse i Virksomhed til Gunst for Dem? Baronen er jo meget velset af det nuværende Ministerium. Vi har ogsaa overbevist ham om, at Deres Angreb paa en Maade var til Gavn for ham — med den Bagtanke at faa ham og Dem forsonede ved Lejlighed. Man har holdt Châtelet

skadesløs for Deres Forfølgelse. Som des Lupeaulx sagde til Ministrene: „Saalænge Bladene har Deres Løjer med Châtelet, lader de Ministeriet i Fred“.

„Hr. Blondet har lovet mig at indføre Dem hos mig, sagde Grevinde de Montcornet, da Markisen nu overlod Lucien til hans egne Betragtninger. „Hos mig vil De træffe nogle Kunstnere, nogle Forfattere og en Dame, der har den største Lyst til at lære Dem at kende, Frøken des Touches, en af vort Køns sjældneste Begavelser, hos hvem De sikkert vil være velkommen. Frøken des Touches — Camille Maupin, om De vil — har en af de morsomste Saloner i Paris, hun er umaadelig rig; hun har hørt, at De er ligesaa smuk som begavet, og hun brænder af Længsel efter at se Dem“.

Lucien kunde kun fortabe sig i Taksigelser, og han kastede et misundeligt Blik paa Blondet. Der var ligesaa stor en Kløft mellem en Kvinde af Grevinde de Montcornets Art og Værd og Coralie som mellem Coralie og en Tøs fra Gaden. Denne Grevinde, der var ung, smuk og aandrig, havde til særlig Skønhed den rene og lyse Teint, der udmærker Kvinderne fra Norden; hendes Moder var født Fyrstinde Sherbellof; og den prøjsiske Gesandt havde før Middagen gjort hende sin allerærbødigste Opvartning.

Markisen var nu færdig med ligegyldig at spise lidt af en Kyllingevinge.

„Min stakkels Louise“, sagde hun til Lucien, „holdt saa meget af Dem! Hun havde i Fortrolighed fortalt mig om den smukke Fremtid, hun drømte om for Dem; hun vilde have gaaet meget igennem for Dem, men hvilken Haan viste De hende ikke ved at sende hende hendes Breve tilbage! Vi tilgiver en Grusomhed, man har endnu

Tanke for den, man bryder sig om at saare, men Ligegyldighed! . . . Ligegyldighed er som Isen ved Polerne, den kvæler alt. Men tilstaa nu selv, at De er gaaet glip af Skatte ved Deres egen Fejl. Hvorfor bryde? Selv om De var bleven tilsidesat — har De endnu ikke tilbage at gøre Deres Lykke, at generobre Deres Navn? Louise havde Tanke for alt dette".

„Hvorfor sagde hun det ikke til mig?" svarede Lucien.

„Min Gud, det var mig, der raadede hende til ikke at indvie Dem i sin Fortrolighed. Imellem os sagt, jeg var lidt bange for Dem, da jeg saa' Dem saa ubehjælpsom i Deres Fremtræden; jeg frygtede for, at Deres Uerfarenhed, Deres Fremfusenhed skulde ødelægge eller dog forstyrre hendes Beregninger og vore Planer. Kan De endnu huske Dem selv? Indrøm blot, at De vilde være af samme Mening som jeg, hvis De nu kunde se Deres andet Jeg. De ligner ikke længer Dem selv. Paa dette Punkt ligger vor eneste Fejl. Men træffer man blandt tusinde én, der forener en saa forbavsende Evne til at rette sig efter Forholdene med saamegen Begavelse? Jeg troede ikke, at De var en saa forbavsende Undtagelse. De har forvandlet Dem saa hurtig, at jeg ikke kendte Dem for en Maaned siden i Boulogneskoven".

Lucien hørte med usigelig Fornøjelse paa denne fornemme Dame; til sine smigrende Ord føjede hun saa tillidsfuld, naiv og elskværdig en Mine, hun syntes at interessere sig saa alvorligt for ham, at han troede paa et lignende Vidunder som det, der var hændet ham hans første Aften i Panorama-Dramatique. Siden hin lykkelige Aften tilsmilede Alverden ham, han tillagde sin Ungdom en Talismans Magt, og han vilde nu sætte Markisen paa

Prøve, idet han lovede sig selv ikke at lade sig overrumple.

„Hvilke var da disse Planer, Frue, som nu kun er Kimærer?“

„Louise vilde opnaa et kongeligt Reskript, der tillod Dem at bære Navnet og Titlen som de Rubempré. Hun vilde begrave Hr. Chardon. Dette første Kup, som dengang var saa let at opnaa, og som nu Deres Anskuelser gør næsten umuligt, var straks en Formue for Dem. Maaské er dette i Deres Øjne kun Bagateller og Fantasier; men vi kender lidt til Livet og véd, at en Grevetitel er en solid Støtte, naar den bæres af en elegant og indtagende ung Mand. Om man melder, naar der er nogle amerikanske Milliondøtre eller nogle rige Arvinger til Stede, — Hr. Chardon eller Grev de Rubempré — det gør forskellig Virkning, kan De tro. Selv om Greven var forgældet, vilde han finde Hjærterne aabne, og naar hans Skønhed anbragtes i det rette Lys, vilde den være som en Diamant i en rig Indfatning. Hr. Chardon vilde man slet ikke lægge Mærke til. Det er ikke os, der har skabt disse Ideer; vi finder dem herskende overalt, selv i Borgerstanden. For Tiden vender De Ryggen til Lykken. Se den smukke unge Mand dèr, Vicomte Felix de Vandenesse; han er den ene af Kongens to Privatsekretærer. Kongen sætter Pris paa unge Mænd med Talent, og da han dèr kom fra sin Provins, var hans Bagage lige saa let som Deres. De er tusind Gange bedre begavet end han; men hører De til en fornem Familje? Har De et Navn? De kender des Lupeaulx, hans egentlige Navn ligner Deres, han hedder Chardin; men han vilde ikke sælge sin Landejendom des Lupeaulx for en Million, han bliver med Tiden Grev des Lupeaulx, og hans Sønnesøn bliver maaské

en fornem Herre. Hvis De fremturer paa den farlige Vej, De er slaaet ind paa, er De fortabt. Læg Mærke til Hr. Emile Blondet, han er anderledes fornuftig! Han er ved et Blad, der støtter Regeringen, han er velset af alle Øjeblikkets Magthavere, han kan uden Fare omgaas de liberale, han har de rigtige Meninger; han vil ogsaa før eller senere blive til noget; men han har forstaaet at vælge baade sine Anskuelser og sine Beskyttere. Den smukke, unge Dame, De har til Nabo, er født Frøken de Troisville og har to Pair'er af Frankrig og to Deputerede i sin Familje; hendes Navn har skaffet hende rigt gift, hun ser mange Folk hos sig, hun vil faa Indflydelse, og hun vil sætte hele den politiske Verden i Bevægelse til Fordel for denne lille Hr. Emile Blondet. Hvad fører en Coralie Dem til? Til at være overvældet af Gæld og træt af Fornøjelser om nogle faa Aar. De anbringer Deres Kærlighed paa et daarligt Sted, og De ordner Deres Liv slet. Netop dette sagde forleden Dag i Operaen den Kvinde, som De gør Dem en Glæde af at krænke. Ikke for sin egen Skyld, men for Deres, beklagede hun den Maade, paa hvilken De misbruger Deres Talent og Deres bedste Ungdom".

„Aa, hvis De talte sandt, Frue!" udbrød Lucien.

„Hvilken Interesse skulde jeg have af at lyve?" spurgte Markisen med et stolt og iskoldt Blik, der atter styrtede Lucien ned i hans Intethed.

Den forbløffede Lucien genoptog ikke Konversationen, og den fornærmede Markise talte ikke mere til ham. Han blev stødt herover, men maatte dog erkende for sig selv, at han havde begaaet en Ubehændighed og lovede sig selv at gøre den god igen. Han vendte sig til Fru de Montcornet og talte til hende om Blondet, idet han overdrev den unge Skribents Betydning. Dette faldt i gunstig

Jordbund hos Grevinden, der paa et Vink af Fru d'Espard indbød ham til sin næste Soirée, idet hun spurgte ham, om det ikke vilde glæde ham at træffe sammen med Fru de Bargeton, der, skønt hun havde Sorg, vilde komme: der var ikke Tale om noget stort Selskab, kun en lille Kreds af Venner.

„Fru Markisen paastaar", sagde Lucien, „at hele Uretten er paa min Side; det tilkommer altsaa hendes Kusine at vise sig god imod mig".

„Stands de latterlige Angreb, som hun er Genstand for, og som forresten kompromitterer hende stærkt med en Mand, hun kun har til Latter; saa kan De snart faa Freden sluttet. De har ment, at hun havde sveget Dem, har man fortalt mig; men jeg har set hende sørge oprigtigt over at være forladt af Dem, Er det sandt, at hun rejste fra Provinsen sammen med Dem og for Deres Skyld?"

Lucien saa' smilende paa Grevinden uden at vove at svare.

„Hvorledes kunde De nære Mistillid til en Kvinde, der bragte Dem saadanne Ofre. Desuden, smuk og aandrig, som hun er, burde hun jo elskes trods alt. Fru de Bargeton holdt af Dem, mindre for Deres egen Skyld end for Deres Talenters. Tro mig, Kvinderne elsker Aandens Skønhed højere end Legemets", sagde hun og betragtede i Smug Emile Blondet.

I Gesandtens Hus gik det op for Lucien, hvilken Forskel der er paa den store Verden og den Verden uden for Reglerne, i hvilken han i nogen Tid havde levet. Der var ingen Lighed mellem de to forskellige Former for Pragt, slet intet Berøringspunkt. Værelsernes Højde og Udstyr i denne Lejlighed, en af de flotteste i Faubourg-

Saint-Germain, Salenes gamle Forgyldning, Trappegangenes alvorlige Rigdom, alt var fremmed og nyt; men Lucien havde saa hurtigt vænnet sig til Luksus og Pragt, at han undgik at synes forbavset. Hans Holdning var ligesaa langt fra indbildt Sikkerhed som fra krybende Underdanighed. Poeten førte sig godt og behagede de Folk, der ikke havde Grund til at være ham fjendske, som de unge Mænd, hvem hans pludselige Indtræden i det højere Selskabsliv, hans Held og hans Skønhed gjorde misundelige. Da Gæsterne rejste sig fra Bordet, bød han Fru d'Espard Armen, og hun modtog den. Da Rastignac saa', at Markise d'Espard gjorde Væsen af Lucien, nærmede han sig til denne for at minde ham om, at de jo var fra samme By og havde truffet hinanden hos Fru du Val-Noble. Den unge Adelsmand syntes at ville slutte sig til den store Mand fra hans egen Provins, han bad ham til Frokost en af Dagene og tilbød sig at præsentere ham for Modens unge Løver. Lucien tog med Tak herimod.

„Vor Ven Blondet kommer med", sagde Rastignac.

Gesandten sluttede sig nu til den Gruppe, der dannedes af Markis de Rouquerolles, Hertugen af Rhétoré, de Marsay, General de Montriveau, Rastignac og Lucien.

„Det glæder mig at se Dem her", sagde han til Lucien med sin tyske Godmodighed, under hvilken han skjulte en ikke ringe Kløgt, „og det glæder mig, at De har sluttet Fred med Fru d'Espard, hun er henrykt over Dem, og vi véd jo alle", tilføjede han og saa' sig om i Kredsen, „hvor vanskeligt det er at finde Naade for hendes Øjne".

„Ja, men hun sværmer for Talentet", sagde Rastignac, „og deraf har mit berømte Bysbarn i Overflod".

„Han vil snart komme paa det rene med, at han

bærer sig forkert ad for Tiden“, sagde Blondet ivrig; „han kommer over til os, han bliver en af vore“.

Omkring Lucien lød der nu et helt Kor over dette Tema. De modne Mænd henkastede nogle dybsindige Bemærkninger i en afgørende Tone, de unge Mænd spottede det liberale Parti.

„Jeg er vis paa“, erklærede Blondet, „at han har spillet Plat og Krone om Højre eller Venstre; nu vil han vælge“.

Lucien kom til at le; han huskede Scenen i Luxembourg sammen med Lousteau.

„Han har taget sig til Fører“, vedblev Blondet, „en vis Étienne Lousteau, en af Smaabladenes Renommister, der ser et Femfrancsstykke i en Spalte, og hvis Politik bestaar i at tro paa Napoleons Tilbagekomst og, hvad der forekommer mig endnu taabeligere, paa Taknemlighed og Fædrelandssind hos d'Hrr. af Venstre. Som Rubempré bør Lucien have aristokratiske Tilbøjeligheder, som Journalist bør han være paa Magthavernes Side; ellers bliver han aldrig hverken Rubempré eller Legationssekretær“.

Lucien, hvem Diplomaten bød et Kort som Opfordring til at spille Whist, opvakte almindelig Forbavselse ved at tilstaa, at han ikke kendte Spillet.

„Bedste Ven“, hviskede Rastignac ham i Øret, „kom lidt tidlig til mig, den Dag, De vil være min Gæst til en tarvelig Frokost; saa skal jeg lære Dem Whist; De gør jo vor gode Stad Angoulème Skam, og jeg skal citere Dem et *bon-mot* af Talleyrand, der gaar ud paa, at hvis De ikke kender dette Spil, bereder De Dem selv en meget sørgelig Alderdom“.

Man meldte des Lupeaulx, der kom allevegne — en fin og ærgærrig Mand forresten, som gjorde Ministeriet

mange hemmelige Tjenester. Han hilste paa Lucien, hvem han allerede havde truffet hos Fru du Val-Noble, og han lagde i sin Hilsen et Skin af Venskab, der maatte skuffe Lucien. Ved at træffe den unge Journalist paa dette Sted, forstod denne Mand, der af Politik gjorde sig til Venner med alle for ikke at blive overlistet af nogen, at Lucien vilde opnaa ligesaa stor Succes i Selskabslivet som i Literaturen. Han saa' en Ærgærrighed i denne Digter, og han overøste ham med Forsikringer om sit Venskab og sin Interesse for ham paa en Maade, der gjorde deres Bekendtskab ældre, end det var, og narrede Lucien med Hensyn til Værdien af hans Ord og Løfter. Des Lupeaulx havde til Princip at gøre sig til god Bekendt af dem, han vilde skaffe sig af med, saa snart han saa' Rivaler i dem. Saaledes blev Lucien venlig modtaget af alle i Selskabet. Han forstod, hvor megen Tak han skyldte Hertugen af Rhétoré, Gesandten, Fru d'Espard og Fru de Montcornet. Han underholdt sig med hver især af disse Damer en lille Stund, forinden han gik, og udfoldede al sin indtagende Elskværdighed overfor dem.

„En indbildsk Nar", sagde des Lupeaulx til Markisen, da Lucien forlod hende.

„Han raadner, før han bliver moden", sagde de Marsay smilende til Markisen. „De maa have deres særegne Grunde for saaledes at fordreje Hovedet paa ham".

Lucien fandt Coralie i Vognen, der ventede paa ham i Gaarden; han blev rørt over denne Opmærksomhed og fortalte hende, hvorledes Aftenen var gaaet. Til hans store Forbavselse bifaldt Skuespillerinden de ny Ideer, der allerede tumledes i Luciens Hoved, og opmuntrede ham kraftigt til at indrullere sig under det ministerielle Banner.

„Du har intet at vinde hos de liberale andet end

Ulykker; de laver Sammensværgelser, de har myrdet Hertugen af Berri. Tror du, de vælter Regeringen? Aldrig! Ved deres Hjælp opnaar du ingenting; paa den modsatte Side bliver Du Grev de Rubempré. Du kan vise dig nyttig, blive Pair af Frankrig, gøre et rigt Parti. Vær konservativ! Desuden er det fint", tilføjede hun, anførende det Argument, der for hende opvejede alt andet. „Fru de Val-Noble, hos hvem jeg har spist til Middag, fortalte mig, at Théodore Gaillard nu gør Alvor af at stifte sit lille royalistiske Blad, som skal hedde *Reveil* og bekæmpe jeres Blad og *Miroir*. Efter hvad hun siger, kommer Hr. de Villèle og hans Parti til Roret inden et Aars Forløb. Søg at drage Fordel af denne Forandring ved at gaa over til dem, før de er bleven Ministre endnu. Men sig ingenting til Étienne og dine Venner; de var i Stand til at gøre dig en eller anden Streg i Regningen".

Otte Dage efter indfandt Lucien sig hos Fru de Montcornet, hvor han blev stærkt bevæget ved at gensé den Kvinde, han havde elsket saa højt, og hvis Hjærte han havde knust. Ogsaa Louise havde undergaaet en Forandring! Hun var igen bleven den fornemme Dame, hun havde været, medens hun opholdt sig i Provinsen. Hendes Sørgedragt bares med et Koketteri og en Ynde, der røbede den lykkelige Enke. Lucien formente, at dette Koketteri tildels var anlagt paa ham, og heri tog han ikke fejl. Men han havde som en Menneskeæder smagt friskt Kød, og hele Aftenen igennem vaklede han mellem den smukke, forelskede, vellystige Coralie, og den tørre, hovmodige, grusomme Louise. Han kunde ikke bekvemme sig til at tage sit Parti og ofre Skuespillerinden for Verdensdamen. Og hele Aftenen ventede Fru de Bargeton, hvis Kærlighed til Lucien igen rørte sig, da hun saa' ham saa kvik og

køn, netop paa dette Offer; hun fik intet for al sin Indsats af indsmigrende Ord og kokette Miner, og hun forlod Selskabet med en uigenkaldelig Trang til at hævne sig. — — — „Nu ja, kære Lucien“, sagde hun med en Mildhed, der var gennemtrængt af parisisk Ynde og Fornemhed, „De skulde være min Stolthed, og De har valgt mig til Deres første Offer! Jeg har tilgivet Dem, Barn, i Tanken om, at der var en Rest af Kærlighed paa Bunden af Deres Hævn“.

Fru de Bargeton indtog paa ny sin gamle Plads ved denne Frase, som hun fremførte med en Dronnings Værdighed. Lucien, der havde troet at have tusinde Gange Ret, fandt nu, at han havde Uret. Der blev hverken Tale om det frygtelige Afskedsbrev, hvormed han havde brudt, eller om Aarsagerne til Bruddet. Verdensdamer har et mærkeligt Talent til med en Spøg at gøre deres Uret til en Bagatel. De forstaar at udglatte alt med et Smil, med et forstilt overrasket Spørgsmaal. De husker ingenting, de forklarer alt, de spørger, de undrer sig, de laver Kommentarer, de skænder, og tilsidst har de gnedet deres Uret bort som med en Smule Sæbevask; selv om man vidste, de var nok saa sorte, bliver de paa et Øjeblik uskyldshvide. Og det arme Mandfolk er lykkelig til ved ikke at finde sig skyldig i en helt utilgivelig Brøde. Paa et Nu var Lucien og Louise naaede tilbage til de gamle, fælles Illusioner og talte Venskabets Sprog; men Lucien, der var beruset af tilfredsstillet Forfængelighed og beruset af Coralie, der virkelig gjorde ham Livet let at leve, forstod ikke at give behændigt Svar paa dette Spørgsmaal, som Louise ledsagede med et tøvende Suk: „Er De lykkelig?“ Et melankolsk Nej havde gjort hans Lykke. Han troede at være aandrig, idet han gav sig til at for-

klare Coralie; han fortalte, at han var elsket for sin egen Skyld, kort sagt, han begik alle de Dumheder, et forelsket Menneske kan begaa. Fru de Bargeton bed sig i Læberne. Hun havde hørt nok. Fru d'Espard kom hen til sin Kusine sammen med Fru de Montcornet. Lucien saa' sig, saa at sige, som Aftenens Helt; han blev smigret, forkælet, feteret af disse tre Kvinder, der besnærede ham med uendelig Kunst. Hans Succes i denne smukke og glimrende Verden blev saaledes ikke mindre end i Journalistiken. Den smukke Frøken des Touches — saa berømt under Navnet Camille Maupin — for hvem Fruerne d'Espard og de Bargeton præsenterede Lucien, inviterede ham til en af sine Onsdags-Middage, og det syntes, som om hans med Rette berømte Skønhed gjorde Indtryk paa hende. Lucien søgte at give Bevis paa, at han var endnu mere aandrig end smuk. Frøken des Touches udtrykte sin Beundring med denne henrykte Naivitet og denne vakre Form for overfladisk Venskab, som alle, der ikke kender Pariserlivet tilbunds, lader sig narre af — dette Pariserliv, hvis nydelsesforvænte Mennesker bestandig higer efter noget nyt.

„Hvis hun syntes ligesaa godt om mig, som jeg om hende", sagde Lucien til Rastignac og de Marsay, „saa kunde vi snart faa Romanen i Stand" — —

„Baade De og hun forstaar altfor godt at skrive Romaner til at ville opleve dem", svarede Rastignac. „Kan Forfattere overhovedet elske hinanden? Der maa dog altid komme et vist Øjeblik, da de siger hinanden smaa Spydigheder".

„Det var ikke den dummeste Forbindelse, De kunde ønske Dem", sagde de Marsay leende til Lucien. „Denne smukke Pige er ganske vist tredive Aar, men hun har næsten 80,000 Francs i Rentepenge om Aaret. Hun er

henrivende lunefuld, og hendes Skønhed er af den Art, der holder sig længe. Coralie er en lille Gaas, kære Ven, som De akkurat kan bruge til at begynde med — et kønt, ungt Menneske bør jo ikke undvære en Elskerinde; men i Længden vilde Skuespillerinden skade Dem, hvis De ikke gør en eller anden smuk Erobring i de bedre Kredse. Kom her, min Ven, og stik Conti ud, han skal lige til at synge med Camille Maupin. Poesien har jo til alle Tider haft Forrangen for Musiken".

Da Lucien hørte Frøken des Touches og Conti, bortvejredes hans Forhaabninger.

„Conti synger alt for godt", sagde han til des Lupeaulx.

Lucien vendte sig igen til Fru de Bargeton, der førte ham ind i det Værelse, hvor Fru d'Espard opholdt sig.

„Vil De saa ikke nok interessere Dem for ham?" sagde Fru de Bargeton til sin Kusine.

„Jo, men saa maa Hr. Chardon", sagde Markisen med en Mine, der paa én Gang var blid og uforskammet, „opføre sig saaledes, at hans Beskyttere ikke risikerer noget ved at yde ham deres Hjælp. Hvis han vil opnaa det Reskript, der tillader ham at ombytte sin Faders ynkelige Navn med sin Moders, bør han dog idetmindste være af vore Folk?"

„Paa mindre end to Maaneder skal alt være i Orden", sagde Lucien.

„Godt", sagde Markisen, „jeg skal aflægge Besøg hos Fader og min Onkel, der er tjenstgørende hos hans Majestæt, og de skal tale Deres Sag hos Kansleren".

Diplomaten og de to Damer havde ganske rigtig gættet Luciens ømme Punkt: Poeten, der følte sig mægtig tiltrukken af al aristokratisk Glans, fik som et Stik i Hjærtet, hver Gang han blev kaldt Chardon, medens der

ellers kun kom betitlede Mænd med klingende Navne i disse Selskabssale. Desuden havde han en ligesaa ubehagelig Fornemmelse ved igen at tage fat paa sin Stillings Arbejde, naar han Dagen før havde været i den fornemme Verden, hvor han optraadte nok saa flot med Coralies Vogn og Tjenere. Han lærte at ride for at kunne galloppere Side om Side med Fru d'Espards, Frøken des Touches' og Grevinde de Montcornets Ekvipager, et Privilegium, han som nyankommen til Paris i saa høj Grad havde misundt dets Indehavere. Finot gjorde sig en Fornøjelse af at skaffe sin ypperste Medarbejder en Friplads i Operaen, hvor Lucien spildte mange Aftener, men til Gengæld tilhørte Tidens elegante unge Mænds særlige Kreds. Naar Digteren gav en flot Frokost for Rastignac og sine andre finere Bekendte, begik han imidlertid den Fejl at lade Frokosten staa hos Coralie; thi han var for ung, for godtroende og for lyrisk til at kende visse Nuancer i Takt og Opførsel: kunde vel en Skuespillerinde, der ingen Opdragelse havde, hvor brav en Pige hun saa var, lære ham, hvorledes man skal leve? Provinsialisten beviste paa den soleklareste Maade overfor disse unge Mænd, der gennemgaaende med største Fornøjelse vilde ham tillivs, at han og Skuespillerinden havde saa intime Interesser tilfælles, som enhver ung Mand hemmeligt misunder, men ligefuldt fordømmer. Den. som samme Dags Aften spottede grusomst herover, var Rastignac, skønt han selv holdt sin Stilling i Selskabslivet ved ganske lignende Midler, blot at han gik mere hemmeligt tilværks og bevarede Skinnet saa godt, at han kunde slaa al Bagtalelse ned. Lucien havde hurtig lært at spille Whist. Spillet blev snart en Lidenskab for ham. Og Coralie, der først og fremmest vilde undgaa alle Rivalinder, tilskyndede ham dertil og

opmuntrede ham til denne Adspredelse med den Blindhed, der er ejendommelig for de hede og stærke Følelser, som aldrig ser ud over Øjeblikket, og som ofrer alt, selv Fremtiden, for dette Øjebliks Lykke. Den sande Kærlighed har i sin Karakter meget tilfælles med Barndommen, den har Barnets Ubetænksomhed, Uforsigtighed, Tankeløshed, Barnets Latter og dets Taarer.

Paa denne Tid stod der i fuldt Flor en Kreds af unge Mænd, rige eller fattige, men alle ubeskæftigede, som kaldtes Levemændene, og som virkelig levede med en utrolig Ubekymrethed; det var uforfærdede Fraadsere, og endnu mere uforfærdede var de til at drikke og i det hele taget til at bruge Penge paa mere eller mindre forrykt Vis, men altid med et vist Præg af Originalitet, der skaffede dem Tilgivelse for deres Udskejelser. Intet Træk røber bedre den Trælletilstand, som Ungdommen under Restaurationen var fordømt til. De unge Mennesker, som ikke vidste, hvad de skulde bruge deres Evner til, satte dem ikke blot ind paa Journalistik, Sammensværgelser, Literatur og Kunst, men strøede dem ud i de besynderligste Excesser, saa megen overskydende Saft og Kraft var der i det unge Frankrig. Ved sit Arbejde begærede denne dygtige Ungdom Magt og Fornøjelse, ved sin Kunst begærede den Skatte; som ørkesløs vilde den have sine Lidenskaber satte i Bevægelse; ét forlangte den i alle Tilfælde: Plads — og Politiken undte den netop ikke Plads nogetsteds. Levemændene var næsten alle højt begavede unge Mænd; nogle af dem satte naturligvis deres Evner til i dette nervesvækkende Liv, andre udholdt det. Den berømteste og bedst begavede af dem, Rastignac, kom tilsidst, ledet af de Marsay, ind i en fornuftig Vej og fik Lejlighed til at udmærke sig. De Løjer, til hvilke

de unge Mennesker hengav sig, er blevne saa berømte, at de har givet Stof til adskillige Komedier. Lucien, som af Blondet indførtes i denne Kreds af Ødelande, glimrede dèr Side om Side med Bixiou, Datidens mest utrættelige Spotter og et af dens mest ondskabsfulde Hoveder. Hele Vinteren igennem var Luciens Liv da en lang Rus, afbrudt af Journalistikens lette Arbejde; han fortsatte Rækken af sine smaa Artikler og skrev fra Tid til anden med store Anstrængelser nogle smukke Sider omhyggelig gennemtænkt Kritik. Men Arbejdet var en Undtagelse; Poeten gav sig kun i Lag dermed, naar Nødvendigheden tvang ham; Selskaber, Fornøjelser og Spil optog hans meste Tid, og Coralie fik Resten. Lucien forbød sig selv at tænke paa Dagen efter. Desuden saa' han sine saakaldte Venner opføre sig ganske paa samme Vis, hvortil de sattes i Stand ved højt betalte Subskriptionsindbydelser, som de skrev for Boghandlerne, og ved Stikpenge, de fik for visse Artikler, som reklamerede for tvivlsomme Foretagender, alle levede de af Haanden i Munden og brød sig Pokker om Fremtiden. Lucien, som nu en Gang var optaget paa lige Fod med Kammeraterne i Journalistiken og Literaturen, opdagede, hvilke enorme Vanskeligheder man maatte besejre for at hæve sig over dem; som Ligemand var han velsét af alle, men som Overmand af ikke én. Lidt efter lidt gav han da Afkald paa literær Hæder; han troede, det var lettere at gøre sin Lykke i Politik.

„Intrigen fremkalder mindre lidenskabelig Modstand end Talentet, dens lønlige Anslag vækker ikke Opmærksomhed hos nogen", sagde en Gang Châtelet, med hvem Lucien havde forsonet sig, til ham. „Intrigen er desuden Talentet overlegent, den skaber noget ud af intet, medens

Talentets store Hjælpekilder som oftest kun gør Mennesket ulykkeligt".

Midt under dette Liv, hvor bestandig den ene Dag traadte den anden i Hælene midt under et Orgie og aldrig fandt det planlagte Arbejde, forfulgte Lucien sin Hovedtanke: Han deltog flittigt i Selskabslivet, han gjorde Kur til Fru de Bargeton, Markise d'Espard, Grevinde de Montcornet og forsømte aldrig nogen Aften hos Frøken des Touches; han kom til disse Selskaber i den Tid, der laa imellem et natligt Sold og en Middag, som en Forfatter eller en Boghandler havde givet; den Smule Indfald og Kræfter, hans Udskejelser levnede ham, slugtes af Pariserkonversationens Krav og af Spillet. Digteren havde ikke længer den klare Opfattelse, det kolde Hoved, man maa have for at gøre sine Iagttagelser og for at lægge for Dagen den fine Takt, som Parvenuerne hvert Øjeblik maa udfolde; det blev ham umuligt at opfatte, hvornaar Fru de Bargeton gjorde ham en Tilnærmelse eller krænket trak sig tilbage fra ham, hvornaar hun benaadede ham eller paany domfældte ham. Châtelet opdagede de Chancer, hans Rival endnu havde tilbage, og blev hans Ven for at opmuntre ham til de Adspredelser, der ødelagde Luciens Energi. Rastignac var skinsyg paa sit Bysbarn og fandt desuden en sikrere og nyttigere Allieret i Baronen end i Lucien, han gjorde derfor Châtelets Sag til sin. Det var Rastignac, der faa Dage efter Gensynet mellem Angoulèmes Petrarca og Laura havde forsonet Digteren med den gamle Laps fra Kejsertiden midt under en flot Souper i *Rocher de Cancale*. Lucien, der altid kom hjem om Morgenen og stod op midt paa Dagen, var tilmed ude af Stand til at holde Maade med en Kærlighed, som han havde i Huset, og som altid var rede. Saaledes afslappedes hans Viljes

Spændkraft, han blev doven og ligegyldig for de smukke Beslutninger, han tog, naar han nu og da saa' sin Stilling i dens sande Lys; det var snart knapt nok, at den bitreste Nødvendighed kunde tvinge ham til Arbejde. Den ømme og kærlige Coralie havde til en Begyndelse været lykkelig ved at se Lucien more sig og opmuntret ham dertil; nu havde hun Mod til at minde sin Elsker om ikke helt at glemme Arbejdet, og flere Gange nødsagedes hun til at meddele ham, at han havde tjent for lidt i den forløbne Maaned. Lucien og hans Elskerinde blev forgældede i rivende Hast. De 1500 Francs, der blev tilbage af Honoraret for *Margeriterne*, og de første 500 Francs, Lucien tjente, var blevne fortærede i en Fart. Paa tre Maaneder indbragte Poetens Artikler ham ikke mere end 1000 Francs, og dog syntes han selv, han havde arbejdet kolossalt. Men Lucien havde allerede antaget Levemændenes spøgefulde Syn paa Gældsforpligtelser. Gæld klæder unge Mennesker paa fem og tyve Aar, men senere er der ingen, der tilgiver én sligt. Lucien glemte at spørge Levemændene om, hvor de Venner, der forsvandt, blev af, han saa' ikke disse Menneskers Fremtid, af hvilke nogle havde Arv i Vente, andre sikre Forhaabninger, nogle anerkendt Begavelse og somme den mest uforfærdede Tro paa deres Skæbne og den forudfattede Beslutning at vende op og ned paa Lovene. Lucien troede paa sin Fremtid og stolede paa Blondets dybsindige Grundsætninger, saasom: „Alt ordner sig nok tilsidst". „Den, der ingenting har, har intet at miste". „Vi kan ikke tabe andet end den Formue, vi søger efter". „Naar man følger med Strømmen, kommer man altid et eller andet Sted hen". „Et fornuftigt Menneske, der har faaet Foden indenfor i det gode Selskab, skaber sin Lykke, naar han vil".

Denne Vinter, som var saa rig paa Fornøjelser, optoges for Théodore de Gaillards og Hector Merlins Vedkommende af at rejse den nødvendige Kapital til Stiftelsen af *Reveil,* hvis første Nummer udkom saa sent som i Marts 1822. Denne Forretning afgjordes hos Fru de Val-Noble. Den elegante og aandrige Kurtisane, der plejede at kalde sin prægtige Lejlighed „Tusind og én Nats Æventyr", udøvede en vis Indflydelse paa Bankiererne, Adelsmændene og Forfatterne af det royalistiske Parti, der alle plejede at samles hos hende til Konference om visse Sager, der ikke kunde drøftes andetsteds. Hector Merlin, hvem Pladsen som Chefredaktør af *Réveil* var lovet, skulde til højre Haand have Lucien, der var bleven hans intime Ven, og som ligeledes fik Løfte om Føljetonen i et af de større, ministerielle Blade. Denne Frontforandring forberedte Lucien i al Hemmelighed midt under sit muntre Liv. Barn, som han var, troede han at være en stor Politiker, naar han holdt dette Teaterkup skjult, og han gjorde sikker Regning paa Ministeriets Flothed for at faa sine værste Regninger fra Halsen og faa Coralies hemmelige Bekymringer fjærnede. Skuespillerinden skjulte sin Armod og var altid smilende og glad; men Berenice var mere dristig og underrettede Lucien om alt. Som alle Digtere blev han et Øjeblik forknyt over de vanskelige Forhold og lovede sig selv at arbejde strængt; men han glemte snart sit Løfte og druknede denne forbigaaende Sorg i nye Udskejelser. Den Dag, da Coralie opdagede Skyer paa sin Digters Pande, skændte hun paa Berenice og sagde til Lucien, at alt gik nok i Orden af sig selv.

Fru d'Espard og Fru de Bargeton afventede, efter hvad de sagde, Luciens Omvendelse for gennem Châtelet at bede Ministeren om det forønskede Reskript med Hensyn

til Navneforandringen. Lucien havde lovet at tilegne Fru d'Espard sine *Margeriter*, og hun syntes at være meget smigret over denne Udmærkelse, som Digterne har gjort sjælden, efter at de er blevne en Magt. Naar Lucien om Eftermiddagen gik hen til Dauriat og spurgte, hvorledes det gik med hans Bog, havde Boghandleren stadig udmærkede Grunde for at vente med at sende den i Trykken. Dauriat havde den og den Forretning paa Stabelen, som optog al hans Tid, han skulde lige til at udgive et nyt Bind af Canalis og kunde ikke lade en anden Digtsamling gaa den i Vejen, andet Bind af Lamartines *Méditationer* var ligeledes under Pressen: kort sagt, Forfatteren maatte stole paa sin Forlæggers Dygtighed. Luciens Pengetrang blev imidlertid saa stor, at han maatte tage sin Tilflugt til Finot, der gav ham Forskud paa Artikler. Naar Forfatterjournalisten om Aftenen ved Soûperen forklarede sin Situation for sine Venner Levemændene, druknede de hans Skrupler i Strømme af Champagne og føjede spøgefulde Bemærkninger til. Gæld! Der er ingen ordentlige Mennesker, som ikke har Gæld! Gæld repræsenterer tilfredsstillede Krav og uafviselige Lyster. En Mand kommer ikke frem uden tvungen af Nødvendighedens Jærnhaand.

„At ville alt er at skylde alt", sagde Bixiou.

„Nej, at skylde alt er at have haft alt", svaredes des Lupeaulx.

Levemændene forstod at bevise for dette Barn, at hans Gæld skulde være den Guldspore, med hvilken han drev Hestene frem, som var spændte for hans Lykkes Triumfvogn. Og stadig maatte Cæsar figurere med sine fyrretyve Millioners Gæld, og Frederik den anden, som kun fik en Dukat om Maaneden af sin Fader, og alle de andre berømte, demoraliserende Eksempler, laante fra store Mænd,

der blev viste frem i deres Laster, men ikke i deres Mods og deres Planers Almagt! Omsider blev Coralies Vogn, Heste og Møbler beslaglagte af flere Kreditorer for Beløb paa ialt 4000 Francs. Da Lucien tog sin Tilflugt til Lousteau for at bede ham om de 1000 Francs, han havde laant ham, viste Lousteau ham diverse stemplede Papirer, der viste, at Florine befandt sig i ganske samme Situation som Coralie. Men af Erkendtlighed tilbød Lousteau ham at hjælpe ham med at faa Forlag til *Karl den niendes Bueskytte.*

„Hvorledes er Florine kommen saadan paa Knæerne?“ spurgte Lucien.

„Matifat har slaaet Haanden af hende“, svarede Lousteau. „Men hvis Florine vil, skal han faa sit Forræderi dyrt betalt!“

Tre Dage efter Luciens unyttige Henvendelse til Lousteau, sad de to elskende triste til Mode og spiste Frokost i deres smukke Soveværelse; Berenice havde lavet Spejlæg til dem, thi baade Kokkepigen, Kusken og de andre Tjenestefolk var løbet deres Vej. Det beslaglagte Husgeraad maatte de ikke bruge. Der fandtes ikke en Ting af Guld eller Sølv længer i Huset, alt var repræsenteret af Assistenshus-Sedler, der dannede et helt lille — særdeles lærerigt Bind i Oktavformat. Berenice havde tilbageholdt Dækketøj til to. Den lille Avis gjorde Lucien og Coralie ubetalelig Tjeneste ved at holde Styr paa Skrædderen, Modehandlerinden og Syjomfruen, der alle skælvede for at lægge sig ud med en Journalist, der kunde hævne sig paa deres Forretninger. Medens de spiste Frokost, kom Lousteau til og raabte:

„Hurra! Leve *Karl den niendes Bueskytte!* Jeg har solgt Bøger for 100 Francs, mine Børn, lad os dele!“

Han gav Coralie 50 Francs og sendte Berenice hen efter en ordentlig Frokost.

„Igaar spiste Hector Merlin og jeg til Middag med et Par Boghandlere, og vi forberedte snedig Salget af din Roman. Du ligger i Underhandlinger med Dauriat, at du véd det; men Dauriat er for kneben, han vil ikke give mere end 4000 Francs for 2000 Eksemplarer, og du forlanger 6000 Francs. Vi har gjort dig dobbelt saa stor som Walter Scott. Aa, du har Planer til uforlignelige Romaner! Det er ikke en Bog, du tilbyder dem, men en Forretning; du er ikke Forfatter til en mer eller mindre genial Roman, du er en hel Serie! Dette Ord Serie slog Sømmet paa Hovedet. Glem altsaa ikke din Rolle, du har paa Stabelen: *Den store Mademoiselle eller Frankrig under Ludvig den fjortende; — Cotillon den første eller Ludvig den femtendes første Regeringsaar; — Dronningen og Cardinalen eller Paris under Fronden! — Concinis Søn eller en Intrige af Richelieu* . . . . Disse Romaner bliver bebudede paa Omslaget. Dèr bliver de staaende, lige til de bliver berømte, og man er da, takket være dette Fif, endnu større ved de Værker, man ikke har skrevet, end ved dem, man har skrevet. Begrebet *under Pressen* er det literære Hypothek. Naa, lad os nu more os! Her er Champagne! Du forstaar nok, Lucien, at de Godtfolk satte Øjne op saa store som dine Underkopper . . . . du har altsaa Underkopper endnu?“

„De er beslaglagte“, sagde Coralie.

„Jeg forstaar og jeg fortsætter“, vedblev Lousteau. „Boghandlerne vil tro paa alle dine Manuskripter, naar de ser et af dem. I Boghandelen forlanger man at se Manuskriptet, man prætenderer at ville læse det. Lad Boghandlerne have Lov at fortælle det! Selvfølgelig læser de

aldrig Bøger, ellers vilde de ikke udgive saa mange. Hector og jeg gav dem Indtrykket af, at du nok vilde gaa ind paa 5000 Francs for 3000 Eksemplarer i to Oplag. Giv mig Manuskriptet til *Bueskytten*; iovermorgen spiser vi Frokost hos Boghandlerne og afgør Forretningen".

„Hvem er det?" spurgte Lucien.

„To Kompagnoner, flinke Fyre og ret kulante, de hedder Fendant og Cavalier og har været etablerede et Aar. Efter at have tabt en Del Penge paa Oversættelser fra Engelsk, vil de nu forsøge sig med de indfødte Produkter. Rygtet vil vide, at disse to Forhandlere af makuleret Papir kun risikerer andre Folks Kapitaler, men du er vel lige glad, hvis Penge du faar".

To Dage efter var de to Journalister altsaa inviterede til Frokost i Serpente-Gade, i Luciens gamle Kvarter, hvor Lousteau stadig havde beholdt sit Værelse i La Harpe-Gade. Og Lucien, som afhentede sin Ven dèr, gensaa' Værelset i samme Forfatning som hin Aften, da han indførtes i den literære Verden. Nu undrede han sig ikke længer derover, hans Læretid havde indviet ham i Journalistlivets Omvekslinger, nu forstod han alt. Selv var han sunken ned til Afhængighed af Barbet og Braulard; han solgte Bøger og Teaterbilletter; og han veg ikke længer tilbage for nogen Ros eller noget Angreb. Han følte endog i dette Øjeblik en vis Glæde ved at udnytte Lousteau saa meget som muligt, før han vendte de liberale Ryggen for at angribe dem med saa meget større Vægt, som han havde studeret dem grundig. Lousteau paa sin Side fik af Fendant og Cavalier en Sum paa 500 Francs kontant — der droges fra Luciens Honorar — for at have skaffet de to Boghandlere, der var paa Jagt efter en fransk Scott, denne tilkommende Walter Scott.

Huset Fendant og Cavalier var som saa mange andre Boghandlerforretninger paa den Tid grundlagt uden nævneværdig Kapital, som der stadig vil blive anlagt den Slags Forretninger, saa længe Papirhandler og Bogtrykker vedbliver at give Boghandelen Kredit i saa lang Tid, som behøves til Udspil af syv-otte af den Slags Kort, der kaldes Offentliggørelse af Bøger. Dengang — som nu til dags — købte Boghandlerne Forfatternes Værker paa Anvisninger, der forfaldt til Betaling efter seks, ni og tolv Maaneders Forløb, en Betalingsmaade, der motiveres af selve Salgets Natur; mellem Boghandlerne indbyrdes betaler man nemlig med Anvisninger, løbende paa endnu længere Tid. Med samme Slags Mønt betalte disse Boghandlere Papirhandlere og Bogtrykkere, der saaledes et Aar igennem, uden kontant Pengetransaktion, havde en hel Boghandel, bestaaende af et Dusin eller en Snes Værker, mellem Hænde. Gjorde to eller tre af disse Værker Lykke, betalte Overskuddet af de gode Forretninger de slette og skaffede Balance. Hvis alle Foretagender forulykkede eller hvis der mellem dem — til deres eget Uheld — var gode Bøger, der kunde sælges, men ikke før de var bleven paaskønnede af det gode Publikum, gik de ganske simpelt Fallit, uden at det bekymrede dem det mindste, da dette Resultat paa Forhaand var taget med i Beregning. Saaledes var alle Chancer i deres Favør, de spillede paa Spekulationens store, grønne Bord med andres Penge, uden selv at risikere noget. Saadan et Firma var Fendant og Cavalier, af hvilke den sidstnævnte var Forretningens Rejsende, medens Fendant ledede Forretningerne i Paris.

Journalisterne traf de to Kompagnoner i deres Kontor, Kontrakten var parat, og Anvisningerne udfærdigede, — en hurtig Forretningsgang, der forbløffede Lucien.

„Der er ikke noget særligt at snakke om“, sagde Fendant til Lucien og Lousteau. „Jeg har læst Bogen, den er meget literær og passer os saa godt, at jeg allerede har sendt Manuskriptet i Trykken. Kontrakten er skrevet efter de aftalte Betingelser; desuden gaar vi aldrig ud over de Vilkaar, vi her har fastslaaet. Vore Anvisninger er paa seks, ni og tolv Maaneder, De faar dem let diskonterede, og vi skal betale Dem Diskontoen. Vi har forbeholdt os Ret til at give Værket en anden Titel; vi synes ikke om *Karl den niendes Bueskytte*, den Titel spænder ikke Læsernes Nysgærrighed tilstrækkeligt. Der er saa mange Konger, der hed Karl, og i Middelalderen var der saa mange Bueskytter! Man kan sige *Napoleons Soldat!* men *Karl den niendes Bueskytte!* . . . Cavalier maatte holde et helt Foredrag over Frankrigs Historie for hvert Eksemplar, han skulde sælge i Provinsen“.

„Naar De vidste, hvad Folk vi har at gøre med“, udbrød Cavalier.

„*Saint Barthelemy* var straks bedre“, vedblev Fendant.

„*Katerine af Medici eller Frankrig under Karl den niende*“, sagde Cavalier, „vilde mere ligne en af Walter Scotts Titler“.

„Naa, det kan vi jo bestemme, naar Bogen er trykt“, afbrød Fendant.

„Ganske som De vil“, sagde Lucien, „naar jeg blot kan godkende Titlen“.

Da Kontrakten var gennemlæst og underskrevet og Genpart udfærdiget, puttede Lucien med en Tilfredshed uden Lige Anvisningerne i Lommen. Derpaa gik de alle op i Fendants Lejlighed og spiste en banal Frokost: Østers, Bifteck, Nyrer i Champagne og Brie-Ost; men til disse Retter fik de udsøgte Vine, der skyldtes Cavalier,

som kendte en Handelsrejsende i Vinfaget. Netop som de satte sig til Bords, indfandt Bogtrykkeren sig, hvem Romanens Trykning var betroet, og beredte Lucien en Overraskelse ved at medbringe de to første Ark af hans Bog i Korrektur.

„Vi vil sætte Fart paa“, sagde Fendant til Lucien, „vi stoler paa Deres Bog, og vi trænger allerhelvedes til en Succes“.

Frokosten begyndte omtrent Kl. 12, men var ikke afsluttet før Kl. 5.

„Hvor skal vi nu faa Penge?“ spurgte Lucien Lousteau.

„Lad os gaa til Barbet“, svarede Étienne.

En Smule anløbne og hede i Hovederne begav de to Venner sig paa Vej til Augustiner-Kajen.

„Coralie er yderst forbavset over det Tab, Florine har lidt; Florine har først fortalt hende det igaar og tilskrev dig Ulykken; hun lod saa forbitret, at hun endog vilde bryde med dig“, sagde Lucien til Lousteau.

„Det er sandt, hvad hun siger“, sagde Lousteau, der glemte sin Forsigtighed og aabnede sit Hjærte for Lucien. „Min Ven, for du er min Ven, er du, Lucien, du har laant mig tusind Francs og kun rykket mig én Gang for dem. Vogt dig for at spille. Hvis jeg ikke spillede, vilde jeg være lykkelig. Jeg skylder Gud og Hvermand Penge. Jeg har Rettens Folk i Hælene paa mig, og naar jeg gaar til Palais-Royal, maa jeg gaa udenom de farlige Forbjærge“.

At gaa uden om et Forbjærg i Paris betyder i Levemændenes Sprog at gøre en Omvej, enten for ikke at gaa forbi en Kreditor eller for at undgaa et Sted, hvor man kan risikere at møde ham. Lucien, der ikke var lige glad, hvilken Gade han gik i, kendte Manøvren uden at kende dens tekniske Navn.

„Du skylder altsaa meget bort?“

„Aa, det er den rene Elendighed;“ vedblev Lousteau. „I min Nød forsøgte jeg sammen med Finot en Smule Pengeafpresning overfor Matifat. Men dèr var vi komne paa urette Sted. Matifat lod Florine fare. Uheldigvis er Matifats Forretning uafhængig af Pressen; man kritiserer ikke Apotekervarer, som man kritiserer Hatte, Modevarer, Tanker og Kunstværker. Florine véd ikke, hvad hun skal gøre; Panoramateatret lukker imorgen“.

„Coralie debuterer om nogle Dage paa Gymnase“, sagde Lucien. „Hun kan maaske hjælpe Florine“.

„Aldrig!“ sagde Lousteau, „Coralie stikker ikke dybt, men hun er ikke saa dum, at hun skaffer sig selv en Rivalinde. Nej, vore Affærer staar Helvedes skidt. Og det Middel, jeg har til, trods alt at klemme Penge ud af Matifat, dur kun, hvis Florine vil hjælpe mig“.

„Hvad er det for et Middel?“ spurgte Lucien.

„Kære Ven“, fortalte Lousteau, „denne elendige Urtekræmmer har skrevet de latterligste Breve til Florine: Ortografi, Stil, Tanker, alt er fuldendt komisk. Matifat er meget bange for sin Kone. Døm om hans Forskrækkelse, naar han læser første Artikel af en lille, munter Serie betitlet *En Apotekers Kærlighedshistorie* — efter at han først loyalt er bleven underrettet om, at et Tifælde har bragt den og den Bladredaktør i Besiddelse af visse Breve, hvori han taler om den lille Cupidon, og hvor han skriver om Florine, at hun hjælper ham at gennemrejse Livets Ørken, hvoraf man jo maa slutte, at han antager hende for en Kamel. Der er Stof til mindst fjorten Dage i denne grinagtige Korrespondance, og i et anonymt Brev kunde man underrette hans Kone om, hvem Spøgen drejer sig om. Naar blot Florine vilde være med til at forfølge

Matifat. Men hun har endnu Principer, det vil sige Forhaabninger. Eller maaske gemmer hun Brevene til eget Brug og vil have Part i Byttet. Hun er dreven, er hun, hun er min Elev. Men naar hun faar at vide, at det ikke er Spøg med Rettens Folk, — naar Finot har givet hende en pæn Present eller stillet hende et Engagement i Udsigt, udleverer hun mig nok Brevene, og Finot betaler mig dem med klingende Mønt. Finot betror saa Korrespondancen til sin Onkel, og Giroudeau skal nok faa Apotekeren til at neje sig".

Denne fortrolige Meddelelse gjorde Lucien ædru. Hans første Tanke var, at han havde grumme farlige Folk til Venner; men straks efter betænkte han, at det ikke var klogt at bryde med dem; thi han vilde have Brug for deres frygtelige Indflydelse i Tilfælde af, at Fru d'Espard, Fru de Bargeton og Châtelet gik fra deres Løfte til ham.

Étienne og Lucien var paa dette Tidspunkt naaede til Kajen til Barbets lurvede Butik.

„Barbet", sagde Étienne til Boghandleren. „Vi har 5000 Francs fra Fendant og Cavalier paa seks, ni og tolv Maaneder. Vil De tage disse Anvisninger for os?"

„Jeg tager dem for 3000 Francs", sagde Barbet med uforlignelig Ro.

„3000 Francs!" fór det ud af Lucien.

„Det faar De ikke hos nogen anden", sagde Boghandleren. „De Folk gaar fallit inden tre Maaneder; men jeg véd, De har gode Ting liggende, som kun gaar langsomt af; de har ikke Tid til at vente, jeg køber de Bøger kontant af dem og betaler dem med deres egne Anvisninger; paa den Maade har jeg Varerne 2000 Francs under Prisen".

„Vil du tabe 2000 Francs?" spurgte Étienne Lucien.

„Nej“, raabte Lucien, forfærdet over denne Forretning.

„Det er dumt af dig“, svarede Étienne.

„De faar ikke Deres Anvisninger afsat noget Sted“, sagde Barbet. „Deres Bog er Fendants og Cavaliers sidste Kort, de kan kun faa den trykt mod at lade en Del Eksemplarer ligge som Pant hos deres Bogtrykker; selv en Succes vil kun give dem et halvt Aars Respit, før eller senere ryger de af Pinden! De Folk drikker flere Snapse, end de sælger Bøger! For mig betyder deres Anvisninger en Forretning, derfor byder jeg mere, end Diskontørerne vilde gøre“.

„Ingen Talemaader, Barbet“, sagde Loustean. „Hvilken Diskontør skal vi gaa til?“

„Gamle Chaboisseau, ved Saint-Michel-Kajen, véd De nok, hjalp Fendant ved sidste Maanedsskifte. Hvis De ikke modtager mit Bud, kan De jo prøve hos ham; men De kommer tilbage til mig, og saa giver jeg Dem kun 2500 Francs“.

Étienne og Lucien gik til Saint-Michel-Kajen, til det lille Hus, hvori denne Chaboisseau, én af Boghandelens Diskontører, boede paa anden Sal.

Chaboisseau, en lille Mand med pudret Haar og grønlig, falmet Frakke, tog Anvisningerne og saa' nøje paa dem; saa gav han dem alvorlig tilbage til Lucien.

„D'Hrr. Fendant og Cavalier er særdeles elskværdige Mennesker, rigtig flinke unge Folk, men jeg har ingen Penge for Tiden“, sagde han med blid Stemme.

„Min Ven vil gærne betale en pæn Diskonto“, svarede Étienne.

„Jeg vilde ikke tage disse Anvisninger, hvad jeg saa kunde tjene derpaa“, sagde den lille Mand, hvis Ord gled

ned over Lousteaus Forslag som Guillotinens Kniv over Hovedet paa et Menneske.

De to Venner gik; paa Vejen gennem Forværelset — Chaboisseau fulgte dem forsigtig ud — fik Lucien Øje paa en Stabel Bøger, som Diskontøren, der var forhenværende Boghandler, havde købt og blandt hvilke Forfatterens Blik pludselig opdagede Arkitekten Ducerceaus Værk om de forskellige berømte Slotte i Frankrig, hvis Planer og Grundrids er aftegnede med stor Nøjagtighed i denne Bog.

„Vilde De sælge mig dette Værk?“ spurgte Lucien.

„Ja“, svarede Chaboisseau, der fra Diskontør igen blev til Boghandler.

„Hvad er Prisen?“

„50 Francs“.

„Det er dyrt, men jeg maa have Bogen, og jeg har ikke andet at betale med end de Anvisninger, De ikke vil tage“.

„De har en seks Maaneders Anvisning paa 500 Francs, den vil jeg tage“, sagde Chaboisseau, der uden Tvivl skyldte Fendant og Cavalier det tilsvarende Beløb paa et gammelt Restmellemværende.

De to Venner vendte tilbage til Diskontørens Værelse; Chaboisseau opstillede et pænt lille Regnestykke: 6 Procent Rente og 6 Procent i Kommission, hvad der medførte et Fradrag paa 30 Francs; han føjede de 50 Francs, som Ducerceau kostede, til paa Regningen, og tog i sin Pengekasse, der var fuld af smukke Guldstykker, 420 Francs.

„Hør nu en Gang, Hr. Chaboisseau, Anvisningerne er lige gode eller lige værdiløse allesammen; hvorfor vil De ikke diskontere de andre?“

„Jeg diskonterer ikke — jeg tager imod Penge for noget, jeg har solgt“, svarede den brave Mand.

Étienne og Lucien lo endnu ad Chaboisseau uden at have forstaaet ham, da de kom hen til Dauriat, hvor Lousteau bad Gabusson om at opgive dem en Diskontør. Saa tog de to Venner en Droske timevis og kørte til Boulevard Poissonnière, forsynede med et Anbefalingsbrev, som Gabusson havde givet dem, idet han forberedte dem paa den bizarreste og mærkværdigste Særling.

„Hvis Samanon ikke tager Deres Anvisninger", havde Gabusson sagt, „faar De ingen til at diskontere dem".

I Stuen var Samanon Antikvarboghandler, paa første Sal handlede han med Klæder, paa anden Sal med forbudte Billeder og desuden var han Pantelaaner. Ingen af de æventyrlige Personer i Hoffmanns Romaner, ingen af de uhyggelige Gniere hos Walter Scott kan sammenlignes med det, som de sociale Forhold i Paris havde tilladt sig at skabe i dette Menneske, om da ellers Samanon var noget Menneske. Lucien kunde ikke betvinge en forskrækket Bevægelse ved Synet af denne lille, tørre Olding, hvis Knokler truede med at stikke ud igennem den fuldstændig garvede Hud, der var bedækket med talrige grønne og gule Pletter, som et Maleri af Tizian eller Poul Veronese, set tæt ved. Samanons ene Øje var stivt og dødt, det andet lysende og spillende; naar den gærrige var Diskontør, syntes han at betjene sig af det døde Øje; det andet brugte han, naar han solgte sine obscøne Billeder.

— Efter med et Blik at have betroet hinanden de tusinde Spørgsmaal, som vaktes af et saadant Menneskes Eksistens, hilste Lucien og Lousteau paa ham, gav ham Gabussons Brev og Fendant & Cavaliers Anvisninger. Medens Samanon læste Brevet, kom der ind i denne skumle Butik en højtbegavet og ansét Mand, klædt i en kort Frakke, der syntes overtrukket med Zink, i den Grad

var den stivnet ved at være smurt ind med tusinde fremmede Substanser.

„Jeg skal bruge min Kjole, mine sorte Benklæder og min Atlaskes Vest“, sagde han og rakte Samanon et Kort med Nummer paa.

Samanon trak i en Klokkestreng med Kobbergreb, og straks kom et Fruentimmer, der efter sin friske Kulør at dømme var fra Normandiet, ned i Butiken.

„Laan den Herre hans Klæder“, sagde han og rakte den berømte Forfatter Haanden. „Det er en Fornøjelse at have med Dem at gøre; men en af Deres Venner har prakket mig et ungt Menneske paa, der narrede mig slemt!“

„Han lader sig narre“, sagde Digteren til de to Journalister og pegede med en dybt komisk Gestus paa Samanon.

Den store Mand betalte — ligesom Lazzaronerne betaler for paa en Festdag at laane deres Klæder hjem fra *monte-di-pieta* — halvanden Francs, som Diskontørens gule og sprukne Haand snappede og lod falde ned i en Pengekasse.

„Hvad er det for en mærkelig Forretning?“ spurgte Lousteau den store Kunstner, der var forfalden til Opium, og som, medens han i sine Drømme dvælede i fortryllede Paladser, ikke vilde eller ikke kunde frembringe mere.

„Dette Menneske laaner én meget mere end Assistenshuset paa brugelige Panter, og desuden har han den frygtelige Medlidenhed, at han overlader én Klæderne til de Lejligheder, da man er nødt til at vise sig med Klæder paa“, svarede han. „Jeg skal til Aften hos Kellers med min Elskerinde. Det er lettere for mig at skaffe halvanden Francs end 200 Francs, og følgelig henter jeg min

Garderobe, som paa denne Maade i Løbet af et halvt Aar har indbragt denne menneskekærlige Aagerkarl 100 Francs. Samanon har allerede opslugt mit Bibliotek, Bog for Bog“.

„Jeg vil give Dem 1500 Francs“, sagde Samanon til Lucien.

Det gav et Ryk i Lucien, som om Diskontøren havde boret ham et glødende Jærn i Hjærtet. Samanon saa' opmærksomt paa Anvisningerne og undersøgte deres Datering.

„Og saa maa jeg endda“, tilføjede han, „tale med Fendant og faa Bøger af ham som Sikkerhed. De er ikke mange Penge værd“, sagde han til Lucien, „De lever sammen med Coralie, og Deres Møbler er beslaglagte“.

Lousteau saa' paa Lucien, som tog sine Anvisninger igen og styrtede fra Butiken ud paa Boulevarden med det Udbrud:

„Er det Djævelen selv?“

I nogle Øjeblikke betragtede Poeten denne lille Butik, ved Synet af hvilken alle forbigaaende maatte smile, saa lurvet og ynkelig var den, og han spurgte sig selv:

„Gud véd, hvad for Forretninger dèr foregaar?“

Nogle Øjeblikke efter kom den store ubekendte, som ti Aar senere skulde tage en virksom Del i Saint-Simonisternes kæmpemæssige, men altfor løst begrundede Foretagende, ud derfra i velklædt Tilstand, smilende til de to Journalister og fulgtes med dem hen til Panorama-Passagen for dèr at fuldstændiggøre sit Toilette ved at lade sine Støvler pudse.

„Naar man ser Samanon komme ind hos en Boghandler, hos en Papirhandler eller hos en Bogtrykker, er

de fortabte", fortalte Kunstneren de to Publicister. „Samanon er da som en Ligbærer, der kommer for at tage Maal til en Baare".

„Du faar ikke dine Anvisninger diskonterede", sagde Étienne til Lucien.

„Naar Samanon ikke vil, er der ingen, der vil", sagde den ubekendte, „han er *ultima ratio*".

„Hvis du ikke kan faa dine Anvisninger diskonterede for 50 Procent", vedblev Étienne, „maa du omsætte dem i rede Penge".

„Hvorledes det?"

„Giv Coralie dem og lad hende præsentere dem for Camusot. Du stejler ved Tanken", fortsatte Lousteau, da Lucien uvilkaarlig fór tilbage. „Hvor barnagtigt! Du har jo Valget mellem din Fremtid og det uskyldige lille Kup!"

„Jeg vil i alt Fald bringe de Penge, jeg har, til Coralie", sagde Lucien.

„Atter en Dumhed", udbrød Lousteau. „Du raader jo ikke Bod paa noget med 400 Francs, naar det er 4000, I skal bruge. Lad os gemme saa meget, vi kan drikke os fulde for, hvis vi taber, og spil for Resten".

„Det er et godt Raad", sagde den store ubekendte.

Et Par Skridt fra Frascatis Spillehus, som de vare, besad disse Ord en magnetisk Tiltrækningskraft. De to Venner sendte deres Droske bort og gik op at spille. Først vandt de 3000 Francs, sank atter ned til 500, vandt paany 3700 Francs, saa tabte de alt paa 5 Francs nær, kom igen op paa 2000 Francs og risikerede dem paa „lige" for med ét Slag at fordoble dem; „lige" var ikke kommen ud fem Gange i Træk. Og „ulige" kom ud en Gang endnu. Lucien og Lousteau skyndte sig da ned ad den berygtede Pavillons Trapper efter to Timer

igennem at have været Bytte for de voldsomste Sindsbevægelser. De havde beholdt 100 Francs. Ved Udgangen sagde Lousteau ved Synet af Luciens ophidsede Blik:

„Lad os nøjes med at spise for 50 Francs“.

De to Journalister gik igen op i Spillesalen. I Løbet af en Time naaede de op paa 3000 Francs; de satte de 3000 Francs paa rødt, der havde vundet fem Gange i Træk, i Tillid til det samme Tilfælde, som de skyldte deres foregaaende Tab. Sort vandt. Da var Klokken seks.

„Lad os nøjes med 25 Francs“, sagde Lucien.

Dette nye Forsøg varede kun kort. De 25 Francs var tabte i en Haandevending. I Raseri kastede Lucien da de sidste 25 Francs paa det Tal, der svarede til hans Alder og vandt; hans Haand rystede, medens han tog mod Pengestykkerne, som Bankøren skød hen til ham. Han gav Lousteau 200 Francs og sagde til ham:

„Skynd dig hen til Véry“.

Lousteau forstod Lucien og gik for at bestille Middagen. Lucien blev alene tilbage for at spille, holdt sine 600 Francs paa rødt og vandt. Opmuntret af den hemmelige Røst, som Spillerne stundom høre, lod han hele Summen blive staaende paa rødt og vandt igen; hans Indre stod i dette Øjeblik som i Flammer. Trods den advarende Stemme satte han nu de 2400 Francs paa sort og tabte. Han følte derved den lindrende Fornemmelse, der afløser Nerveophidselsen hos Spilleren, naar han ikke har mere at vove og forlader det Ildpalads, hvor hans flygtige Drømme gaar op i Luer. Han stødte til Lousteau henne hos Véry og druknede sine Sorger i Vin. Klokken ni var han saa fuldkommen drukken, at han

ikke forstod, hvorfor hans Portnerkone i Vendôme-Gade viste ham hen i Lune-Gade.

„Frøken Coralie har opgivet sin Lejlighed her og er flyttet hen i det Hus, hvis Adresse staar paa dette Papir“.

Altfor beruset til at forskrækkes over nogetsomhelst steg Lucien igen op i den Droske, som havde kørt ham derhen, lod sig køre til Lune-Gade og sagde for sig selv Brandere om denne Gades Navn. Om Formiddagen var Panorama-Dramatique omsider gaaet fallit. I sin Forfærdelse havde Skuespillerinden med Kreditorernes Billigelse skyndt sig at sælge hele sit Indbo til den gamle Cardot, der, for ikke at ændre denne Lejligheds Bestemmelse lod Florentine flytte derind. Coralie havde betalt alt og stillet Husejeren tilfreds. Medens denne „Udluftning“, som hun kaldte det, stod paa, havde Berenice møbleret en lille tre Værelsers Lejlighed paa en fjerde Sal i Lune-Gade, ganske tæt ved Gymnase, med de uundværligste Møbler, som hun havde købt i brugt Tilstand. Det var dèr, Coralie ventede paa Lucien, efter ud af dette Skibbrud at have frelst sin Kærlighed uplettet og en Pose med 1200 Francs. I sin Drukkenskab fortalte Lucien Coralie og Berenice om sine Ulykker.

„Du handlede fuldstændig rigtig, min Engel“, sagde Skuespillerinden og trykkede ham i sine Arme. „Berenice skal nok faa afsat dine Anvisninger til Braulard“.

Næste Morgen vaagnede Lucien til de fortryllende Glæder, som Coralie i rundeligt Maal beredte ham. Skuespillerinden fordoblede sin Ømhed og Kærlighed som for med Hjærtets rigeste Skatte at opveje den nye Boligs Armod. Hun var straalende smuk, hendes Øjne lo, og hendes Ord var glade som den aarle Solstraale, der gennem

Vinduet lyste ind for at forgylde deres Fattigdom. Vel var Værelset tarveligt, men dog propert og vel holdt. Det nøgne, kolde Gulv dækkedes af et Tæppe, som Berenice, trods Coralies Forbud, havde købt for sine Spareskillinger. De to elskendes Klæder havde fundet Plads i et Skab med Spejl og i Kommoden. De Mahognitræs-Møbler var pyntede med Overkast af blaat Bomuldstøj. Berenice havde fra Ødelæggelsen bjærget et Taffeluhr og to Porcellæns Vaser, fire Sæt Skeer og Gafler af Sølv og seks Theskeer. Spisestuen laa foran Soveværelset og kunde passe for en Embedsmandsfamilje med 1200 Francs om Aaret. Køkkenet laa ligeoverfor Indgangen fra Trappen. I et Kvistkammer ovenover havde Berenice installeret sig. Lejen var kun 300 Francs. Lucien opdagede en Lænestol, Blækhus, Penne og Papir. Den fornøjede Stemning hos Berenice, der stolede paa Coralies Debut paa Gymnase, og hos Skuespillerinden selv forjog Bekymringerne og Sørgmodigheden fra Digteren, som nu var bleven ædru.

„Naar blot ikke Folk faar noget at vide om dette Tilbagetog, skal vi nok klare os“, sagde han. „Naar alt kommer til alt, har vi 4500 Francs at løbe paa. Jeg skal udnytte min nye Stilling ved de royalistiske Blade. Imorgen starter vi *Reveillen,* nu forstaar jeg mig paa Journalistik, jeg skal slaa det Blad op!“

Coralie saa' kun Kærlighed i disse Ord og kyssede de Læber, som havde udtalt dem. Berenice havde flyttet Bordet hen ved Kaminen og anrettet en tarvelig Frokost af Røræg, to Koteletter og Kaffe. Det bankede paa Døren. Tre oprigtige Venner, d'Arthez, Léon Giraud og Michel Chrestien kom ind til største Forbavselse for Lucien, der virkelig rørt bød dem dele Frokosten med ham.

„Nej“, sagde d'Arthez. „Vi kommer i en alvorligere

Anledning end blot for at trøste dig, vi véd jo alting, vi kommer henne fra Vendôme-Gade. De kender mine Anskuelser, Lucien. Under alle andre Forhold vilde jeg glæde mig ved at se Dem antage mine politiske Meninger; men saaledes som De har stillet Dem ved at skrive i de liberale Aviser, kan De ikke gaa over i de konservatives Rækker uden for stedse at plette Deres Karakter og tilsøle Deres Eksistens. Vi kommer for at besværge Dem ved vort Venskab, hvor svagt det end kan være, om ikke at gøre Dem selv den Skam. De har angrebet Romantikerne, Højre og Regeringen; De kan ikke nu med ét forsvare Regeringen, Højre og Romantikerne".

„Min Handlemaade er dikteret af højere Hensyn, Resultatet vil retfærdiggøre alt", sagde Lucien. „Jeg er ikke den Fusentast, den Poet, I vil se i mig. Hvad der end kan ske, vil jeg have vundet en Fordel, som det liberale Partis Triumf aldrig kan skaffe mig. Naar I har sejret, har jeg vundet mit Spil".

„Godt, vi har ikke mere at sige", svarede d'Arthez. „Du vil have vanskeligere end nogen anden ved at bevare din Sjæl ren og ved at beholde Agtelse for dig selv. Du faar meget at gennemgaa — jeg kender dig jo — naar du ser dig ringeagtet af dem, hvis Sag du vier dig".

De tre Kammerater sagde Farvel til Lucien uden at byde ham en Vennehaand til Afsked. I nogle Øjeblikke stod Lucien sørgmodig og tankefuld.

„Naa, tænk nu ikke mere paa de Fæhoveder", sagde Coralie, satte sig paa Luciens Skød og slyngede sine smukke, friske Arme om hans Hals; „de tager Livet i fuldt Alvor, men Livet er en Spøg. Desuden bliver du jo Grev Lucien de Rubempré. Hvis det behøves, skal jeg overtale

hele Kancelliet! Jeg véd, hvordan denne Udhaler des Lupeaulx, som skal skaffe dig Bevillingen, skal tages. Har jeg ikke lovet dig, at naar du kun har Brug for ét Skridt endnu til dit Maal, kan du træde over Coralies Lig".

Næste Dag lod Lucien sit Navn offentliggøre mellem *Reveillens* Medarbejdere. Dette Navn blev averteret som en Erobring i Abonnementsindbydelsen, som Ministeriet lod uddele i hundredetusind Eksemplarer. Lucien indfandt sig til Festmaaltidet, som stod hos Robert, tæt ved Frascati, og varede ni Timer; heri deltog den royalistiske Presses Koryfæer, Martainville, Auger, Destains og en Mængde endnu levende Forfattere, som paa den Tid, med et Udtryk, der har vundet Hævd, gjorde i Monarkiet og Religionen.

„Nu skal vi give de liberale paa Pukkelen!" sagde Hector Merlin.

„Mine Herrer", svarede Nathan, der havde indrulleret sig under dette Banner, idet han beregnede, at det var bedre at have Autoriteterne for sig end imod sig til den Udnytten af Teatret, som han tænkte paa, „hvis vi skal have Krig med dem, saa lad os føre den for Alvor og ikke skyde med Kugler af Kork! Lad os angribe alle de klassiske og liberale Forfattere uden Hensyn til Alder eller Køn, lad dem springe over Spottens Klinge, og lad os ikke give Pardon".

„Lad os være hæderlige, lad os vedtage, at vi ikke er til at købe med Gaver og Penge fra Boghandlerne. Lad os reformere Journalistiken!"

„Godt!" sagde Martainville. „*Justum et tenacem propositi virum!* Vi vil være bidske og uforsonlige".

„Jeg", erklærede Lucien, „skal tage mig af *Den Konstitutionelles* Helte og af Venstres berømte Talere!"

En Krig paa Liv og Død blev enstemmig besluttet — da Klokken var 1 om Natten — af samtlige Medarbejdere, der druknede alle Nuancer og alle Ideer i en flammende Bolle Punsch.

„Det er da nogle rigtige monarkiske og kristelige Bukser, vi er trukne i“, sagde, da de var ved at gaa, en af den romantiske Literaturs berømteste Forfattere.

Dette historiske Ord, som blev røbet af en Boghandler, der deltog i Festen, blev Dagen efter gengivet i *Miroir*: men de fleste troede, at Lucien havde røbet det. Hans Frafald gav Signalet til et forfærdeligt Spektakel i de liberale Blade, Lucien blev deres sorte Faar og blev angrebet paa det ubarmhjærtigste; hans Kvaler med Sonnetterne blev fortalt paa Tryk, man lod Publikum forstaa, at Dauriat hellere vilde tabe sine 3000 Francs end trykke dem; Lucien blev kaldt Poeten uden Sonnetter. Vernou fremdrog Luciens Spillelidenskab og udskreg paa Forhaand *Bueskytten* som et antinationalt Værk, hvori Forfatteren tog Parti for de katholske Mordere imod de kalvinistiske Ofre. Otte Dage igennem blev denne Fejde giftigere og giftigere. Lucien gjorde Regning paa Støtte hos sin Ven Lousteau, der skyldte ham 1000 Francs, og med hvem han havde haft hemmelige Aftaler; men Lousteau blev en svoren Fjende af Lucien. Og af følgende Grund. I tre Maaneder havde Nathan været forelsket i Florine uden at kunne finde noget Middel til at tage hende fra Lousteau, hvis Forsyn hun jo var. Medens Skuespillerinden nu var i Nød og ulykkelig, fordi hun ikke havde Engagement, aflagde Nathan — Luciens Kollega ved *Reveillen* — Besøg hos Coralie og bad hende tilbyde Florine en Rolle i et Stykke af ham, idet han stillede i Udsigt, at han derved kunde faa hende engageret til Gæstespil paa Gymnase.

Den ærgærrige Florine betænkte sig ikke to Gange. Hun havde haft Tid nok til at lære Lousteau ud og ind at kende. Nathan var en literær og politisk Ærgærrighed, en Mand, hvis Energi svarede til hans Fornødenheder, medens Lousteaus Laster ødelagde hans Viljestyrke. Skuespillerinden, der vilde vise sig i sin fulde Glans, naar hun atter traadte frem for Publikum, overlod Nathan Apotekerens Breve, og Nathan solgte dem til Matifat for den Sjettepart i Ugebladet, som Finots Fingre længe havde kløet efter, og som Lousteau skulde have hjulpet ham at faa fat i. Florine fik nu en prægtig Lejlighed i Hauteville-Gade og tog Nathan til Beskytter, aabenlyst for hele Journalist- og Teaterverdenen. Lousteau ramtes saa haardt af dette Slag, at han græd henimod Slutningen paa en Middag, som hans Venner gav for at trøste ham. Alle Gæsterne ved dette Orgie, af hvilke dog Finot og Vernou kendte Nathans Passion for Skuespillerinden, lagde hele Skylden paa Lucien, hvem de beskyldte for Kobleri og for at have svigtet Venskabets helligste Love. Og for den nybagte Royalist forbød Partiaanden dem at finde nogen Undskyldning.

„Nathan er undskyldt af sin Forelskelse, men den store Mand fra Provinsen, som Blondet siger, handler kun af Beregning“, proklamerede Bixiou.

Følgelig besluttede man enstemmig og med god Vilje at slaa Lucien ned, denne lille Slubbert, der havde boret sig frem og vilde sluge hele Verden i én Mundfuld. Vernou, der hadede Lucien, paatog sig at holde ham i Aande og gjorde det efter bedste Evne. Til Gengæld lod den rasende Lucien det hagle ned over Modstanderne med Artikler i de royalistiske Blade, hvor han og Hector Merlin havde delt Kritiken imellem sig. I *Réveillen* fyrede han Dag efter Dag løs med hele sit Vid, iøvrigt støttet af Martain-

ville, den eneste, der hjalp ham uden Bagtanke. og som ikke underrettedes om de hemmelige Aftaler mellem Journalisterne af begge Partier, der holdtes sammen af Kammeraderiet, naar de mødtes til Drikkelag, hos Dauriat eller i Teatrenes Kulisser. Naar Lucien viste sig i Vaudevilles Foyer, blev han ikke længer behandlet som Ven, kun Folkene af hans eget Parti gav ham Haanden, medens Nathan, Hector Merlin og Théodore Gaillard ugenert fraterniserede med Finot, Lousteau, Vernou og nogle andre Journalister af dem, der gik for skikkelige Fyre. Det gik saa vidt, at Lousteau paa dette Sted rakte selve Nathan Haanden. Vaudevilles Foyer var paa den Tid Arnestedet for al Sladderen i den literære Verden, et Slags Boudoir, hvor Folk af alle Partier, Politikere og Embedsmænd, søgte. Finot kom der næsten hver Aften. Og naar Lucien havde Tid, studerede han dèr sine Fjenders Holdning: det ulykkelige Barn fandt dem stadig kolde og uforsonlige.

Der var den Gang kun to Partier, Royalisterne og de liberale, Romantikerne og Klassikerne, det samme Had under to Former, et Had, der næsten gjorde Folk fortrolige med Tanken om Konventets Skafotter. Lucien, der nu var bleven ivrig Royalist og Romantiker, efter fra sin Debut at have været svoren Liberal og Voltairianer, blev da Genstand for samme Had som Martainville, den eneste, der forsvarede ham og holdt af ham — og Martainville afskyedes af de liberale fremfor nogen anden. Det stærke Sammenhold mellem de to blev til Skade for Lucien. Partierne er utaknemmelige mod deres Vedetter, de lader gerne deres Vovehalse i Stikken. Især i Politik er det nødvendigt for dem, der vil frem, at slutte Trop med Arméens Gros. Den staaende Ondskabsfuldhed i de liberale

Blade var at koble Lucien og Martainville sammen. Liberalismen kastede dem i Armene paa hinanden. Dette Venskab — enten det nu var falskt eller sandt — indbragte dem begge Artikler, som Felicien skrev med Galde; han var rasende over, at Lucien gjorde Lykke i det gode Selskab og troede, som alle Digterens gamle Kammerater, paa hans snarlige Ophøjelse. Poetens saakaldte Forræderi blev da forgiftet og forskønnet med de mest graverende Beskyldninger. Lucien blev kaldt den lille Judas og Martainville den store Judas; thi med Rette eller Urette beskyldtes Martainville for at have overgivet Broen ved Pecq til de allierede Arméer. Saa hul og daarlig grundet end Luciens Luksus var, oprørte ogsaa den hans Venner, der hverken tilgav ham hans fordums Køretøj — de syntes stadig, at han kørte — eller den prægtige Lejlighed i Vendôme-Gade. Alle følte instinktmæssigt, at en smuk, ung Mand, der var saa begavet og havde gaaet i deres fordærvelige Skole, maatte kunne opnaa alt; følgelig anvendte de alle Midler for at styrte ham.

Nogle Dage før Coralies Debut paa Gymnase kom Lucien Arm i Arm med Hector Merlin i Vaudevilles Foyer. Merlin bebrejdede sin Ven, at han havde staaet Nathan bi i Affæren med Florine.

„De har skaffet Dem to Dødsfjender i Lousteau og Nathan. Jeg havde givet Dem gode Raad, men De har ikke fulgt dem. De har slaaet om Dem med Ros og Velgærninger, De vil blive grusomt skuffet for Deres gode Handlinger. Florine og Coralie vil aldrig kunne leve i god Forstaaelse, naar de er ved samme Scene, den ene vil sejre over den anden. De har kun vore Aviser til Coralies Forsvar; Nathan har for det første den Fordel at være dramatisk Forfatter, desuden støttes han i Teater-

spørgsmaal af de liberale Blade, og han er ældre i Journalistiken end De".

Denne Bemærkning passede nøje med Luciens egen hemmelige Frygt; hverken hos Nathan eller hos Gaillard fandt han den aabne Imødekommenhed, han havde Ret til at vente; men han kunde ikke beklage sig, han var jo nyomvendt! Gaillard stoppede Munden paa Lucien ved at sige til ham, at de ny indrullerede i lang Tid maatte sættes paa Prøve, før deres Parti kunde stole paa dem. Ved selve de royalistiske og ministerielle Blade modtoges Digteren med en Skinsyge, som han ikke havde tænkt sig, den Skinsyge, som altid udbryder mellem Folk med nær Udsigt til en Kage, der skal deles, og giver dem Lighed med Hunde, der slaas om et Ben: de indtager knurrende den samme truende Holdning overfor hinanden. Disse Skribenter spillede hinanden tusinde hemmelige Puds for at skade hinanden hos Magthaverne; de beskyldte hinanden for Lunkenhed, og for at skaffe sig en Konkurrent fra Halsen fandt de paa de mest troløse Kneb. De liberale havde ingen Anledning til indbyrdes Kampe, da de jo var langt fra Magten og dens Fordele. Ved at se dette uopløselige Garn af Ærgærrigheder havde Lucien ikke Mod nok til at drage Sværdet og hugge Knuderne over, og han følte sig ikke taalmodig nok til at pille dem op; han kunde hverken blive sin Tids Aretin eller Beaumarchais eller Fréron, han holdt sig til sit eneste Ønske, at faa sin Bevilling, idet han forstod, at det adelige Navn vilde skaffe ham et godt Parti. Var dette Navn opnaaet, afhang hans Fremtid kun af et Tilfælde, hvortil hans Skønhed skulde hjælpe ham. Lousteau, der havde vist ham saa megen Fortrolighed, kendte hans Hemmelighed. Journalisten vidste, paa hvilket Punkt man kunde tilføje Digteren

fra Angoulème et dødeligt Saar. Og den Dag, da Merlin kom med Lucien i Vaudeville, havde Étienne beredt ham en frygtelig Fælde, hvori dette Barn ikke kunde undgaa at blive fangen og bukke under.

„Dèr har vi jo vor smukke Lucien“, sagde Finot, idet han drog des Lupeaulx, med hvem han talte, med hen til Lucien og greb dennes Haand med svigefuld Venskabelighed. „Jeg kender intet Eksempel paa nogen, der har gjort sin Lykke saa hurtig som han“, sagde Finot, idet han afvekslende saa' paa Lucien og paa des Lupeaulx. „I Paris gør man Lykke paa to Maader: der er den materielle Lykke, Pengene, som alle og enhver kan skrabe sammen, og den moralske Lykke, Forbindelserne, Positionen, Optagelsen i Kredse, der er lukkede for mange, mange Mennesker, hvor stor deres materielle Lykke saa er; og min Ven“ . . .

„Vor Ven“, rettede des Lupeaulx med et venligt Blik til Lucien.

„Vor Ven“, fortsatte Finot og trykkede Luciens Haand mellem begge sine, „har i den Retning gjort glimrende Karrière. Lucien er nu en Gang bedre begavet. mere talentfuld end alle hans Misundere, og desuden har han sin glimrende Skønhed; hans gamle Venner kan ikke tilgive ham hans Held, de siger, at Lykken forfølger ham“.

„En saadan Lykke“, sagde des Lupeaulx, „falder aldrig i de dummes eller de udueliges Lod. Kan man kalde Bonapartes Skæbne for Lykke? Der var tyve Overgeneraler forud for ham til at kommandere Arméen i Italien, ligesom der i dette Øjeblik er hundrede unge Mennesker, der gerne vilde komme hos Frøken des Touches, hvem Folk allerede paastaar, De skal giftes med, kære Ven“, sagde des Lupeaulx og slog Lucien paa Skulderen.

„Ja, De er rigtignok i Skuddet! Fru d'Espard, Fru de Bargeton og Fru de Montcornet tilbeder Dem. Kommer De ikke i Aften til Fru Firmianis Soirée og i Morgen til Hertuginde de Grandlieus Raout?“

„Jo“, svarede Lucien.

„Tillad mig at forestille Dem en ung Bankier, Hr. du Tillet, en Mand, der er Dem værdig, han har forstaaet at skabe sig en smuk Formue i Løbet af kort Tid“.

Lucien og du Tillet hilste paa hinanden og kom i Samtale, og Bankieren indbød Lucien til Middag. Finot og des Lupeaulx, der var lige kløgtige Fyre og kendte hinanden tilstrækkelig til stadig at holde sig gode Venner, syntes at fortsætte en paabegyndt Samtale; de lod Lucien, Merlin, du Tillet og Nathan snakke sammen og satte sig i en af Sofaerne i Foyeren.

„Lad mig nu en Gang høre Sandheden, kære Ven“, sagde Finot til des Lupeaulx. „Interesserer man sig for Alvor for Lucien? Thi han er bleven Syndebuk for alle mine Medarbejdere, og før jeg begunstiger deres Sammensværgelse, vilde jeg gerne forhøre hos Dem, om det ikke er bedre at afværge den og hjælpe ham“.

Under en kort Pavse saa' des Lupeaulx og Finot paa hinanden med dyb Opmærksomhed.

„Tror De virkelig, kære Ven“, sagde saa des Lupeaulx, „at Markise d'Espard, Châtelet og Fru de Bargeton, der har faaet Baronen udnævnt til Præfekt for Charente og til Greve for at kunne vende tilbage i Triumf til Angoulème, at de tilgiver Lucien hans Angreb? De har lokket ham over til det royalistiske Parti for at tilintetgøre ham. Nu bagefter søger alle kun Paaskud til at forholde dette Barn, hvad man har lovet ham; find paa et eller andet! De gør de to Damer en uhyre Tjeneste derved, og med

Tiden vil de huske Dem. Jeg kender disse Kvinders Hemmelighed, de hader den lille Fyr i en Grad, der har forbavset mig. Denne Lucien kunde skaffe sig af med sin værste Uven, Fru de Bargeton, ved kun at opgive sine Angreb paa visse Betingelser, som alle Kvinder gerne bringer til Udførelse — De forstaar? Han er smuk, han er ung, han kunde have druknet dette Had i Strømme af Kærlighed, saa vilde han blive Greve de Rubempré, og hun vilde skaffe ham en eller anden Driverplads ved Hoffet. Lucien var en meget smuk Oplæser for Ludvig den 18., han kunde være bleven kgl. Bibliotekar, eller jeg véd ikke hvad. Men det lille Fæ har forspildt sine Chancer. Maaské er det det, man ikke kan tilgive ham. I Stedet for at foreskrive Vilkaar, har han underkastet sig dem. Den Dag, Lucien lod sig fange ved Løftet om Bevillingen, gjorde Baron du Châtelet et betydeligt Fremskridt. Coralie har ødelagt denne Dreng. Hvis han ikke havde haft Skuespillerinden til Elskerinde, havde han lagt sig efter Fru de Bargeton, og han havde faaet hende".

„Saa kan vi med andre Ord slagte ham ned", sagde Finot.

„Hvordan?" spurgte des Lupeaulx i en ligegyldig Tone; han agtede overfor Markise d'Espard at gøre sig til af denne Tjeneste.

„Han har en Kontrakt, som forpligter ham til at arbejde ved Lousteaus lille Avis; vi kan saameget lettere faa ham til at skrive os nogle Artikler, som han er i Pengetrang. Hvis Kansleren føler sig krænket ved en eller anden spøgende Artikel, og hvis man beviser ham, at Lucien er Forfatter til den, vil han betragte ham som et Menneske, der ikke er Kongens Godhed værdig. For at bringe den store Mand fra Provinsen lidt ud af Fatning, har vi lagt

Raad op om Coralies Fald: han skal se sin Elskerinde udpeben og uden Roller. Naar det saa først er gaaet helt i Vasken med Bevillingen, spotter vi vort Offer med hans aristokratiske Fornemmelser og omtaler hans Jordemoder af en Moder og hans Fader, der var Apoteker. Lucien har kun tilsyneladende Mod, han vil bukke under, vi jager ham hjem, hvor han kom fra. Nathan har ved Florines Hjælp skaffet mig den Sjettepart, Matifat ejede af Ugebladet, jeg har set mig i Stand til at købe Papirleverandørens Part, nu er Dauriat og jeg ene om Bladet; De og jeg kan nok blive enige om at dirigere det til Fordel for Hoffet. Jeg har kun støttet Florine og Nathan mod at faa min Sjettepart, de har solgt mig den, og jeg bør hjælpe dem; men først vilde jeg kende Luciens Chancer ...“

„De bærer Deres Navn med Ære“, sagde des Lupeaulx og lo. „Den Slags Folk kan jeg lide ...“

„Naa, men kan De skaffe Florine et endeligt Engagement?“ spurgte Finot.

„Ja, men skaf os af med Lucien; Rastignac og de Marsay taaler ikke længer at høre Tale om ham“.

„Sov i Fred“, sagde Finot. „Nathan og Merlin skal stadig sørge for at have Artikler, som Gaillard har lovet at lade komme i Bladet, Lucien faar ikke Plads til en Linje, paa den Maade afskærer vi ham fra Provianten. Saa har han kun Martainvilles Avis at forsvare sig selv og Coralie i: ét Blad imod alle — i den Kamp kan ingen holde Stand“.

„Jeg skal fortælle Dem Ministerens ømme Steder; men giv mig Manuskriptet til den Artikel, De faar Lucien til at skrive“, svarede des Lupeaulx, der vel vogtede sig for at fortælle Finot, at det kun var Spøg med den Bevilling, der var lovet Lucien.

Des Lupeaulx forlod Foyeren. Finot kom hen til Lucien, og i denne godmodige Tone, af hvilken saa mange har ladet sig narre, udviklede han, at han ikke kunde give Afkald paa de Bidrag, han havde til Gode. Finot vilde nødig gaa til en Proces, der jo vilde tilintetgøre hans Vens Forhaabninger indenfor det royalistiske Parti. Finot kunde godt lide Folk, der var dristige nok til at skifte Meninger. Burde Lucien og han ikke kunne mødes i Livet? Kunde de ikke lejlighedsvis gøre hinanden tusinde Smaatjenester? Lucien trængte jo til en sikker Mand i det liberale Parti for at faa angrebet de ministerielle eller konservative, der maatte vægre sig ved at støtte ham.

„Hvad vil De gøre, hvis man holder Dem for Nar?“ spurgte Finot tilsidst. „Hvis en eller anden Minister, der tror at have Dem bundet i Deres Frafalds Grime, ikke længer er bange for Dem og giver Dem Løbepas, maa De saa ikke have nogle Hunde at pudse paa ham, til at bide ham i Læggene? Godt! Nu har De for stedse lagt Dem ud med Lousteau, som forlanger Deres Skalp. Felicien og De taler ikke længer med hinanden. Mig alene har De tilbage! En af Lovene for min Stilling er at leve i god Forstaaelse med alle virkelig dygtige Folk. De kan i det gode Selskab gøre mig Gengæld for de Tjenester, jeg vil gøre Dem i Pressen. Men Forretningerne fremfor alt! Send mig nogle rent literære Artikler, de vil ikke kompromittere Dem, og saa har De opfyldt Deres Forpligtelser overfor mig“.

Lucien saa' kun Venskab blandet med fornuftig Beregning i Finots Forslag; Finots og des Lupeaulx' Smigrerier havde sat ham i godt Humør: han sagde Finot Tak til!

Der kommer for ærgærrige Mænd, for alle, der ikke

kan komme frem uden Hjælp af Mennesker og Forhold, efter en mere eller mindre kombineret, men strængt fulgt Plan, et fortvivlet Øjeblik i Livet, da en ubekendt Magt sætter dem paa haarde Prøver, alt svigter paa én Gang, til alle Sider brister eller indvikles Traadene, Ulykken bryder over dem paa alle Kanter. Naar en Mand taber Hovedet midt under denne moralske Forvirring, er han fortabt. De, der forstaar at udholde dette første Oprør af Omstændighederne, de, der gør sig haarde og lader Bygen drive over, de, der bjærger sig ved at klatre højere op med utrolig Kraftanstrængelse, er de virkelig dygtige Folk. Ethvert Menneske, der ikke er født til Rigdom, har med andre Ord sin skæbnesvangre Uge. For Napoleon faldt denne Uge under Tilbagetoget fra Moskva. Dette Øjeblik var nu nu kommet for Lucien. Alting var gaaet for glat for ham i Selskabslivet og i Literaturen; han havde været for lykkelig; nu skulde han se Mennesker og Forhold vende sig imod ham. Den første Pinsel var den smærteligste og grusomste af dem alle; den ramte ham dèr, hvor han troede sig usaarlig, i hans Hjærte og i hans Kærlighed.

— Lucien, der forudsaa', hvilken Skærsild der ventede Coralie ved hendes Debut paa Gymnase, vilde for enhver Pris skaffe hende en Triumf. De Penge, der var tilbage efter Salget af Møblerne, og de, som Lucien tjente, var alle gaaede til hendes Dragter, til Udstyret af hendes Garderobe og de andre nødvendige Udgifter ved en Debut. Nogle Dage før denne gjorde Lucien et ydmygende Skridt, hvortil Kærligheden drev ham: han tog Fendant & Cavaliers Anvisninger og begav sig hen i Bourdonnais-Gade for at bede Camusot diskontere dem. Endnu var Poeten ikke saa fordærvet, at han med koldt Blod gik til dette

Forsøg. Han efterlod mange Kvaler paa Vejen og brolagde den med de frygteligste Tanker, medens han afvexlende sagde Ja og Nej til sig selv. Men ikke desto mindre naaede han til det lille, kolde, mørke Kontor, der fik sit Lys fra en Baggaard, og hvor Camusot sad i sin alvorlige Værdighed, ikke længer den Mand, der var forelsket i Coralie, den godtroende, dovne, forlystelsessyge Camusot, som han kendte, men den alvorlige Familiefader og den store Købmand, omgivet af Kommis'er og Regninger og Prøver: Lucien skælvede over hele Kroppen, da han tiltalte ham; thi den værdige Købmand tilkastede ham det uforskammet ligegyldige Blik, som han allerede havde set i Diskontørernes Øjne.

„Her er nogle Værdipapirer, jeg vilde være dem overordentlig taknemlig, hvis De vilde tage dem for mig, Hr. Camusot", sagde han, staaende ved Siden af Købmanden, der ikke rejste sig fra sin Stol.

„De har taget noget fra mig, det har jeg ikke glemt", sagde Camusot.

Lucien forklarede nu Coralies Situation med sagte Stemme og tæt i Øret paa Silkehandleren, der kunde høre den ydmygede Digters Hjærtebanken. Det stemmede ikke med Camusots Hensigter, at der skulde overgaa Coralie en Fiasko. Medens Købmanden hørte efter, undersøgte han Underskrifterne paa Anvisningerne og smilede; han var Dommer i Handelsretten og kendte Boghandlernes Forhold. Han gav Lucien 4500 Francs paa den Betingelse, at Lucien over sit Navn skulde skrive: Værdien modtaget i Silketøjer. Lucien gik straks derfra hen til Braulard og ordnede Tingene paa bedste Maade med ham for at sikre Coralie en smuk Succes. Braulard lovede at komme og kom ogsaa til Generalprøven for at træffe Aftale om

de Steder, paa hvilke hans Romere skulde hamre løs med deres Banketræer af Kød og sikre Succes'en. Lucien gav Resten af Pengene til Coralie, men skjulte for hende, at han havde været hos Camusot; han beroligede saaledes fuldstændig Skuespillerinden og Berenice, der længe ikke havde vidst, hvorledes de skulde holde Huset paa Fode. Martainville, der var en af Datidens sikreste Teaterkendere, havde flere Gange gennemgaaet Rollen med Coralie. Af mange royalistiske Journalister havde Lucien faaet Løfte om gunstige Artikler; han anede følgelig intet ondt. Dagen før Coralies Debut hændte der Lucien noget meget sørgeligt. D'Arthez' Bog var udkommen. Chefredaktøren af Hector Merlins Blad gav Bogen til Lucien som den, der bedst kunde anmelde den: han skyldte de Artikler, han havde skrevet om Nathan, sit skæbnesvangre Ry i denne Retning. Der var Folk paa Kontoret, alle Medarbejderne var til Stede. Martainville var kommen for at træffe Aftale om et enkelt Punkt i den almindelige Polemik, den royalistiske Presse havde aftalt mod de liberale Aviser. Nathan, Merlin og alle Medarbejderne ved *Réveillen* stod og talte om den Indflydelse, Léon Girauds Blad, der udkom to Gange om Ugen, havde opnaaet, en Indflydelse, der var saa meget farligere, som dette Blad førte et klogt og roligt og moderat Sprog. De begyndte at tale om Kliken i Quatre-Vents-Gade, den blev kaldt et Konvent. Det var blevet vedtaget, at de royalistiske Blade skulde aabne en systematisk Krig paa Liv og Død mod disse farlige Modstandere, der virkelig senere hen bidrog mægtigt til Bourbonernes Fald fra den Dag af, da den smaaligste Hævn bragte den ypperste royalistiske Skribent til at alliere sig med dem. D'Arthez, hvis absolutistiske Meninger ingen kendte, blev medindbefattet i dette Ana-

thema mod Kliken og skulde nu være det første Offer. Hans Bog skulde flaas, som det klassiske Udtryk lyder. Lucien afslog at skrive Artiklen. Dette Afslag vakte det voldsomste Oprør blandt de indflydelsesrige Mænd af det royalistiske Parti, der havde indfundet sig til dette Møde. Man gav kort og godt Lucien at forstaa, at en ny omvendt ingen Vilje havde; hvis det ikke konvenerede ham at staa paa Monarkiets og Religionens Parti, kunde han vende tilbage til den Lejr, hvorfra han var kommen. Merlin og Martainville tog ham til Side og forestillede ham venskabeligt, at han paa denne Maade udleverede Coralie til det Had, som de liberale Blade havde svoret ham, og at hun ikke længer vilde have de royalistiske og ministerielle Blade til at forsvare sig. Skuespillerinden vilde derimod — om han makkede ret — give Anledning til en hidsig Polemik, som vilde skaffe hende det Renommée, alle Teaterdamer sukker efter.

„De kender ikke dertil“, sagde Martainville til Lucien; „hun vil komme til at spille tre Maaneder i Træk under Krydsild fra vore Artikler, og hun vil kunne tjene 30,000 Francs i Provinserne i de tre Maaneder, hun har Ferie. For en af disse Skrupler, der vil hindre Dem i at blive Politiker, og som man bør træde under Fødderne, vil De slaa Coralie og Deres Fremtid ihjæl og ofre Deres Levebrød“.

Lucien saa' sig nødsaget til at vælge mellem d'Arthez og Coralie; hans Elskerinde var ødelagt, hvis han ikke brutalt angreb d'Arthez i det store Blad og i *Réveillen*. Den stakkels Digter gik hjem ude af sig selv af Fortvivlelse; han satte sig ved Arnekrogen i sit Værelse og læste denne Bog, en af de skønneste i den moderne Literatur. Han vædede Side efter Side med sine Taarer og tøvede

længe. Men omsider skrev han en spottende Artikel, som han havde sin Force i at skrive dem, han behandlede denne Bog, som Børnene plukker og piner en smuk Fugl, de har fanget. Hans frygtelige Spøg var af den Natur, at den maatte skade Bogen. Medens han paany gennemlæste dette skønne Værk, vaagnede alle Luciens gode Følelser; han gik tværs igennem Paris ved Midnatstid, naaede Huset, hvori d'Arthez boede, saa', der var Lys i hans Værelse og tøvede længe, før han vovede at gaa op. Omsider sejrede hans gode Engel, han bankede paa og fandt d'Arthez, der sad og læste i sit iskolde Værelse.

„Hvad er der hændet Dem?" spurgte den unge Forfatter, der ved Synet af Lucien straks gættede, at kun en frygtelig Ulykke kunde føre ham herhen.

„Din Bog er ypperlig", udbrød Lucien med Taarer i Øjnene, „og de har kommanderet mig til at angribe den".

„Stakkels Barn, det er bedsk Brød, du spiser", sagde d'Arthez.

„Jeg beder Dem kun om én Tjeneste, omtal ikke mit Besøg og lad mig blive i mit Helvede og passe mine Hværv, fordømt som jeg er. Maaske opnaar man intet her i Verden, før man har faaet haard Hud paa Hjærtets følsomste Steder".

„Stadig den Samme!" sagde d'Arthez.

„Tror De, jeg er en fejg Slyngel? Nej, d'Arthez, nej, jeg er et Barn, der er beruset af Kærlighed!"

Og han forklarede ham sine Forhold.

„Lad os se paa Artiklen", sagde d'Arthez, rørt over alt det, Lucien havde fortalt ham om Coralie.

Lucien rakte ham Manuskriptet, d'Arthez læste det og kunde ikke lade være at smile:

„Hvilken uhyggelig Maade at bruge sit Vid paa!“ udbrød han.

Men han tav ved Synet af Lucien, der var sunken sammen i en Lænestol, overvældet af sand Smærte.

„Vil De lade mig gennemrette den? Jeg skal sende Dem den tilbage imorgen“, spurgte han. „Spotten vanærer et Værk, en grundig og alvorlig Kritik er stundom en Ros, jeg skal gøre Deres Artikel i Stand, saa at baade De og jeg bedre kan være den bekendt. Jeg kender jo selv allerbedst mine Fejl!“

Lucien kastede sig i Armene paa d'Arthez, græd og kyssede ham paa Panden. Saa sagde han:

„Det er mig, som om jeg betroer Dem min Samvittighed for en Dag at faa den givet tilbage!“

„Jeg betragter periodisk Anger som et stort Hykleri“, sagde d'Arthez højtideligt, „den Slags Anger er en Præmie paa slette Handlinger. Angeren er en Jomfruelighed, som vor Sjæl er Gud skyldig: en Mand, der angrer to Gange er en modbydelig Sycofant. Blot du nu ikke opfatter din Anger som ensbetydende med Syndsforladelse!“

Disse Ord gjorde et dybt og lammende Indtryk paa Lucien, som med langsomme Skridt vendte hjem til Lunegade. Næste Dag bragte Digteren Bladet sin Artikel, som d'Arthez havde gennemskrevet og sendt ham tilbage. Men paa denne Dag fortæredes han af en Melankoli, som han ikke altid var i Stand til at skjule. Da han om Aftenen saa' den tætfyldte Sal i Gymnase, grebes han selv af Debutantens forfærdelige Angst, hans store Kærlighed forøgede end mere disse hans Lidelser. Hele hans Forfængelighed stod nu paa Spil, hans Blik omfattede alle de mange Ansigter, som en anklagets Blik omfatter de edsvornes og Dommernes Ansigter; en undertrykt Brum-

men kunde faa ham til at fare sammen; et lille Uheld paa Scenen, naar Coralie kom ind eller gik ud, maatte sætte ham i ulidelig Bevægelse. Stykket, hvori Coralie debuterede, var af den Slags, der kan spille sig op, selv om det første Aften falder, og Stykket faldt. Ved sin Tilsynekomst paa Scenen blev Coralie ikke „modtaget“ og forbavsedes over Parterrets Kølighed. I Logerne var der ikke andre, der klappede, end Camusot. Og Folk i Balkonen og i Gallerierne tvang ham til Stilhed ved gentagen Tyssen. Galleriernes Publikum nødte Klakørerne til at holde inde, naar de hengav sig til Bifaldssalver, der var for overdrevne til at lyde ægte. Martainville klappede ufortrødent og den hyklerske Florine, Nathan og Merlin fulgte hans Exempel. Efter Stykkets Fald indfandt en Mængde Mennesker sig i Coralies Garderobe, men gjorde ved deres trøstende Ord kun ondt værre. Skuespillerinden var fortvivlet, mindre for sin egen Skyld end for Luciens.

„Braulard har forraadt os“, sagde han.

Coralie fik stærk Feber, blev for Alvor syg. Næste Dag var det hende umuligt at spille, hun saa' sig brat standset paa sin Bane. Lucien skjulte Bladene for hende og læste dem selv inde i Spisestuen. Alle Anmelderne gav Coralie Skylden for Stykkets Fald: hun havde overvurderet sine Evner, paa Boulevarderne var hun flink nok, men paa Gymnase var hun ikke paa sin Plads; en rosværdig Ærgærrighed havde ført hende herhen, men hun havde ikke spurgt sine Midler tilraads, hun havde faaet helt forkert Greb paa Rollen. Lucien fik om Coralie at læse Artikler, der var skrevne efter samme uærlige System som hans egne Artikler om Nathan. Og der trængte sig frem i ham et Raseri som Milos fra Croton, da han saa' sine Hænder fangne i den Eg, han selv havde spaltet;

han blev bleg af Harme: hans Venner gav i Fraser, der struttede af Velvilje og forekommende Interesse, Coralie de mest troløse Raad. Der stod at læse, at hun burde spille Roller, om hvilke disse Anmeldelsers perfide Forfattere vidste, at de laa hendes Talent saa fjærnt som mulig. Saaledes var de royalistiske Blade, som Nathan øjensynlig havde inspíreret. De liberale Aviser og Smaabladene udfoldede for deres Vedkommende al den Gemenhed og Haan, som Lucien selv saa tit havde brugt. Coralie hørte ham et Par Gange bryde ud i Hulken; hun sprang ud af Sengen, kom ind til Lucien, fik Øje paa Aviserne, forlangte at se dem og læste dem. Efter at have læst dem gik hun igen til Sengs uden at sige noget. Florine var med i Sammensværgelsen, hun havde forudset dens Udfald og kunde Coralies Rolle, som Nathan havde indstuderet med hende. Teaterbestyrelsen, der ønskede at holde Stykket oppe, vilde give Coralies Rolle til Florine. Direktøren kom og besøgte den stakkels Skuespillerinde, han traf hende grædende og nedslaaet; men da han i Luciens Paahør meddelte hende, at Florine kunde Rollen, og at man var nødt til at spille Stykket om Aftenen, fór hun over Ende og sprang op af Sengen:

„Jeg skal nok spille!“ raabte hun.

Hun faldt besvimet om. Florine fik altsaa Rollen og gjorde saa stor Lykke i den, at Stykket atter kom paa Fode; i alle Bladene blev hun skamrost, og fra nu af var hun den noksom bekendte store Skuespillerinde. Florines Triumf forbitrede Lucien i allerhøjeste Grad.

„Den usle Skabning, som du saa tit har hjulpet! Hvis Gymnase har Lyst, kan dit Engagement jo blive løst! Jeg skal blive Greve de Rubempré, vinde mig en Position, og saa gifter jeg mig med dig!“

„Hvilken Taabelighed!“ sagde Coralie og sendte ham et mat Blik.

„Taabelighed!“ raabte Lucien. „Godt, om nogle Dage skal du bo i et smukt Hus, du skal faa dit eget Køretøj, og jeg skal skrive dig en Rolle!“

Han tog 2000 Francs og styrtede hen til Frascati. Den ulykkelige tilbragte syv Timer i Spillehuset, opfyldt af vildt Raseri, men tilsyneladende rolig og kold. I Løbet af Aftenen og en Del af Natten gik Lykken op og ned. Han ejede en Gang 30,000 Francs og gik derfra uden en Sou. Da han kom hjem sad Finot der og ventede paa ham for at faa sine smaa Artikler. Lucien begik den Fejl at beklage sig.

„Ja, alting er ikke rosenrødt“, svarede Finot. „De foretog Deres Svingning saa brutalt, at De maatte tabe al Støtte i den liberale Presse, som jo er meget stærkere end den ministerielle og royalistiske. Man skal aldrig fra én Lejr gaa over til en anden, før man er saa uafhængig, at man kan bære de Tab, man maa være forberedt paa; men i alle Tilfælde henvender en fornuftig Mand sig til sine Venner, forklarer dem sine Grunde og hører deres Raad med Hensyn til sit Omslag, hvori de paa den Maade bliver medskyldige; de beklager én, og man enes saa, som Nathan og Merlin med deres Kammerater, om at gøre hinanden gensidige Tjenester. Ulvene æder ikke hinanden. Men De har i denne Affære vist Dem saa uskyldig som et Lam. De bliver nødt til at vise Deres nye Parti Tænderne lidt mer, end De har gjort. Nu har man set sig nødsaget til at ofre Dem for Nathan. Jeg vil ikke skjule for Dem, at Deres Artikel mod d'Arthez vækker stor Allarm og Forargelse. Marat er en Helgen i Sammenligning med Dem. Der forberedes Angreb paa

Dem, det vil komme til at gaa ud over Deres Bog. Hvor langt fremme er De med Romanen?“

„Her er de sidste Blade“, sagde Lucien og viste ham en Pakke Korrekturer.

„Man tilskriver Dem de anonyme Artikler imod denne lille d'Arthez i de ministerielle og royalistiske Blade. Hver Dag i denne Tid retter *Réveillen* sine Knappenaals-stik mod Folkene fra Quatre-Vents-Gade, og Spøgen er saa meget mere blodig, som den er morsom. Der staar en hel politisk Gruppe af alvorlig Betydning bag Léon Girauds Avis, og denne Gruppe vil før eller senere komme til Magten“.

„Jeg har ikke sat mine Ben paa *Réveillens* Kontor de sidste otte Dage“.

„Naa, men tænk nu paa mine smaa Artikler. Lav et halvt hundrede Stykker paa en Gang, jeg skal betale Dem under ét; men skriv dem i Bladets Aand“.

Og Finot gav henkastende Lucien Stof til en morsom Artikel imod Kansleren, idet han fortalte ham en Anekdote, der efter hans Sigende blev fortalt omkring i Byen.

For at raade Bod paa sit Tab i Spil genfandt Lucien, saa nedslaaet han end var, sin vante Kvikhed og Aandssmidighed og skrev tredive Smaa-Artikler paa to Spalter hver. Da Lucien var færdig med Artiklerne, gik han hen hos Dauriat, hvor han var sikker paa at træffe Finot for i al Hemmelighed at give ham Artiklerne. Desuden vilde han afkræve Boghandleren en Forklaring med Hensyn til Ikke-Udgivelsen af *Margeriterne*. Han fandt Butiken fuld af sine Uvenner. Idet han traadte ind, blev der almindelig Tavshed, al Samtale hørte op. Ved at se sig sat i Journalistikens Ban følte Lucien sit Mod fordobles,

og han sagde til sig selv som i Alléen i Luxembourg-Haven:

„Jeg skal og vil sejre!“

Dauriat var hverken beskyttende eller elskværdig, han viste sig spodsk og stod paa sin Ret; han vilde lade *Margeriterne* udkomme, naar det var ham belejligt, han vilde vente, til Luciens Position sikrede dem en Succes, han havde købt dem med fuld Ejendomsret. Da Lucien indvendte, at selve Kontraktens Natur og de kontraherende Parters Stilling forpligtede Dauriat til at udgive *Margeriterne*, hævdede Boghandleren det modsatte og sagde, at ad Rettens Vej kunde han ikke tvinges til en Forretning, som han fandt uheldig; han alene havde at vælge det belejlige Tidspunkt. Forøvrigt var der jo en Udvej, som enhver Domstol vilde billige: det stod Lucien frit for at tilbagebetale de 3000 Francs, faa sin Bog igen og udgive den hos en royalistisk Forlægger.

Lucien gik sin Vej, dybere krænket af den maadeholdne Tone, Dauriat havde anslaaet, end han havde været det af hans selvbevidste Overlegenhed, den første Gang de taltes ved. *Margeriterne* vilde med andre Ord selvfølgelig ikke blive udgivne, før Lucien enten havde et stærkt Kammeraderi at støtte sig til, eller selv var bleven en frygtindjagende Magt. Langsomt vendte Digteren hjemad som Bytte for en Modløshed, der vilde have ført ham til Selvmord, om Handlingen havde holdt Skridt med Tanken. Han saa' Coralie ligge bleg og lidende i Sengen.

„En Rolle — eller hun dør“, sagde Berenice til Lucien, medens han klædte sig paa til et stort Aftenselskab hos Frøken des Touches, hvor han skulde sammen med

des Lupeaulx, Vignon, Blondet, Fru d'Espard og Fru de Bargeton.

Selskabet gaves til Ære for Conti, den store Komponist, der havde en af de berømteste Stemmer, som fandtes, bortset fra Teatrene, og for nogle andre af Selskabsverdenens Berømtheder. Lucien søgte hen til det Sted, hvor Markisen, hendes Kusine og Fru de Montcornet sad. Den ulykkelige unge Mand paatog sig en fornøjet og veltilfreds Mine; han sagde Vittigheder, viste sig ganske som i sine bedste Dage, vilde for ingen Pris, at det skulde mærkes, han trængte til noget Menneskes Støtte. Han udtalte sig vidt og bredt om de Tjenester, han beviste det royalistiske Parti, og anførte som Bevis herpaa de liberales hadefulde Angreb.

„De skal snart tilfulde blive belønnet derfor, min Ven", sagde Fru de Bargeton og sendte ham et indtagende Smil. „I Overmorgen kan De gaa op i Kancelliet sammen med Châtelet og des Lupeaulx, saa vil De finde deres Bevilling undertegnet af Kongen. Kansleren bringer den op paa Slottet imorgen; men der er Statsraad, han kommer sent derfra. Alligevel, hvis jeg i Aftenens Løb skulde faa Resultatet at vide, skal jeg sende Dem Besked hjem. Hvor bor De?"

„Jeg skal selv komme", svarede Lucien, der skammede sig for at sige, at han boede i Lune-Gade.

„Hertugerne af Lenoncourt og Navarreins har talt Deres Sag hos Kongen", fortsatte Markisen, „de har rost Dem for absolut og fuldkommen Hengivenhed, der fortjente en glimrende Belønning, hvorved De kan faa Oprejsning for det liberale Partis Forfølgelser. De vil jo desuden selv gøre Rubempréernes Navn og Titel, hvortil De gennem Deres Moder har Ret, berømt. Kongen lod om

Aftenen hans Excellence vide, at han skulde bringe et Dokument, der tilskrev Hr. Lucien Chardon Ret til at bære Greverne af Rubemprés Navn og Titel som Dattersøn af den sidste Greve. „Lad os beskytte de smaa Sangfugle“, sagde han, da han havde læst Deres Sonnet om Liljen, som min Kusine heldigvis havde husket paa, og som hun havde givet Hertugen. „Især da Kongen kan gøre det Mirakel at forvandle dem til Ørne“, gav Hr. de Navarreins til Svar“.

Lucien udtalte en overstrømmende Taknemlighed, som vilde have rørt en Kvinde, der ikke var saa dybt saaret som Louise d'Espard de Nègrepélisse. Netop fordi Lucien var saa smuk, tørstede hun saa stærkt efter Hævn. Des Lupeaulx havde Ret, Lucien manglede Takt; han kunde ikke ane, at Bevillingen, han hørte Tale om, kun var en Spøg af den Slags, Fru d'Espard var en Mester i. Opmuntret af denne Medgang og af den smigrende Opmærksomhed, som Frøken des Touches viste ham, blev han hos hende, lige til Klokken var to om Morgenen for at kunne tale i Enrum med hende. Paa de royalistiske Bladkontorer havde Lucien erfaret, at Frøken des Touches i al Hemmelighed var Medforfatterske til et Stykke, hvori Øjeblikkets Stjærne, den lille Frøken Fay, skulde spille. Da der var bleven tomt i Salene, fulgte han Frøken des Touches ind i hendes Boudoir og fortalte hende saa rørende om Coralies og sin egen Ulykke, at den berømte Hermafrodit lovede ham at skaffe Coralie Hovedrollen i Stykket.

Dagen efter var Coralie, henrykt over Frøken des Touches Løfte, i god Bedring og sad og spiste Frokost sammen med sin Digter, der læste i Lousteaus Avis, hvori den pikante Artikel stod, der var skrevet paa Basis af den opdigtede Anekdote om Kansleren og hans Frue.

Selve Kong Ludvig den 18. var med paa Tapetet og gjort latterlig, uden at Artiklen dog kunde angribes. Det forholdt sig som følger, med denne Historie, som det liberale Parti søgte at give Sandhedens Præg, men som i Virkeligheden kun var én flere af dets vittige Bagvaskelser.

Ludvig den attendes Passion for en galant og pikant Korrespondance med mange aandrige Indfald og ømme Hjærtesuk fortolkedes af Anekdoten som et sidste Udslag af hans velkendte Erotik; den gik nu fra Handling over til Idé, hed det. Den berømte kongelige Elskerinde, hvem Béranger har angrebet saa blodigt under Navnet Octavia, var bleven grebet af den alvorligste Ængstelse. Korrespondancen vantrivedes. Jo mere Aand Octavia udfoldede, desto mere kold og mut blev hendes Elsker. Tilsidst havde Octavia opdaget Grunden til hans Ligegyldighed, hendes Magt truedes af Førstegrøden af en ny Korrespondance mellem den skrivelystne Konge og Kanslerens Hustru. Denne fortræffelige Dame ansaa' man ikke for at være i Stand til at skrive et Brev, hun maatte slet og ret være ansvarlig Udgiver for en eller anden dristig Ærgærrighed. Men hvem skjulte sig under hendes Skørt? Efter at have anstillet en Række Undersøgelser, opdagede Octavia, at Kongen korresponderede ømt med — sin Minister. Hendes Plan er med det samme lagt. Bistaaet af en trofast Ven faar hun en Dag Ministeren holdt tilbage i Kammeret af en stormende Debat og skaffer sig en Sammenkomst med Kongen, under hvilken hun sætter hans Forfængelighed i Oprør ved at afsløre dette Bedrageri for ham. Ludvig den attende faar et Anfald af bourbonsk og kongelig Harme og skælder Octavia ud, drager hendes Ord i Tvivl; Octavia tilbyder en øjeblikkelig Prøve og beder ham skrive et Par Ord, paa hvilke der straks skal

gives Svar. Den ulykkelige Dame sender i sin Vaande Bud til Kammeret efter sin Mand; men ogsaa dette var forudset, i dette Øjeblik befandt Ministeren sig netop paa Talerstolen. Hans Kone maa da i sit Ansigts Sved presse den Smule Aand, hun har, og svare, som det bedst kan falde. „Deres Kansler kan sige Dem Resten“, udbrød Octavia, leende ad den forbløffede Monark.

Skønt usandfærdig fornærmede Artiklen i høj Grad Kansleren, hans Frue og Kongen. Des Lupeaulx, hvem Finot aldrig røbede, havde efter Sigende opfundet Anekdoten. Denne spirituelle og bidende Artikel glædede i høj Grad de liberale og Hertugen af Orléans' Parti; Lucien morede sig over den, uden at se andet deri end en meget morsom And. Næste Dag gik han hen at hente des Lupeaulx og Baron du Châtelet. Baronen skulde netop op og takke Kansleren. Han var bleven udnævnt til ekstraordinær Statsraad og Greve og havde faaet Løfte om Charente-Præfekturet, saasnart den gamle Præfekt om fem Maaneder var gammel nok til ved sin Afgang at opnaa højeste Pension. Grev du Châtelet — i Udnævnelsen var du føjet til hans Navn — tog Lucien med i sin Vogn og behandlede ham fuldkommen kammeratlig. Uden Luciens Artikler var han maaske ikke kommen saa hurtig til Vejrs; de liberales Forfølgelser havde været som en Piedestal for ham. Des Lupeaulx var i Ministeriet, i Generalsekretærens Kabinet. Ved Synet af Lucien gav det et Sæt af Overraskelse i denne Embedsmand, og han saa' paa des Lupeaulx.

„Hvorledes? De vover virkelig at komme her?“ spurgte Generalsekretæren den forbavsede Lucien. „Hans Excellence har revet Deres fuldfærdige Bevilling i Stykker — her kan De se! (Han viste ham det første det bedste

iturevne Stykke Papir.) Ministeren har forlangt at faa at vide, hvem der havde skrevet den uforskammede Artikel igaar, og her er Manuskriptet", sagde Generalsekretæren og rakte Lucien de Blade, hvorpaa han havde skrevet sin Artikel. „De udgiver Dem for Royalist, højstærede, og alligevel er De Medarbejder ved dette infame Blad, som sætter Ministrene graa Haar i Hovedet, — som ærgrer Centrum og driver os henimod en Afgrund. De spiser til Frokost paa „*Korsaren*", „*Miroir*" og „*Den konstitutionelle*", De spiser til Middag paa „*Quotidienne*" og „*Reveillen*", og De spiser til Aften sammen med Martainville, Ministeriets frygteligste Modstander, som tilskynder Kongen til Absolutisme og ligesaa let kunde drive hans Majestæt til et Statskup, som om han sluttede sig til det yderste Venstre! De er en meget flink Journalist, men Politiker bliver De aldrig. Ministeren har angivet Dem for Kongen som Forfatter til Artiklen, og Kongen har i sin Vrede udskældt sin første Kammerherre, Hertugen af Navareins. De har skaffet Dem Fjender. der er saa meget farligere, som de før var Dem gunstig sindede! Hvad der hos en Fjende synes naturligt, er forfærdeligt, naar man træffer det hos en Ven".

„Men bliver De aldrig andet end et Barn, kære Ven?" spurgte des Lupeaulx. „De har kompromitteret mig. Fruerne d'Espard og de Bargeton og Fru de Montcornet, som var gaaede i Borgen for Dem, maa være rasende. Hertugen har sikkert ladet sin Vrede gaa ud over Markisen, og Markisen har naturligvis skændt paa sin Kusine. Gaa ikke derhen! Vent indtil videre".

„Hans Excellence kommer, skynd Dem bort!" sagde Generalsekretæren.

Lucien stod paa Vendômepladsen, bedøvet som en

Mand, der lige har faaet et Kølleslag paa Hovedet. Han vendte tilbage ad Boulevarderne tilfods og søgte undervejs at komme paa det rene med sig selv. Han saa', at han var et Legetøj for misundelige, havesyge og troløse Mænd. Hvad var han i denne Verden af ærgærrige Folk? Et Barn, der løb efter Forfængelighedens Glæder og Nydelser og ofrede dem alt, en Poet uden dybe Tanker, flakkende som en Sommerfugl fra Lys til Lys, uden fast Plan, en Slave af Omstændighederne, god i sine Tanker, men slet i sine Handlinger. Hans Samvittighed var ham en ubarmhjertig Bøddel. Og for at gøre Maalet fuldt: han havde ikke flere Penge og følte sig udmattet af Arbejde og Sorg. Hans Artikler sattes nu til Side for Merlins og Nathans! Han gik paa Lykke og Fromme, hensunken i sine Tanker; i forbigaaende saa' han i nogle Literaturkabinetter, der begyndte at udlaane Bøger til Læsning foruden Bladene, en Plakat, paa hvilken hans Navn prangede under en bisar, ham fuldstændig ubekendt Bogtitel: „*af Lucien Chardon de Rubempré*“. Hans Roman var altsaa lige udkommen, han havde ikke vidst deraf, der stod intet derom i Aviserne. Han blev staaende stille og stirrede uden at lægge Mærke til en Flok elegante unge Herrer, blandt hvilke Rastignac, de Marsay og nogle andre Bekendte. Han saa' heller ikke Michel Chrestien og Léon Giraud, der kom henimod ham.

„De er jo Hr. Chardon?“ spurgte Michel i en Tone, der fik det til at dirre i Lucien.

„Kender De mig ikke?“ spurgte han blegnende.

Michel spyttede ham i Ansigtet.

„Dèr har De Honorar for Deres Artikler mod d'Arthez Hvis enhver i sin egen eller sine Venners Sag gjorde som

jeg, vilde Pressen være, hvad den bør være: en respektabel og respekteret Magt!“

Lucien havde et Øjeblik vaklet. Han støttede sig til Rastignac og sagde til ham og de Marsay:

„Mine Herrer, De vil ikke afslaa at være mine Sekundanter. Men først vil jeg gøre Partiet lige, saa at Trætten ikke kan bilægges“.

Og Lucien gav Michel, som ikke var forberedt herpaa, en kraftig Ørefigen. Dandyerne og Michels Venner kastede sig imellem Republikaneren og Royalisten, for at denne Strid ikke skulde faa Udseende af et Gadeslagsmaal. Rastignac fik Lucien under Armen og tog ham med sig til sit Hjem i Taitbout-Gade; tæt herved, paa Gent-Boulevarden og omtrent ved Middagstid var denne Scene foregaaet. De Marsay kom bagefter og hentede Lucien, de to Dandyer spiste en lystig Middag sammen med ham i Café Anglais, de drak sig temmelig fulde alle tre.

„Fægter De godt?“ spurgte de Marsay ham.

„Jeg har aldrig haft en Kaarde i Haanden“.

„Kan De skyde?“ spurgte Rastignac.

„Jeg har aldrig skudt med en Pistol“.

„Saa har De Lykketræffet for Dem, De er en frygtelig Modstander, som let dræber Deres Mand“, sagde de Marsay.

Til alt Held var Coralie i Seng og sov, da Lucien kom hjem.

Skuespillerinden havde med kort Varsel udført en Rolle i et lille Stykke, hun havde faaet Oprejsning for sidst og havde høstet Bifald, der var ægte og ikke betalt. Denne Aften, paa hvilken hendes Fjender ikke havde gjort Regning, bestemte Direktøren til at give hende Hovedrollen i Camille Maupins Stykke; thi han havde omsider opdaget

Grunden til, at hun ikke gjorde Lykke ved sin Debut. Opbragt over de Rænker, Florine og Nathan havde spundet for at ødelægge en Skuespillerinde, som han troede paa, havde Direktøren lovet Coralie Bestyrelsens Protektion.

Klokken fem om Morgenen kom Rastignac og hentede Lucien.

„Kære Ven, De bor, som det passer til Gadens Navn“, bemærkede han tørt. „Lad os være de første paa det aftalte Sted, ved Vejen til Clignancourt, det viser god Opdragelse, og man bør foregaa med det gode Eksempel“.

„Hør nu Programmet“, sagde de Marsay, medens Drosken rullede gennem Fauborg Saint-Denis. „De slaas paa Pistoler paa 25 Skridts Afstand og gaar løs paa hinanden til en Afstand af 15 Skridt. De har hver fem Skridt at gaa og tre Skud at skyde — ikke flere. Hvordan det saa gaar, forpligter De Dem begge til at rette Dem herefter. Vi lader Deres Modstanders Pistoler, og hans Sekundanter lader Deres. Vaabnene er valgte hos en Vaabenhandler af alle fire Sekundanter i Fællesskab. Jeg kan sige Dem, at vi har hjulpet paa Tilfældet: det er Rytterpistoler, De skal bruge“.

For Lucien var Livet blevet en ond Drøm; det var ham ligegyldigt, om han skulde leve eller dø. Det var da paa en Maade en Selvmorders Mod, der hjalp ham til at optræde med al mulig Bravour overfor Tilskuerne ved Duellen. Han blev staaende paa sin Plads uden at gaa frem. Denne Ligegyldighed blev opfattet som kold Beregning; de tilstedeværende fandt, at denne Poet var en haard Hund. Michel Chrestien gik frem, saa langt han maatte. De to Modstandere fyrede paa samme Tid; thi Fornærmelserne regnedes som lige store. Ved første Skud strejfede Chrestiens Kugle Luciens Hage, Luciens Kugle gik ti Fod

over Hovedet paa hans Modstander. Ved det andet Skud plantede Michel sin Kugle i Digterens Frakkekrave, der heldigvis var svær og tæt i Foret. Ved tredje Skud fik Lucien Kuglen i Brystet og faldt.

„Er han død?“ spurgte Michel.

„Nej“, svarede Lægen, „han kan nok komme sig“.

„Saa meget desto værre“, sagde Michel.

„Ja — desto værre“, gentog Lucien og brast i Graad.

Ved Middagstid laa dette ulykkelige Barn paa Sengen i sit Værelse; det havde krævet fem Timer og stor Forsigtighed at bringe ham derhen. Skønt hans Tilstand ikke var haabløs, fordrede den megen Forsigtighed; Feberen kunde gøre den betænkelig nok. Coralie bekæmpede sin Fortvivlelse og sin Sorg. Al den Tid, hendes Ven var i Fare, vaagede hun om Natten sammen med Berenice og lærte samtidig sine Roller. To Maaneder varede det, før Lucien var udenfor al Fare. Den stakkels Kvinde spillede undertiden i en Rolle, der krævede Munterhed, medens hun samtidig sagde til sig selv:

„Min kære Lucien dør maaské i dette Øjeblik“.

Al denne Tid blev Lucien behandlet og tilset af Bianchon; og han skyldte denne haardt fornærmede Vens Opofrelse sit Liv; d'Arthez havde betroet Lægen Hemmeligheden med Luciens natlige Besøg og havde undskyldt den ulykkelige Digter. I et af Luciens lyse Øjeblikke — han gennemgik en højst alvorlig Nervefeber — udspurgte Bianchon, der mistænkte d'Arthez for overdreven Ædelmodighed, sin Patient; Lucien fortalte ham, at han ikke havde skrevet andre Artikler om d'Arthez' Bog end den alvorlige og værdige Anmeldelse, der stod i Hector Merlins Blad. —

Midt under Luciens Sygeleje gik Huset Fendant & Cavalier fallit. Bianchon befalede Skuespillerinden at holde dette frygtelige Slag skjult for Lucien. Den famøse Roman: *Karl den niendes Bueskytte*, der var offentliggjort under en mærkelig Titel, havde ikke gjort mindste Lykke. For at skaffe sig Penge, før han opgav sit Bo, havde Fendant uden Cavaliers Vidende solgt Størstedelen af Oplaget til forskellige Høkere, som solgte Bogen videre til lav Pris ved Hjælp af Kolportage. I dette Øjeblik prydede Luciens Bog Bulværkerne paa Parises Broer og Kajer. Boghandelen ved Augustinerkajen, der havde taget et større Antal Eksemplarer af Romanen, truedes følgelig med at tabe en betydelig Sum som en Følge af den bratte Nedgang i Bogens Pris: de fire Bind i Duodez, som den havde købt for 4 1/2 Francs, falbødes andet Steds for 2 1/2 Francs. Bladene tav stadig om Bogen. Barbet var ikke forberedt herpaa; han troede paa Luciens Talent og havde ganske mod sine Vaner taget 200 Eksemplarer af den; Udsigten til stort Tab gjorde ham rasende; han skældte Lucien ud for de forfærdeligste Ting. Men omsider tog han en heroisk Beslutning: han lagde sine Eksemplarer hen i en Krog af Butikken -- forstokket og stædig som alle Gniere — og lod sine Kolleger sælge deres Eksemplarer til Spotpris. Da senere — i 1824 — d'Arthez' smukke Forord, Bogens eget Talent og to Artikler, som Léon Giraud skrev, havde gengivet Romanen dens Værdi, solgte Barbet sine Eksemplarer, ét for ét, for 10 Francs Stykket. Trods Berenices og Coralies Forsigtighed var det umuligt at hindre Hector Merlin i at aflægge den døende Ven et Besøg; og Draabe for Draabe lod han Lucien tømme denne bitre Kalk. Martainville alene viste sig trofast mod Lucien og skrev en ypperlig Artikel i Bogens Favør, men baade hos de

liberale og de ministerielle raadede der saa stærk Forbitrelse mod Redaktøren af *Aristark*, *Oriflammen* og *Den hvide Fane*, at alle Anstrængelser af denne modige Atlet, der altid gav de liberale ti Skældsord igen for ét, kun skadede Lucien. Intet Blad optog Polemikens Handske, hvor voldsom den royalistiske *bravo* saa var i sine Angreb. Coralie, Berenice og Bianchon lukkede Dørene for alle Luciens saakaldte Venner trods deres højlydte Protester, men det var umuligt at lukke for Retsbetjentene. Efter Fendant & Cavaliers Fallit var deres Anvisninger forfaldne til Betaling, og Lucien blev kraftig retsforfulgt af Camusot. Da Skuespillerinden hørte dette Navn i denne Sammenhæng, forstod hun, hvilket forfærdeligt og ydmygende Skridt hendes forgudede Digter havde været nødt til at foretage sig; hun elskede ham ti Gange højere derfor og vilde ikke rette nogen Bøn til Camusot. Retsbetjentene, der kom for at hente deres Fange, fandt ham i Sengen og syntes ikke, det var raadeligt at føre ham bort; de henvendte sig først til Camusot, før de bad Dommeren opgive dem, i hvilket Hospital de skulde anbringe Skyldneren. Camusot skyndte sig øjeblikkelig hen i Lune-Gade. Coralie tog imod ham, og da han gik, var Sagens Dokumenter i hendes Besiddelse. Hvorledes havde hun faaet Camusot til at udlevere disse Papirer? Hvilket Løfte havde hun givet ham? Herom iagttog hun en mørk Tavshed; Camusots Besøg havde efterladt hende i den dybeste Fortvivlelse.

Coralie spillede i Camille Maupins Stykke og bidrog meget til den berømte literære Hermafrodits Succes. Men Udførelsen af denne Rolle var denne skønne Lampes sidste Opblussen. Efter tyve Opførelser blev Coralie syg, netop paa det Tidspunkt, da Lucien som Rekonvalescent kunde begynde at spise og at spadsere lidt og talte om at gen-

optage sit Arbejde; det var en hemmelig Sorg, der tærede paa hendes Helbred. Berenice for sit Vedkommende nærede stadig den Tro, at hun for at frelse Lucien havde lovet Camusot atter at blive hans Elskerinde. Skuespillerinden havde den Ærgrelse, at hendes Rolle blev givet til Florine. Nathan truede Gymnase med en Krigserklæring, saafremt Florine ikke kom til at afløse Coralie. Ved at spille Rollen lige til det sidste for ikke at lade sig besejre af sin Medbejlerske, overanstrængte Coralie sig; Gymnase havde givet hende Forskud under Luciens Sygdom, hun kunde ikke bede Teaterkassen om mere; saa gerne han end vilde arbejde, var Lucien endnu ude af Stand dertil; desuden plejede og vaagede han over Coralie for at skaane Berenice; deres fattige Husholdning kom da i den ynkeligste Nød, men han havde dog det Held i Bianchon at træffe en dygtig og hengiven Læge, der skaffede ham Kredit paa et Apothek. Coralies og Luciens Situation kendtes snart baade af Husejeren og af de Handlende, de købte hos. Deres Møbler blev beslaglagte, Dameskræddersinden og Skrædderen, som ikke længer frygtede Journalisten, gik Zigøjnermenagen skrapt paa Livet. Tilsidst var der ikke andre end Apothekeren og Spækhøkeren, der gav de ulykkelige Børn Kredit. Lucien, Berenice og den syge levede en Uge igennem udelukkende af Svinekød i alle mulige forskellige Variationer. Denne temmelig usunde Føde forværrede den syges Tilstand. Lucien nødtes af Ulykken til at henvende sig til Lousteau og rykke ham for de 1000 Francs, som den gamle Ven, denne Forræder, skyldte ham. I al hans Elendighed var dette det Skridt, der kostede ham størst Anstrængelse. Lousteau kunde ikke længer komme hjem til sig selv i La Harpe-Gade, han sov om Natten hos sine Venner og var forfulgt og jaget

som en Hare. Kun hos Flicoteaux kunde Lucien træffe det Menneske, der saa skæbnesvangert havde indført ham i den literære Verden. Lousteau sad og spiste ved det samme Bord, ved hvilket Lucien til sin Ulykke havde truffet ham den Dag, han gik bort fra d'Arthez. Lousteau indbød ham til at spise med, og Lucien tog derimod! Da de gik fra Flicoteaux, vilde Lousteau, Lucien, Claude Vignon, som ogsaa havde spist der, og den store Ubekendte, hvis Garderobe beroede hos Samanon, drikke Kaffe sammen i Café Voltaire, men de ejede ikke 1½ Francs, naar de slog de Smaapenge sammen, de havde i deres Lommer. De drev saa omkring i Luxembourgparken i Haab om at møde en eller anden Boghandler eller noget lignende, og de traf virkelig en af Datidens berømteste Bogtrykkere. Lousteau bad ham om 40 Francs og fik dem. Saa delte han Summen i fire lige store Dele, en til hver af Skribenterne. Nøden havde slukt al Stolthed, al Følelse hos Lucien, under Taarer fortalte han disse tre Mennesker om sin Stilling, men hver af Kammeraterne havde selv et ligesaa uhyggeligt Drama at fortælle ham, og efter at have hørt deres Skildringer syntes Poeten endda, at han var den mindst ulykkelige af de fire. Alle havde de en Trang til at glemme deres Ulykke og døve deres Tanke, der gjorde Ulykken dobbelt stor. Lousteau gik hen i Palais-Royal for at spille med de ni Francs, han havde tilbage af de ti. Den store Ubekendte begav sig, skønt han havde en fortryllende Elskerinde, hen i et berygtet Hus for at søle sig selv til i farlige Udskejelser. Vignon søgte til *Petit Rocher de Cancale* for i to Flasker Vin at drukne sin Forstand og sin Hukommelse. Lucien skiltes fra Claude Vignon ved Indgangen til Restaurationen, han vilde ikke med at drikke. Hans Hjærte vaandede sig,

medens han gav den eneste Journalist, som ikke havde været ham fjendtlig, et Haandtryk til Farvel.

„Hvad skal jeg gøre?“ spurgte han ham.

„Er man med i Legen“ — svarede den store Kritiker ham med et Skuldertræk. „Deres Bog er god, men den har skaffet Dem Misundere, De faar en lang og vanskelig Kamp at bestaa. Talentet er en frygtelig Sygdom. Og man maa være en stor Mand for at kunne holde Ligevægt mellem sit Talent og sin Karakter. Medens Talentet vokser, tørres Hjærtet ind. Er man ikke en Kolos, har man ikke Kræfter som Herkules, gaar enten Hjærtet eller Talentet i Vasken. De er spinkel og svag, De vil bukke under“, sluttede han og gik ind i Restaurationen.

Lucien gik hjem, medens han overvejede denne forfærdelige Dom, hvis dybe Sandhed kastede Lys for ham over Forfatterlivet.

„Penge!“ var der en indre Røst, der tilraabte ham,

Han udfærdigede tre Veksler, hver paa 1000 Francs, paa henholdsvis én, to og tre Maaneder, og efterskrev med forbavsende Dygtighed David Séchards Underskrift; dernæst endosserede han dem og gik næste Dag med dem til Métivier, — Papirhandleren i Serpente-Gade — der diskonterede Vekslerne for ham uden at gøre Vanskeligheder. Lucien skrev nogle Linjer til sin Svoger for at forberede ham paa dette Angreb paa hans Kasse, idet han — som Folk altid gøre i den Slags Tilfælde — lovede at betale Vekslerne, naar de forfaldt. Da Coralies og Luciens Gæld var betalt, var der 300 Francs tilbage, som han betroede Berenice, idet han paalagde hende, at hun ingen Penge maatte give ham, hvis han bad derom: han frygtede for paany at blive greben af Spillelysten. Fyldt af et dumpt og koldt Raseri satte Lucien sig til at skrive sine aller-

bedste Artikler ved Skæret af en Lampe, medens han vaagede over Coralie. Han sendte sine Artikler ind til Aviserne, men da han ikke selv kunde komme paa Kontorerne og lægge Pres paa Redaktørerne, kom Artiklerne ikke frem. Da han omsider bestemte sig til at søge Théodore Gaillard paa hans Blad, modtoges han køligt af Redaktøren, der havde givet ham Forskud, og som senere havde stor Fordel af disse literære Diamanter.

„Pas paa Dem selv, De er ikke rigtig kvik længer; bliv ikke kedelig, morsom skal De være“, sagde han til Lucien.

„Denne lille Lucien havde kun sin Roman og sine første Artikler paa Hjærte“, erklærede Felicien Vernou, Merlin og alle de, der hadede ham, naar der var Tale om ham hos Dauriat eller i Vaudevilles Foyer. „Nu sender han os ganske jammerlige Ting“.

Dette Ord, at han var udskrevet, er imellem Journalister en Dom, som er vanskelig at appellere, naar den én Gang er udtalt. Overalt blev det sagt, og det slog Lucien ihjæl, uden hans Vidende; han gennemgik i de Dage Kvaler, der oversteg hans Kræfter. Midt under sit drøje Arbejde blev han nu forfulgt for David Séchard-Vekslerne, og han tog sin Tilflugt til den erfarne Camusot. Coralies gamle Ven var højmodig nok til at beskytte Lucien. Disse forfærdelige Forhold varede i to Maaneder, der prydedes med Masser af stemplede Papirer, som Lucien efter Camusots Anvisning sendte til Desroches, en Ven af Bixiou, Blondet og des Lupeaulx.

I Begyndelsen af August betroede Bianchon Digteren, at Coralie ikke kunde reddes, hun havde kun nogle faa Dage tilbage at leve i. Berenice og Lucien tilbragte disse

skæbnesvangre Dage med at græde uden at kunne skjule deres Taarer for den stakkels Coralie, der for Luciens Skyld var fortvivlet over, at hun skulde dø. Coralie bad Lucien hente hende en Præst. Skuespillerinden ønskede Kirkens Velsignelse, vilde dø i Fred. Hun endte da sine Dage som Kristen, hendes Anger var oprigtig. Denne Dødskamp og denne Død berøvede Lucien hans sidste Kraft og Mod. Poeten blev siddende sammenfalden i en Stol ved Fodenden af Coralies Seng og hørte ikke op at betragte hende, før han saa' hendes Øjne briste. Da var Klokken fem om Morgenen. En lille Fugl slog sig ned mellem Blomsterne udenfor Vinduet og kvidrede sine Sange. Berenice knælede og kyssede Coralies Haand, der blev kold, medens hun vædede den med sine Taarer. Elleve Sous var alle de Penge, der var i Huset. Lucien gik ud, dreven af Fortvivlelse til alt, selv til at tigge, for at kunne begrave sin Elskerinde; han var parat til at kaste sig for Fødderne af Markise d'Espard, Grev du Châtelet, Fru de Bargeton, Frøken des Touches eller selve den frygtelige Dandy de Marsay; han ejede ikke Stolthed eller Styrke længer. Han havde gerne ladet sig hverve til Soldat for at skaffe Penge! Med denne underlige planløse og holdningsløse Gang, som de ulykkelige kender, begav han sig til Camille Maupins Hus, gik ind uden at agte paa sin forstyrrede Dragt og bad om at faa hende i Tale.

„Frøkenen er gaaet i Seng Klokken 3 imorges, og ingen tør gaa ind til hende, før hun ringer", gav Kammertjeneren til Svar.

„Hvornaar ringer hun?"

„Aldrig før ti".

Lucien skrev da et af disse uhyggelige Breve, i hvilke-

de fine Tiggere ikke længer tager Hensyn til noget. En Aften havde han betvivlet Muligheden af sligt, da Lousteau fortalte ham om forskellige Bønskrivelser, unge Talenter havde sendt til Finot, men nu førte hans Pen ham mulig ud over de Grænser, hvortil Fortvivlelsen havde drevet hans Forgængere. Da han sløv og febersyg vendte tilbage ad Boulevarderne uden selv at ane, hvilket forfærdeligt Mesterværk Elendigheden nys havde dikteret ham, mødte han Barbet.

„Barbet — 500 Francs?“ bad han, idet han rakte ham Haanden.

„Nej, tohundrede“, svarede Boghandleren.

„De har dog altsaa et Hjærte!“

„Ja, men jeg har ogsaa Forretninger. Jeg taber mange Penge paa Dem“, tilføjede han efter at have fortalt ham om Fendant & Cavaliers Fallit, „skaf mig nu til Gengæld nogle at tjene!“

Lucien rystede i Kuldegysninger.

„De er Digter, De maa kunne lave alle Slags Vers“, vedblev Boghandleren. „Jeg har i Øjeblikket Brug for nogle Drikkeviser, som jeg vil trykke sammen med nogle Sange, jeg negler fra forskellige Forfattere, for at undgaa Sag for Eftertryk; paa den Maade kan jeg sælge en smuk lille Visesamling paa Gaderne for en halv Francs. Hvis De i Morgen vil sende mig ti gode Drikkeviser eller pikante Viser — — De forstaar? — vil jeg give Dem tohundrede Francs derfor“.

Lucien vendte hjem; dèr laa Coralie stiv og kold paa en Baare, indhyllet i et simpelt Sengelagen, som Berenice grædende syede sammen om hende. Den tykke Normannerinde havde stillet fire brændende Lys ved Hjør-

nerne af Baaren. Paa Coralies Ansigt straalede den blege Skønhed, der griber de efterlevende saa stærkt og beretter dem om den evige Fred. Nu og da var det, som om de violette Læber vilde aabne sig og hviske Luciens Navn, der sammen med Guds var det sidste, hun havde udtalt, før hun døde. Lucien gav Berenice Besked om at bestille en Begravelse, der ikke maatte koste mere end 200 Francs, deri indbefattet Gudstjenesten i den lille Kirke Bonne-Nouvelle. Saa snart Berenice var gaaet, satte Digteren sig ved sit Bord, tæt hos sin stakkels Venindes Lig, og skrev dèr de ti Viser, der krævede muntre Indfald og populære Melodier. Det kostede ham uhørte Kvaler at tvinge sig til at arbejde, men tilsidst fandt han under Nødvendighedens Aag sine Evner igen. Han eksekverede allerede Claude Vignons frygtelige Dom med Hensyn til Skilsmissen mellem Hjærte og Hjærne. Hvilken Nat for det usalige Barn, der skrev sine Knejpeviser ved Ligkærternes Skin, ved Siden af Præsten, der bad for Coralies Sjæl! — Om Morgenen var Lucien færdig med den sidste af Sangene og tillæmpede den efter en Melodi, der dengang var paa Moden. Ved at høre ham nynne den, blev Berenice og Præsten bange for, at han var bleven gal.

Venner — at sætte Moral paa Vers,
er en ulidelig Plage.
Hvortil Alvor, naar Skæmt og Skærts
giver de kronede Dage?
Hvert et Omkvæd er lige godt,
er man blandt lystige Brødre blot,
spørg Epikur om Attesten!
Hele Livet vi ta'er paa Klods,
Bacchus selv er Mundskænk for os!

Lad os le paa Trods,
og drikke og slaas
– og blæse være med Resten!

Hver, som drikker, har Hippokrat
lovet at ville beskytte.
Drik da lystig, min Kammerat,
til du ej Foden kan flytte!
Selv om Benene ej vil gaa,
Haanden har man at lide paa,
den løfter Glasset ved Festen.
Ungdomslivet vi ta'er paa Klods,
hvad er Alderdommen for os?
Lad os le paa Trods
og drikke og slaas
– og blæse være med Resten!

Spørger nogen, hvorfra vi kom,
er det let nok at svare.
Hvor en Gang vi skal staa for Dom,
helst at granske vi spare!
Kød er Hø, vi skal alle dø.
Tak Vorherre for Klap og Klø,
før du slutter med Festen!
Leve – det skal jo alskens Ross,
Døden tager man ej paa Klods!
Lad os le paa Trods
og drikke og slaas
-- og blæse være med Resten!

Medens Poeten sang denne sidste forfærdelige Strofe, kom Bianchon og d'Arthez ind og fandt ham opløst af Overanstrængelse; han græd bitre Taarer og saa' ogsaa Taarer i deres Øjne, da han hulkende havde fortalt dem alt.

„Dette forsoner med meget", sagde d'Arthez.

„Lykkelige de, der finder Helvede paa Jorden“, sagde Præsten alvorligt.

Skuet af denne skønne døde, der smilede imod Evigheden, Skuet af hendes Elsker, der købte hende en Grav med sjofle Sange og lod Barbet betale Ligklædet, de fire Lys omkring denne Skuespillerinde, hvis røde Strømper med grønne Svikler nys satte et helt Teater i Bevægelse, og ved Døren Præsten, som havde forsonet hende med Gud og nu vendte tilbage til Kirken for at læse en Sjælemesse over hende, hvis Kærlighed havde været saa stor — al denne Storhed og al denne Usseldom, denne Sorg, som knustes under Nødvendigheden — det hele gjorde saa isnende et Indtryk paa den store Forfatter og den store Læge, at de satte sig ned uden at kunne sige et Ord. En Tjener kom ind og meldte Frøken des Touches. Denne smukke, prægtige Kvinde forstod alt, hun gik rask hen til Lucien, trykkede hans Haand og lod to Tusindfrancs Sedler blive i den.

„Det er for sent“, sagde han og saa' paa hende med et døende Blik.

D'Arthez, Bianchon og Frøken des Touches forlod ikke Lucien, før de med de mildeste Ord havde søgt at berolige den fortvivlede Mand; men alle Fjedré i ham var brustne. Klokken tolv indfandt hele den gamle Vennekreds paa nær Michel Chrestien, der dog var bleven underrettet om den rette Sammenhæng med Luciens Brøde, sig i Kirken Bonne-Nouvelle, desuden var til Stede Berenice og Frøken des Touches, to Statistinder fra Gymnase, Coralies Paaklædningskone og den ulykkelige Camusot. Alle Mændene fulgte Skuespillerinden til Graven paa Père-Lachaise. Camusot, der græd hede Taarer, lovede højtidelig

Lucien at købe et Stykke Jord for bestandig og dèr lade rejse en lille Søjle, hvorpaa Coralies Navn skulde indhugges, nedenunder skulde der staa:

Død nitten Aar gammel.
August 1822.

Lucien blev alene tilbage, indtil Solen gik ned, paa den højtliggende Kirkegaard, hvorfra hans Blik omfattede hele Paris.

„Hvem er der nu, der bryder sig om mig?“ spurgte han sig selv. „Mine sande Venner foragter mig. Hvad jeg saa havde gjort, alt syntes velgjort i hendes Øjne, som nu hviler dèr. Nu har jeg kun min Søster, David og Moder tilbage. Hvad tænker de vel om mig derhjemme?“

Den stakkels store Mand fra Provinsen vendte tilbage til Lune-Gaden, men det gjorde saa pinligt Indtryk paa ham at gense den tomme Lejlighed, at han flyttede ind i et lurvet Hotel i samme Gade. Frøken des Touches' 2000 Francs og Salget af Møblerne betalte al Gælden. Berenice og Lucien havde 100 Francs tilbage, hvoraf de levede i to Maaneder, medens Lucien var hensunken i en sygelig Sløvhedstilstand: han kunde hverken skrive eller tænke, gik helt op i sin Sorg; Berenice fattede Medlidenhed med ham.

„Hvis De vil hjem til Provinsen, hvorledes vil De saa komme derhen?“ svarede hun paa et Udbrud af Lucien, der tænkte paa sin Søster, sin Moder og David Séchard.

„Til Fods“, sagde han.

„Men De maa dog have Penge til at leve for og

overnatte for under Vejs. De maa have i det mindste tyve Francs, selv om De kan gaa tyve Mil om Dagen".

„Jeg skal skaffe dem", sagde han.

Han tog sine Selskabsklæder og sit smukke Lintøj, beholdt kun det strængt nødvendige og gik hen til Samanon, der bød ham halvtresindstyve Francs for det hele. Han bad Aagerkarlen om dog at give ham saameget, at han kunde betale Rejsen med Diligencen, men kunde ikke bevæge ham dertil. I sit Raseri styrtede Lucien op til Frascati, fristede Lykken og vendte tilbage uden en Hvid. Da han atter stod i sit elendige Kammer i Lune-Gade bad han Berenice om Coralies Shawl. Af hans Blik forstod den brave Pige, hvem Lucien havde tilstaaet sit Tab i Spil, hvad den arme, fortvivlede Poet havde i Sinde: han vilde hænge sig.

„Er De gal, Hr. Lucien", spurgte hun. „Gaa Dem en Tur og kom igen ved Midnatstid, saa skal jeg have tjent Pengene til Dem; men bliv paa Boulevarderne, gaa ikke ned ved Kajerne".

Lucien drev omkring paa Boulevarderne, sløv af Sorg, saa' paa Vognene og Fodgængerne og fandt sig lille, fattig og ene i denne Vrimmel, der hidsedes frem af de tusinde parisiske Livskaar. I Tankerne gensaa' han Charentes Bredder, han følte Længsel efter Hjemmets Hygge, og pludselig følte denne halvt kvindelige Natur sig styrket: han vilde ikke opgive Spillet, før han havde lettet sit Hjærte i David Séchards Arme og raadført sig med de tre gode Engle, han endnu havde tilbage. Paa sin Vej saa' han Berenice staa pyntet i Samtale med en Herre paa den sølede Bonne-Nouvelle-Boulevard, hvor hun havde taget Stade paa Hjørnet af Lune-Gade.

„Hvad bestiller du dèr?“ spurgte Lucien, i hvem der ved Synet af Berenice vaagnede en skrækkelig Mistanke.

„Her er tyve Francs, maaské har de været dyre, men nu kan De rejse“, svarede hun og rakte Digteren fire Femfrancsstykker.

Berenice skyndte sig bort, uden at Lucien saa', hvor hun blev af; thi det maa dog siges til hans Ros, disse Penge brændte ham i Haanden, og han vilde give hende dem tilbage.

Nu maatte han beholde dem som et sidste Brændemærke af Livet i Paris.

Ende paa anden Del.

TREDJE DEL.

OPFINDERENS KVALER.

Dagen efter fik Lucien sit Pas paategnet, købte sig en solid Stok og satte sig paa Holdepladsen i Enfer-Gade i en Kapervogn, der for en halv Franc befordrede ham til Longjumeau. Den første Nat sov han i en Forpagtergaards Stald, to Mil fra Arpajon. Da han havde naaet Orléans, var han allerede meget træt; men for tre Francs sejlede en Baadfører ham til Tours, og saalænge den Tur varede, gav han kun to Francs ud til Fødemidler. Fra Tours til Poitiers gik Lucien paa fem Dage. Et godt Stykke hinsides Poitiers havde han kun fem Francs i Behold, men han samlede sine sidste Kræfter og fortsatte sin Vandring. En Gang faldt Mørket paa, medens han var paa aaben Mark, og han havde netop besluttet sig til at overnatte dèr, da han nede i en Hulvej fik Øje paa en Kalechevogn, der langsomt kørte op ad Bakke. Uden at det opdagedes af Kusken, de rejsende eller Tjeneren, gemte han sig bag paa Vognen mellem to store Pakker og faldt i Søvn efter at have indtaget en Stilling, der beskyttede ham mod Vognens Støden. Om Morgenen vækkedes han ved Lyden af Stemmer, og ved at Solen skinnede ham i Øjnene; han kendte Stedet, hvor han nu var, den lille By Mansle, hvor han halvandet Aar i For-

vejen havde ventet paa Fru de Bargeton med Hjærtet svulmende af Kærlighed, Haab og Fryd. Ved at se sig selv bedækket med Støv midt i en Kreds af Kuske og nysgærrige Tilskuere, forstod han, at de beskyldte ham for et eller andet: han sprang ned af Vognen og vilde netop sige noget, da to Rejsende kom ud af Kalechen og afbrød ham i Talen; han saa' den nye Charentepræfekt, Grev Sixte du Châtelet, og hans Frue, Louise de Nègrepélisse.

„Havde vi dog blot vidst, hvilken Rejsefælle Tilfældet havde skænket os!" sagde Grevinden. „Stig op hos os".

Lucien hilste koldt paa Parret, idet han sendte dem et paa én Gang ydmyget og truende Blik, og drejede saa ned ad en Tværvej paa den anden Side af Mansle for at naa en Bondegaard, hvor han kunde faa Brød og Mælk til Frokost, hvile sig og i Stilhed overveje sine Fremtidsudsigter. Han ejede endnu tre Francs. *Margeriternes* Digter gik i lang Tid, sporet frem af Feberen; han fulgte Flodens Løb og studerede opmærksomt Egnen, der blev mere og mere malerisk. Henimod Middag naaede han et Sted, hvor den pilehegnede Vandflade bredede sig til en lille Sø. Han stod stille og betragtede det frodige og friske Buskads; dets landlige Ynde øvede en dulmende Indflydelse paa hans Sind. Ved en Sidearm til Floden laa en Mølle, og Huset, som hørte til den, løftede sit Straatag frem mellem Træernes Kroner. I det klare Vand hinsides Møllen svømmede der Ænder omkring. Møllen lod høre sin snurrende Støj. Og paa en landlig Træbænk fik Digteren Øje paa en tyk, skikkelig Kone, der sad og strikkede, medens hun holdt Øje med et Barn, som jagede efter Hønsene.

„Gode Madam", sagde Lucien og nærmede sig til

hende, „jeg er syg af Feber og har kun tre Francs. Vilde De give mig Brød og Mælk at leve af, Straa at sove paa en Ugestid, til jeg faar skrevet til mine Slægtninge, at de kan sende mig Penge eller komme og hente mig her?“

„Ja, gærne“, svarede hun, „hvis da ikke min Mand har noget imod det. Hej, lille Fa'er!“

Mølleren kom ud, kastede et Blik paa Lucien og tog saa Piben af Munden for at sige:

„Tre Francs for en Uge? Saa kan De ligesaa gærne blive her gratis“.

Maaské ender jeg som Møllersvend, sagde Digteren til sig selv, medens han betragtede det smukke, fredelige Landskab, før han lagde sig til Hvile i Sengen, som Møllerkonen redte ham; han sov snart saa fast, at hans Værtfolk blev helt forskrækkede.

„Courtois, se dog efter, om det unge Menneske er død eller levende; nu har han ligget i fjorten Timer, jeg tør ikke gaa derind“, sagde Møllerkonen næste Dag henimod Middag.

„Jeg synes“, svarede Mølleren sin Kone, alt medens han hængte sine Fiskegarn til Tørring, „at den kønne Fyr ser mig ud til at være en Landstryger af en Komediant, som hverken ejer til at bide eller brænde“.

„Hvorpaa kan du se det, lille Fa'er?“ spurgte Møllerkonen.

„For Pokker, det er da hverken en Fyrste eller en Minister eller en Rigsdagsmand eller en Biskop! Hvoraf kommer det sig, at hans Hænder er saa hvide, som om han aldrig tog sig noget til?“

„Det er besynderligt, at Sulten ikke vækker ham“, sagde Møllerkonen, der netop havde lavet Frokost til Gæsten, som Tilfældet havde sendt dem Dagen i Forvejen.

„En Komediant?“ vedblev hun. „Hvor skulde han komme her? Der skal jo ikke være Marked endnu i Angoulème“.

Hverken Mølleren eller hans Kone kunde jo have Anelse om, at der foruden Komedianten, Fyrsten og Biskoppen gives et Menneske, der paa én Gang er Fyrste og Komediant og røgter et helligt Kald: Digteren, der synes intet at bestille, og ikke destomindre behersker Menneskeheden, naar han forstaar at skildre den.

„Hvem kan det da være?“ spurgte Courtois sin Kone.

„Kan der mon være Fare ved at give ham Husly?“ spurgte Møllerkonen.

„Vist ej. Tyvene er anderledes om sig. Var han saadan en, havde han plyndret os for længe siden“, mente Mølleren.

„Jeg er hverken Fyrste eller Tyv eller Biskop eller Komediant“, sagde Lucien sørgmodigt, idet han pludselig kom til Stede, uden Tvivl havde han gennem Vinduet hørt Samtalen mellem Mand og Kone. „Jeg er en fattig ung Mand, der er bleven træt af at vandre paa sin Fod hertil fra Paris. Jeg hedder Lucien de Rubempré og er Søn af Chardon, der havde Apotheket i Houmeau før Hr. Postel. Min Søster er gift med David Séchard, der har et Bogtrykkeri paa Mûrier-Pladsen i Angoulème“.

„Stop lidt!“ udbrød Mølleren. „Er den Bogtrykker ikke Søn af den gamle Gnier, der ejer en Gaard i Marsac?“

„Jo, ganske rigtig“, svarede Lucien.

„En net Fader, maa jeg sige“, vedblev Courtois. „De fortæller, at han lader alle sin Søns Ejendele sælge, skønt han selv ejer Jord for mere end 200,000 Francs uden at regne hans Sparepenge“.

Naar Sjæl og Legeme er nedbrudt af en langvarig, smærtelig Kamp, følges det Tidspunkt, da Kræfterne er

udtømte, enten af Døden eller en dødlignende Mathed, under hvilken de Naturer, der har Modstandsevne, imidlertid genvinder deres Kræfter. Lucien gennemgik en saadan Krise, og han syntes nær ved at bukke under i det Øjeblik, da han erfarede, om end i ubestemte Udtryk, at hans Svoger David Séchard var ramt af en Katastrofe.

„Aa, min Søster!“ udbrød han, „hvad har jeg dog gjort! Jeg elendige Karl!“

Han sank om paa en Træbænk, bleg og mat som en døende; Møllerkonen skyndte sig at bringe ham en Skaal Mælk og nødte ham til at drikke den. Men han bad Mølleren om at hjælpe ham ind paa Sengen og bad ham undskylde, at han skulde ulejlige ham med at dø dèr i Huset; han troede sin sidste Time kommen. Ved Tanken om den nære Død kom religiøse Forestillinger op i Digteren; han ønskede at se Præsten, skrifte for ham og modtage Sakramenterne. Disse Klager, der stønnedes frem med svag Stemme af en ung Mand, der var saa køn og smukt skabt som Lucien, rørte Møllerkonen dybt.

„Hør en Gang, lille Fa'er, tag din Hest og hent Hr. Marron, Lægen i Marsac; han maa se til dette unge Menneske, som er saa sygt, og du maa ogsaa hente Præsten. Maaske véd de bedre end du Besked om Forholdene hos denne Bogtrykker paa Mûrierpladsen; Postel er jo Hr. Marrons Svigersøn“.

Da Courtois var taget afsted, plejede Møllerkonen, der som alle Folk paa Landet fuldt og fast troede, at Mad er det bedste Middel mod Sygdom, Lucien saa godt hun kunde; han rettede sig sløvt efter hende, helt optaget af de hæftigste Samvittighedsnag.

Courtois' Mølle laa kun en Mil fra Marsac, hvilken Landsby ligger midtvejs mellem Mansle og Angoulème.

Det varede følgelig ikke ret længe, før den brave Møller kom tilbage med Lægen og Præsten fra Marsac. Begge disse havde hørt Tale om Luciens Forbindelse med Fru de Bargeton. Og saasom hele Departementet Charente for Tiden var optaget af denne Dames Bryllup og hendes Tilbagevenden til Angoulème med den nye Præfekt, Grev Sixte du Châtelet, havde Efterretningen om, at Lucien befandt sig hos Mølleren, gjort baade Lægen og Præsten svært nysgærrige efter at erfare Grunden til, at Hr. de Bargetons Enke ikke havde giftet sig med den unge Digter, med hvem hun var flygtet bort; i lige Maade var de spændte paa, om han kom tilbage dèr til Egnen for at hjælpe sin Svoger, David Séchard. Nysgærrighed, Menneskekærlighed, alt muligt slog sig med andre Ord sammen for at skaffe hurtig Bistand til den døende Digter. To Timer efter at Courtois var taget bort, hørte Lucien Landdoktorens daarlige Køretøj rasle frem over den stenede Vej til Møllen. Straks efter kom begge Herrerne Marron ind, Lægen var nemlig en Nevø af Præsten. Og Lucien var saaledes Ansigt til Ansigt med Folk, der kendte David Séchards Fader saa nøje, som Naboer i en lille Vingaards-Flække kender hinanden. Da Lægen havde taget den formentlig døende i Øjesyn, følt hans Puls og set hans Tunge, sendte han smilende Møllerkonen et Blik, der maatte jage al Ængstelse paa Flugt.

„Fru Courtois“, sagde han, „hvis De, som jeg ikke betvivler, i Kælderen har en Flaske god Vin og en god Aal i Deres Hyttefad, saa dæk op for deres Patient; han lider kun af Overanstrængelse. Naar han faar styrket sig, skal vor store Mand snart være paa Benene igen“.

„Ak, Hr. Doktor“, sagde Lucien, „jeg er ikke syg paa Legemet, men paa Sjælen, og disse brave Folk har

ladet falde et Ord, der sønderknuste mig — om at der er Ulykke paa Færde hos min Søster, Fru Séchard. Hvis jeg har forstaaet Fru Courtois ret, er Postel jo gift med Deres Datter; De maa altsaa vide Besked om David Séchards Forhold?“

„Han maa være i Fængsel“, svarede Lægen. „Hans Fader nægtede at hjælpe ham . . .“

„I Fængsel?“ afbrød Lucien. „Men hvorfor?“

„For nogle Vexler, der kom fra Paris, og som han sagtens havde glemt; man siger jo, at han ikke selv rigtig véd, hvad han foretager sig“, svarede Hr. Marron.

„Jeg beder Dem, lad mig være alene med Hr. Pastoren“, sagde Digteren, hvis Ansigt udtrykte den største Forfærdelse.

Lægen, Mølleren og hans Kone forlod Stuen. Da Lucien saa' sig alene med den gamle Præst, udbrød han:

„Jeg fortjener Døden, hvis Komme jeg mærker, og jeg er en stor Synder, der kun har at kaste mig i Religionens Arme. Det er mig, Hr. Pastor, som er min Søsters og min Broders Bøddel; thi David Séchard er en Broder for mig! Jeg har udstedt de Vexler, som David ikke har kunnet betale. Jeg har ruineret ham. I den forfærdelige Elendighed, jeg havde at gennemgaa, glemte jeg denne Forbrydelse. Retsforfølgelsen, hvortil disse Vexler gav Anledning, stilledes i Bero ved en Millionærs Mellemkomst, og jeg troede, han havde betalt dem. Det har han altsaa ikke!“

Og Lucien fortalte om sine Ulykker. Da han havde endt denne feberhastende Fremstilling, der var et helt Digt, en Poet værdigt, bønfaldt han Præsten om at tage til Angoulème og forhøre sig hos hans Søster Eva og hans Moder, Fru Chardon, om Sagernes nærmere Sammen-

hæng, for at Lucien kunde faa at vide, om han endnu kunde bøde paa, hvad han havde forbrudt.

„Indtil De kommer tilbage, Hr. Pastor“, sagde han under hede Taarer, „vil jeg kunne leve. Hvis min Moder, hvis min Søster og David ikke støder mig fra sig, vil jeg ikke dø“.

Pariserens Veltalenhed, disse frygtelige Angerstaarer, Synet af den smukke unge Mand, der var saa bleg og syntes Døden nær af Fortvivlelse, Beretningen om Kvaler, der overgik menneskeligt Maal — alt dette vakte Præstens Medlidenhed og Interesse.

„I Provinsen som i Paris“, svarede han, „skal man kun tro det halve af, hvad der bliver fortalt; De skal ikke blive forfærdet over et Rygte, der i tre Miles Afstand fra Angouléme kan være grumme misvisende. Det er nogle Dage siden, at vor Nabo, den gamle Sèchard, har forladt Marsac; rimeligvis er han altsaa beskæftiget med at ordne sin Søns Forhold. Jeg tager til Angoulème og skal komme tilbage med Besked, om De kan vende tilbage til Deres Familje, hos hvilken Deres Tilstaaelse og Deres Anger vil hjælpe mig at tale Deres Sag“.

Præsten vidste ikke, at Lucien i de sidste halvandet Aar havde angret saa mange Gange, at hans Anger, hvor hæftig den end var, kun havde Værd som en ypperlig spillet Scene — ovenikøbet spillet i god Tro! Efter Præsten fulgte Lægen. Nevøen var ligesaa trøstende, som Onkelen havde været, efter at han hos den syge havde iagttaget en nervøs Krise, der allerede var i Aftagende; han bestemte omsider Patienten til igen at finde sig i at leve.

Præsten, der kendte Egnen og dens Forhold, var naaet til Mansle, hvor Diligencen fra Ruffec til Angoulème

snart maatte passere forbi; i den tog han en Plads. Den gamle Præst havde i Sinde at indhente Oplysninger om David Séchard hos Postel, Apotekeren i Houmeau, Bogtrykkerens gamle Medbejler til Evas Gunst. Ved at se, med hvilken Omhu den lille Apoteker hjalp den gamle Mand ud af den afskyelige Kasse, som dengang gjorde Tjeneste som Dagvogn mellem Ruffec og Angoulème, kunde selv den tungnemmeste have gættet, at Hr. og Fru Postel gjorde sikker Regning paa en smuk Arv efter den gamle.

„Har De spist Frokost? Er der noget, De ønsker? Vi havde jo slet ikke ventet Dem, det var rigtignok en behagelig Overraskelse . . .“

De kom med tusinde Spørgsmaal i Munden paa hinanden. Fru Postel var som skabt til at være Apothekerfrue i Houmeau. Af samme Højde som den lille Postel var hun, med stærkt rødmusset Ansigt, der fortalte, at hun var opvokset paa Landet; hendes Figur var klodset, der var ikke andet tiltrækkende ved hende end hendes store Friskhed. Hendes røde Haar groede dybt ned i Panden, hendes Manerer og hendes Sprog passede til den Simpelhed, der udtryktes af hendes runde Ansigts Træk, hendes Øjne var næsten gule; i ét og alt kunde man se paa hende, at hun kunde takke sine Udsigter til Formue for, at hun var bleven gift. Efter et Aars Ægteskab førte hun følgelig Regimentet i Huset og havde fuldstændig Krammet paa Postel, der var glad til over at have fundet denne rige Arving. Fru Léonie Postel, født Marron, ammede selv en Søn, som var Kæledægge for den gamle Præst, for Lægen og Postel; et hæsligt Barn, der lignede sin Fader og sin Moder.

„Men, kære Onkel, hvilket Ærinde har De da i An-

goulème“, spurgte Léonie, „siden vi ikke maa byde Dem noget, og siden De taler om at gaa igen, ligesom De er kommen ind ad Døren?“

Saasnart den værdige Gejstlige havde nævnet Evas og David Séchards Navne, blev Postel rød i Hovedet, og Léonie sendte den lille Mand det skinsyge Blik, som en Kone, der fuldstændig har sin Mand under Tøflen, aldrig undlader at benytte, naar Fortiden berøres, i sin Fremtids Interesse.

„Hvad har de Mennesker gjort Dem, Onkel, siden De vil blande Dem i deres Sager?“ spurgte Léonie med synlig Ærgrelse.

„De er ulykkelige, mit Barn“, svarede Præsten og skildrede Postel, i hvilken Forfatning Lucien befandt sig hos Møllerfolkene.

„Naa, paa den Maade vender han altsaa tilbage fra Paris!“ udbrød Postel. „Stakkels Fyr! Han havde allige-vel Evner, og han var ærgærrig; han troede at skulle høste Korn og vender hjem uden et Straa! Men hvad vil han her? Hans Søster er i den dybeste Nød, thi ingen af alle disse Genier, David saalidt som Lucien, forstaar sig paa Forretninger. Vi har haft hans Sag til Behand-ling i Handelsretten, og som Dommer maatte jeg under-skrive Dommen over ham. Det gjorde mig helt ondt for ham! Jeg véd ikke, om Lucien under de nuværende Forhold kan begive sig til sin Søster; men i alle Tilfælde staar det lille Værelse, som han havde her, ledigt, og det skal jeg med Fornøjelse tilbyde ham“.

„Godt, Postel“, sagde Præsten, satte Hatten paa og gjorde sig rede til at forlade Butikken efter at have kysset Barnet, der sov i Léonies Arme.

„De kommer da vel til Middag hos os, Onkel“, sagde

Léonie. „De bliver vist ikke saa hurtig færdig, hvis De skal hitte Rede i de Folks Affærer. Min Mand skal nok køre Dem hjem i sin Vogn, med den lille Hest“.

De to Ægtefolk saa' efter deres dyrebare Grandonkel, medens han gik ad Angoulème til.

„Han gaar alligevel godt af sin Alder“, sagde Apotekeren.

Medens den ærværdige Gejstlige stiger op ad Skraaningen til Angoulème, er det ikke af Vejen at udvikle det Væv af Intriger, han stod i Begreb med at blande sig i. — —

Efter Luciens Afrejse til Paris havde David Séchard, — en Arbejdsokse, saa modig og klog som den, Malerne gerne giver Evangelisten til Ledsager, — villet skynde sig at skabe den store Formue, som han havde udtalt Ønsket om — mindre for sin egen end for Evas og Luciens Skyld — hin Aften ved Charentes Bred, da Eva skænkede ham sin Haand og sit Hjærte. At kunne omgive sin Hustru med den Sfære af Elegance og Rigdom, hvori hun fortjente at leve, og at støtte hendes ærgærrige Broder med sin stærke Arm, det var det Maal, der i Ildbogstaver lyste for hans Øjne. Bladene, Politiken, Boghandelens og Literaturens uhyre Udvikling, den offentlige Diskussion om alle Landets Interesser, hele den sociale Bevægelse, der fulgte med Bourbonernes Genindsættelse vilde kræve et næsten ubegrænset Forbrug af Papir. Og fra sit stille Bogtrykkeri overskuede David Séchard den periodiske Presses Kæmpevækst i dens materielle Konsekvenser. Han agtede da at bringe Midlerne til Veje for det Resultat, mod hvilket Aarhundredets Aand stilede hen. Og han saa' saa rigtigt, da han søgte en Formue i Fabrikation af Papir til billig Pris, at Begivenhederne fuldstændig har givet hans Fremsyn Medhold. Efter sin Svo-

gers Afrejse til Paris hengav David sig da til den ihærdige Grublen og Undersøgelse, om krævedes af det Problem, han vilde løse. Da han havde udtømt alle sine Hjælpekilder for at kunne gifte sig og for at kunne bidrage til Udgifterne ved Luciens Rejse til Paris, var han ved Begyndelsen af sit Ægteskab grænseløs forarmet. Han havde beholdt tusind Francs til at holde Trykkeriet i Drift med, og et ligesaa stort Beløb skyldte han Apoteker Postel. For den dybsindige Tænker stillede der sig da et dobbelt Problem: han maatte opfinde et billigt Papir og opfinde det i en Fart, og fremdeles maatte han udnytte Gevinsten ved Opfindelsen til Brug for sin Husholdning og sin Forretning. Fra den anden Maaned af Ægteskabet at regne tilbragte han det meste af sin Tid i et lille Værelse under Skraataget i Gaarden. Han havde forsynet dette Værelse med en solid Egetræesdør, indvendig betrukket med Jærnblik, og de snavsede Ruder, hvorfra Værelset fik Lys, havde han erstattet med Vinduer af riflet Glas, for at ingen udefra skulde kunne se, hvad han beskæftigede sig med. Den første Gang Eva talte til David om, hvorledes det vel i Fremtiden skulde gaa dem, saa' han paa hende med urolige Miner og standsede hende med disse Ord:

„Kære Barn, jeg véd godt, hvad du maa tænke ved Synet af et forladt Værksted og ved min Forretnings tilsyneladende Ødelæggelse, men ser du", tilføjede han, idet han førte hende hen til Vinduet i deres Værelse og pegede paa sit mystiske Lønkammer. „Dèr er vor Formue skjult. Vi maa finde os i vor Nød nogle Maaneder igennem, men lad os bære den med Taalmodighed og lad mig løse det industrielle Problem, som du kender, det skal faa alle vore Bekymringer til at vige".

David var saa god, hans Hengivenhed fortjente i den

Grad at blive taget paa Ordet, at den stakkels Kone, der som alle Koner havde fuldt op at gøre med at tænke paa det daglige Forbrug, satte sig for at frelse sin Mand fra alle Bekymringer med Hensyn til Husholdningen; hun forlod følgelig det smukke hvide og blaa Værelse, hvor hun plejede at sysle med Haandarbejde under Samtale med sin Moder, og begyndte for fuldt Alvor at passe Trykkeriet og sætte sig ind i Typografien. Var dette ikke heroisk handlet af en Kvinde, der allerede var frugtsommelig? I Løbet af disse første Maaneder var Værkstedet blevet forladt af de Arbejdere, det hidtil havde beskæftiget; én for én gik de deres Vej; Brødrene Cointet havde Brug for dem alle og for flere til. Da Eva nu begyndte at tage sig af Bogtrykkeriet og undersøge, hvad der kunde bringes ud af det, fandt hun kun tre Mennesker tilbage. Først og fremmest Cérizet, den Lærling, som David særlig tog sig af, medens han arbejdede hos Didot; næsten enhver Faktor knytter sig nærmere til en enkelt blandt de mange Sættere, de har at befale over. David havde taget denne Cérizet med sig til Angoulème, hvor han var bleven udlært. Den næste var Marion, der var knyttet til Huset som en Slags Lænkehund; og endelig var der Elsasseren Kolb, der i sin Tid havde været Bud hos Didot. Medens Kolb var inde som Soldat, kom han tilfældig til at ligge i Angoulème, hvor David genkendte ham ved en Revue, kort før hans Tjenestetid var forbi. Kolb kom hen at besøge David og forelskede sig i den tykke Marion, da han hos hende opdagede alle de Egenskaber, som en Mand af hans Klasse forlanger hos en Kvinde: denne kraftige Sundhed, der gør Kinderne brune, denne mandhaftige Styrke, der satte Marion i Stand til med Lethed at løfte en Form med Typer, — denne gudfrygtige Retskaffenhed, som Folkene

fra Elsas sætter saa højt, — denne Hengivenhed mod sit Herskab, der vidner om en brav Karakter, og endelig en Sparsommelighed, som hun skyldte en lille Sum paa et tusind Francs og et godt Udstyr af Undertøj og Kjoler, der holdtes i provinsiel Properhed og Orden. Marion, der var tyk og fed og seks og tredive Aar gammel, følte sig ikke lidt smigret ved at blive gjort Kur til af en Kyradsér, der var fem Fod og syv Tommer høj, velskabt og bomstærk; hun bragte ham ganske naturlig paa Tanke om at blive Bogtrykker. Dengang Elsasseren var fuldstændig færdig med Soldatertjenesten, havde David og Marion uddannet ham til en nok saa duelig Bjørn, skønt han rigtignok hverken kunde læse eller skrive. I dette Fjerdingaar var der ikke saadan Overflod paa Arbejde fra Byen, at Cérizet ikke skulde kunne sætte det hele. Cérizet var paa én Gang Sætter og Faktor i Trykkeriet; han satte, han korrigerede, hvad han havde sat, han indskrev Bestillinger og skrev Regninger ud; men den største Del af Tiden havde han intet at bestille og sad og læste Romaner i sit Bur inderst i Trykkeriet, medens han ventede paa, at der skulde komme Bestilling paa en Plakat eller en Bekendtgørelse. Marion, der var uddannet af den gamle Séchard, skar Papiret til, gjorde det fugtigt, hjalp Kolb med at trykke og passede samtidig Køkkenet og besørgede tidlig om Morgenen Husets Indkøb.

Da Eva lod Cérizet gøre Regnskabet op for det første Halvaar, fandt hun, at Indtægten beløb sig til ottehundrede Francs. Udgiften — tre Francs om Dagen til Cérizet og Kolb, af hvilke den første havde to, den anden én Franc i Dagløn — var sekshundrede Francs. Da nu Prisen for de Materialier, der krævedes til Trykkeriet, var lidt over hundrede Francs, stod det klart for Eva, at David i sit

Ægteskabs første Halvaar havde tilsat sin Leje, Renten af de Kapitaler, der repræsenteredes af Trykkeri og Maskiner og af hans Bevilling, Marions Løn, Sværte til Satsen og mere endda. Eva forstod da, hvilken Beregning der skjulte sig under Brødrene Cointets Ædelmodighed, der overlod Séchards Trykkeri netop saa meget Arbejde, at det kunde bestaa uden dog at berede dem nogen virksom Konkurrence, medens de selv tjente store Penge, paa én Gang som Papirfabrikanter, Journalister og priviligerede Bogtrykkere for Bispestolen og Præfekturet; Avisen, som den gamle og den unge Séchard to Aar i Forvejen havde solgt dem for 22000 Francs, indbragte nu 18000 Francs om Aaret.

— Da Eva overtog Styret af Forretningerne, fandt hun paa at benytte alle de Papirsrester, der fandtes i Trykkeriet, til Optryk paa et enkelt, tospaltet Blad, af alle disse populære, kolorerede Legender, som Bønderne klistrer op paa Væggene i deres Hytter: Historien om *den evige Jøde, Robert Djævel, Den smukke Magelone,* Beretningerne om forskellige Mirakler. Hun udnævnte Kolb til Kolportør. Cérizet lod intet Øjeblik gaa til Spilde; fra Morgen til Aften satte han paa disse naive Historier og deres plumpe Prydelser. Marion besørgede Arbejdet med Trykkermaskinen. Fru Chardon varetog Husets Tarv, og Eva kolorerede Billederne. Paa to Maaneder solgte Fru Séchard, takket være Kolbs Ihærdighed og Redelighed, i tolv Miles Omkreds fra Angoulème tretusind Blade, der kostede hende tredive Francs og indbragte hende 300 Francs, solgte for to Sous Stykket. Men da alle Hytter og Værtshuse var blevne tapetserede med disse Legender, gjaldt det at finde paa en ny Spekulation; thi Elsasseren kunde ikke rejse ud over Departementets Grænser. Eva, der gennemstøvede alle Kroge i Trykkeriet, fandt

dèr en Samling af de Typer, der krævedes til at trykke en Almanak, der kaldtes *Hyrdernes Almanak*, i hvilken Tingene er anskueliggjorte ved Tegn og Billeder i rødt, sort eller blaat. Den gamle Séchard, der hverken kunde læse eller skrive, havde i gamle Dage tjent mange Penge ved at trykke denne Bog, der er bestemt for Folk, som ikke kan læse. Opmuntret af det Held, der havde fulgt hendes Flyveblade — en Industri, som mange af de smaa Provinstrykkerier beskæftiger sig med — besluttede Fru Séchard at sætte de fortjente Penge ind paa i stor Stil at udgive *Hyrdernes Almanak*.

Medens alle i Huset var rastløst sysselsatte med dette Foretagende, indtraf de trøstesløse Breve, i hvilke Lucien fortalte sin Moder. sin Søster og sin Svoger om sin Modgang og Armod i Paris. Man vil da kunne forstaa, at Eva, Fru Chardon og David ved hver for sig at sende dette forkælede Barn trehundrede Francs, havde budt ham deres dyreste Hjerteblod. Nedslaaet af disse Efterretninger og fortvivlet over at tjene saa lidt, hvor kækt hun end sled, blev Eva næsten forfærdet, da den Begivenhed indtraf, som ellers er saa kærkommen hos et ungt Ægtepar. Ved Tanken om at skulle være Moder sagde hun til sig selv:

„Hvis min kære David ikke er bleven færdig med sine Undersøgelser, til Barnet kommer, hvad skal der saa blive af os? Og hvem skal styre vort arme Trykkeris nye Forretninger?“

Hyrdernes Almanak skulde være færdig længe før 1. Januar; men Cérizet, der havde hele Sætterarbejdet at besørge, smølede dermed, hvilket var saa meget mere fortvivlet, som Fru Séchard ikke kendte tilstrækkelig til Faget

til at kunne tage ham i Skole derfor; hun maatte nøjes med at holde et vaagent Øje med den unge Pariser.

Cérizet havde medbragt alle Pariserlømlens Manerer til Angoulème. Hans kvikke og spottelystne Hoved, hans Ondskabsfuldhed gjorde ham til en farlig Person. David passede ikke saa meget paa ham i Angoulème som i Paris, enten det nu var, fordi Cérizet var bleven ældre og indgød sin Lærer større Tillid, eller fordi Bogtrykkeren regnede paa Provinsens Indflydelse. Uden at hans Beskytter vidste deraf var Cérizet bleven en Don Juan med Kasket for tre—fire smaa Arbejdersker og var bleven fuldstændig fordærvet. Hans Moral, der nedstammede fra de parisiske Knejper, satte egen Fordel som sin eneste Lov. Desuden saa' Cerizet, der næste Aar skulde ind til Militærtjenesten, sin Fremtid spærret og gjorde Gæld, idet han tænkte som saa, at om seks Maaneder var han Soldat, og saa var der ingen af hans Kreditorer, der kunde gøre ham noget. David havde endnu nogen Autoritet overfor denne Knægt, ikke fordi han var hans Mester, heller ikke, fordi han havde taget sig af ham, men fordi den forhenværende parisiske Gadedreng havde Respekt for Daniels store Begavelse. Cérizet var snart bleven Kammerat med Cointets Arbejdere, til hvis Selskab han droges af Blusens Magt, af Korpsaanden, der maaské er stærkere i de lavere Klasser end i de højere. I denne Omgangskreds tilsatte Cérizet al den gode Lære, David havde bibragt ham; ikke desto mindre tog han endnu Davids Parti, naar der faldt Spottegloser om Træskoene i hans Værksted — med hvilket smigrende Udtryk Bjørnene betegnede Séchards gamle Maskiner, medens de viste ham de tolv prægtige Jærnpresser, der arbejdede i Brødrene Cointets uhyre Værksted, hvor den eneste Træmaskine, der fandtes, kun benyttedes

til at tage Korrekturaftryk. Cérizet kunde ved saadanne Lejligheder med en vis Stolthed slynge Spotterne disse Ord i Ansigtet:

„Min Mester kommer dog længere med sine Træsko end jeres med deres Jærnapparater, der kun trykker Messebøger! Han arbejder paa en Opfindelse. som alle Trykkerierne i Frankrig og Navarra skal falde paa Halen over!“

„Foreløbig — højstærede Hr. Faktor til to Francs — har du jo en Strygekone til Mester“, fik han til Svar.

„Hvad saa? Hun er køn“, svarede Cérizet. „Det er da behageligere at have hende at se paa end jeres Mulehoveder til Mestre“.

„Kan du da leve af at se paa hans Kone?“

Fra Knejpen eller fra Trykkeriporten, hvor disse venskabelige Skærmydsler fandt Sted, naaede et og andet til Belysning af Forholdene i Séchards Trykkeri til Brødrene Cointets Kundskab; de erfarede, hvilken Forretning Eva havde paa Stabelen og fandt det raadeligst at stoppe dette Foretagende i Farten; det kunde jo mulig bringe den stakkels Kvinde for meget Held.

„Lad os give hende over Fingrene, at hun kan blive ked af Forretningen“, sagde Brødrene til hinanden.

Den af Brødrene, som bestyrede Trykkeriet, mødte Cérizet og foreslog ham at læse Korrektur for dem for at skaane deres egen Korrektør, der ikke kunde overkomme alt Arbejdet. Paa nogle Timers Nattearbejde kom Cérizet herved til at tjene mere hos Brødrene Cointet, end hele Dagen hos David Séchard indbragte ham. Heraf fulgte visse Tilnærmelser mellem Brødrene Cointet og Cérizet, hvis betydelige Evner de anerkendte, samtidig med at de beklagede hans Stilling, der var saa ugunstig for hans egne Interesser.

„De kunde“, sagde en Dag en af Brødrene til ham, „blive Faktor i et stort Trykkeri, hvor De kunde tjene seks Francs om Dagen, og med Deres Intelligens kunde De drive det til selv med Tiden at blive Parthaver i Forretningen“.

„Hvad kan det nytte mig, at jeg er en flink Faktor?“ sagde Cérizet. „Jeg har ingen Forældre, næste Aar skal jeg paa Session, og hvis jeg ikke trækker mig fri, hvem betaler saa en Mand, jeg kan stille i Stedet for mig selv?“

„Hvis De gør Dem nyttig“, svarede den rige Bogtrykker, „hvorfor skulde man saa ikke kunne forstrække Dem med de Penge, De behøver til at købe Dem fri?“

„Min Mester gør det i alt Fald ikke!“ svarede Cérizet.

„Maaské har han til den Tid gjort Opfindelsen, han er i Lag med“.

Denne Ytring faldt paa en Maade, der maatte vække alle slette Tanker hos den, der hørte den; Cérizet sendte da ogsaa Papirfabrikanten et Blik, der betød saa meget som et grumme indtrængende Spørgsmaal.

„Jeg véd ikke, hvad han beskæftiger sig med“, svarede han forsigtigt, da Cointet forholdt sig tavs overfor hans spørgende Blik.

„Hør, min Ven“, sagde Bogtrykkeren og rakte Cérizet seks Ark af Stiftsbønnebogen, „hvis De kan korrigere os dette til i Morgen, skal De faa atten Francs for det. Vi er godmodige Folk, vi skaffer vor Konkurrents Faktor Ekstraindtægter! Naa, vi kunde ogsaa lade Fru Séchard indvikle sig i Forretningen med *Hyrdernes Almanak* og ruinere hende, men vi giver Dem Lov til at sige hende, at vi har paatænkt en Hyrdealmanak, og til at gøre hende opmærksom paa, at hun ikke kommer først med sin“. . . .

Man vil nu kunne forstaa, hvorfor Cérizet var saa længe om at sætte Almanaken.

Da Eva erfarede, at Brødrene Cointet umuliggjorde hendes stakkels, lille Spekulation, grebes hun af Skræk og troede at kunne se et Bevis paa Hengivenhed i Meddelelsen, som den skinhellige Cérizet gav hende om den forestaaende Konkurrence; men snart opdagede hun hos sin eneste Sætter somme Tegn paa en altfor tydelig Nysgærrighed, for hvilken hun gav hans Alder Skylden.

„Cérizet“, sagde hun en Morgen til ham, „De staar i Døren og passer paa, naar Hr. Séchard gaar forbi, for at udspejde, hvad det er, han holder skjult; De kigger ud i Gaarden, naar han kommer fra sit Værksted, i Stedet for at sætte paa Almanaken. Alt dette er ikke pænt af Dem, navnlig ikke, naar De ser, hvorledes jeg, der dog er hans Kone, respekterer hans Hemmeligheder og gør mig al mulig Anstrængelse for at skaffe ham fuld Frihed til at passe sit Arbejde. Hvis De ikke havde spildt Tiden, vilde Almanaken være færdig, Kolb kunde allerede forhandle den, og Brødrene Cointet kunde ingen Fortræd gøre os“.

„Hør en Gang, Frue“, svarede Cérizet, „tror De ikke, at det er nok, naar jeg sætter for fem Francs om Dagen, skønt jeg kun tjener to? Gud véd, hvad jeg skulde leve af, hvis jeg ikke om Aftenen læste Korrektur for Brødrene Cointet“.

„De er utaknemlig i en ung Alder, De kommer nok frem i Verden“, sagde Eva dybt fornærmet, mindre ved Cérizets Bebrejdelser end ved den raa Tone, han talte i, ved hans truende Holdning og frække Blikke.

„Det bliver allenfals ikke, saalænge jeg har et Fruen-

timmer til Mester; saa er det sjældent, der er tredive Dage i en Maaned".

Krænket i sin Værdighed som Kvinde maalte Eva Cérizet med et opbragt Blik og gik op paa sit Værelse. Da David kom til Middag, spurgte hun ham:

„Er du ganske sikker, min Ven, paa den lille Slubbert, Cérizet?"

„Cérizet!" svarede han. „Det er jo min egen Dreng, jeg har selv oplært ham, selv lært ham at sætte, han skylder mig alt, hvad han er! Ligesaa gærne kunde man spørge en Fader, om han stoler paa sit Barn". . . .

Eva fortalte sin Mand, at Cérizet læste Korrektur for Brødrene Cointet.

„Stakkels Dreng! Ja, han maa jo leve", sagde David, ydmyg som en Mester, der har meget at bebrejde sig selv.

„Ja, men se dog, min Ven, hvilken Forskel der er paa Kolb og Cérizet! Kolb gaar sine tyve Mil hver Dag, giver en Franc ud og bringer os 7—8, sommetider 9 Francs hjem for Blade, han har solgt — uden at forlange andet af mig end den ene Franc, han har givet ud. Kolb huggede hellere Haanden af sig, end han tog Tjeneste hos Cointets, og han vilde ikke se paa de Ting, du kaster ud i Gaarden, selv om man bød ham 1000 Francs for at gøre det; Cérizet derimod tager alting op og undersøger det".

De ædle Sjæle tror nødigt paa Folks Slethed og Utaknemlighed, der skal drøje Lærepenge til, før de sander, hvor fordærvede Menneskene er; naar de omsider har faaet denne Erfaring bibragt tilgavns, hæver de sig til en Overbærenhed, som er den allerhøjeste Grad af Foragt.

„Aa hvad! Han er nysgærrig som alle Pariserdrenge", nøjedes David med at sige.

„Godt, min Ven, gør mig da den Tjeneste at gaa ned i Værkstedet og se, hvormeget din Dreng har sat i den sidste Maaned. Saa kan jeg faa at vide af dig, om han ikke kunde have gjort vor Almanak færdig paa denne Maaned“.

Efter at have spist forvissede David sig om, at Almanaken kunde have været sat færdig paa otte Dage; da han nu erfarede, at Brødrene Cointet ogsaa vilde udgive en Almanak, kom han sin Kone til Hjælp, lod Kolb afbryde Salget af Billedbladene og tog selv Kommandoen i Trykkeriet. For første Gang, siden gamle Séchard trak sig tilbage, var to Presser nu samtidig i Funktion i det gamle Værksted. Skønt Almanaken i sin Genre blev et Mesterværk, blev Eva nødsaget til at sælge den altfor billigt, thi Brødrene Cointet solgte deres til Kolportørerne for tre Centimer Stykket. Eva opnaaede da akkurat at faa sine Udgifter betalte af Kolportørerne og tjente lidt paa, hvad Kolb personlig kunde sælge; men Spekulationen var dog slaaet fejl.

Urolig ved at se, hvor lidt hun kunde stole paa Cérizet, og hvor umuligt det var at finde en anden Kolb, besluttede Eva at afskedige sin eneste Sætter, i hvem hun med den elskende Kvindes Skarpsyn saa' en Forræder. Men da denne Afskedigelse var ensbetydende med Trykkeriets Undergang, tog hun en mandig Beslutning. I et Brev anmodede hun Hr. Métivier, David Séchards, Brødrene Cointets og næsten alle Departementets Papirfabrikanters Korrespondent i Paris, om at besørge følgende Annonce indrykket i Boghandlertidende i Paris:

„Til Afstaaelse er et Bogtrykkeri i god Stand, med Materiel og Bevilling, i Angoulème. Angaaende Vil-

kaarene bedes man henvende sig til Hr. Métivier, Serpente-Gade".

Efter at have læst det Nummer af Avisen, hvori dette Avertissement stod, sagde Brødrene Cointet til hinanden:

„Denne lille Kone er ikke saa tosset; det er paa Tide, vi gør os til Herre over hendes Bogtrykkeri og giver hende saa meget, at hun kan leve deraf; ellers kunde vi faa en Fjende i Davids Efterfølger, og det er i vor Interesse altid at kunne holde et vaagent Øje med den Forretning".

I denne Hensigt kom Brødrene Cointet hen for at tale med David Séchard. Eva, til hvem Brødrene henvendte sig, blev saare glad ved at mærke, hvor hurtigt hendes Krigslist havde virket, thi de lagde ikke Skjul paa, at de havde i Sinde at tilbyde Hr. Séchard at trykke for deres Regning: de var overlæssede med Bestillinger, deres Maskiner kunde ikke overkomme Arbejdet, de havde maattet hente Arbejdere fra Bourdeaux og kunde have udmærket Brug for Davids tre Presser.

„Mine Herrer", sagde hun til Brødrene Cointet, medens Cérizet gik for at underrette David om hans Fagfællers Besøg, „min Mand kender fra Didots Forretninger udmærkede Arbejdere, som baade er retskafne og driftige, han vil sikkert vælge sig en af de bedste til Efterfølger. Er det ikke ogsaa bedre at sælge sin Forretning for en Snes Tusind Francs, der kan give os 1000 Francs i Rente om Aaret, end aarlig at tabe 1000 Francs paa den Smule Arbejde, De levner til os? Hvorfor kunde De ikke unde os den stakkels, lille Spekulation med vor Almanak, som altid har tilhørt dette Bogtrykkeri?"

- „Ja, hvorfor underrettede De os ikke derom, Frue? Saa havde vi ikke gaaet Dem i Bedene“, svarede den af Brødrene, man kaldte den store Cointet, nok saa elskværdigt.

„Nej, stop lidt. mine Herrer! De begyndte først paa Deres Almanak, efter at De af Cérizet havde erfaret, at min var under Arbejde“.

Medens hun med Vægt udtalte disse Ord, saa' hun stivt paa den store Cointet og fik ham til at slaa Øjnene ned. Hun fik saaledes Bevis for Cérizets Forræderi.

David kom nu til; hans Kone havde paa Forhaand sat ham ind i Forholdene, og han lyttede yderst adspredt til sine Fjenders Forslag.

„Slut Aftale med min Kone“, sagde han til Brødrene Cointet, før han vendte tilbage til sit lille Laboratorium, „hun kender mere til mit Trykkeri end jeg selv. Jeg sysler med en Affære, der vil blive mere indbringende end denne Smule Forretning; ved Hjælp af den skal jeg faa opvejet de Tab, som De har tilføjet mig“.

„Hvorledes det?“ spurgte den anden Broder — den tykke Cointet kaldet — leende.

Eva saa' til sin Mand for at indskærpe ham Forsigtighed.

„De skal komme til at svare mig Tribut, baade De og alle andre Papirforbrugere“, svarede David.

„Hvad er det da, De er paa Spor efter?“ spurgte Benoît-Boniface, den store Cointet.

Da Boniface havde stillet sit Spørgsmaal i blid Tone og paa indsmigrende Vis, saa' Eva paa ny til sin Mand for at advare ham mod at svare eller faa ham til at give et intetsigende Svar.

„Jeg forsøger at fremstille Papir til 50 Procent under den nuværende Pris . . .“

Og han gik ud af Stuen uden at se det Blik, som Brødrene Cointet vekslede, og med hvilket de sagde til hinanden: „Denne Mand turde virkelig være en Opfinder. Saadan ser ingen Døgenigt ud“.

„Lad os udnytte ham“, stod der at læse i Bonifaces Blik. „Men hvorledes?“ spurgte Jeans.

„David behandler Dem, som han behandler mig“, sagde Fru Séchard. „Naar jeg er nysgærrig, mistror han mig, sagtens for mit Navns Skyld, og jeg maa nøjes med den Udtalelse, De hørte — som jo i Grunden kun er et Program“.

„Hvis Deres Mand kan gennemføre dette Program, vil han sikkert tjene sig en Formue langt hurtigere end ved Bogtrykkeriet; nu undrer det mig ikke længer, at han forsømmer Forretningen“, sagde Boniface med et Blik i Retning af det øde Værksted. „Men det er ikke i vor Interesse, at dette Trykkeri kommer i Hænderne paa en foretagsom og ærgærrig Konkurrent. Vi maa kunne komme til Forstaaelse med hinanden. Hvis De for Eksempel vilde gaa ind paa for en vis Sum at udleje Deres Materiel til en af vore Arbejdere, som under Deres Navn skulde arbejde for os — som det saa tit er Tilfældet i Paris — kunde vi sagtens give vedkommende Fyr saa meget at bestille, at han kunde betale Dem en meget anstændig Leje og dog selv tjene derved“.

„Det afhænger jo af Lejesummen“, svarede Eva Séchard. „Hvor meget vil De give?“ tilføjede hun og sendte Boniface et Blik, der fortalte ham, at hun fuldkomment forstod hans Plan.

„Hvor meget vilde De forlange?“ spurgte Jean Cointet hurtigt.

„Tre tusind Francs om Halvaaret“, sagde hun.

„Men kære, lille Frue, De talte jo om at sælge Deres Trykkeri for 20000 Francs“, svarede Boniface blidt. „Renten af 20000 Francs til 6 Procent er kun 1200 Francs“.

Eva tabte et Øjeblik Fatningen og forstod nu, hvor vigtigt det er at tage vare paa sin Mund i Forretningsanliggender.

„De faar til Benyttelse vore Presser og vore Typer, med hvilke jeg dog har bevist Dem, at jeg endnu kunde gøre smaa Forretninger“, tog hun atter til Orde, „og vi har Leje at svare den gamle Hr. Séchard, som just ikke overvælder os med Gaver“.

Efter et Par Timers Kamp opnaaede Eva en halvaarlig Leje paa 2000 Francs, hvoraf de tusinde skulde betales forud. Da alt var aftalt, meddelte de to Brødre hende, at de agtede at bortforpagte Trykkeriets Materiel til Cérizet. Eva kunde ikke tilbageholde et Udbrud af Forbavselse.

„Er det da ikke bedst at tage en, som kender Trykkeriet?“ spurgte den tykke Cointet.

Eva hilste de to Brødre til Farvel uden at svare og besluttede selv at holde Øje med Cérizet.

„Naa, nu har vi altsaa Fjenden inde i Fæstningen!“ sagde David leende til sin Kone, da hun ved Middagen viste ham Kontrakterne, han skulde underskrive.

„Det faar saa være“, svarede hun, „jeg svarer for Kolbs og Marions Hengivenhed; de to skal nok passe paa. Desuden skaffer vi os firetusind Francs Indtægt af et Materiel, der kun kostede os Penge, og du har et Aar at løbe paa til dine Planers Realisation“.

„Du fortjente at være en Opfinders Hustru“, sagde Séchard og trykkede ømt sin Kones Haand.

Men selv om nu Davids Hus havde Penge nok til at kunne gaa Vinteren trygt i Møde, var han under Cérizets Opsyn og, uden at vide det, afhængig af den store Cointet.

„Nu har vi dem i Lommen“, sagde Lederen af Papirfabriken til sin Broder Bogtrykkeren, da de gik derfra. „Disse fattige Mennesker vil vænne sig til at faa Lejen for deres Trykkeri, de vil regne med den og sætte sig i Gæld. Om et halvt Aar fornyer vi ikke Lejemaalet, og saa faar vi at se, hvad denne geniale Mand duer til; saa foreslaar vi at hjælpe ham ud af hans Forlegenhed ved at gaa i Kompagni med ham om at udbytte hans Opfindelse“.

— Da Tiden kom, da Fru Séchard skulde føde, satte de femhundrede Francs, som Lucien sendte, og Cérizets anden Indbetaling dem i Stand til at bestride alle Udgifter. Eva, hendes Moder og David, der troede, at Lucien havde glemt dem, blev nu lige saa glade som over Digterens første Medgang; hans Debut i Journalistiken vakte endnu større Opsigt i Angoulème end i Paris.

Efter en Stund at have glædet sig ved denne svigefulde Sikkerhed modtog David et voldsomt Stød, da han fra sin Svoger fik følgende forfærdelige Brev:

„Kære David!

Jeg har hos Métivier trukket tre Veksler med din Underskrift med en, to og tre Maaneders Forfaldstid. Jeg havde kun Valget mellem denne Udvej og Selvmord, og jeg greb da til dette forfærdelige Middel, som sikkert vil volde dig megen Fortræd. Jeg skal nærmere forklare dig,

i hvilken fortvivlet Stilling jeg befinder mig, og forøvrigt skal jeg gøre mit Bedste for at sende dig Pengene til Forfaldstid.

Brænd mit Brev og fortæl ikke min Søster og min Moder noget herom; jeg tilstaar, at jeg har gjort Regning paa dit Ædelmod, der kendes saa godt af

din ulykkelige Broder
Lucien de Rubempré".

„Din stakkels Broder", fortalte David sin Kone, som dengang netop havde rejst sig af Barselsengen, „er i stor Forlegenhed. Jeg har sendt ham tre Veksler paa tusind Francs, paa en, to og tre Maaneder. Jeg synes, du skulde vide det".

Bagefter gik han en Tur udenfor Byen for at undgaa de Forklaringer, hans Kone skulde til at bede ham om. Men medens Eva sammen med sin Moder drøftede den enkelte, ulykkespaaende Bemærkning, han var kommen med, fik hun, der alt i Forvejen var urolig over Broderens Tavshed et halvt Aar igennem, saa uhyggelige Anelser, at hun for at blive dem kvit, besluttede sig til et af de Skridt, som kun Fortvivlelsen tilraader. Den unge Hr. de Rastignac var for nogle Dage hjemme hos sin Familie, og han havde omtalt Lucien i tilstrækkelig nedsættende Udtryk til, at disse Nyheder fra Paris, der kommenteredes af alle de Munde, som bragte dem videre, var naaede til Journalistens Moder og Søster. Eva aflagde Besøg hos Fru de Rastignac, bad om at faa en Samtale med hendes Søn, og betroede denne al sin Ængstelse, alt medens hun bad ham fortælle Sandheden om Luciens Stilling i Paris. I Løbet af faa Minuter hørte Eva om sin Broders Forhold til Coralie, om hans Duel med Michel Chrestien og hans Forræderi mod d'Arthez,

kort sagt, alle Enkelthederne i Luciens Liv fremstilledes paa en giftig Maade af en aandrig Dandy, der vidste at give sit Had og sin Misundelse Skær af Medlidenhed og venskabelig Uro med Hensyn til en stor Mands Fremtid, blandet med paatagen Beundring for Talentet hos det saa haardt kompromitterede Byesbarn fra Angoulème. Han omtalte de Fejl, som Lucien havde begaaet og som nylig havde kostet ham meget formaaende Personers Beskyttelse, ja bevirket, at en Bevilling, der overførte Rubempréernes Navn og Vaaben paa ham, blev revet i Stykker.

„Hvis Deres Broder havde lyttet til gode Raad, Frue, vilde han den Dag idag være paa Hæderens Vej og gift med Fru de Bargeton; i Stedet for har han forladt hende og fornærmet hende. Hun er, saa nødig hun end vilde, bleven Grevinde Sixte du Châtelet; hun elskede jo Lucien“.

„Er det muligt?“ udbrød Fru Séchard.

„Deres Broder er en Ørn, som er bleven blændet ved de første Glimt af Lykke og Ære. Men naar en Ørn falder, hvem kan saa vide, i hvilken Afgrund den styrter ned? En stor Mands Fald staar altid i Forhold til den Højde, hvortil han var naaet“. —

To Dage efter saa' Eva sig nødsaget til at fæste en Amme; hendes Mælk var standset. Hun, der havde tilbedt sin Broder som en Gud, indsaa' nu, i hvilken Grad han ødelagde sine smukke Evner; hun saa' ham til Halsen i Hængedynd. Hendes ædle Natur kendte ikke til at gaa paa Akkord, naar det drejede sig om Retskaffenhed, Finfølelse, om alle de gode Følelser, der dyrkes ved Familjens Arne, som ude i Provinsen endnu lyser saa rent. David havde altsaa haft Ret i sine Forudsigelser. Da Eva betroede sin Mand den Sorg, der lagde alle de mørke Toner over hendes hvide Pande, under en af disse Samtaler fra

Hjærtet, i hvilke to, der elsker hinanden, siger hinanden alt, fattedes der ikke David trøstende Ord. Skønt han havde Taarer i Øjnene ved Synet af sin Hustrus smukke Barm, som Sorgen havde tørret hen, og ved Synet af denne Moders Fortvivlelse over ikke længer at kunne opfylde sin Moderpligt, beroligede han sin Kone og indgød hende Haab.

„Ser du, mit Barn, det er din Broders rige Digterfantasi, der er Skyld i hans Fejl. Det er saa naturligt for en Poet at ønske sig klædt i Purpur og Azur, Festerne lokker ham saa stærkt. Han lader sig daare af alt det, der skinner og pranger, og mener saa lidt ondt dermed, at Gud tilgiver ham, selv om Samfundet fordømmer ham".

„Men han tager Livet af os!" udbrød den stakkels Kone.

„Nu tager han Livet af os, men for nogle Maaneder siden frelste han os ved at sende os de første Penge, han tjente!" svarede den skikkelige David, der var klog nok til at forstaa, at Fortvivlelsen førte hans Kone ud over alle rimelige Grænser, men at hun snart vilde føle sin gamle Kærlighed til Lucien. „Lucien har villet høste for tidlig. I alt Fald har han nu lært Livet at kende. Efter først at have været til Nar for en Kvinde, maatte han lade sig skuffe af Selskabslivet og af de falske Venskaber. Den Erfaring, han har vundet, er en Smule dyrekøbt. Det er alt, hvad man kan sige. Vore Forfædre plejede at sige: Naar blot en Søn af Huset kommer hjem med begge sine Øren og med Æren i Behold, saa er alting godt".

„Æren!" udbrød den stakkels Eva. „Ak, hvor mange Pligter har Lucien ikke sveget! At skrive imod sin Over-

bevisning! At angribe sin bedste Ven! At tage mod Penge af en Skuespillerinde! At vise sig sammen med hende! At bringe os til Bettelstaven!“

„Aa, det er det mindste af det!“ fór det David ud af Munden, men han afbrød hurtigt sig selv.

Hemmeligheden om det Falskneri, hans Svoger havde begaaet, var lige ved at undslippe ham, og ulykkeligvis havde Eva lagt Mærke til hans Udtryk og fyldtes med en vag Uro.

„Det mindste af alt?“ svarede hun ham. „Hvordan skal vi gøre Udveje til at betale de 3000 Francs?“

„For det første“, sagde David, „fornyer vi Udlejen af vort Trykkeri til Cérizet. Paa et halvt Aar har de 15 Procent, som Brødrene Cointet giver ham af Arbejdet, han besørger for dem, indbragt ham 600 Francs, og desuden har han vidst at tjene 500 Francs paa Arbejde her fra Byen“.

„Hvis Brødrene Cointet véd det, fornyer de maaske ikke Kontrakten; saa bliver de vist bange for ham“, mente Eva. „Cérizet er en farlig Mand“.

„Naa, jeg er lige glad“, udbrød Séchard. „Om nogle faa Dage er vi rige. Og naar først Lucien er rig, min Skat, har han lutter gode Egenskaber“.

„Ak, kære, kære David! hvad siger du dog? Skulde Lucien da ikke kunne modstaa Fristelsen til det onde, naar han er fattig? Der gives ingen virkelig Dygtighed uden Styrke, og Lucien er svag. Hvad er vel en Engel, der ikke kan taale at fristes?“

„Det er en Natur, som kun er skøn i sin Sfære, i sin Kreds, i sin Himmel. Lucien er ikke skabt til at kæmpe; jeg vil spare ham Kampen. Se en Gang dette.

Jeg er nu saa nær Maalet, at jeg godt kan indvie dig i Midlerne“.

Han fremtog af sin Lomme en Del hvide Papirsblade i Oktavformat, svingede dem triumferende i Luften og lagde dem saa paa sin Kones Skød.

„Et Ris af dette Papir i det Format, man bruger til Pragtudgaver, kommer ikke til at koste mere end fem Francs“, fortalte han Eva og lod hende undersøge Papirsstykkerne, idet hun lagde en barnlig Glæde for Dagen.

„Men helt fornøjet er du altsaa ikke endnu?“ spurgte hun ham.

„Endnu er min Fremgangsmaade ikke simpel nok. Men trods de Vanskeligheder, jeg endnu har at besejre, er jeg sikker paa at skaffe den franske Papirindustri det samme Privilegium, som vor Litteratur nyder godt af, at gøre den til et Monopol for vort Land, som Englænderne har Monopol paa Jærn og Stenkul og simplere Pottemagervarer. Jeg vil være Papirindustriens Jacquart“.

Eva rejste sig, greben af en Begejstring og Beundring, som Davids Beskedenhed gjorde endnu større; hun bredte sine Arme ud og trykkede ham til sit Bryst med Hovedet imod hans Skulder.

„Du lønner mig, som om jeg allerede var færdig med Opfindelsen“, sagde han.

Eva svarede kun ved at vise ham sit taarevædede Ansigt: der gik en Stund, før hun kunde tale.

„Det er ikke den geniale Mand, men Trøsteren, jeg kysser“, sagde hun saa. „Du erstatter en tilintetgjort Hæder med en Hæder i Opgang. Du viser mig min Ægtefælles Storhed som Vederlag for, hvad jeg har lidt ved min Broders Forlis . . . . Ja, du bliver stor som Graindorge, Rouvet, van Robais, som alle disse Mænd, du

har fortalt mig om, hvis Navne Folk ikke kender, fordi de har udviklet Industrien og vist Samfundet Velgerninger uden selv at gøre Spræl".

— „Hvad monstro de nu har for?" sagde Boniface.

Den store Cointet spadserede op og ned paa Mûrierpladsen sammen med Cérizet og fulgte Skyggen af David og hans Kone, der tegnede sig paa Musselinsgardinerne. Hver Aften henad Midnat kom han saaledes for at snakke med Cérizet, der havde det Hverv at udspejde selv de mindste Skridt, hans gamle Mester foretog sig.

„Han viser hende sikkert de Papirer, han fabrikerede imorges", svarede Cérizet.

„Hvilke Substanser benyttede han?" spurgte Papirfabrikanten.

„Ja, det maa Fanden vide", svarede Cérizet. „Jeg har boret et Hul i Taget, var krøbet derop og saa' min gamle Mester hele sidste Nat igennem koge sit Klister i Kobberkarret; men alt hvad jeg kiggede efter det Materiale, han havde liggende i en Krog, kunde jeg kun se, at det første, han brugte, lignede nogle Totter Hør eller Hamp".

„De skal ikke vove Dem længere frem", sagde Boniface Cointet i en hyklerisk Tone til sin Spion, „det vil være uhæderligt! . . . . Fru Séchard vil foreslaa Dem at fornye Deres Forpagtning af Bogtrykkeriet: sig saa til hende, at nu vil De selv være Bogtrykker, byd hende Halvdelen af, hvad Privilegiet og Materiellet er værdt, og kom til mig, hvis Séchards gaar ind derpaa. Men træk først og fremmest Sagen i Langdrag. De har vel ingen Penge?"

„Ikke en Skilling!" sagde Cérizet.

„Ikke en Skilling", gentog den store Cointet. Og ved sig selv tilføjede han: „Saa er de i min Magt!"

Saavel Huset Métivier som Huset Brødrene Cointet var paa én Gang Bankierer, Papirhandlere og Bogtrykkere. Og netop denne Aften havde Brødrene Cointet fra Paris modtaget de falske Veksler paa 3000 Francs, som Lucien havde skrevet. Den store Cointet havde straks paa denne Gæld bygget en frygtelig Angrebsmaskine, der — som man vil faa at se — skulde rettes mod den taalmodige og fattige Opfinder.

Næste Dags Morgen Kl. 9 spaserede Boniface Cointet langs det lille Vandfald, hvorfra Drivkraften kom til hans store Papirfabrik, og hvis Larmen overdøvede al Tale. Han ventede paa en ung, niogtyveaarig Mand, der for seks Uger siden havde nedsat sig som Sagfører i Angoulème, og som hed Pierre Petit-Claud.

„De gik jo i Skole i Angoulème paa samme Tid som David Séchard?“ spurgte den store Cointet efter at have hilst paa den unge Sagfører, der selvfølgelig stillede paa Pletten efter den rige Fabrikants Opfordring.

„Ja, Hr. Cointet“, svarede Petit-Claud og skiftede Fodtrit for at følges med Fabrikanten.

„Har De siden fornyet Bekendtskabet?“

„Vi har allerhøjst set hinanden to Gange efter hans Tilbagekomst fra Paris. Og dèr var der ikke Tale om Omgang. Jeg var i Justitspaladset eller begravet paa Sagførerkontoret alle Hverdagene, og paa Søn- og Helligdagene arbejdede jeg med at fuldstændiggøre min Dannelse. Jeg havde jo kun mig selv at stole paa“.

Den store Cointet nikkede bifaldende.

„Da David og jeg saa' hinanden en enkelt Gang, spurgte han mig, hvordan det gik mig. Jeg svarede ham, at jeg havde studeret Jura i Poitiers, var første Fuldmægtig hos Olivet og selv haabede en Gang med Tiden

at blive Sagfører. . . . Saa kendte jeg da meget mere til Lucien Chardon, som nu kalder sig de Rubempré, Fru de Bargetons Elsker, vor store Poet, David Séchards Svoger".

„Saa kan De altsaa godt sende David Meddelelse om, at De har nedsat Dem som Sagfører, og tilbyde ham Deres Tjeneste", sagde den store Cointet.

„Det bruger man ikke", svarede den unge Advokat.

„Han har aldrig haft nogen Sag, har aldrig haft nogen Sagfører; det lader sig altsaa godt gøre", erklærede Cointet og fikserede gennem sine Briller den lille Advokat.

Pierre Petit-Claud, der var Skræddersøn fra Houmeau og havde været ringeagtet af sine Skolekammerater, syntes at have faaet en større Del af sin Galde blandet over i Blodet. Hans Ansigtsfarve var usund og grumset, den bar Præg af gamle Sygdomme, megen Nattevaagen og lav Tankegang. Det var i det hele taget en tør og frastødende Fyr at se til. Og følgelig sagde den store Cointet til sig selv, efter omhyggelig at have mønstret den lille, forsultne, koparrede Advokat med de sparsomme Haar, denne Kavalér, der allerede med Haanden i Siden vilde paaberaabe sig sin Stands Værdighed:

„Ham kan jeg bruge".

— „Jeg troede, Hr. Fabrikanten vilde tale om Forretninger med mig", ytrede Hr. Petit-Claud og rettede et Blik, der skulde være fint og fiffigt, mod den store Cointets uforstyrrelige Brilleglas.

„Ingen Omsvøb", svarede Boniface Cointet. „Hør nu efter".

Efter at have sagt disse Ord, der indvarslede en Masse fortrolige Meddelelser, satte Cointet sig paa en Bænk og indbød Petit-Claud til at sidde hos.

„Da Hr. du Hautoy i 1804 passerede Angoulème

paa Gennemrejse til Valencia, hvor han sendtes hen som Konsul, lærte han her Fru de Senonches, dengang Frøken Zéphirine, at kende, og" — tilføjede Cointet ganske sagte i Øret paa sin Ledsager — „han fik en Datter med hende. Javist", forklarede han, da han saa' det gav et Sæt i Petit-Claud, „Frøken Zéphirines Bryllup med Hr. de Senonches fulgte meget hurtig efter denne illegitime Forbindelse. Denne Pige, som opdroges ude paa Landet hos min Moder, er ingen anden end Frøken Françoise de la Haye, som Fru de Senonches, der selvfølgelig gaar for at være hendes Gudmoder, tager sig saa varmt af. Da min Moder, som var Forpagterske hos den gamle Fru de Cardanet, Frøken Zéphirines Bedstemoder, kendte Hemmeligheden om den eneste Arving, som Familjerne Cardanet og den ældre Linje Sénonches har, overdrog man mig at forvalte den lille Sum, som Hr. Francis de Hautoy i sin Tid bestemte for sin Datter. Min Formue er skabt med disse 10,000 Francs, der nu er vokset op til 30,000. Fru de Senonches giver nok sin Myndling Udstyr og Sølvtøj og Møbler; jeg for mit Vedkommende kan skaffe Dem Pigen, min Dreng", sagde Cointet og slog Petit-Claud paa Knæet. „Naar De gifter Dem med Françoise de la Haye, forøger De Deres Klientel med en stor Del af Angoulèmes Aristokrati. Denne Forbindelse kan med andre Ord aabne Dem en glimrende Fremtid. — Rette Vedkommende vil være tilfreds med en Advokats Stilling, man forlanger ikke mere, det har jeg forsikret mig om".

„Hvad skal jeg da gøre?" spurgte Petit-Claud begærlig. „For De har jo Hr. Cachan til Sagfører". . . .

„Jeg forlader heller ikke saadan paa én Gang Cachan for Deres Skyld, først senere bliver De min Sagfører", sagde den store Cointet listig. „Hvad De skal gøre, min

Ven? Naturligvis skal De føre David Séchards Sager. Den arme Djævel har Veksler paa 3000 Francs at betale os, men vil ikke være i Stand til at betale dem. De skal værne ham imod retslig Forfølgelse paa en saadan Maade, at det koster ham enorme Udgifter. . . . . De skal blot ikke bryde Dem om noget, lade Begivenhed følge paa Begivenhed, Slag i Slag. Doublon, som skal føre Sagen imod ham for Cachan, vil ikke gaa trevent til Værks eller skaane ham. De forstaar en halvkvædet Vise. Men nu, unge Mand“ —

Under en lille, meget sigende Pavse betragtede disse to Mænd nøje hinanden.

„Vi har aldrig set hinanden“, fortsatte saa Cointet, „jeg har intet fortalt Dem, De véd intet om Hr. du Hautoy eller Fru de Sénonches eller Frøken de la Haye. Kun skal De, naar Tiden er inde, om to Maaneder anmode om denne unge Dames Haand. Naar vi har noget at tale med hinanden om, kommer De nok her, om Aftenen. Skriv aldrig“.

„De vil altsaa ruinere Séchard?“ spurgte Petit-Claud.

„Ikke helt. Men vi maa i nogen Tid holde ham i Fængsel“.

„Hvorfor?“

„Tror De, jeg er saa dum at fortælle Dem det? Hvis De er klog nok til at gætte det, er De ogsaa klog nok til at tie dermed“.

„Den gamle Séchard er rig“, sagde Petit-Claud, der allerede gik ind paa Bonifaces Tankegang og straks opdagede et Skær, hvorpaa Planen kunde strande.

„Saalænge den gamle lever, giver han ikke Sønnen en Hvid; og den gamle Typograf har vist ikke Lyst endnu til at lade sin Dødsannonce trykke“.

„Saa er vi enige“, sagde Petit-Claud, der hurtig tog sin Beslutning. „Jeg forlanger ingen Garantier af Dem; jeg er Sagfører. Hvis De narrede mig, skulde De faa med mig at bestille“.

„Den Slyngel bliver nok til noget her i Verden“, tænkte Cointet, medens han bød Petit-Claud Farvel.

Dagen efter denne Samtale, den 30. April, lod Brødrene Cointet den første af de tre Veksler, Lucien havde skrevet, præsentere. Uheldigvis var det Fru Séchard, der tog imod den. Hun opdagede straks, at Lucien havde efterskrevet hendes Mands Underskrift, kaldte paa David og spurgte ham rentud:

„Har du vel underskrevet denne Veksel?“

„Nej“, svarede han, „din Broder havde ikke Tid at vente, saa skrev han under paa mine Vegne“....

Eva gav Vekslen tilbage til Buddet fra Brødrene Cointet og sagde:

„Vi har ikke saa mange Penge i Øjeblikket“.

Straks efter følte hun sig saa ilde tilpas, at hun gik op paa sit Værelse. David fulgte hende.

„Min Ven“, sagde Eva med bristende Stemme til Séchard, „skynd dig hen til Brødrene Cointet; de tager nok skaansomt paa dig; bed dem om at vente, og gør dem opmærksom paa, at naar Cérizets Lejemaal bliver fornyet, skylder de dig 1000 Francs“.

David begav sig øjeblikkelig hen til sine Fjender. Nu kan en Faktor nok blive Bogtrykker, men man er ikke altid Forretningsmand, fordi man er en dygtig Typograf. Følgelig manglede David, der kun kendte lidt til Forretninger, Svar overfor den store Cointet, da han efter sine forlegne og stammende Undskyldninger og Anmodninger modtog følgende Besked:

„Det har vi ikke det mindste at gøre med, vi har Métiviers Veksel, Métivier betaler os. Henvend Dem til Hr. Métivier.“

„Aa“, sagde Eva, da hun hørte dette Svar, „naar Vekslen gaar tilbage til Hr. Métivier, kan vi være rolige!“

Den næste Dag blev Vekslen lovformelig protesteret af Victor-Ange-Herménegilde Doublon, Brødrene Cointets Kontorbetjent, Klokken to om Eftermiddagen, paa hvilket Tidspunkt Mûrier-Pladsen altid vrimler af Mennesker. Og skønt han var saa hensynsfuld at forkynde Protesten inde i Gadedøren for Marion og Kolb, blev Begivenheden dog i Aftenens Løb bekendt for alle Forretningsfolk i Angoulème.

— — Frem og tilbage mellem Angoulème og Paris vandrede nu Vekslen et Par Maaneder, alt medens Udgifter og Gebyrer af alle Arter summeredes til og bragte Beløbet til at svulme op. De to andre Veksler, Lucien havde udstedt, fik samme Skæbne. Og den 3. Juli stævnede Doublon da David Séchard ind for Handelsretten i Angoulème til Betaling af en Totalsum af 4018 Francs og 85 Centimer — de tre Vekslers samlede Beløb med samt de paaløbne Udgifter. Samme Dag, da Eva selv af Doublon fik Henstilling om at betale denne Sum, der for hende var ganske overvældende, modtog hun om Formiddagen følgende frygtelige Brev fra Métivier:

Hr. Séchard *jun.*, Bogtrykker i Angoulème.

Deres Svoger, Hr. Chardon, er et yderst upaalideligt Menneske, der har anbragt sit Indbo under en Skuespillerindes Navn, sammen med hvem han lever. De burde loyalt have underrettet mig herom og sparet mig al min Ulejlighed til ingen Nytte. Nu vil De ikke finde det

urimeligt, at jeg anmoder Dem om uopholdeligt at indbetale mig de tre Veksler og alle mine Udgifter.

Med Højagtelse

Métivier“.

Da Eva i saa lang Tid ikke havde hørt Tale om noget, troede hun, der ikke forstod sig paa den Slags Forretninger, at hendes Broder havde raadet Bod paa sin Brøde ved at betale de falske Veksler.

„Min Ven“, sagde hun til sin Mand. „Skynd dig endelig hen til Petit-Claud, forklar ham vor Stilling og spørg ham til Raads“.

— „Kære Ven“, sagde den arme Bogtrykker, idet han traadte ind paa sin gamle Skolekammerats Kontor, hvorhen han uopholdelig havde begivet sig, „jeg anede ikke, at jeg saa snart skulde faa Brug for dig, dengang du fortalte mig, at du havde taget Bestalling som Sagfører, og tilbød mig din Tjeneste“.

Petit-Claud studerede det smukke Tænkerhoved, der sad paa den Mand, som havde taget Plads i Lænestolen Ansigt til Ansigt med ham. Thi han hørte ikke efter Forretningens Enkeltheder, som han kendte bedre end den, der fortalte ham dem. Da han saa' Séchard komme nervøs og urolig ind i Stuen, havde han sagt til sig selv:

„Nu sidder han i Saksen“.

Denne Scene spilles kun altfor ofte paa en Sagførers Kontor.

„Hvorfor forfølger Brødrene Cointet ham? . . .“ spurgte Petit-Claud sig selv.

Det ligger i Sagførernes Natur at trænge saa langt som mulig ind i deres Klienters Sjæl saavel som i deres

Modparters; de maa kende Retten saavel som Vrangen af Processens Islæt.

„Du vil altsaa vinde Tid“, svarede Petit-Claud omsider Séchard, da denne havde sluttet sin Beretning. „Hvor lang Tid behøver du? Saadan noget som tre-fire Maaneder?“

„Aa, med fire Maaneders Frist er jeg frelst“, udbrød David, der saa' en Engel i Petit-Claud.

„Godt, de skal ikke tage dine Ejendele, og de skal ikke kunne sætte dig fast før om tre-fire Maaneder. . . . Men det bliver dig en dyr Historie“, sagde Petit-Claud.

„Ja, hvad gør det?“ udbrød Séchard.

„Du venter altsaa Indkomster? Er du sikker paa dem?“ spurgte Sagføreren, der næsten var forbavset over, at hans Klient saa let gik ind paa hans Arrangement.

„Om tre Maaneder er jeg rig“, svarede Opfinderen med en Opfinders Sikkerhed.

„Din Fader er endnu ikke rykket i Marken“, sagde Petit-Claud. „Han holder sig stadig paa sin Vingaard“.

„Jeg spekulerer ikke i min Faders Død. „Jeg er paa Sporet efter en industriel Hemmelighed, der vil sætte mig i Stand til uden mindste Brug af Bomuld at fabrikere Papir, der er ligesaa solidt som hollandsk Papir, til 50 Procent under den nuværende Pris . . . .“

„Det er jo en Formue“, udbrød Petit-Claud, som nu forstod den store Cointets Plan.

„En stor Formue, min Ven. For om ti Aar vil der være Brug for ti Gange saa meget Papir som nuomstunder. Journalistiken bliver vor Tids Manie“.

„Er der ingen, der kender din Hemmelighed?“

„Ingen andre end min Kone“.

„Har du ikke fortalt nogen om din Plan, dit Program . . . . Brødrene Cointet, f. Eks.?“

„Jeg har talt med dem derom, tror jeg nok, men kun i ubestemte Udtryk“.

Et Glimt af Ædelmodighed gik igennem Petit-Clauds galdefyldte Sjæl; han gjorde et Forsøg paa at forene alt, paa én Gang Brødrene Cointets Interesser, med sine egne og med Séchards.

„Hør nu, David, vi er Skolekammerater, jeg skal forsvare dig; men du maa vel vide, dette Forsvar imod Lovene vil koste dig 5—6000 Francs! Sæt ikke din Formue paa Spil. Jeg tror, du bliver nødt til at dele Indtægterne af din Opfindelse med en af vore Fabrikanter. Det er jo ikke saa lige at løbe til at købe eller anlægge en Papirfabrik. Desuden maa du have Patent paa din Opfindelse . . . . Alt det koster baade Tid og Penge. Rettens Folk kommer maaské over dig før Tiden, hvor lange Omveje vi saa kan nøde dem til at gaa . . .“

„Jeg har min Hemmelighed!“ svarede David med den lærdes Naivitet.

„Godt, din Hemmelighed skal blive din Redningsplanke“, sagde Petit-Claud, da han saa' sin første, loyale Indskydelse — at undgaa en Proces ved et Forlig — afvist, „jeg vil ikke have den at vide. Men lyt til mit Raad: stræb at arbejde helt nede i Jorden, at ingen ser dig og faar Færten af din Arbejdsmetode, thi i saa Fald bliver Planken stjaalet bort under Fødderne paa dig. De fleste Opfindere ere godtroende Sjæle. I tænker for meget paa eders Hemmeligheder til at kunne have andre Ting i Hovedet! Det ender med, at Folk faar Nys om, hvad disse Undersøgelser gaar ud paa. Du er omringet af Fabrikanter, og hver Fabrikant er en Fjende. Jeg ser dig

som Bæveren mellem Jægerne, udlever dem ikke din Pels . . . .“

„Tak, kære Kammerat, alt det har jeg sagt mig selv“, udbrød Séchard. „Men det er smukt af dig at vise saa megen Omhu og Deltagelse for mig! — Det drejer sig ikke om Fordel for mig selv ved denne Opfindelse. Jeg kunde godt nøjes med 1200 Francs om Aaret, og en Gang med Tiden efterlader min Fader mig mindst tre Gange saa meget. Mit Liv er min Kærlighed og min Tænkning. Og dermed er jeg lykkelig. — Men det gælder Lucien og min Kone, det er for dem, jeg arbejder“.

„Godt, underskriv mig denne Fuldmagt, og tænk saa forresten paa din Opfindelse. Naar det bliver nødvendigt, at du holder dig skjult for at undgaa Gældsfængslet, skal jeg underrette dig derom Dagen i Forvejen. Vi maa jo være forberedte paa alt. Og lad mig saa give dig endnu et Raad: lad ingen komme i dit Hus, paa hvem du ikke kan stole som paa dig selv“.

„Cerizet vilde ikke forny Forpagtningen af mit Trykkeri; deraf kommer vore smaa Pengesorger. Saa nu er der ikke andre i Huset end Marion, Kolb, en Elsasser, der er mig saa tro som en Puddel, min Kone og min Svigermoder“.

„Hør en Gang“, sagde Petit-Claud, „pas dog godt paa den Puddel“.

„Du kender ham ikke!“ udbrød David. „Kolb er jeg saa sikker paa som paa mig selv“.

„Vil du lade mig sætte ham paa Prøve?“

„Ja“, sagde Séchard.

„Naa, Farvel, du. Men send den smukke Fru Séchard hen til mig. Jeg maa have en Fuldmagt fra din Kone. Og husk nu vel paa, kære Ven, at Tampen bræn-

der“, sagde Petit-Claud til sin Kammerat, for at forberede ham paa alle de retslige Genvordigheder, der vilde vælte ind over ham.

„Nu har jeg altsaa ét Ben i Bourgogne og ét i Champagne“, sagde Petit-Claud til sig selv efter at have fulgt sin Ven David Séchard til Kontordøren.

Skønt pint af Pengesorger, ængstet af sin Hustrus Tilstand og fortvivlet over Luciens Gemenhed undlod David intet Øjeblik at gruble over sit Problem. Paa Hjemvejen fra Petit-Claud gik han i Distraktion og tyggede paa en Stump Nældestængel, som han havde prøvet at lægge i Vand for at opnaa en bestemt Udblødning af de Stængler, han brugte som Raastof til sin Papirmasse. Han havde til Formaal at erstatte de forskellige Adskillelsesprocesser, som Linnedkludene gøres til Genstand for, ved jævngyldige Fremgangsmaader. Medens han gik igennem Gaderne, ret tilfreds over Samtalen med Vennen Petit-Claud, mærkede han, at han havde en dejglignende Kugle mellem Tænderne. Han tog den i Haanden, fladede den ud og saa' en Papirmasse, der var bedre end alle de Sammensætninger, han hidtil havde udfundet; Hovedmanglen ved Papirdejgen, man faar ud af Planter, er nemlig Manglen paa Bøjelighed; Straa giver et Papir, der er stivt som Metal og let knækker. Den Slags tilfældige Erfaringer gøres kun af dem, der dristigt søger Naturens Hemmeligheder.

Han sagde til sig selv:

„I Stedet for den Bevægelse, jeg nylig ganske mekanisk udførte, sætter jeg Virkningen af en Maskine og et kemisk Middel“.

Og han kom hjem til sin Kone, straalende glad i Troen paa sin Triumf.

„Lille, søde Engel, gør dig nu ingen Bekymringer“,

sagde David, da han saa', at hans Kone havde grædt. „Petit-Claud indestaar os for, at vi har Fred i nogle Maaneder. Der paadrages mig nogle Omkostninger, men, som han sagde, da han fulgte mig til Døren: „Enhver Franskmand har Ret til at lade sine Kreditorer vente, forudsat at han bagefter betaler dem baade Kapital, Renter og Omkostninger. Nuvel, vi skal betale . . . .“

„Og leve?“ tilføjede den stakkels Eva, der havde Tanker for alt.

„Det er ogsaa sandt“, sagde David og kløede sig bag Øret med en ubeskrivelig Gestus, der er egen for næsten alle Folk i Forlegenhed.

„Moder kan passe vor lille Lucien, og jeg kan igen begynde at arbejde“, sagde hun.

„Eva, aa, Eva“, udbrød David og trykkede sin Hustru til sit Bryst.

„Saalænge mine Hænder kan føre et Strygejærn, skal du intet savne“, lovede den stakkels Kone med den dybeste Hengivenheds Udtryk. „Dengang jeg var første Jomfru hos Fru Prieur, var jeg Veninde med en rar lille Pige, der hedder Basine Clerget og er Veninde til Postel; og Basine har lige fortalt mig, før da hun var her med rent Linned, at hun overtager Fru Prieurs Forretning; hos hende kan jeg faa Arbejde . . . .“

„Det skal ikke blive lang Tid, du kommer til at arbejde“, svarede Séchard. „Jeg har fundet det . . . .“

For første Gang modtoges Opfinderens stolte Tro paa Lykken, der holder ham oppe og giver ham Mod til at trænge frem i det ubekendtes jomfruelige Skove, med et næsten sørgmodigt Smil af Eva, og David lod bedrøvet sit Hoved synke mod Brystet.

„Kære, kære Ven, jeg spotter jo ikke, jeg ler ikke,

jeg tvivler ikke“, udbrød den smukke Eva og kastede sig paa Knæ for sin Mand. „Men jeg indser nu, hvor klogt det var, at du holdt dine Forsøg og dine Forhaabninger strængt hemmelige. Ja, min Ven, Opfinderne bør skjule det møjsommelige Arbejde, af hvilket deres Hæder skal fødes, for Alverden, selv for deres Koner! En Kvinde er altid Kvinde. Din Eva kunde ikke lade være at smile, da hun hørte dig sige: „Jeg har fundet det . . . .“ for syttende Gang i en Maaned“.

David brast i saa hjærtelig en Latter over sig selv, at Eva greb hans Haand og andægtig kyssede den. Det var et uforglemmeligt Øjeblik, en af disse Kærlighedens og Ømhedens Roser, der blomstrer ved Armodens goldeste Veje og stundom ved selve Afgrundens Rand.

Alt medens deres Modgang tog til, fordobledes ogsaa Evas Mod. Hendes Mands Sjælsadel, hans Opfinder-Naivitet, de Taarer, hun undertiden saa' i dette sjælfulde og poesifyldte Menneskes Øjne, alt udviklede i hende en utrolig Modstandskraft. Hun tog endnu en Gang Tilflugt til en Udvej, hun tidligere med Held havde forsøgt, og skrev til Hr. Métivier med Anmodning om, at han vilde udbyde Bogtrykkeriet til Salg; hun tilbød at betale ham hans Tilgodehavende af Købesummen og bønfaldt ham om ikke at ruinere David ved unyttige Omkostninger. Dette hjærteskærende Brev vendte Métivier det døve Øre til; hans første Fuldmægtig svarede, at han i Hr. Métiviers Fraværelse ikke kunde paatage sig at standse Retsforfølgelsen, thi dette stemmede ikke med hans Principals Forretningsprincipper. Eva foreslog da at fornye Vekslerne mod at betale alle Omkostninger, og Fuldmægtigen gik ind herpaa paa den Betingelse, at David Séchards Fader vilde gaa i Kaution. Eva begav sig følgelig tilfods

til Marsne, ledsaget af sin Moder og af Kolb. Hun gik den gamle Vingaardsejer dristig under Øjnene, hun var fortryllende elskværdig, hun opnaaede at glatte Rynkerne paa hans Pande; men da hun med bankende Hjærte begyndte at tale om Kautionen, saa' hun en brat og fuldstændig Forandring i Drukkenboltens Ansigtsudtryk.

„Hvis jeg gav min Søn Lov at lægge Haanden paa Randen af min Pengekasse, vilde han stikke den helt ned i Indvoldene paa mig og tømme alt", udbrød han. „Jeg véd nok, hvordan det gaar til, naar Børnene faar fat i Faderens Pengepung! Hvordan har jeg maattet klare mig, hvad? Jeg har aldrig kostet mine Forældre en Skilling. Jeres Bogtrykkeri staar tomt. Der er ikke andre end Mus og Rotter, som trykker dèr .... De er køn, Dem kan jeg godt lide; De er en arbejdsom og flink Kone. Men min Søn! .... Slet og ret en Døgenigt af en Lærd. Hvis jeg havde gjort ham til en Bjørn, som hans Fader var, kunde han tjene Penge .... Aa, den Dreng er mit Kors! Han gør ogsaa Dem ulykkelig".

Eva rystede hæftig paa Hovedet.

„Jo", gav han til Svar paa denne Benægtelse, „De er bleven tvungen til at tage en Amme; Deres Mælk er standset af lutter Sorg. Jeg véd alt, maa De vide. I har en Retssag paa Halsen og er udskregne i hele Byen! Jeg var kun en Bjørn, jeg er ikke lærd, jeg har ikke været Faktor hos Didot, Typografiens Pryd; men jeg har alligevel aldrig modtaget en Stævning. Véd De, hvad jeg siger til mig selv, medens jeg gaar og passer mine Vinstokke og mine andre smaa Forretninger? Jeg siger til mig selv: Stakkels, gamle Fyr, du gør dig Møje og Bekymringer, du stabler Daler paa Daler, du efterlader dig en Gang en køn Formue, og alt det skal gaa til Rettens

Folk, til Sagførere, ... eller ogsaa til Hjærnespind, til Ideer . . . . Hør nu, mit Barn, De er Moder til denne lille Dreng, der saa' mig ud til at være af samme Stof som hans Bedstefader, dengang jeg holdt ham over Daaben sammen med Fru Chardon. Meget vel — tænk lidt mindre paa Séchard end paa den lille Knægt . . . Jeg stoler ene og alene paa Dem . . . De kunde hindre, at min Formue blev spredt for alle Vinde, min stakkels Formue" . . .

„Men bedste Papa Séchard, De faar engang Ære af Deres Søn, De faar ham engang at se som rig Mand ved egne Kræfter og med Æreslegionens Baand i Knaphullet . . ."

„Hvordan vil han bære sig ad med det?" spurgte den gamle.

„Det skal De faa at se! Men vilde nu i Øjeblikket 3000 Francs ruinere Dem? Med 3000 Francs kunde De standse Retsforfølgelsen . . . Og hvis De ikke har Tillid til ham, kunde De jo laane mig dem; min Medgift, mit Arbejde maa være Dem Sikkerhed . . ."

„David Séchard er altsaa virkelig stævnet for Gæld?" udbrød Vingaardsejeren, forbavset over at høre, at det han antog for Folkesnak, var sandt. „Det er Følgen af at kunne skrive sit Navn! . . . Og min Leje! . . . Jeg maa sandelig straks til Angoulème, lille Ven, og ordne mine Sager og tale med min Sagfører, Cachan. Det var pænt af dig at komme . . . En Mand, der véd Besked, gælder for to".

Efter to Timers Kæmpen maatte Eva trække sig tilbage, besejret af dette haardnakkede Argument: „Fruentimmer forstaar sig ikke paa Forretninger". Hun havde et svagt Haab, da hun ankom, men hun vendte tilbage fra Marsac til Angoulème i næsten sønderknust Tilstand. Ved sin Hjemkomst kom hun netop tidsnok til at høre

den Dom forkyndt, der dømte Séchard til at betale Métivier Rub og Stub. I Provinsen er det en Begivenhed, naar en Retsbetjent viser sig ved Døren til et Hus; men Doublon var i den senere Tid kommen saa tit, at ingen i Nabolaget længer talte om andet. Eva dristede sig knapt til at gaa ud af en Dør for ikke at høre Folk gøre Bemærkninger.

„Aa, Broder, Broder“, udbrød den stakkels Eva paa Vejen op ad Trappen. „Jeg kan aldrig tilgive dig, hvis det ikke gjaldt . . .“

„Ak“, sagde David, der kom hende i Møde, „det gjaldt for ham at undgaa Selvmord“.

„Lad os saa aldrig mere tale derom“, svarede hun stilfærdigt. „Den Kvinde, som har ført ham ind i dette parisiske Helvede, har meget paa sin Samvittighed. Og din Fader, David, er en grumme haard Mand. Lad os tie og taale!“

Et kærligt Ord holdtes tilbage paa Davids Læber ved, at det i det samme bankede beskedent paa Døren. Marion kom til Syne, slæbende den store, tykke Kolb med sig ind i Værelset.

„Frue“, sagde hun, „Kolb og jeg har faaet at vide, at Herren og Fruen er i stor Forlegenhed; og da vi to nu har sparet 1100 Francs sammen, saa tænkte vi, at de ikke kunde anbringes bedre end i Fruens Hænder . . .“

„Netop, i Fruens Hænder“, gentog Kolb med Begejstring.

„Kolb“, udbrød David Séchard, „vi vil aldrig forlade hinanden! Bring 1000 Francs hen til Sagfører Cachan som et Afdrag, men tag Kvittering derfor. Resten beholder vi. Kolb, ingen Magt i Verden maa fravriste dig et Ord om, hvad jeg foretager mig, om hvad du ser mig

bringe hjem i Huset; og naar jeg sender dig efter Planter, véd du nok, at intet menneskeligt Øje maa se dig . . . Der er Folk, som vil gøre Forsøg paa at bestikke dig, min brave Kolb, maaské byder de dig tusinde, ja, titusinde Francs for at sladre . . .“

„De maa gærne byde mig Millioner, jeg siger dog ikke et Ord! Tror De ikke, jeg kender Soldatens Pligter?“

„Nu véd du Besked. Gaa saa og bed Hr. Petit-Claud være med at betale disse Penge til Hr. Cachan“.

„Jeg haaber“, sagde Elsasseren, „at jeg en Gang med Tiden skal blive rig nok til at give den Lovtrækker ordentlig paa Pukkelen! Jeg kan ikke lide hans Ansigt“.

— „Det er en brav Mand, Frue“, sagde den tykke Marion, da Kolb var gaaet. „Han er stærk som en Tyrk og blid som et Lam. Det er en Mand, der kan gøre et Fruentimmer lykkeligt! Det var ham, der fik det Indfald, at vi skulde overlade Dem vore Sparepenge. Han tænker paa at tage Arbejde et andet Sted for ikke at koste os noget . . .“

„Vi maa jo blive rige blot for at kunne lønne disse brave Mennesker“, sagde Séchard med et Blik til sin Kone.

— — Som alt andet i Verden har Rettergangen i Frankrig sine Fejl; alligevel kan den tjene til Forsvar saavel som til Angreb, den er en dobbeltægget Klinge. Paa alle mulige Maader lykkedes det da Petit-Claud at trække Tiden ud for sin Klient. Og i Mellemtiden fik han ogsaa den ældre Séchards Sag at plædere. Dette gik saaledes til.

Dagen efter at hans Svigerdatter havde aflagt ham sit Besøg, tog den gamle Vingaardsejer ind til sin Sagfører i Angoulème, Hr. Cachan, hvem han spurgte til Raads

om, hvorledes han skulde faa sin tilgodehavende Leje reddet ud af de Forviklinger, hans Søn var kommet i.

„Jeg kan ikke paatage mig noget for Faderen, medens jeg fører Sag imod Sønnen“, svarede Cachan ham, „men henvend Dem til Petit-Claud; han er meget dygtig, han kan maaske hjælpe Dem meget bedre, end jeg vilde være i Stand til“.

I Retssalen sagde Cachan til Petit-Claud:

„Jeg har sendt gamle Séchard hen til dig, tag den Sag for mig, jeg skal gøre dig Gentjeneste ved Lejlighed“.

Den Slags Tjenester viser Sagførerne hinanden, i Provinsen saavel som i Paris.

Dagen efter at gamle Séchard havde betroet sig til Petit-Claud, aflagde den store Cointet Besøg hos sin Medsammensvorne og sagde til ham:

„Sørg for at trække gamle Séchard ordentlig op! Han tilgiver aldrig sin Søn, om han koster ham tusinde Francs ekstra. Lad ham altsaa bløde! Saa visner enhver medlidende Tanke i ham, om han ellers har nogen“.

„Tag De ud til Deres Vinstokke“, sagde Petit-Claud til sin nye Klient. „Deres Søn er ikke lykkelig. Lig ham ikke til Byrde ved at spise hos ham. Jeg skal sende Dem Bud, naar Tiden er kommen“.

I Séchards Navn nedlagde Petit-Claud nu for Retten Paastand paa, at Bogtrykkerpresserne var saa meget mere urørlige som Huset havde været benyttet til Trykkeri lige siden Ludvig den 14.s Tid. Cachan oprørtes herover paa Métiviers Vegne; denne havde i Paris fundet, at Luciens Møbler tilhørte Coralie, og fandt nu i Angoulème, at Davids Møbler tilhørte hans Kone og hans Fader (der faldt nette Bemærkninger i denne Anledning i Retssalen). Følgelig forlangte Cachan Retskendelse for, at baade Faderen

og Sønnen skulde frafalde deres Paastande. Domstolen i Angoulème lod sig bevæge af Cachans veltalende Indlæg og afsagde en Kendelse, der gik ud paa, at kun samtlige rørlige Ejendele tilhørte Fru Séchard, medens den gamle Séchards Paastande afvistes, og han selv dømtes til at betale 434 Francs 65 Centimer i Sagsomkostninger.

„Gamle Séchard er god", sagde Sagførerne grinende til hinanden. „Han vilde med i Legen — lad ham nu betale Stegen!"

Den 26. August blev Dommen forkyndt, saaledes at Bogtrykkerpresserne og det øvrige Værktøj i Trykkeriet kunde afhentes den 28. August. Der opsloges Plakater, hvorved de sattes til Auktion. Og paa Begæring opnaaede man en Dom, der tillod at sælge dem paa selve Stedet. I Bladene averteredes Maskinerne til Salg og Doublon smigrede sig med at kunne foretage denne Forretning den 2. September. Paa dette Tidspunkt skyldte David Séchard i Henhold til de forskellige Domme og med paaløbne Omkostninger Métivier en Sum paa i alt 5275 Francs 25 Centimer, Renterne ikke iberegnede. Han skyldte Petit-Claud 1200 Francs foruden hans Sagførersalær, der endnu stod *in blanco*. Fru Séchard skyldte Petit-Claud omtrent 350 Francs foruden Salær. Og gamle Séchard endelig skyldte sine 434 Francs 65 Centimer, foruden at Petit-Claud forlangte 300 Francs i Salær af ham. Med andre Ord var Totalsummen næsten 10,000 Francs.

— Medens hele denne Krig stod paa, sad Kolb, saalænge David ikke havde Brug for ham, paa en Stol ved Indgangsdøren og opfyldte en Lænkehunds Hverv. Han tog imod de retslige Aktstykker, iøvrigt stadig under Tilsyn af en Skriver fra Petit-Clauds Kontor. Da Plakaterne forkyndte, at Bogtrykkeriets Materiel var til Salgs, rev

Kolb dem ned, ligesaa hurtig som Plakatmanden smækkede dem op, og han løb ud i Byen for alle Vegne at fjærne Plakaterne, alt medens han af fuld Hals skreg:

„De Slyngler! . . . At gøre saadan en brav Mand Fortræd! Og det kalder de Retfærdighed!“

Om Formiddagen tjente Marion i Reglen et halvt hundrede Centimer ved at trække en Maskine i en Papirfabrik og brugte dem til de daglige Udgifter. Fru Chardon var uden at beklage sig igen begyndt med sit anstrængende Arbejde som Vaagekone og bragte hver Ugedag Datteren sin Indtægt.

Den 2. September modtog Eva det eneste Brev, som Lucien skrev efter det, som David havde skjult for sin Kone, og hvori han fortalte om de tre Veksler, han havde sat i Omløb.

„Det er det tredje Brev, jeg faar fra ham, siden han rejste hjemmefra“, sagde hans ulykkelige Søster til sig selv og tøvede med at bryde det uheldvarslende Brev.

Hun var just ifærd med at give sit Barn at drikke af Patteflasken, Ammen havde hun af Sparsommelighedshensyn maattet sige op. Man kan nu selv dømme om, hvilken Sindstilstand følgende Brev satte saavel hende i som David, hvem hun kaldte op af Sengen. Han havde først lagt sig til Hvile henimod Daggry efter at have tilbragt Natten med at fremstille Papir.

Paris 29. August.

„Kære Søster!

For to Dage siden, Klokken fem om Morgenen, døde i mine Arme en af Guds ædleste Skabninger, den eneste Kvinde, der var i Stand til at holde af mig, som du holder af mig, som David og min Moder holder af mig, og som

til disse saa uselviske Følelser føjede det, som en Moder og en Søster ikke kan give: al Kærlighedens Lykke! Efter at have ofret alt for mig er den stakkels Coralie maaské død for min Skyld! For min! Og jeg ejer i Øjeblikket ikke saa meget, at jeg kan betale hendes Begravelse. Hun kunde have forsonet mig med Livet; kun I Kære derhjemme kan forsone mig med Tanken om hendes Død. Jeg tror, Gud har tilgivet denne uskyldige Pige, hun døde som Kristen. Aa, Paris! — Søster Eva, Paris er paa én Gang Frankrigs Hæder og dets Vanære, mange Illusioner har jeg alt mistet her og flere endnu vil jeg miste, mens jeg nu gaar ud paa Tiggergang efter den Smule Penge, jeg behøver til at skaffe en Engels afsjælede Legeme i indviet Jord.

Din ulykkelige Broder
Lucien".

P. S. Jeg har sikkert voldt dig mange, mange Sorger ved min Letsindighed. Den Dag skal komme, da du faar alt at vide, saa vil du undskylde mig. Forresten kan du være rolig; rørt af Coralies og min Nød har en brav Købmand, hvem jeg har gjort megen Fortræd, lovet at ordne denne Sag".

— — — — — — — — — — — — — — — —

— „Brevet er endnu fugtigt af hans Taarer", sagde hun til David og saa' paa ham med et saa medlidende Udtryk, at noget af hans gamle Kærlighed til Lucien lyste i hans Øjne.

„Stakkels Ven, han har lidt en bitter Sorg, hvis han var saa elsket, som han paastaar", udbrød Evas lykkelige Ægtemand.

Og Mand og Hustru glemte begge deres egne Sorger

over for dette Udbrud af den dybeste Fortvivlelse. I dette Øjeblik kom Marion styrtende ind med det Udraab:

„Frue, nu kommer de, nu kommer de!“ —

„Hvem?“

„Doublon og hans Mænd! Kolb slaas med dem. De vil sælge alt, hvad vi ejer“.

„Nej, nej, der skal ingen Ting blive solgt, vær kun rolig“, raabte Petit-Claud inde i Værelset foran Sovekammeret; „jeg har lige appelleret Dommen. Her gad jeg ikke forsvare mig og lod Cachan snakke, men i Poitiers er jeg sikker paa endnu en Gang at triumfere“. . . .

„Men hvormeget vil den Triumf koste?“ spurgte Fru Séchard.

„Mit Honorar, hvis vi vinder; 1000 Francs, hvis vi taber“.

„Du gode Gud“, udbrød den arme Eva, „er Lægemidlet da ikke værre end Sygdommen?“

Ved at høre dette Uskyldighedens Jammerskrig, blev Petit-Claud fuldkommen maalløs, saa skøn forekom Eva ham. I det samme indfandt sig den gamle Séchard, hvem Petit-Claud havde sendt Bud efter. Oldingens Tilstedeværelse i hans Børns Sovekammer, hvor hans Sønnesøn laa i Vuggen og smilede ad Ulykken, gjorde denne Scene fuldstændig.

„Fa'er Séchard“, sagde den unge Sagfører. „De skylder mig 700 Francs for juridisk Bistand; men De kan jo kræve dem igen af Deres Søn sammen med al den Husleje, han skylder Dem“.

Den gamle Vingaardsejer opfattede den bidende Ironi, som Petit-Claud lagde i sin Stemme og i sin Mine, medens han kom med denne Bemærkning.

„Det havde ikke været saa dyrt for Dem at gaa i

Kaution for Deres Søn!“ sagde Eva, der gik fra Vuggen for at hilse paa den gamle og kysse ham.

Fortvivlet over Opløbet, som Kampen mellem Kolb og Doublons Folk havde samlet udenfor Huset, rakte David sin Fader Haanden uden at sige Goddag.

„Hvordan kan jeg komme til at skylde Dem 700 Francs?“ spurgte den gamle Petit-Claud.

„Jeg har jo ført Deres Sag. Da det drejer sig om den Leje, De har til Gode, er De overfor mig solidarisk med Deres Debitor. Hvis Deres Søn ikke betaler mig disse Omkostninger, maa De betale mig dem. Men det kan vi nu altid snakke om. I Løbet af nogle Timer bliver David sat i Gældsfængsel. Vil De lade det komme saa vidt?“

„Hvormeget skylder han bort?“

„Saadan noget som fem—sekstusind Francs uden at regne, hvad han skylder Dem og sin Kone“.

Oldingen, hvis anden Natur var Mistro, betragtede det rørende Billede, der frembød sig for hans Blikke i dette blaa og hvide Værelse: en smuk Kvinde, der græd ved en Vugge, David, der omsider knækkede sammen under Modgangens Vægt, Sagføreren, der maaské havde lokket ham herhen i en Fælde; Bjørnen fik da den Forestilling, at de til Hobe spekulerede i hans Faderfølelse, han blev bange for, at de vilde udnytte ham. Han gik hen og kælede for Barnet, der rakte ham sine smaa Hænder. Trods alle Vanskeligheder i Huset var Barnet passet og plejet som en Grevesøn og havde en lille Hue, foret med rosenrødt, paa Hovedet.

„Lad David selv klare sig, som han bedst kan; jeg har kun Tanke for Drengen her“, sagde omsider den gamle Bedstefader, „og hans Moder vil give mig Medhold.

David er saa lærd, at han maa vide, hvordan man skal betale sin Gæld".

„Jeg skal oversætte Dem Deres Følelser paa godt Fransk", sagde Sagføreren med en spottende Mine. „Hør nu en Gang, gamle Séchard. De er skinsyg paa Deres Søn. Jo, hør kun Sandheden! De har bragt David i den Stilling, han er i, ved at sælge ham Deres Trykkeri for det tredobbelte af, hvad det var værd, og ved at ruinere ham for at faa denne oprørende Pris betalt. Ryst bare ikke paa Hovedet, Bladet, der blev solgt til Brødrene Cointet, — Betalingen derfor stak De i Deres Lomme — var alt, hvad Deres Trykkeri var værd . . . De hader Deres Søn, ikke blot fordi De har udplyndret ham, men ogsaa fordi De har gjort ham til en Mand, der er Dem overlegen. De giver Dem Mine af ømt at elske Deres Sønnesøn for at dække over Deres Mangel paa Følelser for Deres Søn og Svigerdatter, der let kunde koste Dem Penge straks paa Stedet, medens Deres Sønnesøn først en Gang i Fremtiden faar Brug for Deres Kærlighed. De holder af den lille Knægt, for at man skal se, De dog holder af nogen i Familjen, og ikke beskylde Dem for fuldstændig Hjærteløshed. Saadan hænger det sammen, Fa'er Séchard . . ."

„Er det derfor, jeg blev hentet herind — for at høre paa dette?" spurgte Oldingen i en truende Tone, idet han afvekslende saa' paa sin Sagfører, sin Svigerdatter og sin Søn.

„Men er det da Deres Mening at ødelægge os i Bund og Grund?" udbrød den stakkels Eva henvendt til Petit-Claud. „Aldrig har min Mand beklaget sig over sin Fader" . . .

Vingaardsejeren saa' vantro paa sin Svigerdatter.

„Han har hundrede Gange fortalt mig, at De holdt af ham paa Deres Maade“, sagde hun til den gamle, hvis Mistro hun opfattede.

Efter den store Cointets Instruktioner vilde Petit-Claud gøre Bruddet mellem Fader og Søn fuldstændigt, for at den gamle ikke skulde fri David ud af den fortvivlede Stilling, han befandt sig i.

„Den Dag vi har David i Fængsel“, havde den store Cointet Dagen i Forvejen sagt til Petit-Claud, „skal De blive indført hos Fru de Senonches“.

Det Klarsyn, som Kærligheden giver, havde vejledet Fru Séchard, der gennemskuede dette Fjendskab efter Ordre, som hun allerede havde opdaget Cérizets Forræderi. Enhver vil kunne forstaa Davids Forbavselse; han kunde ikke begribe, hvorledes Petit-Claud kunde kende hans Fader og alle hans Forhold saa godt. Den ærlige Bogtrykker anede ikke Forbindelsen mellem hans Forsvarer og Brødrene Cointet, ejheller vidste han, at det var Brødrene Cointet, der stod bag Métivier. Davids Tavshed var en Fornærmelse mod den gamle Vingaardsejer og klogelig benyttede Sagføreren sin Klients Forbavselse til at forlade Stedet.

„Farvel, kære David. Nu er De advaret. Gældsfængslet er det eneste Middel, Deres Kreditorer har tilbage, og de vil benytte det. Bring derfor Dem selv i Sikkerhed. Eller hvis De vil lytte til mit Raad, saa gaa heller til Brødrene Cointet, de har Kapital nok. Hvis Deres Opfindelse er færdig og efter Forventning, gaa saa i Kompagni med dem; i Grunden er det rigtig skikkelige Folk“. . . .

„Hvad er det for en Opfindelse?“ spurgte gamle Séchard.

„Troede De maaské, Deres Søn var saa dum at opgive sit Trykkeri uden at have andre Planer?“ spurgte Sagføreren. „Han har fortalt mig, at han er paa Veje til at finde en Fremgangsmaade, med hvilken man for tre Francs Riset kan fabrikere det Papir, der nu for Tiden koster ti“. . . .

„Igen et Paafund til at tage mig ved Næsen“, udbrød Fa'er Séchard. „I er allesammen i Forstaaelse med hinanden! Hvis David har gjort den Opfindelse, trænger han ikke til min Hjælp, saa er han jo Millionær! Farvel, mine Venner, Farvel!“

Og den gamle gik sin Vej ned ad Trapperne.

„Tænk nu paa at finde Dem et Skjulested“, sagde Petit-Claud til David og skyndte sig saa efter den gamle Séchard for end yderligere at ophidse ham.

Den lille Sagfører indhentede Vingaardsejeren paa Mûrier-Pladsen, hvor han gik og brummede, og fulgte ham lige til Houmeau. Til Afsked truede han ham med at gøre Eksekution hos ham for sit Tilgodehavende, hvis han ikke fik det betalt i Ugens Løb.

„Jeg vil betale Dem, hvis De hjælper mig med at gøre min Søn arveløs uden at skade min Sønnesøn og min Svigerdatter!“ sagde gamle Séchard og forlod Petit-Claud uden at sige Farvel.

„Hvor den store Cointet kender de Folk, han har at gøre med! Han spaaede ganske rigtig: de 700 Francs, den gamle skal betale, bevirker, at han ikke vil betale de 7000 Francs for sin Søn“, sagde den lille Sagfører til sig selv, medens han atter gik opad mod Angoulème. „Alligevel, jeg maa være paa min Post mod den gamle Ræv af en Papirfabrikant, det er paa Tide, at han rykker ud med noget mere end Ord“.

„Naa, kære David, hvad tænker du saa at gøre?“ spurgte Eva sin Mand, da den gamle Séchard og Sagføreren havde forladt dem.

„Sæt din største Gryde over Ilden, Barn“, raabte David med et Blik til Marion, „nu har jeg Hemmeligheden“.

Da Eva hørte disse Ord, tog hun med febrilsk Livlighed sin Hat, sit Sjal og sine Sko.

„Tag Deres Tøj paa, kære Kolb“, sagde hun, „De maa følge mig. Jeg maa dog se at finde en Udvej af dette Helvede“.

„Herre“, sagde Marion, da Eva var gaaet, „vær dog fornuftig, ellers dør Fruen af Sorg. Tjen Penge til at betale med, hvad De skylder; saa kan De jo bagefter i Ro og Mag søge efter Deres Skatte“.

„Hold Mund, Marion“, svarede David, „den sidste Vanskelighed skal nu blive besejret. Jeg skal paa én Gang faa Patent paa min Opfindelse og Patent paa at forbedre den“.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Eva gik hen til sin Moder. Det traf sig saa heldigt, at Fru Chardon netop passede den fornemste Retsassessors Kone, der nys havde skænket sin Mand en Arving. Eva, der nærede Mistro til alle de ministerielle Embedsmænd, havde faaet det Indfald at raadspørge Enkernes og de Faderløses lovmæssige Forsvarer om sin Stilling, og om hun kunde befrie David ved at sætte sig selv og alt, der tilkom hende, i Pant; tillige haabede hun at faa Sandheden at vide om Petit-Clauds tvetydige Opførsel. Embedsmanden, som Fru Séchards sjældne Skønhed overraskede, modtog hende ikke blot med de Hensyn, man skylder en Kvinde, men endog med en Slags ridderlig Høflighed, hvortil Eva

ikke var vant. Den stakkels Kone saa' med andre Ord i Embedsmandens Øjne det Udtryk, som hun siden sit Bryllup kun havde fundet hos Kolb, og som for smukke Kvinder som Eva er det Kriterium, hvorefter de bedømmer Mændene. Naar en Lidenskab, naar Egennytten eller Alderen i en Mands Øjne stivner det Glimt, som flammer deri i de unge Aar, faar en Kvinde Mistillid til denne Mand og giver sig til at iagttage ham. Brødrene Cointet, Petit-Claud, Cérizet, alle de Folk, i hvem Eva havde gættet Fjender, havde betragtet hende med tørre og kolde Blikke. Men hun følte sig tryg og tilpas overfor Assessoren, der dog, hvor elskværdig han end modtog hende, i faa Ord maatte nedbryde alle hendes Forhaabninger.

„Hr. Petit-Claud vil altsaa ødelægge os?“ udbrød hun da.

„Petit-Clauds Opførsel“, svarede Øvrighedspersonen „er i Overensstemmelse med den Fuldmagt, han har faaet af Deres Mand, der vil vinde Tid, efter hvad hans Sagfører paastaar. Efter min Opfattelse var det maaské bedre, at De frafaldt Appellen af Dommen og selv sammen med Deres Svigerfader ved Auktionen tilbagekøbte det nødvendigste Husgeraad og Materiel — De indenfor Grænserne af, hvad der tilkommer Dem, og han for det Beløb, der skyldes ham for Leje. Men det var at gaa for hastig frem til Maalet. Sagførerne flaar Dem!“ . . .

„I saa Fald var jeg jo afhængig af den gamle Séchard og skulde skylde ham Leje baade af Husgeraad og af Huset — og min Mand vilde stadig være forfulgt af Hr. Métivier, der næsten ingen Ting vilde faa“.

„Unægtelig, Frue“.

„Men saa var vor Stilling jo værre end nu“.

„Lovens Arm, Frue, er til syvende og sidst paa

Kreditors Side. De har faaet 3000 Francs, De maa følgelig betale dem tilbage . . .“

„Tror De da, vi er i Stand til . . .“

Eva holdt pludselig inde, idet hun opdagede den Fare, hvori hun kunde bringe sin Broder ved at retfærdiggøre sig selv og sin Mand.

„Jeg véd godt“, tog Øvrighedspersonen igen til Orde, „at denne Sag er dunkel og tvivlsom, baade for Skyldnernes Vedkommende, der er retskafne, fintfølende, ja, højsindede Folk, og for Kreditorens, der kun er en Straamand“ — — —

Eva saa' forfærdet og med et forstyrret Blik paa Embedsmanden.

„De forstaar nok“, sagde han og sendte hende et fint og forstaaende Øjekast, „at vi har god Tid til at tænke over, hvad der foregaar i vort Paasyn, medens vi sidder og maa høre paa de Herrer Sagføreres Indlæg“.

— Eva vendte hjem, fortvivlet over ikke at kunne hjælpe.

— Klokken 7 om Aftenen bragte Doublon Meddelelsen, der truede David med Gældsarrest. Paa dette Tidspunkt var Retsforfølgelsen naaet til sin Kulmination.

„Fra imorgen af“, sagde David, „kan jeg altsaa kun gaa ud om Natten“.

Eva og Fru Chardon brast i Graad. I deres Øjne var det en Vanære at holde sig skjult. Ved at høre, at deres Husbonds Frihed var truet, blev Marion og Kolb, der af gammel Erfaring vidste, hvor lidt Krogveje laa for ham, saa forskrækkede, at de gik ind til Fru Chardon, Eva og David under Paaskud af at spørge, hvormed de kunde være til Nytte. De kom netop som de tre brave Mennesker sad og græd over, at det nu var nødvendigt

at holde David skjult. Men hvorledes skulde man kunne undgaa de usynlige Spioner, der stadig vilde udspejde denne aandsfraværende Mands mindste Skridt?

„Hvis Fruen vil vente et lille Kvartér, skal jeg spejde i Fjendens Lejr“, sagde Kolb paa sit elsassiske Kaudervælsk, De skal se, jeg forstaar mig paa den Slags, skønt jeg ligner en Tysker. Men jeg er en rigtig Franskmand, jeg kan udfinde en Krigslist“.

„Ja, Frue“, sagde Marion, „lad ham bare gaa. Han har ikke Tanke for andet end Herrens Sikkerhed. Kolb er ingen Elsasser, han er en komplet Nyfoundlænder“.

„Gaa, kære Kolb“, sagde David, „endnu har vi Tid til at overveje vor Stilling“.

Kolb skyndte sig hen til Retsbetjenten Doublon, hvor Davids Fjender var forsamlede og lagde Raad op om, hvorledes de skulde faa fat paa ham. Elsasseren havde fattet den Plan at fremstille sig for Retsbetjenten og lade, som om han vilde forraade sin Herre for paa denne Vis at komme under Vejr med de Fælder, man vilde stille for ham, og underrette ham derom. Kokkepigen lukkede op, Kolb bad at maatte faa Hr. Doublon i Tale i Forretningsanliggender. Ærgerlig over at blive forstyrret i Opvaskningen, aabnede Pigen Døren til Kontoret og sagde til Kolb, hvem hun ikke kendte, at han skulde vente dèr; i Øjeblikket var Herren optaget af en Samtale inde i sit Privatkontor. Derpaa gik hun ind for at melde Hr. Doublon, at der var en Mand, som vilde tale med ham. Dette Udtryk en Mand tilkendegav saa tydeligt, at det var en Bonde, at Doublon sagde:

„Lad ham vente“.

Kolb tog Plads nær ved Døren til Privatkontoret.

„Naa, hvordan har De saa i Sinde at gaa til Værks?

Hvis vi kunde faa Fingre i ham imorgen tidlig, var der straks vundet Tid“, sagde den tykke Cointet derinde.

„Det skal være en smal Sag“, udbrød Cérizet.

Ved at kende den tykke Cointets Stemme, men især ved at høre disse to Bemærkninger gættede Kolb øjeblikkelig, at Talen var om hans Herre, og hans Forbavselse steg, da han genkendte Cérizets Røst.

„En Dreng, der har været i hans Brød“, sagde han forfærdet til sig selv.

„Mine Børn“, sagde Doublon. „Hør nu, hvad der skal gøres. Vi stiller vore Folk paa Post med passende Mellemrum i alle Retninger ud fra Beaulieu-Gade og Mûrier-Pladsen, saadan at vi stadig kan følge Séchards Bevægelser, uden at han opdager det. Vi slipper ham ikke af Syne, før han er gaaet ind i vedkommende Hus, hvor han vil holde sig skjult. Saa lader vi ham have Fred i nogle Dage, til han føler sig tryg, og saa overrumpler vi ham en skønne Dag ved Daggry eller ved Solnedgang“.

„Men hvad foretager han sig nu? Kan han ikke helt slippe fra os?“ spurgte den tykke Cointet.

„Han er hjemme i sit Hus“, sagde Mester Doublon. „Hvis han gik ud, vilde jeg faa det vide. Jeg har en af mine Folk paa Post paa Mûrier-Pladsen, en anden ved Hjørnet af Raadhuset og en tredje en Snes Skridt her fra Huset. Hvis Séchard gik ud, vilde de give Fløjtesignal, og før han havde taget tre Skridt, vilde det paa denne Manér allerede være telegraferet til mig“.

— Kolb havde ikke gjort Regning paa et Lykketræf som dette; han forlod, stille som en Mus, Kontoret og sagde til Tjenestepigen:

„Hr. Doublon er vist optagen for længere Tid; jeg kommer igen imorgen tidlig“.

Som gammel Kavallerist havde Elsasseren faaet et Indfald, som han øjeblikkelig gav sig til at sætte i Værk. Han skyndte sig hen til en af sine Bekendte, der udlejede Heste, valgte sig en Hest, lod den sadle og vendte saa hurtig som mulig hjem til sin Husbond, hos hvem han traf den trøstesløse Fru Eva.

„Hvad er der paa Færde, Kolb?“ spurgte Bogtrykkeren, der lagde Mærke til Elsasserens paa én Gang fornøjede og urolige Ansigtsudtryk.

„De er omringet af Slyngler. Det sikreste er at bringe Husbond i Skjul. Har Fruen tænkt paa, hvor vi skal gemme Herren?“

Da den skikkelige Kolb havde fortalt om Cérizets Forræderi, om Spionerne, der stod paa Post omkring Huset, om den tykke Cointets Andel i denne Sag, og da han havde givet dem at forstaa, hvilke Rævestreger man kunde vente sig af den Slags Folk, faldt der pludselig skarpt og klart Lys over Davids Stilling.

„Det er Brødrene Cointet, som forfølger dig“, udbrød den stakkels Eva tilintetgjort. „Det var altsaa derfor, Métivier viste sig saa haard . . . De er Papirfabrikanter, de vil have fat i din Hemmelighed“.

„Men hvorledes skal man dog undslippe dem?“ spurgte Fru Chardon.

„Hvis Fruen kan finde et lille Sted, hvor Herren kan være skjult“, sagde Kolb, „lover jeg at føre ham derhen, uden at nogen skal opdage det“.

„Du maa hen til Basine Clerget. men ikke før det er Nat“, svarede Eva. „Jeg skal aftale alt fornødent med hende. Naar det gælder, kan jeg stole paa Basine, som paa mig selv“.

„Spionerne vil følge efter dig“, sagde omsider David,

der genvandt en Smule Aandsnærværelse. „Det kommer an paa at faa givet Basine et Vink, uden at nogen af os gaar hen til hende“.

„Fruen kan godt gaa derhen“, sagde Kolb. „Nu skal De høre min Plan: jeg gaar ud sammen med Herren, alle Spionerne vil følge os i Hælene. Og imedens gaar Fruen hen til Frøken Clerget, uden at nogen følger efter hende. Jeg har en Hest, jeg tager Herren op bagved mig, og ingen Djævel skal faa fat i os“.

„Farvel da, min egen Ven“, sagde den stakkels Kone og kastede sig i sin Mands Arme. „Ingen af os kan jo komme og besøge dig, vi vilde straks røbe dit Skjul. Vi maa med det samme tage Afsked med hinanden for hele den Tid, dit frivillige Fangenskab kan vare. Vi sender hinanden Breve med Posten, Basine besørger dine Breve derhen, og jeg skriver til dig under hendes Navn“.

Da David og Kolb gik ud, hørte de Spionerne fløjte og trak dem efter sig helt hen til Palet-Porten, i hvis Nærhed Heste-Udlejeren boede. Kolb tog sin Herre op bagved sig og bad ham holde sig godt fast:

„Ja, fløjt I bare, Godtfolk, fløjt I bare. I skal ikke indhente en gammel Kavallerist“.

Og den gamle Kavallerist gav Hesten af Sporerne og fór ud ad Landet til i en Fart, der gjorde det umuligt for Spionerne at følge med eller at se, hvor de blev af.

Eva begav sig hen til Postel under det meget fornuftige Paaskud at spørge ham til Raads. Efter at have maattet udholde denne fornærmelige Medlidenhed, der kun er ødsel med Ord, forlod hun Postels Hjem og kunde uden at blive set naa hen til Basine, hvem hun betroede sine Sorger og bad om Hjælp og Støtte. Basine, der for en Sikkerheds Skyld havde taget Eva med ind i sit Sove-

kammer, aabnede Døren til et tilstødende lille Rum; der fik sit Lys gennem en Vinduesrist, og hvor intet nysgærrigt Øje kunde naa ind. De to Veninder aabnede for en lille Kamin, hvis Rør løb langs med Kaminrøret i Strygeriet, hvor Pigerne havde Ild paa til deres Strygejærn. Eva og Basine dækkede Gulvet med gamle Sengetæpper for at dæmpe enhver Lyd, hvis David skulde komme til at gøre Støj; de satte en Seng herind, en Ovn til hans Eksperimenter, et Bord og en Stol, at han kunde sidde ned og skrive. Basine lovede at bringe ham Mad ind om Natten; og da der aldrig kom nogen i hendes Soveværelse, kunde David i dette Skjul trodse alle sine Fjender, ja selv Politiet.

„Her kan han da endelig være i Sikkerhed", sagde Eva og kyssede sin Veninde.

Eva vendte tilbage til Postel for at faa opklaret et Tvivlsspørgsmaal, som en saa kyndig Handelsretsdommer, sagde hun, maatte vide Besked om, og hun lod sig følge hjem af ham, alt medens hun hørte paa hans deltagende Ord.

„Hvis De havde giftet Dem med mig, sad De ikke saadan i det".

Denne Tanke laa paa Bunden af alle den lille Apotekers Fraser. Da han vendte hjem igen, fandt han sin Kone skinsyg paa Fru Séchards store Skønhed og rasende over sin Mands Høflighed mod hende; Léonie blev dog beroliget, da Apotekeren paastod, at smaa, rødblonde Kvinder er langt at foretrække for de høje Brunetter. Uden Tvivl leverede han Beviser paa, at dette var oprigtigt ment, thi den følgende Dag forkælede Fru Postel ham.

„Nu kan vi være rolige", sagde Eva til sin Moder og Marion.

„De er borte“, sagde Marion, da Eva ganske uvilkaarlig saa' ind i Sovekammeret. —

„Hvor skal vi ride hen?“ spurgte Kolb en Mils Vej ude ad Landevejen til Paris.

„Til Marsac“, svarede David, „siden du har ført mig i denne Retning, vil jeg gøre endnu et sidste Forsøg paa at røre Faders Hjærte“.

„Jeg gik hellere løs paa et helt Batteri Kanoner. Han har jo ikke noget Hjærte, — Deres Hr. Fader“.

Den gamle Séchard troede ikke paa sin Søn. Han bedømte ham — som Pøbelen dømmer — efter Resultaterne. Først og fremmest mente han ikke at have plyndret David, dernæst sagde han til sig selv uden at tage Hensyn til de forandrede Tidsforhold:

„Jeg har sat ham i Gang med et Bogtrykkeri, der gik godt for mig; og han, der burde kunne tusind Gange mere end jeg, kunde dog ikke faa det til at gaa!“

Ude af Stand til at forstaa sin Søn brød han Staven over ham.

David paa sin Side forstod sin Fader og havde sønlig Kærlighed nok til at undskylde ham. Da han og Kolb Klokken 8 ankom til Marsac, traf de Gubben i Færd med at afslutte sit Middagsmaaltid, der altid trak ud til henimod hans Sengetid.

„Det er vel Rettens Skyld, at jeg ser dig her“, sagde Faderen med et bittert Smil til sin Søn.

„Hvorledes skulde min Herre og De kunne forstaa hinanden? Han lever mellem Skyerne, og De mellem Deres Vinstokke“, udbrød Kolb indigneret. „Betal, betal dog! Det er Deres Pligt som Fader“.

„Naa, naa, Kolb, gaa nu din Vej; sæt Hesten ind

hos Fru Courtois, at vi ikke falder Fader til Ulejlighed, og husk saa forresten paa, at Fædrene altid har Ret“.

Kolb gik bort, brummende som en Hund, der er sat i Rette af sin Herre for sin Vagtsomheds Skyld, men dog protesterer derimod, alt imedens den lystrer Ordre. Uden at røbe sine Hemmeligheder tilbød David da sin Fader at give ham haandgribeligt Bevis paa sin Opdagelse, og han foreslog ham at faa en Andel i Forretningen imod at betale de nødvendige Summer, dels til at sætte David i Frihed, dels til at muliggøre ham at arbejde videre paa Opdagelsen.

„Hvordan vil du bære dig ad med at bevise mig, at du uden Hjælpemidler kan lave smukt Papir, som ingen Ting koster?“ spurgte den gamle Typograf med et anløbet Blik, som alligevel var fiffigt, nysgærrigt og graadigt.

Dette Blik var som et Lyn fra en tung Regnsky. Thi tro mod Traditionen gik den gamle Bjørn aldrig til Sengs uden Nathue paa. Hans Nathue bestod af to Flasker udsøgt gammel Vin, som han drak i Nippedrik, efter hvad han paastod.

„Det er den simpleste Sag af Verden“, svarede David. „Jeg har ikke Papir med mig, jeg er kommen ad denne Kant paa Flugt for Doublon; og da jeg én Gang var paa Vejen til Marsac, faldt det mig ind, at jeg dog maaske kunde opnaa samme Vilkaar hos dig som hos en Aagerkarl. Jeg har ikke andet med mig, end de Klæder, jeg har paa. Luk mig inde i et godt aflaaset Rum, hvor ingen kan trænge ind, og ingen kan se mig, saa . . .“

„Hvad for noget?“ sagde den gamle og sendte sin Søn et frygteligt Blik. „Maa jeg ikke se dig arbejde?“

„Kære Fader“, svarede David, „du har givet mig

Beviser nok paa, at i Forretningssager er der ikke noget, der hedder Fader“ . . .

„Du mistroer den Mand, som har skænket dig Livet!“ . . .

„Nej, men den som har berøvet mig Midlerne til at leve for“.

„Hver for sig! Du har Ret“, sagde den gamle. „Meget vel, jeg gemmer dig i min Vinkælder“.

„Jeg tager Kolb med mig derned; du maa give mig en lille Kedel til at koge Papirmassen i“, vedblev David uden at lægge Mærke til det Øjekast, Faderen laante ham, „og saa maa du hente mig Stængler af Artiskok, Asparges og Nelder og desuden nogle Rør, som du kan skære nede ved Aaen. Imorgen kommer jeg ud af din Kælder med første Rangs Papir“.

„Hvis det er muligt“, udbrød Bjørnen og hikkede, „vil jeg maaske give dig . . . jeg skal se, om jeg kan give dig, lad os sige 25000 Francs paa den Betingelse, at du skaffer mig ligesaameget i Fortjeneste om Aaret“.

„Sæt mig paa Prøve, jeg gaar ind paa dit Forslag“, sagde David. „Kolb, sæt dig paa din Hest og rid til Mansle, køb mig en stor Haarsie hos en Sigtemager, noget Lim hos en Urtekræmmer, og kom hurtig tilbage“.

„Værsaagod, drik!“ sagde Faderen og satte en Flaske Vin, Brød og et Stykke koldt Kød frem for sin Søn. „Du maa samle Kræfter, medens jeg henter et Læs grønne Klude til dig; for dine Klude er jo grønne, jeg er næsten bange for, at de er altfor grønne“.

To Timer senere, Klokken 11 om Aftenen, lukkede den gamle sin Søn og Kolb ind i et lille Rum, der stødte op til hans Vinkælder, og hvor der fandtes alt Materiale

til Brændingsbehandlingen af Vinene fra Angoulème-Egnen, der som bekendt leverer al den saakaldte Cognac.

„Det er jo en hel Fabrik, jeg har her“, udbrød David. „Her er baade Brænde og Bækkener“.

„Nu faar vi altsaa se imorgen“, sagde den gamle Séchard, „jeg laaser jer inde og slipper begge mine Hunde løs, saa er jeg sikker paa, at der ikke er nogen, der bringer jer Papir. Vis mig nogle Blade i Morgen, saa har du mit Ord paa, at jeg vil gaa i Kompagni med dig, og saa skal alting snart være klappet og klart“.

Kolb og David lod sig indelukke og tilbragte omtrent to Timer med at mase og tilberede Stænglerne ved Hjælp af to Egeplanker. Ilden blussede lystigt, Vandet var i Kog. Henimod Klokken to om Morgenen hørte Kolb, der ikke var saa optaget som David, et Suk, der lød som en drukken Mands Hikken; han tog det ene af de to Lys og gav sig til at se efter alle Vegne; omsider opdagede han gamle Séchards Ansigt, der udfyldte en lille firkantet Aabning, der var anbragt oven over Døren mellem Kælderen og Brænderiet og skjult af tomme Tønder. Den gamle Rævepels havde ført sin Søn og Kolb ind i Brænderiet ad den ydre Dør, gennem hvilken Tønderne, der blev afhentede, rulledes ud. Denne anden, indvendige Dør tjente til at trille Vinfadene fra Kælderen ind i Brænderiet uden at gøre Omvej gennem Gaarden.

„Hør nu, gamle“, udbrød Kolb hidsig, „dette er ikke efter Aftalen, De vilde belure Deres Søn. Véd De, hvad De gør, naar De drikker en Flaske god Vin? Saa giver De en Slyngel at drikke“.

„Aa, Fa'er dog . . .“ sagde David.

„Jeg kom for at høre, om der var noget, I trængte

til“, sagde Vingaardsejeren, der nu næsten var bleven ædru.

„Og det er vel ogsaa af Deltagelse for os, at De har taget en Trappestige med?“ spurgte Kolb, som aabnede Døren efter at have skubbet de tomme Tønder til Side, og fandt Oldingen staaende i bar Skjorte paa en kort Stige.

„Saadan at risikere dit Helbred!“ udbrød David.

„Jeg tror, jeg gaar i Søvne“, sagde den gamle flov og stod ned af Stigen. „Din Mangel paa Tillid til din Fa'er skaffede mig urolige Drømme, det forekom mig, at du havde indgaaet en Pagt med Djævelen for at gøre det umulige til Virkelighed“.

„Djævelen, det er bare Deres Begærlighed efter de smaa gule Mønter“, udbrød Kolb.

„Gaa nu i Seng igen, Fa'er“, sagde David. „Laas af for os, hvis du har Lyst, men spar dig den Ulejlighed at komme igen: Kolb skal staa Skildvagt“.

Klokken fire Dagen efter forlod David Brænderiet efter at have udslettet alle Spor af sit Arbejde og bragte sin Fader tredive Blade Papir, hvis Finhed, Hvidhed, Fasthed og Styrke ikke lod noget tilbage at ønske. Den gamle tog Bladene og satte Tungen imod dem som erfaren Bjørn, der fra sine unge Dage var vant til at prøve Papir med sin Gane; han vendte og drejede dem, bøjede dem, lagde dem sammen, lod dem gennemgaa enhver Prøve, som Typograferne anstiller for at undersøge Papirets Kvalitet. Men skjønt han ikke kunde finde noget at udsætte, vilde han dog ikke erklære sig for overbevist.

„Man maa jo først se, hvordan det Papir staar sig i Bogtrykkerpressen“, sagde han for at undgaa at rose sin Søn.

„Det er dog et løjerligt Menneske!“ udbrød Kolb.

Den gamle, der nu var kold og klarhovedet, dækkede en forstilt Ubeslutsomhed under sin faderlige Værdigheds Kappe.

„Jeg vil ikke narre dig, Fader: dette Papir forekommer mig endnu at være for dyrt, jeg kan komme Problemets Løsning endnu nærmere, det er det sidste Skridt, der staar tilbage“ . . .

„Naa, du vilde tage mig ved Næsen!“

„Vist ej! Jeg er kun utilfreds med, at Klisteret ikke gennemtrænger hele Massen lige stærkt, saa at Papiret er lidt skrubbet“ . . .

„Saa find en Udvej for det; saa skal du faa mine Penge“.

„De skulde hellere forlange, at min Herre skulde fabrikere Guldpenge til Dem paa staaende Fod“, sagde Kolb.

Aabenbart vilde den gamle lade David undgælde for den Ydmygelse, han om Natten havde lidt; han behandlede ham mere end koldt.

„Kære Fa'er“, sagde David efter at have ladet Kolb fjærne sig, „jeg har aldrig ladet dig høre ilde for, at du ansatte dit Trykkeri til en oprørende Pris og solgte mig det efter din Taxation alene; jeg har altid set en Fader i dig. Jeg har sagt til mig selv: Den gamle Mand har slidt haardt i det og har sikkert givet mig en bedre Opdragelse, end jeg fortjente, han skal have Lov til i Fred og paa sin Manér at nyde Frugten af sit Arbejde! Jeg har endogsaa overladt dig Arven efter min Moder og har uden Klage paataget mig det gældbundne Liv, du havde beredt mig. Jeg havde lovet mig selv at tjene en smuk Formue uden at falde dig til Ulejlighed. Nuvel, jeg har

gjort denne Opfindelse under de vanskeligste Livsvilkaar, uden at have Brød i Huset, pint og plaget af Gæld, som jeg ikke selv har stiftet . . . Ja, jeg har kæmpet taalmodig, lige til mine Kræfter var udtømte. Maaske er det din Skyldighed at yde mig Hjælp; men tænk slet ikke paa mig! Hav kun Øje for en Kone og et lille Barn (ved disse Ord kunde David ikke holde sine Taarer tilbage), og yd dem Hjælp og Beskyttelse. Vil du staa tilbage for Marion og Kolb, der har givet mig deres Sparepenge?“ udbrød Sønnen ved at se sin Fader saa kold som en Marmorblok.

„Og ikke engang det var dig nok“, udbrød Oldingen uden i mindste Maade at undsé sig. „Du kunde sluge hele Frankrig! Jo, Godmorgen! Jeg er for uvidende til at indlade mig paa Spekulationer, hvor der nok kun bliver spekuleret i mig. Jeg er Vingaardsejer, jeg er ikke Bankier . . . Forretninger mellem Fader og Søn er der heller aldrig Held ved! Lad os saa spise til Middag. Du skal da ikke kunne sige, at jeg ingenting giver dig“.

David hørte til de Mennesker, hvis dybe Gemyt længe i Tavshed kan bære paa Sorg og Modgang, uden at selv deres nærmeste aner noget derom; men giver deres Smærte sig omsider Luft, som Davids nu havde gjort det, er det deres sidste Anstrængelse. Eva alene havde tilfulde forstaaet denne ædle og mandige Karakter. Men hans Fader saa' i hans Sorg, der nu fra Hjærtedybet brød sig Vej frem, kun et Barns Ærgrelse over ikke at kunne pudse sin Fader, og i sin Søns dybe Nedbøjethed saa' han kun Flovheden over ikke at have haft Held med sig. Bruddet mellem Fader og Søn var fuldstændigt, da de skiltes.

Omtrent ved Midnatstid vendte David og Kolb tilbage

til Angoulème, de kom til Fods og iagttog lige saa stor Forsigtighed, som om de var paa Vej til et Tyveri. Henad Klokken 1 blev David smuglet ind hos Frøken Basine Clerget, uden at nogen saa' det, og gemt i det sikre Skjul, som hans Kone havde beredet ham. Dèr skulde David være under Bevogtning af et Væsen, saa medynksfuldt og snildt som ingen anden: en Grisette. Næste Morgen pralede Kolb af, at han havde bortført sin Herre til Hest, og at han ikke havde forladt ham, før han havde set ham vel anbragt i en Postvogn, der skulde føre ham til Omegnen af Limoges. I Basines Kælder blev der forvaret et ret anseligt Forraad af Raastof, saaledes at Kolb, Marion, Fru Séchard og hendes Moder ikke behøvede at staa i nogensomhelst Forbindelse med Frøken Clerget.

To Dage efter Scenen mellem Fader og Søn kom den gamle Séchard, der endnu havde en Snes Dage til sin Raadighed, før Salget af Vinhøsten begyndte, hovedkulds ind til sin Svigerdatter; det var Havesygen, der drog ham. Han kunde ikke længer sove om Natten, han vilde vide, om Opfindelsen frembød Chancer for Gevinst og havde i Sinde selv at passe paa Kornet, medens det voksede, som han udtrykte sig. Han flyttede ind i det ene af de to Kvistkamre, han havde reserveret sig, ovenover Svigerdatterens Lejlighed, og dèr blev han boende, alt medens han lukkede Øjnene for den Pengenød, som herskede i den lille Husholdning. De skyldte ham jo Leje, saa kunde de vel nok holde ham med Mad og Drikke! Han saa' ikke noget besynderligt i, at de brugte Service af fortinnet Jærn.

„Saadan begyndte jeg selv", gav han sin Svigerdatter til Svar, naar hun bad ham undskylde, at det ikke var Sølvtøj.

Marion blev nødt til overfor de forskellige Handlende at gaa i Borgen for alt, hvad der brugtes til Husholdningen. Kolb arbejdede som Murerhaandlanger for en Franc om Dagen. Efter kort Tids Forløb var ti Francs alt, hvad den stakkels Eva havde tilbage, medens hun i sit Barns og Davids Interesse ofrede sine sidste Ejendele paa at sørge godt for Vingaardsejeren. Hun haabede stadig paa, at hendes Tjenstvillighed, hendes respektfulde Kærlighed, hendes Resignation skulde røre den gærrige; men han var stadig lige umedgørlig. Han havde det samme kolde Blik som Brødrene Cointet og Petit-Claud og Cérizet. Hun søgte da at iagttage hans Karakter for at komme under Vejr med hans Planer. Men det var spildt Ulejlighed! Den gamle Séchard var ikke til at blive klog paa, saa som han stadig sørgede for at holde sig halvt beruset. Drukkenskab er et dobbelt Slør. Og beskyttet af denne Drukkenskab, der ligesaa ofte var forstilt som virkelig, søgte den snu Olding at fravriste Eva Davids Hemmeligheder. Snart var han indsmigrende overfor sin Svigerdatter, snart søgte han at skræmme hende. Naar Eva svarede, at hun intetsomhelst vidste, plejede han at sige:

„Jeg skal drikke op alt, hvad jeg ejer og har. Jeg skal sætte ham paa Smalkost“.

Disse ydmygende Kampe udmattede det stakkels Offer, der omsider bestemte sig til helt at tie stille for ikke at komme til at vise sin Svigerfader Mangel paa Respekt. En Dag, da han drev hende til det yderste, sagde hun til ham:

„Kære Fader, der er jo en Maade, paa hvilken du grumme let kan faa det altsammen at vide. Betal Davids Gæld! Saa kommer han hjem igen, og saa kommer I nok til Forstaaelse med hinanden“.

„Naa, saa det er det, I forlanger af mig!“ udbrød han. „Det er jo godt, at man véd det“.

Gamle Séchard, som ikke troede paa sin Søn, troede paa Brødrene Cointet. Brødrene Cointet, hvem han spurgte til Raads, var fiffige nok til at fortælle ham, at den Opfindelse, hans Søn var paa Spor efter, kunde indbringe Millioner.

„Hvis David kan godtgøre, at han har løst Problemet, vil jeg ikke tøve med at gaa i Kompagniskab med ham om min Papirfabrik og betale ham en tilsvarende Sum for Opfindelsen“, sagde den store Cointet.

Den mistroiske Olding skaffede sig saa mange Oplysninger, medens han drak smaa Snapse med Arbejderne, og forstod saa kløgtigt at pumpe Petit-Claud, alt medens han anstillede sig dum, at han til sidst fik Mistanke om, at det var Brødrene Cointet, der stod bag Métivier; han tillagde dem da den Plan, at de vilde ødelægge Trykkeriet Séchard og faa ham til at rykke ud med Mønt ved at lokke ham med Opfindelsen, thi den gamle Haandværker kunde fornuftigvis ikke ane, at Petit-Claud var med i det listige Komplot, der havde til Maal før eller senere at bemægtige sig den vigtige, industrielle Hemmelighed. En Dag besluttede Oldingen — der var rasende over ikke at kunne besejre sin Svigerdatters Tavshed og ikke engang at kunne faa at vide af hende, hvor David var skjult — at bryde Døren op til Værkstedet, hvor Valserne blev støbt, efter omsider at have opdaget, at det var dèr, hans Søn plejede at anstille sine Experimenter. Han listede sig derned tidlig om Morgenen og begyndte at bearbejde Laasen.

„Halløj, hvad bestiller De dèr, Fa'er Séchard“, raabte

Marion, der var staaet op ved Daggry for at gaa paa Fabriken.

„Jeg er vel i mit eget Hus, Marion“, sagde den gamle skamfuld.

„Naa, saa De bliver Tyv paa Deres gamle Dage . . . Og idag har De endda ikke drukket . . . Det fortæller jeg Fruen lige paa Stedet“.

„Ti stille, Marion“, sagde Oldingen og trak to Seks-francs-Stykker op af sin Lomme. „Se her“ . . .

„Saa tier jeg, men forsøg aldrig mere paa det“, sagde Marion og truede ad ham, „ellers fortæller jeg det over hele Byen“.

Saasnart den gamle var gaaet ud, gik Marion op til sin Frue.

„Værsgo', Frue, jeg har pudset Deres Svigerfa'er for tolv Francs. Her er de“ . . .

„Hvordan har du baaret dig ad med det?“

„Han vilde kigge efter blandt Herrens Redskaber og Kar for at komme paa Spor efter Hemmeligheden. Jeg vidste godt, at der ikke længer var nogetsomhelst i det lille Køkken; men jeg gjorde ham bange ved at beskylde ham for at ville bestjæle sin Søn, og saa gav han mig tolv Francs for at holde ren Mund“.

I dette Øjeblik bragte Basine med fornøjet Mine et Brev, som hun i al Hemmelighed gav sin Veninde. Det var fra David, og det var skrevet paa fortræffeligt Papir:

„Dyrebare Eva!

Du er den første, jeg skriver til paa det første Blad Papir, min Opfindelse har frembragt. Jeg har løst Problemet at planere Papiret, som jeg vil have det. Selv om jeg gaar ud fra, at der maa dyrkes gode Jorder paa

en særlig Vis for at tilvejebringe det Raastof, jeg benytter, koster Pundet af Massen kun fem Sous. Til et Ris paa tolv Pund vil der altsaa medgaa for tre Francs Klistermasse. Og jeg er sikker paa at kunne drive Vægten i Pund ned til det halve. Konvolutten, Brevpapiret og de indlagte Prøver er af forskellige Fabrikationer. Jeg sender dig mange, mange Kys; nu faar vi den Velstand, som var det eneste, der manglede i vor Lykke".

„Se en Gang", sagde Eva og rakte sin Svigerfader Papirprøverne, „giv Deres Søn Indtægten af Deres Høst og lad ham skabe sin Formue, han vil tidobbelt erstatte Dem, hvad De giver ham, thi nu er alting lykkedes for ham! . . ."

Den gamle Séchard skyndte sig øjeblikkelig hen til Brødrene Cointet. Dèr blev hvert Papirstykke prøvet og nøjagtig undersøgt; nogle af dem var planerede, andre ikke, de var mærkede med Pris fra tre Francs til ti Francs Riset; nogle af dem var rene og faste som Metal, andre var bløde som kinesisk Papir! der var alle mulige Nuancer af hvidt. Havde det været Jøder i Færd med at undersøge Diamanter, kunde deres Øjne ikke have haft et mere spændt og grisk Udtryk end Brødrene Cointets og den gamle Séchards.

„Deres Søn er paa den rigtige Vej", sagde den tykke Cointet.

„Godt, saa betal hans Gæld", sagde den gamle Bogtrykker.

„Med Fornøjelse, hvis han vil gaa i Kompagni med os", svarede den store Cointet.

„De er to rigtige Lurendrejere", udbrød den forhenværende Bjørn, „De forfølger min Søn med Métivier som Skærmbrædt og vil ha'e, at jeg skal betale Dem — saa-

dan hænger det sammen. Jeg er ikke saa dum, Godtfolk!“

De to Brødre saa' paa hinanden, men forstod at beherske den Overraskelse, som den Havesyges skarpe Blik vakte hos dem.

„Vi er endnu ikke Millionærer nok til at kunne more os med at diskontere“, svarede den tykke Cointet; „vi vilde være fornøjede den Dag, vi kunde betale vore Klude kontant, vi betaler endnu vor Leverandør med Veksler“.

„Der maa gøres et Eksperiment i stor Stil“, svarede den store Cointet koldt, „thi hvad der lykkes i en lille Gryde, kan slaa fejl i en Fabrikation i stor Stil. Skaf Deres Søn paa fri Fod!“

„Ja, men vil min Søn tage mig til Kompagnon, naar han er kommen paa fri Fod?“ spurgte den gamle Séchard.

„Det vedkommer ikke os“, svarede den tykke Cointet. „Tror De maaské, at alt er gjort med at give Deres Søn 10,000 Francs? Et Opfinderpatent koster 2000 Francs; det bliver nødvendigt at gøre Rejser til Paris; og før man kan indlade sig paa at forstrække ham med noget, maa man, som min Broder siger, se Papiret tilvirket i Masse, tusinde Ris for Eksempel. Der er ingen, man skal tage sig saadan i Agt for, som netop Opfindere“.

„Jeg for mit Vedkommende“, tilføjede den store Cointet, „holder nu mest af Brød, naar det er bagt“.

Oldingen tilbragte hele Natten med at gruble over dette Dilemma:

„Hvis jeg betaler Davids Gæld, er han fri. Og naar han først er paa fri Fod, behøver han ikke at dele sin Formue med mig. Han véd godt, at jeg snød ham i

vort første Kompagniskab, han slutter aldrig et nyt. Det maa altsaa være i min Interesse at holde ham i Fængsel".

Brødrene Cointet kendte den gamle Séchard tilstrækkeligt til at vide, at det vilde blive en Væddekamp imellem dem om Kompagniskabet. Følgelig sagde disse tre Mænd til sig selv:

„For at slutte en Kontrakt, der er baseret paa Opfindelsen, maa vi have Eksperimenter; og for at faa disse Eksperimenter anstillede, maa vi sætte David paa fri Fod. Men naar David er fri, slipper han os af Hænderne".

Hver især af dem havde desuden sin egen lille Bagtanke.

Petit-Claud sagde til sig selv:

„Naar jeg først er gift, trænger jeg ikke længer til Brødrene Cointet; men til den Tid er kommen, holder jeg med dem".

Den store Cointet sagde til sig selv:

„Jeg vilde helst selv have David under Laas og Lukke, saa det var mig, der var Herren".

Den gamle Séchard sagde til sig selv:

„Hvis jeg betaler min Søns Gæld, blæser han mig bagefter et langt Stykke".

Skønt Vingaardsejeren gik Eva haardt paa Klingen og truede med at jage hende ud af Huset, vilde hun hverken røbe sin Mands Tilflugtssted eller blot foreslaa ham at modtage et sikkert Lejde. Hun var ikke sikker paa, at det næste Gang vilde lykkes hende at skjule David saa godt som første Gang, og hendes stadige Svar til Svigerfaderen var følgelig:

„Sæt Deres Søn i Frihed, saa skal De faa alt at vide".

Ingen af de fire interesserede Parter, der alle befandt

sig som foran et veldækket Bord, vovede at tage for sig af Retterne af Frygt for, at en anden skulde komme dem i Forkøbet; de iagttog gensidig med dyb Mistillid hinanden.

Nogle Dage efter at Séchard var bragt i sikker Forvaring, besøgte Petit-Claud den store Cointet paa hans Papirfabrik.

„Jeg har gjort mit bedste“, sagde han. „David har frivillig indesluttet sig i et Fængsel, som vi ikke kender, og dèr søger han i Fred at forbedre sin Opfindelse. Hvis De ikke har naaet Deres Maal, er det ikke min Fejl. Vil De nu holde Deres Løfte?“

„Ja, hvis vi gaar af med Sejren“, svarede den store Cointet. „Den gamle Séchard har været her i Byen i flere Dage og har udspurgt os om Papirfabrikationen; den gamle Gnier har faaet Færten af sin Søns Opfindelse, vil drage Fordel af den, og der er følgelig Haab om at opnaa et Kompagniskab. De er Sagfører baade for Faderen og Sønnen“. . .

„Og bør følgelig være den hellige Aand, der udleverer dem begge“, fortsatte Petit-Claud smilende.

„Ja“, svarede Cointet smilende. „Hvis det lykkes Dem enten at bringe David i Fængsel eller at skaffe ham i vore Hænder gennem en Kompagniskabskontrakt, skal De blive gift med Frøken de la Haye“.

„Er det nu ogsaa for Alvor Deres Ultimatum?“ spurgte Petit-Claud.

„*Yes*“, svarede Cointet ham, „siden vi skal tale fremmede Sprog“.

„Nu skal De faa mit paa godt Fransk“, tog Petit-Claud atter til Orde i en tør og bestemt Tone.

„Naa, lad os høre“, sagde Cointet og saa' nysgærrig ud.

„Forestil mig imorgen for Fru de Senonches, sørg for, at jeg faar noget positivt at holde mig til, opfyld Deres Løfte med andre Ord, eller ogsaa betaler jeg Séchards Gæld og gaar i Kompagni med ham. Jeg vil ikke holdes for Nar. De har givet mig ren Besked, jeg betjener mig af samme Sprog. Jeg har givet Prøver paa min gode Vilje, kom De nu med Deres. De har alt, jeg har intet. Hvis jeg ikke faar Beviser paa Deres Oprigtighed, tager jeg Spillet fra Dem“.

Den store Cointet tog sin Hat, sin Paraply og sin jesuitiske Mine paa og gik ud med en Opfordring til Petit-Claud om at følge ham.

„De skal faa at se, kære Ven, om jeg ikke har beredet Dem Vejen!“ sagde Fabrikanten til Sagføreren.

I et Nu havde den kloge og listige Papirfabrikant indset sin Stillings Farlighed og opdaget, at Petit-Claud var en Mand, for hvem man maatte lægge Kortene paa Bordet. Han havde allerede for en Ordens Skyld og som et Slags Afdrag til sin Samvittighed hvisket den forhenværende Generalkonsul nogle Ord i Øret under Paaskud af at opgøre Status over Frøken de la Hayes økonomiske Situation.

„Jeg har fundet noget for Françoise, thi med 30,000 Francs i Medgift kan en ung Pige i vore Dage ikke være altfor fordringsfuld“, havde han sagt med et Smil.

„Vi kan tale om det en anden Gang“, havde Francis du Hautoy svaret. „Efter Fru de Bargetons Bortrejse har Fru de Senonches Stilling forandret sig i en meget betydelig Grad: vi kan faa Françoise gift med en eller anden skikkelig gammel Adelsmand fra Landet“.

„Og saa opfører hun sig naturligvis slet“, sagde Papirfabrikanten og anlagde sin kolde, værdige Mine. „Nej, gift hende med en ung, dygtig, ærgærrig Mand, som De kan tage Dem af, og som kan skaffe sin Kone en smuk Stilling i Samfundet“.

„Vi faar se“, havde Francis gentaget. „Hendes Gudmoder maa i alle Tilfælde først spørges til Raads“.

— Dengang Hr. de Bargeton døde, havde Louise de Nègrepélisse ladet Huset i Ménage-Gade sælge. Fru de Senonches, der fandt sin Lejlighed for lille, overtalte Hr. de Senonches til at købe dette Hus, der havde været Vuggen for Luciens ærgærrige Drømme, og hvor denne Fortælling tog sin Begyndelse. Zéphirine de Senonches havde fattet den Plan at afløse Fru de Bargeton i den Art Dronningestilling, hun havde beklædt, at holde aabent Hus, kort sagt at optræde som Dame af Verden. Der var foregaaet en Spaltning i det gode Selskab i Angoulème mellem dem, som, dengang Hr. de Bargeton duellerede med Hr. Chandour, holdt paa Louise de Nègrepélisses Uskyldighed, og dem, som troede paa Stanislas de Chandours Bagvaskelser. Fru de Senonches erklærede sig i Bargetons Favør og erhvervede følgelig til en Begyndelse hele dette Parti. Senere, da hun var flyttet ind i sit nye Hus, drog hun Fordel af den gamle Vane, mange Folk saa mange Aar igennem havde haft: at komme dèr i Huset og spille. Hun tog imod hver Aften og sejrede afgørende over Amélie de Chandour, der optraadte som hendes Modstander og Medbejlerske. Francis du Hautoy saa' sig da i Midtpunktet af Angoulèmes Aristokrati, og hans Forhaabninger steg i den Grad, at han tænkte paa at faa Françoise gift med den gamle Hr. de Séverac, som Fru du Brossard forgæves havde søgt at indfange til sin

Datter. Fru de Bargetons Tilbagekomst som Præfektinde i Angoulème forøgede Zéphirines Ambitioner paa den højtelskede Guddatters Vegne. Hun sagde til sig selv, at Grevinde Sixte du Châtelet vilde gøre sin Indflydelse gældende til Fordel for den, der havde forsvaret hendes Sag. Papirfabrikanten, der kunde sit Angoulème paa Fingrene, bedømte med et rapt Øjekast alle Situationens Vanskeligheder. Men han besluttede at trække sig ud af Klemmen med et Vovestykke af den Art, som ellers kun Tartuffe turde tillade sig. Den lille Sagfører var meget forbavset over den Loyalitet, der nu vistes ham af hans Kompagnon i alle Rævestregerne, og overlod ham til sine egne Overvejelser paa Vejen fra Papirfabriken til Huset i Ménage-Gade, hvor de to ubudne Gæster paa Trappen standsedes med den Besked:

„Herren og Fruen spiser Frokost".

„Meld os alligevel", svarede den store Cointet.

Og den skinhellige Fabrikant, som straks blev indladt paa sit Navn, forestillede Sagføreren for den hulde Zéphirine, der sad og spiste Frokost sammen med Hr. Francis du Hautoy og Frøken de la Haye. Hr. de Senonches var som sædvanlig taget paa Landet, ud til Hr. de Pimentel, ved Jagttidens Begyndelse.

„Her ser De, Frue, den unge Sagfører, jeg har fortalt Dem om, og som vil paatage sig at befri Deres skønne Myndling".

Den gamle Diplomat mønstrede Petit-Claud, og Petit-Claud tog til Gengæld den skønne Myndling i Øjesyn. Zéphirine, hvem hverken Cointet eller Francis nogensinde havde sagt et Ord om deres Planer, blev saa forbavset, at hun tabte Gaflen af Haanden. Frøken de la Haye, der havde en mager, uheldig Figur og matblondt Haar, var,

skønt Adelsblodet i hende ikke helt fornægtede sig, overordentlig vanskelig at faa giftet bort. De Ord, der stod paa hendes Døbeseddel: Fader og Moder ukendte, udelukkede hende faktisk fra de Samfundslag, hvor hendes Gudmoders og Francis' Kærlighed helst saa' hende anbragt. Selv kendte Frøken de la Haye ikke sin vanskelige Stilling, hun var kræsen og vilde uden Betænkning have givet den rigeste Fabrikant fra Houmeau en Kurv. Den ret betegnende Trækning, der kom paa Frøkenens Ansigt ved Synet af den magre Advokat, saa' Cointet gaa igen omkring Petit-Clauds Læber. Fru de Senonches og Francis syntes at spørge hinanden til Raads om, hvorledes de hurtigst skulde blive af med Cointet og hans Protegé. Cointet, som saa' alt, bad Hr. du Hautoy om et Øjebliks Samtale og gik ind i Salen sammen med Diplomaten.

„Højstærede", sagde han tørt, „Faderkærligheden gør Dem blind. De vil vanskelig faa Deres Datter gift. Og i alle Parters velforstaaede Interesse har jeg gjort det umuligt for Dem at trække Dem tilbage, thi jeg holder af Françoise, som man holder af sin Myndling. Petit-Claud véd alt! Hans store Ærgærrighed er Dem Borgen for, at Deres kære, lille Pige vil blive lykkelig. For det første vil Françoise kunde faa sin Mand til at gøre alt, hvad hun vil; dernæst skal De, bistaaet af den nye Præfektinde, sørge for, at han bliver kongelig Prokurør. Hr. Milaud har definitivt faaet Udnævnelse til Embedet i Nevers. Petit-Claud skal sælge sin Forretning, De kan sagtens skaffe ham ind paa Embedsvejen, saa at han snart bliver Prokurør, dernæst Præsident for en Domstol, Deputeret og saa fremdeles". . .

Francis vendte tilbage til Spisestuen og viste sig

yderst elskværdig mod sin Datters Tilkommende. Han sendte Fru de Senonches et talende Blik og endte Presentations-Sammenkomsten med at indbyde Petit-Claud til Middag næste Dag, saa skulde de tale om Forretninger. Dernæst fulgte han Fabrikanten og Sagføreren helt ud i Gaarden og betroede Petit-Claud, at paa Cointets Anbefaling var saavel han som Fru de Senonches villige til at stadfæste alt, hvad Bestyreren af Frøken de la Hayes Formue maatte have arrangeret med denne lille Engels Lykke for Øje.

— „Hvor er hun dog hæslig!“ udbrød Petit-Claud. „Dèr har jeg ordentlig købt Katten i Sækken“,

„Hun ser fornem ud“, svarede Cointet. „Tror De, at De kunde faa hende, hvis hun var smuk? Nej, min Ven, der er mere end én lille Proprietær, der vilde være kisteglad for 30,000 Francs og for Fru de Senonches' og Grevinde du Châtelets Beskyttelse. Saa meget mere som Hr. Francis du Hautoy aldrig gifter sig, og dette Pigebarn er hans Arving . . . Deres Ægteskab er nu en afgjort Sag!“ . . .

„Hvorledes det?“

„Nu skal De høre, hvad jeg sagde til ham“, vedblev den store Cointet og fortalte Sagføreren om sin dristige Optræden. „Kære Ven, Hr. Milaud bliver, efter Sigende, udnævnt til kongelig Prokurør i Nevers, De skal sælge Deres Forretning, og om ti Aar skal De være Seglforvarer. De er dristig nok til ikke at vige tilbage for nogen Tjeneste, som Hoffet vil forlange af Dem“.

„Godt, kom imorgen Klokken halvfem paa Mûrier-Pladsen“, svarede Sagføreren, begejstret af det oprullede Fremtidsperspektiv; „saa skal jeg have talt med gamle

Séchard, og vi skal nok opnaa en Overenskomst, efter hvilken Faderen og Sønnen skal være i Kløerne paa den hellige Aand, der hedder Brødrene Cointet".

* * *

I det Øjeblik den gamle Præst fra Marsac naaede Angoulème for at underrette Eva om hendes Broders Forfatning, havde David i elleve Dage været skjult et Par Døre fra den, som den værdige Præstemand lige havde forladt.

Da Abbed Marron kom ud paa Mûrier-Pladsen, saa' han de tre, hver paa sin Vis mærkelige Mænd, der med hele deres Vægt tyngede paa den stakkels frivillige Fanges Fremtid og Nutid: den gamle Séchard, den store Cointet og den lille, magre Sagfører. Tre Mænd og tre Lidenskaber, der var ligesaa forskellige som Mændene selv. Klokken var omtrent fem, og de fleste Folk, der var paa Vejen hjem til Middag, stod stille for et Øjeblik at se paa de tre Mænd.

„Hvad Pokker kan den gamle Séchard og den store Cointet have at snakke om?" tænkte de mest nysgærrige.

„De taler naturligvis om denne sølle Fyr, der har ladet sin Kone, sin Svigermoder og sit Barn sidde uden Brød i Huset", sagde den ene til den anden.

„Saadan gaar det, naar man sender sine Børn til Paris for at lære et Fag", sagde en Provinsløve, der gik for at være vittig.

„Hvad Ærinde fører Dem til Bys, Hr. Abbed?" udbrød Vingaardsejeren, der fik Øje paa Præsten, saa saare han kom ud paa Pladsen.

„Jeg kommer for Deres Familjes Skyld“, svarede Oldingen.

„Er det et nyt Indfald af min Søn?“ brummede den gamle Séchard.

„Det vilde ikke koste Dem meget at gøre ham og hans tilfredse og glade“, sagde Præsten med et Blik op mod Vinduet, hvor Fru Séchard viste sit smukke Ansigt mellem Gardinerne.

Eva var netop beskæftiget med at stille sit skrigende Barn tiltaals ved at lade ham hoppe og springe, medens hun nynnede en Vise for ham.

„Bringer De Efterretninger fra min Søn?“ spurgte den gamle Séchard, „eller hvad bedre er, bringer De Penge?“

„Nej“, sagde Hr. Marron, „jeg bringer en Søster Efterretninger fra hendes Broder“.

„Fra Lucien?“ udbrød Petit-Claud.

„Ja. Den ulykkelige unge Mand er kommen hertil tilfods fra Paris. Jeg fandt ham hos Courtois, i Færd med at dø af Træthed og Elendighed“, svarede Præsten. „Aa, han er meget ulykkelig“.

Petit-Claud hilste Præsten til Farvel og tog den store Cointet under Armen, medens han sagde højt:

„Vi skal jo til Middag hos Fru de Senonches. Det er paa Tide, vi klæder os om“.

Men da de havde fjærnet sig et Par Skridt, hviskede han sin Ledsager i Øret:

„Naar man først har fat i Barnet, har man snart Tag i Moderen. Nu har vi David“ . . .

„Jeg har skaffet Dem Medgift, skaf De nu mig Medgift“, sagde den store Cointet, idet et falskt Smil undslap ham.

„Lucien er min Skolekammerat. Paa otte Dage skal jeg vide Besked gennem ham. Sørg for, at Retsforkyndelsen bliver offentliggjort, saa skal jeg snart faa David i Kachotten. Naar han er sat fast, er mit Hverv jo endt“.

„Hm“, slap det ud mellem Tænderne paa den store Cointet. „Den bedste Ordning paa Sagen var jo, om man kunde løse Patent paa hans Opfindelse i vort eget Navn“.

Ved at høre denne Sætning gyste den lille, magre Sagfører.

Samtidig med dette traadte Evas Svigerfader og Abbed Marron ind i Værelset til hende.

„Se her, Fru Séchard“, sagde den gamle Bjørn til sin Svigerdatter, „her er vor Præst, som vist har rare Efterretninger til os om Deres Broder“.

„Ak, hvad kan der vel nu være hændet ham?“ udbrød den stakkels Eva forfærdet.

Dette Udraab fortalte om saa mange gennemgaaede Sorger, om saa stor Angst, at Abbed Marron skyndte sig at sige:

„Vær rolig, Frue, han lever“.

„Vilde De være saa rar, Svigerfader“, sagde Eva til den gamle Vingaardsejer, „at hente min Moder; hun skal høre, hvad Hr. Abbeden har at fortælle os om Lucien“.

Oldingen hentede Fru Chardon, til hvem han sagde:

„I faar mere, end I skøtter om, at høre af Abbed Marron, der er en skikkelig Mand, skønt han er Præst. Middagen bliver naturligvis forsinket, jeg kommer igen om en Time“.

Og Oldingen, som var ufølsom for alt, der ikke havde Klang og Glans af Guld, forlod den gamle Kone uden at se Virkningen af det Slag, han havde bibragt hende. Den

Ulykke, der hvilede over begge hendes Børn, Tilintetgørelsen af alle de Forhaabninger, hun havde knyttet til Lucien, alle de Begivenheder, der var hændet i de sidste halvandet Aar, havde allerede forandret Fru Chardon i den Grad, at hun ikke var til at kende igen.

— Da Eva sagde til Præsten: „Hr. Abbed, her er min Moder“, og da Præsten betragtede dette Ansigt, der var furet som en gammel Nonnes, indfattet af snehvide Haar, men forskønnet af de fromt resignerende Kvinders milde og rolige Udtryk, forstod han med ét det Liv, disse to Skabninger havde ført. Præsten følte nu ikke længer Medlidenhed med Bødlen, med Lucien; han gyste ved at tænke paa alle de Kvaler, hans Ofre havde maattet gennemgaa.

„Kære Moder“, sagde Eva og tørrede sine Øjne, „min stakkels Broder er i vor Nærhed, han er i Marsac“.

„Og hvorfor ikke her?“ spurgte Fru Chardon.

Abbed Marron fortalte alt, hvad Lucien havde berettet ham om sine Rejsegenvordigheder og sine sidste, kvalfulde Dage i Paris. Han skildrede den Angst, som nys havde grebet Digteren, da han hørte de forfærdelige Følger, hans Letsindighed havde draget ned over hans Familje, og hvor bekymret han var med Hensyn til den Modtagelse, der kunde vente ham i Angoulème.

„Er han nu kommen saa vidt, at han drager vor Kærlighed i Tvivl?“ spurgte Fru Chardon.

„Den ulykkelige er vendt tilbage til sin Hjemstavn tilfods, har underkastet sig de frygteligste Savn og Lidelser, og han er nu beredt til at slaa ind paa Livets ydmygste Veje for at gøre sin Uret god igen“.

„Hr. Abbed“, sagde Eva, „trods alt det onde, min Broder har gjort os, holder jeg af ham, som man holder

af Legemet af én, der ikke længer lever; og en saadan Kærlighed er endda mer, end mange Søstre skænker deres Brødre. Han har styrtet os i den dybeste Armod; men lad ham kun komme, han skal dele med os den Smule Brød, vi har tilbage eller rettere sagt: som han har ladt os tilbage. Aa, hvis han ikke havde forladt os, Hr. Abbed, havde vi ikke mistet vore dyreste Skatte".

„Og det er den Kvinde, der førte ham bort fra os, hvis Vogn nu har ført ham tilbage!" udbrød Fru Chardon. „Han rejste bort i Fru de Bargetons Køretøj, ved hendes Side — han er vendt tilbage, siddende bagpaa!"

„Hvormed kan jeg være Dem til Hjælp under Deres nuværende Forhold? spurgte den brave Præst, som ledte efter en passende Afskedssætning.

„Hvis De havde Indflydelse nok til at bevæge min Svigerfader til at hjælpe sin Søn, kunde De frelse en hel Familje", sagde Fru Séchard.

„Han har ikke Tillid til Dem, og han forekom mig at være meget ophidset mod Deres Mand", sagde Oldingen, der efter Vingaardsejerens Beskrivelse ansaa' Séchards Forhold for en Hvepserede, det ikke var værd at sætte Foden i.

Efter at have røgtet sit Hverv spiste Præsten til Middag hos sin Nevø Postel, der tilintetgjorde sin gamle Onkels svage Velvilje for Séchards ved, som hele Angoulème, at tage Faderens Parti imod Sønnen.

„Man kan endda finde Udveje ligeoverfor Ødelande", sagde den lille Postel til Slutning, „men Folk, der anstiller Eksperimenter, er kun til andres Ruin".

Præsten fra Marsac havde fuldstændig faaet sin Nysgærrighed tilfredsstillet, hvad der overalt i Provinsen i Frankrig er Hovedformaalet med den Interesse, man viser

hinanden. Om Aftenen underrettede han Digteren om alt, der gik for sig hos Séchards, idet han fremstillede sin Tur som en Mission, der var dikteret ham af den reneste Menneskekærlighed.

„De har sat Deres Svoger og Deres Søster i en Gæld paa 10—12000 Francs“, sluttede han sin Beretning, „og ingen, kære unge Ven, har en saadan Sum at laane sin Nabo. Vi er ikke rige her i Angoulème-Egnen. Jeg troede det drejede sig om meget mindre, dengang De fortalte mig om Deres Veksler“.

Efter at have takket den gamle Præst for hans Godhed sagde Digteren:

„Det Tilgivelsens Ord, De bragte mig, er for mig den bedste Skat“.

Næste Morgen ganske tidlig brød Lucien op fra Marsac til Angoulème, hvortil han naaede henad ni, med en Stok i Haanden, iført en kort Frakke, der var temmelig medtaget af Rejsen, og et Par sorte Benklæder med hvide Pletter. Hans slidte Støvler fortalte desuden tydelig nok, at han hørte til Fodgængernes ulykkelige Klasse. Han skjulte heller ikke for sig selv, hvilken Virkning Modsætningen mellem hans Tilbagekomst og hans Bortrejse maatte gøre paa hans Byesbørn. Men endnu var han under Indtrykket af den Anger, den gamle Præsts Fortælling havde vakt i ham, og han underkastede sig da denne Straf, bestemt paa at trodse sine Bekendtes Blikke. Han sagde til sig selv:

„Jeg er alligevel en Helt!“

Alle digteriske Naturer bedrager først og fremmest sig selv. Efterhaanden som han gik gennem Houmeau, vaklede hans Sjæl mellem Skammen over denne Hjemkomst og hans poesifyldte Minder. Hans Hjærte slog

hæftigt, da han gik forbi Postels Dør; heldigvis for ham var Léonie Marron ene med sit Barn i Butiken. Han saa' til sin Glæde — saa stærk var endnu hans Forfængelighed! — at hans Faders Navn var strøget over Butiken. Thi efter sit Giftermaal havde Postel ladet Butiken male op og havde efter Parisermanér anbragt over Døren: Apothek. Medens Lucien gik op imod Palet-Porten, mærkede han Hjemstavnsluftens Indflydelse, han følte ikke længer Vægten af sine Kvaler og sagde med dyb og stille Glæde til sig selv:

„Nu skal jeg da endelig se dem igen!“

Han naaede Mûrier-Pladsen uden at have mødt nogen Bekendt, et Held, han ikke en Gang havde turdet haabe paa, han, der fordum færdedes i Byen som en Triumfator! Marion og Kolb stod paa Post ved Døren og styrtede op ad Trappen, skrigende omkap:

„Her er han!“

Lucien gensaa' det gamle Trykkeri og den gamle Gaard, han mødte paa Trappen sin Moder og sin Søster, og de kyssede hinanden, idet de for et Øjeblik i denne Omfavnelse glemte alle deres Sorger. Indenfor Familjens Ramme er man næsten altid tilbøjelig til at arrangere sig med Ulykken; man reder sig et Leje paa den, og Haabet lader én glemme, hvor Lejet er haardt. Lucien var et Billede paa Fortvivlelsen, men han var ogsaa et Billede paa Poesien, Landevejenes Sol havde brunet hans Ansigt; den dybe Melankoli, der stod præget i hans Træk, kastede sine Skygger over hans Digterpande. Denne Forandring, der var sket med ham, forkyndte saa store Lidelser, at den eneste mulige Følelse overfor de Spor, Sorgen havde sat, var Medlidenhed. Eva smilede midt i sin Glæde som en Helgeninde midt i sit Martyrium. Men det første Fø-

lelsesudbrud, der hos begge Parter var saa livfuldt og naturligt, fulgtes hurtig af en Reaktion: hver især var bange for at tale. Luciens Blik syntes uvilkaarlig at søge efter den, som manglede ved dette Møde. Og Eva, som opfangede og forstod dette Blik, brast i Taarer. Fru Chardon blev staaende bleg og tilsyneladende ufølsom. Eva rejste sig og gik ned for at spare sin Broder et haardt Ord. Hun sagde til Marion:

„Kære lille, Lucien holder saa meget af Jordbær. Se at skaffe nogle til ham“.

„Jeg tænkte jo nok, at der skulde tages pænt mod Hr. Lucien. Vær De ganske rolig. De skal faa en nydelig lille Frokost og en god Middag“.

— „Lucien“, sagde Fru Chardon til sin Søn, „du har meget at raade Bod paa i dette Hus. Du rejste for at blive din Familjes Stolthed, og du har styrtet os alle i Elendighed. I din Broders Hænder har du næsten knust det Redskab til Formue, som han udelukkende tænkte paa for sin nye Familjes Skyld. Men det er ikke det eneste, du har knust“, sagde Moderen.

Der opstod en pinlig Pavse, og Luciens Tavshed betød, at han bøjede sig under Moderens Bebrejdelser.

„Betræd nu atter Arbejdets Vej“, vedblev Fru Chardon i en blid Tone. „Jeg dadler dig ikke, fordi du har prøvet paa at genoplive den fornemme Familje, af hvilken jeg er udgaaet. Men for at faa Held til et saadant Forsøg maa man først og fremmest have Formue og stolte Følelser; du har ikke haft nogen af Delene. Vor Tillid til dig er nu bleven afløst af Mistro. Du har ødelagt denne arbejdsomme og beskedne Familjes Fred . . . dog en første Tilgivelse skyldér man de første Forseelser. Begynd nu ikke forfra! Vi lever her under meget vanskelige Forhold,

vær forsigtig, lyt til din Søsters Raad. Ulykken har været hende en stræng, men dygtig Læremester; hun er bleven alvorlig, hun er Moder, hun bærer alle Husets Byrder af Hengivenhed for vor kære David, hun er kort sagt — ved din Fejl — bleven min eneste Trøst".

„Du havde Grund til at være strængere imod mig", sagde Lucien og kyssede sin Moder. „Jeg tager imod din Tilgivelse, og det skal blive den sidste, jeg nogensinde skal behøve at tage imod".

Eva kom tilbage; og paa sin Broders ydmyge Holdning kunde hun se, at Fru Chardon havde talt. Hendes gode Hjærte laante hendes Læber et Smil, som Lucien besvarede med tilbagetrængte Taarer. Lige til det var Tid til Frokost, hørte den stakkels Søster nu sin Broder fortælle. Og ved at høre om Forholdene i det literære Liv i Paris forstod hun, hvorledes Lucien havde kunnet bukke under i Kampen. Digterens Glæde ved at kærtegne Søsterens Barn, hans Lykke ved Gensynet af Hjemmet og de kære, blandet med hans dybe Sorg ved Tanken om, at David maatte holde sig skjult, hans Bevægelse, da Marion satte Jordbærrene frem og saaledes beviste, at hans Søster midt i sin Fattigdom dog havde husket, hvad han holdt af, alt gjorde denne Dag til en Fest og ligesom standsede Ulykken lidt i Farten.

Ikke desto mindre traadte det sande Forhold snart frem, da deres gensidige Ømheds første Udbrud havde fortaget sig. Lucien opdagede snart, at der var stor Forskel paa Evas nuværende Kærlighed til ham og hendes Hengivenhed i gamle Dage. David var agtet og æret, medens Lucien var elsket trods alt, som man holder af en Elskerinde, hvor megen Sorg hun end volder én. Han mærkede, at de ikke havde den fulde Tiltro til ham, som de

vilde have haft, hvis kan ikke havde fjærnet sig fra Ærens Veje. De beklagede Lucien! Men alle de skønne Forhaabninger om, at han skulde blive Familjens Hæder og Stolthed og Hjemmets Helt, var svundne uigenkaldelig hen. De frygtede hans Letsindighed i den Grad, at de end ikke vilde fortælle ham, hvor David holdt sig skjult. Eva viste sig urokkelig overfor de Kærtegn, hvormed Lucien, der vilde se sin Broder, ledsagede sine nysgærrige Spørgsmaal; hun var ikke længer den lille Eva fra Houmeau, for hvem i fordums Tider et Blik af Lucien var en Befaling, der uvægerlig maatte lystres. Lucien talte om at genoprette sine Fejl og roste sig af at kunne frelse David. Eva svarede ham:

„Bland dig slet ikke deri. Det er grumme listige og dygtige Folk, vi har til Modstandere“.

Lucien trak paa Skuldrene, som om han vilde sige: „Jeg har kæmpet imod Parisere“.

Hans Søster svarede ham med et Blik, der tydelig nok sagde: „Men du bukkede under i Kampen“.

„De holder ikke længer af mig“, tænkte Lucien. „Baade éns Familje og Verden forlanger altsaa, at man skal have Lykken med sig“.

Allerede den anden Dag følte Digteren sig greben af en sorgfuld, om end ikke hadefuld Tanke, naar han forsøgte at forklare sig selv, hvorfor hans Moder og hans Søster havde saa ringe Tillid til ham. Han anlagde Pariserlivets Maalestok paa dette stilfærdige, uskyldige Provinsliv, og glemte, at den Armod, der blev baaren saa taalmodigt i dette ædle Hjem, var hans eget Værk.

„De er Smaaborgersjæle, de kan ikke forstaa mig“, sagde han til sig selv og tog saaledes Afstand fra sin Søster, sin Moder og Séchard, hvem han ikke længer

kunde førc bag Lyset med Hensyn til sin Karaktér og sin Fremtid.

Eva og Fru Séchard, hvis Gætte-Evne var udviklet gennem saa megen Modgang og Kummer, udspejdede Luciens hemmeligste Tanker, følte sig uretfærdigt bedømte og saa', hvor han fjærnede sig fra dem.

„Paris har rigtignok forandret ham for os", sagde de til hinanden.

Saaledes høstede de omsider Frugten af den Egenkærlighed, de selv havde drevet i Vækst!

— Den følgende Dag fik Lucien sendt et Nummer af Angoulème-Avisen og blev helt bleg af Fornøjelse ved at se sig selv gjort til Genstand for en af de første *Angoulème-Noter*, som dette agtværdige Blad tillod sig:

„Lad Franche-Comté rose sig af at have frembragt Victor Hugo, Charles Nodier og Cuvier; lad Bretagne være stolt af Chateaubriand og Lamennais, Normandiet af Casimir Delavigne; nu har Angoulème ikke længer noget at misunde disse Provinser, saalidt som Limousin, der har frembragt Dupuytrin, eller Auvergne, Montlosiers Hjemstavn, eller Bordeaux, der har været saa lykkelig at være saa mange store Mænds Fødeby; ogsaa vi har en Digter! Forfatteren til de smukke Sonnetter, hvis Titel lyder *Margeriterne,* forener Poetens Hæder med Prosafortællerens, thi man skylder ham ligeledes den fortræffelige Roman *Karl den niendes Bueskytte.* Den Dag vil komme, da vore Efterkommere er stolte over til Byesbarn at have Lucien Chardon, en Medbejler til Petrarca!!! . . ."

I Datidens Provinsblade svarede Udraabstegnene til de Hurraraab, hvormed Englænderne modtager *speecherne* paa deres *meetings.*

„Trods sin glimrende Karrière i Paris har vor unge

Digter ikke glemt, at Familjen Bargetons Hus var Vuggen for hans Triumfer, at Angoulèmes Aristokrati før alle andre har applauderet hans Digte, at vor Præfekt, Grev du Châtelets Gemalinde opmuntrede hans første Skridt paa Musernes Vej — og han er vendt tilbage til os! — Hele Houmeau kom i Bevægelse, da Lucien de Rubempré igaar ankom dertil. Efterretningen om hans Tilbagekomst vakte overalt den mest levende Sensation. Byen Angoulème vil sikkert ikke staa tilbage for Houmeau i at hædre den Mand, der saavel i Pressen som i Literaturen har repræsenteret vor By saa smukt i Paris. Lucien, der er kristelig og royalistisk Digter, har trodset Partiernes Raseri; han er efter Forlydende kommen hertil for at udhvile sig efter en Kamp, der kunde trætte selv stærkere Atleter end Poesiens og Fantasiens Mænd.

Af politisk kloge Motiver, vi ganske kan bifalde, og som Grevinde du Châtelet efter Sigende har næret før nogen anden, er der Tale om at gengive vor store Digter Titelen og Navnet, der tilkommer den berømmelige Familje Rubempré, hvis eneste Arving er hans Moder, Fru Chardon.

Digteren har taget Ophold hos sin Søster, Fru Séchard".

I Rubriken for lokale Nyheder stod der at læse følgende:

„Vor Præfekt, Grev du Châtelet, der allerede var udnævnt til kgl. Kammerherre, er nu bleven udnævnt til ekstraordinær Statsraad.

Igaar aflagde samtlige Byens Autoriteter Visit hos Hr. Præfekten.

Grevinde Sixte du Châtelet vil holde aabent Hus hver Torsdag.

Mairen i Escarbas, Hr. de Nègrepélisse, Overhovedet

for den yngste Linje af Familjen d'Espard, Fader til Fru du Châtelet og nylig udnævnt til Greve, Pair af Frankrig og Kommandør af St. Louis-Ordenen, er efter Forlydende designeret til Præsident for Valgkollegiet i Angoulème ved de forestaaende Valg".

„Se engang", sagde Lucien og rakte sin Søster Bladet.

Efter opmærksomt at have gennemlæst Artiklen, gav Eva Avisen tilbage til Lucien med en tankefuld Mine.

„Hvad siger du til det?" spurgte Lucien hende, forbavset over hendes Selvbeherskelse, der lignede Kulde.

„Kære Lucien", svarede hun. „Denne Avis tilhører Brødrene Cointet, de kan sætte deri alt, hvad de selv vil, og har frie Hænder overfor alle; kun Præfekten og Biskoppen kan tvinge Ting ind i Bladet mod deres Ønske. Tror du, at din gamle Rival, der nu er Præfekt, er ædelmodig nok til saaledes at synge din Ros? Glemmer du, at Brødrene Cointet forfølger os under Métiviers Navn og utvivlsomt vil tvinge David til at give dem Andel i Udbyttet af Opfindelsen? Fra hvilken Kant denne Artikel saa kommer, finder jeg den foruroligende. Her i Byen vakte du tidligere kun Had og Misundelse, man bagtalte dig i Overensstemmelse med det gamle Ordsprog: „Ingen er Profet i sit eget Land". Og nu skulde alt i en Haandevending have forandret sig i den Grad!" . . .

„Du kender ikke Provinsbyernes Forfængelighed", svarede Lucien.

„Lyt til mit Raad, kære Lucien, jeg skal ingen Prædiken holde for dig, jeg kan sige dig alt i ét Ord: nær Mistro til selv de mindste Bagateller her i Byen".

„Du har naturligvis Ret", svarede Lucien tvært, forbavset ved at se sin Søster saa lidt begejstret.

Digteren var ude af sig selv af Henrykkelse over at

se sin ydmygende og beskæmmende Tilbagekomst til Angoulème forvandlet til et Triumftog.

— „I tror altsaa slet ikke paa den Smule Berømmelse, der har været os saa dyrekøbt“, udbrød Lucien efter en Times Tavshed, i hvilken der samlede sig som et Uvejr i hans Hjærte.

Eva gav ham kun et Blik til Svar, og dette Blik gjorde Lucien skamfuld ved Beskyldningen, han havde fremført.

Kort efter Middagsmaaltidet bragte et Kontorbud fra Præfekturet et Brev, der var adresseret til Hr. Lucien Chardon eg syntes at give Digterens Forfængelighed Ret.

Thi Brevet bragte følgende Indbydelse:

„Grev Sixte du Châtelet og Grevinde du Châtelet udbeder sig Æren af Hr. Lucien Chardons behagelige Nærværelse til Middag den 15. Septbr.

Svar udbedes“.

Med Brevet fulgte dette Visitkort:

Grev **Sixte du Châtelet,**

Kgl. Kammerherre. Præfekt i Charente. Statsraad.

„De er ordentlig i Skuddet“, sagde den gamle Séchard. „Folk i Byen taler om Dem som en stor Mand. Angoulème og Houmeau kappes om at flette Dem Kranse . . .“

„Kære Eva“, hviskede Lucien sin Søster i Øret. „Jeg er ganske i samme Forlegenhed som den Dag i Houmeau, da jeg skulde til Fru de Bargeton: jeg har ingen Selskabsdragt til Præfektens Middag“.

„Har du da i Sinde at modtage den Indbydelse?“ udbrød Fru Séchard forskrækket.

Det kom til en Trætte mellem Broder og Søster om, hvorvidt han skulde gaa til Middag hos Præfekten. Provinskvindens sunde Sans sagde Eva, at man kun bør vise sig i Selskab med smilende Ansigt, i udadlelig Dragt og med tilsvarende Holdning, men hun udtalte ikke sine inderste Tanker:

Hvilke Følger kan Præfektens Middag have for Lucien? Hvad vil den fine Verden i Angoulème ham? Spindes der mon ikke en Intrige imod ham?

Før Lucien gik til Sengs, sagde han til Slutning til sin Søster:

„Du véd ikke, hvilken Indflydelse jeg besidder! Præfektens Hustru er bange for Journalisten; og forresten er der stadig en Louise de Nègrepélisse gemt i Grevinde du Châtelet! En Kvinde, der allerede har opnaaet saa mange Gunstbevisninger, kan ogsaa frelse David! Jeg vil fortælle hende, hvilken Opfindelse min Broder har gjort, og det er vist en let Sag for hende at opnaa en Understøttelse paa 10,000 Francs af Ministeriet".

Klokken 11 om Aftenen blev Lucien, hans Søster, hans Moder, den gamle Séchard, Marion og Kolb vækkede af Byens Musikkorps, til hvilket Garnisonsmusiken havde sluttet sig; de saa', at Mûrier-Pladsen var fuld af Mennesker. Ungdommen i Angoulème bragte Lucien Chardon de Rubempré en Serenade! Lucien traadte frem ved sin Søsters Vindu, og efter at Musiken var forstummet, udtalte han under den dybeste Stilhed i Forsamlingen:

„Jeg takker mine Byesbørn for den Ære, de har bevist mig; jeg skal gøre mit Bedste for at vise mig værdig dertil. De vil tilgive mig, at jeg ikke siger mere, jeg er saa bevæget, at jeg ikke kan fortsætte".

„Leve Forfatteren til *Karl den niendes Bueskytte!*

Leve Forfatteren til *Margeriterne!* Leve Lucien de Rubempré!“

Efter disse tre Leveraab blev tre Kranse og nogle Buketter behændigt slyngede ind ad Vinduet i Lejligheden. Ti Minuter efter var Mûrier-Pladsen øde og stille.

„Jeg vilde nu foretrække titusinde Francs“, sagde den gamle Séchard, som vendte og drejede Buketterne og Kransene med spodske Miner. „Men De har jo givet dem *Margeriter*, de giver Dem Buketter til Gengæld; De gør nok i Blomster“.

„Saamegen Pris sætter De altsaa paa de Hædersbevisninger, mine Medborgere finder mig værdig til!“ udbrød Lucien, fra hvis Ansigt al Melankoli var veget, han straalede af Tilfredshed. „Hvis De kendte Menneskene, Fa'er Séchard, vilde De vide, at af saadanne Øjeblikke oplever man ikke to i sit Liv. Kun en virkelig Begejstring bereder én saadanne Triumfer! . . . . Kære Moder og Søster, dette vejer op mod mange Sorger“.

Lucien kyssede sin Moder og sin Søster, som man kysser i Øjeblikke, naar Glæden gaar over alle Bredder og maa have Afløb i en Vens Hjærte. „I Mangel af en Ven kysser en Forfatter, der er beruset af sit Held, sin Portner“, sagde Bixiou en Gang.

„Men kære Barn“, sagde han til Eva, „hvorfor græder du? Aa, det er af Glæde . . .“

„Ak!“ sagde Eva til sin Moder, før hun igen gik til Hvile, og medens de to var alene, „jeg tror, at Digterne har Natur tilfælles med smukke Kvinder af den værste Slags . . .“

„Du har Ret“, svarede Moderen med en Hovedrysten. „Lucien har allerede glemt ikke blot sine egne Ulykker, men ogsaa vore“.

Moder og Datter bød hinanden Godnat uden at vove at udtale alle deres Tanker for hinanden.

— I alle Lande, som hjemsøges af den sociale Insubordinations Aand, der skjules under Ordet *Lighed,* er enhver Triumf et Mirakel af den Art, der ikke som visse andre Mirakler sættes i Scene uden behændige Maskinkarles Medvirkning. I Frankrig fejrer ingen en Triumf, undtagen naar alle de andre bekranser sig selv, idet de bekranser Triumfatorens Hoved. De to Kvinder havde da ogsaa fuldkommen Ret i deres uhyggelige Anelser. Jubelen over Provinsens store Mand stred saa stærkt mod Angoulèmes rolige Vaner, at den kun kunde være sat i Scene efter Beregning af Folk, der havde Interesse deri. Som næsten alle Kvinder var Eva mistroisk af Naturen uden at kunne retfærdiggøre sin Mistro for sig selv. Hun sagde til sig selv, før hun lagde sig til at sove:

„Hvem er der, der holder saa meget af min Broder, at han har sat hele Byen i Bevægelse for hans Skyld? *Margeriterne* er jo ikke en Gang udkomne. Hvorledes kan man lykønske ham til en Succes, der slet ikke eksisterer endnu?“

— Den hele Triumf var i Virkeligheden Petit-Clauds Værk, hvorved han beregnede at gøre Grevinde de Châtelet til Behag. Som hin Konge af Frankrig, der ikke hævnede sig for, hvad Folk havde forbrudt mod Hertugen af Orleans, vilde Louise ikke længer erindre de Fornærmelser, der i Paris var bleven tilføjede Fru de Bargeton. Hun ønskede at beskytte Lucien, knuse ham under sin Protektion, skille sig af med ham paa en sømmelig Maade. Bysladderen havde oplyst Petit-Claud om alt, hvad der var foregaaet i Paris, og han havde fuldstændig rigtig gættet det uslukkelige Had, som Kvinder nærer til den Mand, som ikke har

forstaaet at elske dem paa det Tidspunkt, da de havde Lyst til at elskes.

Dagen efter den Ovation, der gjorde Louise de Nègrepélisses tidligere Interesse for Lucien naturlig og forstaaelig, indfandt Petit-Claud, for ganske at fordreje Hovedet paa Digteren, sig hos Fru Séchard i Spidsen for et halvt Dusin unge Mænd, der alle havde været Luciens Skolekammerater i Angoulème.

Denne Deputation sendtes Forfatteren til *Margeriterne* og *Karl den niendes Bueskytte* af hans gamle Kammerater for at bede ham deltage i en Banket, som de ønskede at give for den store Mand, der var udgaaet fra deres Rækker.

„Nej, er det dig, Petit-Claud!“ udbrød Lucien.

„Din Tilbagekomst hertil“, sagde Petit-Claud, „har vækket al vor Forfængelighed, vi har skudt sammen til en storartet Fest for dig. Vor Rektor og vore Lærere kommer til Stede, og som alt tegner til, faar vi ogsaa Autoriteterne med“.

„Hvilken Dag bliver det?“ spurgte Lucien.

„Næste Søndag“.

„Det er mig umuligt“, svarede Digteren. „Jeg kan ikke modtage Indbydelse til noget før om en halv Snes Dage fra nu at regne. Men til den Tid skal det være mig en Fornøjelse . . .“

„Godt, vi retter os selvfølgelig efter dig“, sagde Petit-Claud. „Saa siger vi om ti Dage“.

Lucien viste sig storartet mod sine gamle Kammerater, der viede ham en næsten ærefrygtsfuld Beundring. Han underholdt dem en halv Times Tid og viste sig særdeles aandrig, thi han var jo stillet op paa en Piedestal og vilde svare til Hjemstavnens gode Mening om ham. Han var beskeden og elskværdig som et Geni i Negligée. Naar

han klagede sig, var det som en Atlet, der var træt af Kampene i Paris, og som fremfor alt havde mistet sine Illusioner; han lykønskede sine Kammerater til, at de ikke havde forladt deres gode Provins osv. De var til Hobe fuldstændig henrykte over ham. Dernæst tog han Petit-Claud til Side og spurgte ham, hvorledes Sammenhængen i Virkeligheden var med Davids Forhold, idet han bebrejdede Petit-Claud, at hans Svoger maatte holde sig skjult. Lucien vilde pudse Petit-Claud. Og Petit-Claud bestræbte sig for at bibringe sin gamle Skolekammerat den Opfattelse, at han, Petit-Claud, var en sølle, lille Provinssagfører, der var til at løbe Døre op med. Lucien gik gladelig i Fælden. Ligesaa mange Livsstillinger der er, ligesaa mange Former for List og Forslagenhed finder man. En fiffig Diplomat kan meget godt i en Affære ude i Landet risikere at blive taget ved Næsen af en middelmaadig Advokat eller vel endog af en Bonde. Den drevneste Journalist kan vise sig saare dum i Affærer, der angaar commercielle Interesser, og Lucien maatte blive, og blev, et Legetøj i Petit-Clauds Haand. Den malitiøse Sagfører havde naturligvis selv skrevet Artiklen, der opfordrede Byen Angoulème og dens Forstad til at fejre Lucien. Luciens Medborgere, der havde lavet Optoget paa Mûrier-Pladsen, var Arbejderne fra Cointets Bogtrykkeri og Papirfabrik, forstærkede med Petit-Clauds Skrivere, med Cachan og nogle Skolekammerater. Sagføreren tænkte med god Grund, at naar han først igen var bleven intim med Lucien, vilde Digteren nok ved Tid og Lejlighed snakke over sig om Hemmeligheden med Davids Skjulested. Og hvis David kom i Fortræd ved Luciens Fejl, vilde Stillingen i Angoulème ikke være til at holde ud for Digteren. For at faa desto bedre Tag i ham, an-

stillede Petit-Claud sig altsaa som den ganske underlegne i Sammenligning med Lucien.

„Hvor kan du tro, at jeg ikke har handlet efter bedste Overbevisning?“ spurgte han Digteren. „Det gjaldt jo min gamle Kammerats Søster. Den 1. Juni bad David mig garantere ham Fred i tre Maaneder, først i September er der Fare for ham. Og tilmed har jeg forstaaet at unddrage hans Kreditorer alle hans Ejendele; thi til syvende og sidst vinder jeg Processen og faar Dom for, at Hustruens Ret er absolut, naar den som her, ikke dækker over noget svigagtigt Forhold . . . . Hvad dig angaar, er du vendt ulykkelig tilbage, men du er et Geni“.

Lucien gjorde en Bevægelse som en Mand, hvem Røgelsekarret svinges for tæt ind under Næsen.

„Jo, min Ven“, vedblev Petit-Claud, „jeg har læst *Karl den niendes Bueskytte*, og det er mere end et Arbejde, det er en Bog! Fortalen kunde kun to Mennesker skrive: Chateaubriand og du“.

Lucien modtog denne Ros uden at sige, at denne Fortale skyldtes d'Arthez. Af hundrede franske Forfattere havde de ni og halvfems i hans Sted gjort ligesaa!

„Men her“, fortsatte Petit-Claud med forstilt Indignation, „her lod det ikke til, at man rigtig kendte dig. Da jeg mærkede den almindelige Ligegyldighed, satte jeg mig for at sætte Fart i Gemytterne. Jeg skrev den Artikel, som du vist har læst . . .“

„Hvad for noget? Var det dig?“ udbrød Lucien.

„Mig og ingen anden. Jeg gjorde Angoulème og Houmeau skinsyge paa hinanden, jeg samlede en Del unge Mennesker, dine fordums Skolekammerater, og satte Serenaden igaar Aftes i Scene. Medens Begejstringen endnu var oppe, udkastede jeg Ideen til Festmiddagen.

„Maa David end holde sig skjult, skal Lucien dog bekranses“, sagde jeg til mig selv. Jeg har gjort mere endnu“, fortsatte Petit-Claud, „jeg har aflagt Besøg hos Grevinde du Châtelet og gjort hende begribeligt, at hun skylder sig selv at bringe David ud af hans vanskelige Stilling, hun er i Stand dertil, og hun bør gøre det. Hvis David virkelig har fundet den Hemmelighed, han har fortalt mig om, vil Regeringen ikke ruinere sig ved at støtte ham, og hvilken Chance er det ikke for en Præfekt at faa Mine af halvvejs at være med i en saa betydningsfuld Opfindelse ved højmodigt at tilstaa Opfinderen sin Understøttelse! Det giver én Navn som oplyst Administrationstalent! . . . Din Søster er bleven forskrækket ved at se vort juridiske Musketteri spille, hun er bleven bange for Røgen . . . . I Retssalen som paa Slagmarken er Krigen en dyr Historie; men David har hævdet sin Stilling, han er Herre over sin Hemmelighed: man kan ikke sætte ham fast, og man vil ikke sætte ham fast!“

„Jeg takker dig, kære Ven, nu ser jeg, at jeg kan betro dig min Plan; du skal hjælpe mig at udføre den“.

Petit-Claud saa' paa Lucien, hans Opstoppernæse saa' ud som et stort Spørgsmaalstegn.

„Jeg vil frelse Séchard“, sagde Lucien med ikke ringe Vigtighed, „jeg er Skyld i hans Ulykke, jeg vil gøre alt godt igen . . . . Jeg har mere Magt over Louise . . .“

„Hvem? Louise?“

„Grevinde du Châtelet!“

Petit-Claud gjorde en Bevægelse.

„Jeg har mere Magt over hende, end hun selv tror“, vedblev Lucien. „Men Sagen er, min Ven, at selv om jeg har Magt over de herskende her, har jeg ingen Selskabsdragt —“

Petit-Claud gjorde en ny Bevægelse som for at tilbyde ham sin Pung.

„Tak“, sagde Lucien og trykkede Petit-Clauds Haand. „Om en halv Snes Dage aflægger jeg Visit hos Fru Præfekten og gengælder dig din Visit“.

Og de skiltes med Haandtryk som gamle Kammerater.

„Han maa virkelig være Digter“, sagde Petit-Claud til sig selv, „thi han er gal“.

„Det nytter ikke, hvad man siger“, tænkte Lucien, idet han gik ind til sin Søster, „éns eneste sande Venner er dog Vennerne fra Skoledagene“.

„Kære Lucien“, spurgte Eva, „hvad har Petit-Claud dog lovet dig, siden du var saa venskabelig imod ham? Tag dig i Agt for ham!“

„For ham!“ udbrød Lucien. „Hør nu, Eva“, tilføjede han efter lidt Betænkning, „du tror ikke længer paa mig, du har Mistillid til mig, du kan ogsaa godt more dig med at have Mistillid til Petit-Claud. Men om tolv—fjorten Dage kommer du nok paa andre Tanker“, lagde han til med vigtig Mine.

Lucien gik op paa sit Værelse og skrev følgende Brev til Lousteau:

„Kære Ven!

Af os to er jeg naturligvis den eneste, der husker, at jeg har laant dig 1000 Francs; men jeg véd altfor godt, hvorledes det er fat med dig, naar du aabner dette Brev, til ikke straks at tilføje, at jeg ikke kræver Beløbet tilbage i Form af Guld eller Sølv. Nej, jeg kræver Kredit af dig, som man vilde kræve Fornøjelser af Florine. Vi har samme Skrædder, du er altsaa i Stand til med kortest mulig Frist at skaffe mig fuldstændig opklædt. Jeg be-

finder mig vel ikke ligefrem i Adams Kostyme, men er dog ude af Stand til at vise mig for Folk. Her ventede til min stoie Forbavselse de departementale Hædersbevisninger, der skyldes parisiske Berømtheder, paa mig. Jeg er indbudt som Hædersgæst til en Banket, ganske som om jeg var Rigsdagsmand af Venstre; forstaar du nu, at jeg nødvendigvis maa have en sort Kjole? Lov Skrædderen Betaling, tag det paa din Kappe, lad Reklamen spille, jeg maa have anstændige Klæder for enhver Pris. Jeg har intet andet end Pjalter, det kan du gaa ud fra! Vi skriver August og Vejret er prægtigt, ergo, sørg for, at jeg sidst i denne Uge faar sendt en elegant Formiddagsdragt: kort, mørk Frakke, tre Veste, en gul, en skotsktærnet og en helt hvid, dernæst tre Par Benklæder til at erobre Kvinder med, endelig en sort Kjole og en sort Silkevest til Aftenbrug. Hvis du igen har fundet dig en Florine, anmoder jeg hende paa det høfligste om at sørge for to Kravater til mig. Alt dette er endnu ingenting, jeg stoler paa dig og din Behændighed, Skrædderen gør mig ikke urolig Men, kære Ven, hvor mange Gange har vi ikke beklaget det: Den Forstand, som skærpes af Nøden, sikkert den virksomste Gift, der fortærer det ypperste af alle Mennesker, nemlig Pariseren, denne Forstand, der var i Stand til at forbløffe Satan selv, har endnu ikke udfundet noget Middel til at faa en Hat paa Kredit! Naar vi en Gang faar Hatte til 1000 Francs bragte paa Moden, bliver Hattene en Mulighed; men indtil da maa vi stadig sørge for kontante Penge nok paa Lommen til at betale en Hat. Jeg føler altsaa dybt al Vanskeligheden ved Opfyldelsen af denne min Bøn: føj et Par Støvler, et Par lette Sko, en Hat og seks Par Handsker til Sendingen fra Skrædderen! Det er at forlange det umulige, véd jeg nok. Men er det

literære Liv ikke det umulige, sat i System? Jeg har kun én Anvisning at give dig: udfør dette Vidunder ved at begaa en stor Artikel elier en lille Infami, saa er du kvit og har betalt din Gæld til mig. Og det er Æresgæld, min bedste, og den har tolv Maaneder paa Bagen; du vilde rødme derover, hvis du kunde rødme. Kære Lousteau, Spøg til Side, jeg befinder mig i vanskelige Forhold. Du kan slutte alt af to Ord: „Blæksprutten“ er bleven fed, hun er bleven gift med „Hejren“, og „Hejren“ er Præfekt i Angoulème. Dette uhyggelige Par kan i høj Grad gavne min Svoger, hvem jeg har bragt i forfærdelige Vanskeligheder; han er forfulgt og maa holde sig skjult i Anledning af en forfalden Veksel . . . . Det gælder for mig igen at vise mig for Fru Præfektens Øjne og, hvad det saa skal koste, genvinde nogen Magt over hende. Er det ikke skrækkeligt at tænke sig, at David Séchards Lykke afhænger af et Par smukke Støvler, et Par Silkestrømper, som du endelig ikke maa glemme, og en ny Hat! Jeg agter at fortælle, at jeg er syg, og lægger mig til Sengs for at slippe fri for at svare paa alle mine Medborgeres Opmærksomheder. Mine Medborgere har givet mig en meget smuk Serenade, kære Ven. Jeg begynder at spørge mig selv, hvormange Fæhoveder der skal til for at sammensætte dette Begreb: Mine Medborgere, efter at jeg har erfaret, at Begejstringen i den gode Stad Angoulème var sat paa Benene af nogle af mine Skolekammerater.

Hvis du i dine Nyheder kunde anbringe nogle Linjer om min Modtagelse her, vilde jeg endnu vokse nogle Tommer i Støvlehælene. Derved fik desuden Fru Præfekten at vide, at jeg har, om end ikke Venner, saa dog Forbindelser i Pariserpressen. Jeg har ikke opgivet nogen af mine Forhaabninger og skal nok gøre dig Gentjenester

ved Lejlighed. Hvis du havde Brug for en eller anden pæn Artikel, har jeg god Tid til at skrive den. Endnu kun ét Ord, kære Ven: jeg stoler paa dig, ligesom du kan stole paa

din hengivne
Lucien de R.

P. S. Send det altsammen med Diligencen, *poste restante*".

— Dette Brev, i hvilket Lucien atter anslog den overlegne Tone, som hans tilsyneladende Medgang straks lokkede frem. vakte hans Minder om Paris. I seks Dage havde han nu prøvet Provinsens dybe Fred; nu drog hans Tanke tilbage mod de svundne Tider i Sorg og Fryd, ubestemte Længsler steg op i ham. En hel Uge igennem beskæftigede hans Tanker sig med Grevinde du Châtelet. Han lagde grumme stor Vægt paa sin Genfremtræden for Verden, og da han i Skumringen gik ned til Houmeau for paa Diligencekontoret at spørge efter Pakkerne, han ventede fra Paris, følte han Uvishedens Angst som en Kvinde, der har sat sit sidste Haab til et nyt Toilette og er bange for ikke at faa det.

„Aa, Lousteau, jeg tilgiver dig alt dit Forræderi", sagde han til sig selv, da han paa Pakkernes Form kunde mærke, at Forsendelsen maatte omfatte alt det, han havde bedt om.

I Hattefutteralet fandt han følgende Brev, dateret „fra Florines Dagligstue":

„Kære Ven!

Skrædderen opførte sig som en Hædersmand, men som dit skarpe, tilbageskuende Øjekast lod dig forudane

bragte Problemet at finde Kravater, Hat og Silkestrømper Forstyrrelse i vore Hjærter, thi i vor Pung var der intet at forstyrre. Vi kan kun give Blondet Ret, naar han paastaar, at der var en Formue at tjene ved at starte en Forretning, hvor unge Mennesker kunde faa alle den Slags Ting, som ikke er dyre, paa Kredit. Thi det ender dog altid med, at vi maa betale de Regninger, vi ikke betaler, i dyre Domme. Kort sagt, alt var parat. paa Hoved- og Fodbeklædningen nær . . . Jeg saa' dig i Aanden selskabsklædt, uden Hat og Sko, og tænkte saa smaat paa at sende dig et Par Mokkasiner, en Amerikaner har foræret Florine som Kuriosum. Da tilbød Florine en Kapital paa 40 Francs, at spille for til Indtægt for dig. Og Nathan, Blondet og jeg havde Heldet med os, da vi ikke længer spillede for egen Regning. Men det skyldte Frascati os da sandelig ogsaa! Florine har besørget Indkøbene og har selv føjet tre smukke Skjorter til. Nathan sender dig en Stok, Blondet, der vandt 300 Francs, en Uhrkjæde. Bixiou supplerer med noget vellugtende Vand denne Sending til dig fra Paris. Hvoraf du kan se, kære Barn, at i Nøden skal man kende sine Venner. Florine, hvem jeg har været svag nok til at tilgive, beder dig sende os en Artikel om Nathans sidste Bog. Farvel, min Søn, jeg kan kun beklage, at du er vendt tilbage til det Hul, hvorfra du kom, da du vandt dig en trofast Kammerat i

din Ven

Étienne L.

— „Stakkels Drenge! De har spillet for mig“, sagde Lucien helt bevæget til sig selv.

Der kommer fra usunde Steder, fra de Egne, hvor man har lidt allermest, Luftninger, der ligner Pust fra

Paradisets Have. I et slapt og stille Liv er Erindringen om fordums Lidelser en ubeskrivelig Nydelse!

Eva var ude af sig selv af Forbavselse, da hendes Broder kom ned, iført sine nye Klæder; hun kendte ham ikke igen.

„Nu kan jeg gaa og spasere paa Beaulieu“, udbrød han, „uden at Folk siger om mig: „Han vendte tilbage i Pjalter!““

„Hvilket Barn du dog er“, sagde Eva. „Man kan ikke blive vred paa dig for Alvor“.

„Tror du da, kære Søster, at jeg har haft Bud efter alt dette i den taabelige Hensigt at glimre for Øjnene af Angoulème, som jeg bryder mig saa meget om som saa“, sagde han og slog i Luften med sin nye, guldknappede Stok. „Jeg vilde raade Bod paa de Ulykker, jeg har anrettet, og jeg har iført mig min Rustning“.

Luciens Succes som Dandy var den eneste virkelige Succes, han opnaaede, men den var ogsaa kolossal. Misundelsen løsner ligesaa mange Tunger, som Beundringen binder. Kvinderne begejstredes over ham, Mændene bagtalte ham. Han lagde sit Kort hos Præfekten og gjorde ligeledes Visit hos Petit-Claud, hvem han ikke traf hjemme. Dagen efter var det, Festmaaltidet skulde staa, og paa denne Dag indeholdt alle Pariser-Bladene under Rubriken Angoulème følgende Linjer:

„Angoulème. En Ovation, der var ligesaa meget til Ære for Byen Angoulème som for Hr. Lucien de Rubempré, ventede ved hans Hjemkomst denne unge Digter, hvis Debut var saa glimrende, Forfatteren til *Karl den niendes Bueskytte*, den eneste historiske Roman, der er skrevet i Frankrig uden Efterligning af Walter Scott, og hvis Fortale er en literær Begivenhed. Angoulème har

straks indbudt ham til en patriotisk Banket. Den nye, netop tiltraadte Præfekt har sluttet sig til den offentlige Meningstilkendegivelse ved at vise den største Interesse for Forfatteren til *Margeriterne*, hvis Talent i sin Vorden blev saa ivrigt opmuntret af Grevinde du Châtelet".

— Naar i Frankrig først en Bevægelse har taget Fart, kan intet længer standse den. Obersten for det garnisonerende Regiment stillede sit Musikkorps til Disposition. Houmeaus berømte Restauratør, Værten i *Klokken*, hvis Forsendelser af Kalkuner med Trøfler gaar lige til Kina og ekspederes i det prægtigste Porcellæn, havde paataget sig at levere Middagen og havde dekoreret sin store Sal med Lagener, paa hvilke Laurbærkranse skiftevis med Blomsterbuketter gjorde en storartet Virkning. Klokken fem havde fyrretyve Mennesker, alle i fineste Selskabsdragt, samlet sig i Salen. En Folkemængde paa hundrede og nogle Stykker, som væsentlig tillokkedes af Musiken i Gaarden, stod udenfor og repræsenterede Medborgerne.

„Hele Angoulème er paa Benene", sagde Petit-Claud og gik til Vinduet.

„Jeg forstaar ikke et Ord af det hele", sagde Postel til sin Kone, der kom til for at høre paa Musiken. „Tænk dig! Præfekten, Generalskatteopkræveren, Obersten, Direktøren for Krudtfabriken, vor Rigsdagsmand, Borgermesteren, Rektoren, den kgl. Prokurør, Hr. Milaud, alle Autoriteterne er komne!"

Medens Gæsterne gik til Bords, stemte Militærorkesteret i med Variationer over Melodien: „*Leve Kongen, leve Frankrig*", som aldrig opnaaede at blive populær. Da var Klokken fem. Klokken var otte, før Desserten gav Signalet til Skaaltalerne.

„Mine Herrer", sagde Præfekten og rejste sig, „Et

Glas for Kongen, for Legitimiteten! Er det ikke den Fred, som Bourbonerne har skaffet os tilbage, vi skylder den Slægt af Digtere og Tænkere, der stadig holder Literaturens Scepter fast i Frankrigs Hænder!“ . . .

„Kongen leve!“ raabte Gæsterne, blandt hvilke de ministerielle var i Overtal.

Den ærværdige Rektor rejste sig.

„Et Glas for den unge Digter“, sagde han, „for Dagens Helt, som har vidst at forene Prosaforfatterens Talent med Petrarcas Gratie og Poesi i en Genre, som Boileau erklærede for saa vanskelig“.

„Bravo! Bravo!“

Obersten rejste sig:

„Mine Herrer! Et Glas for Royalisten. Thi Hædersgæsten ved denne Fest har haft det Mod at forsvare de gode Principper!“

„Bravo!“ sagde Præfekten, som gav Tonen an til Bifaldssalverne.

Petit-Claud rejste sig:

„Alle Luciens Kammerater drikker et Glas for den lærde Skole i Angoulème, for den ærværdige Rektor, som er os saa dyrebar, og hvem vi bør vide Tak for den store Andel, han har i alt, hvad der lykkes for os“.

Den gamle Rektor, som ikke var forberedt paa denne Toast, tørrede sine Øjne. Lucien rejste sig. Der opstod dyb Stilhed, og Digteren blev hvid i Ansigtet. I dette Øjeblik satte den gamle Rektor, som havde Plads til venstre for ham, en Laurbærkrans paa hans Hoved. Alle klappede i Hænderne. Lucien fik Taarer i Øjnene, og Graaden kvalte hans Røst.

„Han er fuld“, sagde den tilkommende kongelige Prokurør i Nevers til Petit-Claud.

„Det er ikke Vinen, der har beruset ham“, svarede Sagføreren.

„Kære Medborgere, kære Kammerater“, tog Lucien omsider til Orde, „gid hele Frankrig kunde være Vidne til denne Scene. Saaledes hædrer man Folk i vort Land, saaledes opnaar man de store Værker og de store Handlinger. Men naar jeg ser hen til, hvor lidt jeg har udrettet, og hvor stor en Ære jeg her nyder, føler jeg mig forlegen og forvirret og maa overlade det til Fremtiden at godtgøre, om jeg fortjener Modtagelsen her i Dag. Mindet om denne Stund skal give mig Styrke til nye Kampe. Tillad mig at bede Dem rette Deres Hyldest til den Dame, som var min første Muse og min Beskytterinde og samtidig drikke for min Fødeby: altsaa en Skaal for den smukke Grevinde Sixte du Châtelet og for den gode Stad Angoulème!“

„Det klarede han ikke daarligt“, sagde den kongelige Prokurør med et Bifaldsnik; „thi vore Taler var forberedte, men hans var improviseret“.

Klokken ti gik Gæsterne klyngevis fra Festen. David Séchard, som hørte den usædvanlige Musik, spurgte Basine:

„Hvad er der paa Færde i Houmeau?“

„Der holdes Fest for Deres Svoger Lucien“, lød Svaret.

„Jeg er overbevist om“, sagde David, „at det har gjort ham ondt, jeg ikke var med“.

Ved Midnatstid fulgte Petit-Claud Lucien hjem ad, lige til Mûrier-Pladsen. Dèr sagde Lucien til Sagføreren:

„Kære, vi to er Venner i Liv og Død“.

„I Morgen“, sagde Sagføreren, „skal min Ægteskabskontrakt med Frøken Françoise de la Haye undertegnes hos hendes Formynderske, Fru de Senonches. Gør mig

den Fornøjelse at komme til Stede, Fru de Senonches har bedet mig tage dig med, og dèr træffer du Præfektinden, der naturligvis er meget smigret over din Tale, som hun nok faar refereret".

„Jeg havde ogsaa en Hensigt med den", sagde Lucien.

„Ja, du vil frelse David".

„Jeg er vis paa, at det skal lykkes mig", svarede Digteren.

— I dette Øjeblik kom David til Syne som ved et Trylleslag.

Dette gik saaledes til.

Han befandt sig i en temmelig vanskelig Stilling, hans Kone forbød ham absolut baade at modtage Besøg af Lucien og at underrette ham om sit Opholdssted, medens Lucien sendte ham de hjærteligste Breve og forsikrede ham, at om faa Dage havde han genoprettet alt. Nu havde Frøken Clerget givet David de efterstaaende to Breve, samtidig med at hun fortalte ham, hvad der var Anledning til Festmusiken, han i Afstand kunde høre.

— „Kære Ven, bær dig ad nøjagtig, som om Lucien slet ikke var her; gør dig ikke Bekymring om noget og indprent dig vel min Forskrift: vor Sikkerhed afhænger helt og holden af, at det er umuligt for dine Fjender at faa at vide, hvor du er. Saa ulykkelig er jeg, at jeg har større Tillid til Kolb, til Marion, til Basine, end til min Broder. Ak, min stakkels Lucien er ikke længer den retskafne, kærlighedsfulde Poet, vi engang har kendt. Jeg er bange for ham, netop fordi han vil blande sig i dine Sager, og fordi han har sat sig til Maal at skaffe vor Gæld betalt (af Forfængelighed, kære David!) Fra Paris har han faaet sendt smukke Klæder og fem Guldstykker i en smuk Pung. Dem har han givet mig, og vi lever af

disse Penge. Vi har en Fjende mindre: din Fader har forladt os, og hans Bortrejse skylder vi Petit-Claud, som gennemskuede Fader Séchards Planer og øjeblikkelig tilintetgjorde dem ved at sige til ham, at du ikke indlod dig paa noget uden i Samraad med ham, Petit-Claud, og at han, Petit-Claud, ikke vilde lade dig afstaa nogen Part i din Opfindelse uden en Godtgørelse paa 30,000 Francs, først 15000 Francs til at klare dine Forpligtelser med, og dernæst 15000 Francs, som du skulde have i alle Tilfælde, enten det saa gik heldigt eller uheldigt med Opfindelsen. Petit-Claud er mig en Gaade. Jeg sender dig mange, mange Kys, min stakkels, ulykkelige Mand. Vor lille Lucien har det godt. Han vokser og trives som en Blomst midt i al vor Forstyrrelse og Elendighed. Moder beder som altid til Gud og kysser dig næsten ligesaa ømt som

Din Eva".

Som man ser, havde Petit-Claud og Brødrene Cointet, der frygtede den gamle Séchards Bondesnuhed, forstaaet at skaffe sig ham fra Halsen. Desuden kaldte ogsaa Salget af Høsten ham til Marsac.

Luciens Brev laa indeni Evas og lød saaledes:

„Kære David!

Alt gaar fortræffeligt. Jeg er rustet fra Top til Taa, i Dag rykker jeg i Marken, om to Dage skal jeg være et godt Stykke fremme. Hvor glæder jeg mig til igen at omfavne dig, naar du er fri og kvit for min Gæld! Men jeg er dødelig krænket over den Mistillid, min Moder og min Søster vedbliver at vise mig. Som om jeg ikke allerede vidste, at du holder dig skjult hos Basine! Hver

Gang Basine kommer hjem til os, faar jeg Nyt at høre fra dig og Svar paa mine Breve. Desuden er det jo klart nok, at min Søster ikke kunde betro sig til andre end sin gamle Kammerat. I Dag er jeg dig saa nær og forfærdelig ulykkelig over ikke at kunne faa dig med til Festen, der bliver holdt for mig. Angoulèmes Forfængelighed har skaffet mig en lille Triumf, som om faa Dage vil være fuldstændig glemt; kun din Glæde vilde have været ægte. Endnu nogle Dages Taalmodighed, og du vil tilgive ham, der over al Verdens Ære sætter den at være

din Broder

Lucien".

Davids Sind blev levende paavirket af disse modstridende Kræfter, om end de var ulige stærke; thi han tilbad sin Kone, og hans Venskab for Lucien var lidt svækket ved, at Agtelsen for ham var gaaet bort. Men i Ensomheden skifter Følelsernes Styrke saa let. Ved at læse Luciens Brev midt under Fanfarerne fra den uventede Triumffest, rørtes han dybt ved netop at se det Savn udtrykt, som han stolede paa, at Lucien nærede. Dette var den Draabe, der fik Bægeret til at flyde over. Og hen imod Midnat kunde alle Basines Bønner ikke hindre David i at gaa ud for at træffe sammen med Lucien.

„Der er ingen Mennesker paa Gaderne i Angoulème paa denne Tid", sagde han til Basine. „Jeg bliver ikke set, de kan ikke arrestere mig om Natten; og selv om nogen skulde møde mig, kan jeg slippe tilbage til mit Skjulested paa den Maade, Kolb har fundet paa. Det er ogsaa altfor længe siden, jeg har kysset min Kone og mit Barn".

Basine maatte bøje sig for disse ret plausible Grunde

og lod David gaa ud. Han udbrød: „Lucien!“ i samme Øjeblik, som Lucien og Petit-Claud sagde hinanden Godnat. Og de to Brødre kastede sig grædende i hinandens Arme.

Af saadanne Øjeblikke har Livet ikke mange. Lucien fattede hele Omfanget af et Venskab trods alt, af den Art, man aldrig regner med, og som man bittert bebrejder sig at have sveget. David havde Trang til at tilgive. Den ædle og brave Opfinder vilde først og fremmest formane Lucien og adsprede de Skyer, som formørkede Forholdet mellem Broder og Søster. I Sammenligning med disse Bekymringer havde han slet ikke Tanke for alle de Farer, der var en Følge af Pengeaffæren.

Petit-Claud sagde til sin Klient:

„Gaa hjem til Dem selv, drag i alt Fald Nytte af Deres Uforsigtighed, kys Deres Kone og Deres Barn . . . og pas paa, at De ikke bliver set!“

„Et Satans uheldigt Træf!“ tilføjede han for sig selv, da han stod alene tilbage paa Mûrier-Pladsen. „Havde jeg nu Cérizet ved Haanden! . . .“

I samme Øjeblik som Sagføreren talte saaledes med sig selv, idet han gik langs Plankeværket, der løb rundt omkring Pladsen, dèr hvor nu det flotte Raadhus knejser, hørte han bagved sig en Planke knage, med en Lyd, som om nogen bankede med Fingeren paa en Dør.

„Jeg er her“, sagde Cérizet, hvis Stemme lød ud mellem to daarligt sammenføjede Planker. „Jeg saa' David komme fra Houmeau. Jeg havde faaet Mistanke' om, hvor han holdt sig skjult; nu er jeg sikker i min Sag og véd, hvor jeg skal nappe ham. Men før jeg kan stille en Fælde for ham, maa jeg have noget at vide om Luciens Planer. Og saa lader De dem gaa ind i Huset! Bliv i alt Fald her under et eller andet Paaskud. Naar David

og Lucien kommer ud igen, saa før dem hen i Nærheden af mig; de vil tro sig alene, og jeg faar deres sidste Afskedsord at høre".

„Du er en Fandens Knægt!" sagde Petit-Claud dæmpet.

„Det manglede ogsaa blot", udbrød Cérizet. „Hvad vilde man ikke gøre for at faa det, De har lovet mig?"

— Petit-Claud gik bort fra Plankeværket og spaserede frem og tilbage paa Mûrier-Pladsen, medens han betragtede Vinduerne i det Værelse, hvor Familjen Séchard var samlet, og tænkte paa sin Fremtid som for at fatte Mod; thi Cérizets Behændighed tillod ham nu at slaa det afgørende Slag. Petit-Claud hørte til de dybt mistænksomme og tvetydige Naturer, der kender Menneskehjærtet og de menneskelige Interesser og ikke godtroende gaar i nogen Snare. Han havde til en Begyndelse ikke stolet synderlig paa Cointet. For det Tilfældes Skyld, at hans Ægteskabsprojekt skulde strande, uden at han dog havde Ret til at beskylde den store Cointet for Forræderi, havde han sørget for Midler til at ærgre ham med, men efter at være bleven venlig modtaget hos Fru de Senonches, spillede Petit-Claud ærligt Spil. De Kort, han havde i Baghaanden, og som nu ingen Nytte var til, var farlige for den politiske Stilling, han stræbte henimod. Den Basis, paa hvilken han vilde anbringe sin tilkommende Betydning, var følgende. Gannerac og nogle store Købmænd var begyndt i Houmeau at danne en liberal Gruppe, der i Forretnings Medfør havde Forbindelse med Førerne for Oppositionen. Da Ministeriet Villèle, udnævnt af den døende Ludvig den 18., kom til Roret, var det Signal til en Taktikforandring indenfor Oppositionen, som efter Napoleons Død ikke indlod sig paa Sammensværgelsernes farlige Veje. Det liberale Parti rustede sig omkring i Provinserne til lovlig Modstand,

det stræbte at gøre sig til Herre over Valgmaskineriet for gennem Massernes Overbevisning at naa til sit Maal. Petit Claud, der var barnefødt i Houmeau og ivrig liberal, var Sjælen i Lavbyens Opposition, der holdtes nede af Højbyens Aristokrati. Han var den første til at paapege den Fare, der var ved at lade Brødrene Cointet alene være eneraadende over Pressen i Departementet Charente, hvor Oppositionen burde have et Organ, om man ikke vilde staa tilbage for de øvrige Byer.

„Naar hver af os giver Gannerac 500 Francs, har han nogle og tyve Tusind Francs til at købe Trykkeriet Séchard, som vi saa er Herrer over, medens vi sætter dets nominelle Ejer paa fast Løn“, sagde Petit-Claud.

Sagføreren fik sine Meningsfæller interesserede for denne Idé, idet han selv ikke tabte sin dobbelte Stilling overfor Cointet og Séchard af Syne, og ganske naturlig kastede han sit Blik paa en dreven Knægt som Cérizet for at gøre ham til Partiets svorne Mand.

„Hvis du kan opdage din gamle Mester og give ham i mine Hænder“, sagde han til Séchards fordums Faktor, „er der Folk, der vil laane dig 20,000 Francs til at købe hans Trykkeri for, og rimeligvis faar du saa en Avis at lede. Altsaa, hæng i!“

Mere sikker paa en Cérizets Aktivitet end paa Alverdens Retsbetjente havde Petit-Claud derefter lovet den store Cointet at faa Séchard arresteret. Men efter at Udsigterne til at komme ind paa Embedsvejen havde aabnet sig for Petit-Claud, forudsaa' han Nødvendigheden af at bryde med de liberale, og paa den anden Side havde han bearbejdet Gemytterne saa godt i Houmeau, at de nødvendige Pengemidler til Købet af Trykkeriet allerede var

rejste. Petit-Claud besluttede at lade Tingene gaa deres egen Gang.

„Aa hvad“, sagde han til sig selv. „Cérizet begaar nok en eller anden Presseforseelse, og jeg benytter mig af Lejligheden til at vise mine Talenter“.

Han nærmede sig til Bogtrykkeriets Port og sagde til Kolb, der stod paa Vagt:

„Gaa op og sig til David, at nu maa han benytte Øjeblikket til at slippe bort, og vær meget forsigtige! Jeg gaar min Vej, Klokken er ét“.

Da Kolb forlod sin Post, afløste Marion ham. Lucien og David kom ned, Kolb gik hundrede Skridt foran dem, og Marion fulgte bagefter i en lignende Afstand. Da de to Brødre gik forbi Plankeværket, talte Lucien ivrigt til David:

„Kære Ven“. sagde han, „min Plan er saa uhyre simpel og klar; men hvorfor skulde jeg omtale den i Evas Paahør? Hun vilde dog ikke forstaa de Midler, jeg har. Jeg er sikker paa, at Louise dybt i sit Hjærte gemmer en Tilbøjelighed, som jeg igen kan vække, jeg vil erobre hende blot for at hævne mig paa dette Fæ af en Præfekt. Hvis der bliver et Forhold imellem os, selv om det blot varer en Uge, skal jeg faa hende til at bede Ministeriet om en Opmuntringsgave til dig paa 20,000 Francs. I Morgen genser jeg denne Kvinde i det lille Boudoir, hvor vor Kærlighed begyndte, og hvor efter Petit-Clauds Beretning intet er forandret; dèr skal jeg spille Komedien. I Overmorgen tidlig skal Basine bringe dig et Par Ord fra mig om, hvorvidt jeg er bleven pebet ud . . . Vi faar dog se, om du ikke slipper fri! . . . Forstaar du nu, hvorfor jeg vilde have Klæder fra Paris? Man kan ikke spille Førsteelskerens Rolle i Pjalter“.

Klokken seks om Morgenen stillede Cérizet hos Petit-Claud.

„I Morgen Klokken 12 Middag kan Doublon holde sig parat; saa kan han tage vor Mand, det svarer jeg for“, sagde Pariseren. „Jeg har en af Frøken Clergets Piger i mit Sold, forstaar De?“ . . .

Efter at have hørt Cérizets Plan, skyndte Petit-Claud sig hen til Cointet.

„Sørg for, at Hr. Hautoy endnu i Aften bestemmer sig til at give Françoise fuld Raadighed over, hvad hun ejer; om to Dage skal De slutte Interessentskabs-Kontrakt med Séchard. Jeg gifter mig først otte Dage efter Kontrakten, saa vi holder os strængt til Betingelserne for vore smaa Aftaler: noget for noget og Pengene paa Bordet! Men lad os i Aften holde et vaagent Øje med, hvad der hos de Senonches foregaar mellem Lucien og Grevinde du Châtelet; deraf afhænger alt . . . Hvis Lucien faar Haab om at naa sit Maal ved Fru Præfektens Hjælp, saa har jeg David“.

„Jeg tror, De ender som Seglforvarer“, sagde Cointet.

„Ja, hvorfor ikke? Lige saa godt som Hr. de Peyronnet“, sagde Petit-Claud, der endnu ikke helt havde kastet den liberale Ham.

Frøken de la Hayes tvivlsomme Stilling voldte, at næsten alle de adelige Familjer i Angoulème var til Stede, da hendes Ægteskabskontrakt skulde underskrives; baade Nysgærrighed og en vis kærlig Medlidenhed, som Folk ynder at lægge for Dagen, lokkede dem til. Lucien for sit Vedkommende vilde helst være kommen ubemærket ind i Selskabssalen. Men Petit-Claud, som kun havde én Ven, vilde have Udbytte af ham. Det var næsten et højtideligt Øjeblik, da han midt under Selskabet førte Lucien

hen til Fru de Senonches. I Forbigaaende hørte Lucien Gæsterne hviske Ting, der i gamle Dage vilde have gjort ham ellevild af Henrykkelse, men nu var han rolig og kold; han kendte sit Værd og var overbevist om, at han alene opvejede hele Angoulèmes Olymp.

„Frue“, sagde han til Fru de Senonches, „jeg har allerede lykønsket min Ven Petit-Claud, som er af det Stof, hvoraf man danner Seglforvarere, til at han kommer i Familje med Dem, hvor svage saa Baandene er mellem en Gudmoder og en Guddatter“. (Dette blev pointeret som en fin Hentydning, der opfattedes af alle Damerne, der lyttede til, skønt de lod, som om de ikke gjorde det.) Men for mit eget Vedkommende priser jeg det lykkelige Tilfælde, der tillader mig at bringe Dem min Hyldest“.

Alt dette blev fremført uden Forlegenhed og med en Mine som en fornem Herres paa Visit hos Smaafolk. Lucien lyttede til det kunstlede Svar, Zéphirine gav ham, medens han sendte et spejdende Blik omkring i Salen for at forberede sig paa, hvad der skulde gøres. Han forstod med Anstand og med fint nuancerede Smil at gengælde Francis du Hautoys og Præfektens Hilsener; saa naaede han omsider til Fru du Châtelet, idet han lod, som om han først nu fik Øje paa hende. Mødet mellem de to var i den Grad Aftenens Begivenhed, at man derover helt glemte Ægteskabskontrakten, som de tilstedeværende Notabiliteter satte deres Navne under, idet dels Notaren, dels Françoise førte dem ind i Soveværelset. Lucien gik nogle Skridt hen imod Louise de Nègrepélisse, og med ægte parisisk Anstand spurgte han hende temmelig højt:

„Er det Dem, Frue, jeg kan takke for den Indbydelse, der skaffer mig Fornøjelsen af at spise til Middag i Præfekturet i Overmorgen?“

„Den skylder De kun Deres Berømmelse“, svarede Louise temmelig kort, lidt stødt over den aggressive Tone i den Sætning, som Lucien havde udtænkt for at saare sin gamle Beskytterindes Forfængelighed.

„Aa, Fru Grevinde“, sagde Lucien med en paa én Gang raffineret og dog tilsyneladende intetsigende Frase, „hvis den unge Mand er i Unaade hos Dem, tør jeg ikke tage ham med.“

Og uden at vente paa Svar vendte han sig, da han havde faaet Øje paa Biskoppen, hvem han hilste med stor Ærbødighed.

„Deres Højærværdighed har næsten vist sig som Profet“, sagde han med indsmigrende Betoning, „og jeg skal gøre mit Bedste for, at Profetien kan gaa helt i Opfyldelse. Jeg priser Lykken, som førte mig herhen i Aften og gav mig Lejlighed til at bevidne Dem min Respekt“.

Lucien drog Højærværdigheden ind i en Samtale, der varede ti Minuter. Alle Damerne betragtede Lucien som et Fænomen. Hans uventede Uforskammethed havde taget baade Mæle og Svar fra Fru du Châtelet. Ved at se Lucien som Genstand for alle Damernes Beundring og ved at høre Beretningen om de udvekslede Repliker, i hvilke Lucien ved sin paatagne Ringeagt for hende havde gjort hende saa flad, gaa hviskende fra Gruppe til Gruppe, krympede hendes Hjærte sig sammen.

„Hvilken Skandale, hvis han nu, efter det han før sagde, ikke kom i Præfekturet“, tænkte hun. „Hvorfra faar han denne Stolthed? Skulde Frøken des Touches være forelsket i ham? . . . Han er saa smuk. De fortalte i Paris, at hun var løbet hen til ham, Dagen efter Skuespillerindens Død. Maaské er han kommen hertil for at

frelse sin Svoger og er kun kommen bag paa vor Vogn i Mansle ved et Rejseuheld. Det var et besynderligt Blik, Lucien maalte baade Sixte og mig med den Morgen".

Det blev et helt Mylder af Tanker, og ulykkeligvis for Louise hengav hun sig til dem, medens hun med Øjnene fulgte Lucien, der talte med Biskoppen saa frit og sikkert, som om han havde været Herre i Salen: han hilste ikke først paa nogen, men ventede, til Folk henvendte sig til ham, og han forstod at lade sit Blik skifte Udtryk med en Lethed, der var de Marsay, hans Forbillede, værdig. Han gik ikke bort fra Prælaten for at hilse paa Hr. de Senonches, der kom til Syne i Nærheden af ham.

Efter ti Minuters Forløb kunde Louise ikke længer udholde det. Hun rejste sig, gik hen til Biskoppen og sagde:

„Hvad siger han dog til Deres Højærværdighed, siden De smiler saa tit?"

Lucien trak sig nogle Skridt tilbage for diskret at lade Fru du Châtelet ene med Prælaten.

„Aa, Fru Grevinde, den unge Mand er fuld af Aand og Vid! . . . Han udviklede for mig, hvorledes han skylder Dem alt, hvad han duer til".

„Jeg er nemlig ikke utaknemlig, Frue!" sagde Lucien med et bebrejdende Blik, der henrykte Grevinden.

„Lad os nu tale ud med hinanden", sagde hun og kaldte Lucien hen til sig med en Bevægelse med Viften, „Deres Højærværdighed maa gaa med os, derind; Deres Højærværdighed skal dømme os imellem".

Og hun viste hen imod Boudoiret og drog Biskoppen med derind.

„Det er en mærkelig Rolle, hun faar hans Højærværdig-

hed til at spille", sagde en Dame af Chandours Lejr, højt nok til at blive hørt.

„Dømme os imellem!" sagde Lucien, idet han saa' fra Prælaten til Præfektinden. „Er der da en skyldig?"

Louise de Nègrepélisse satte sig i Sofaen i det gamle Boudoir. Hun lod Lucien og Biskoppen sætte sig, hver paa sin Side af hende, og gav sig saa til at tale. Lucien viste imidlertid sin gamle Veninde det overraskende og lykkelige Hensyn ikke at høre efter hendes Ord. Han indtog samme Stilling, havde samme Gestus som la Pasta i *Tancredi*, naar hun skal udbryde: *O patria!* Ja, Coralies Elev forstod endog at faa Taarer i Øjnene!

„Aa, Louise, hvor jeg elskede dig", hviskede han hende i Øret, uden at bryde sig om Prælaten eller om Samtalen, saa snart han bemærkede, at Grevinden havde set hans Taarer.

„Tør Deres Øjne, eller De gør mig ulykkelig endnu en Gang paa dette Sted", sagde hun og vendte sig helt imod ham saa brat, at det stødte Biskoppen.

„Og det er nok med én Gang", svarede Lucien hurtigt. „Dette Ord af Fru d'Espards Kusine kunde tørre en Magdalenes Taarer. O Gud, for et Øjeblik har jeg genfundet mine Erindringer, mine Illusioner, mine tyve Aar, og det er Dem . . . ."

Biskoppen rejste sig og vendte tilbage til Salen, det var gaaet op for ham, at det kunde kompromittere hans Værdighed at blive siddende hos de to gamle Kærestefolk. Alle bestræbte sig ostentativt for at lade Præfektinden og Lucien alene i Boudoiret. Men et Kvarterstid efter blev det Sixte for meget med Gæsternes Hvisken og Latter og Gøren-Holdt ved Døren til Boudoiret; han gik derind,

alt andet end opbyggelig at se til, og traf Lucien og Louise i særdeles livlig Samtale.

„Frue“, hviskede Sixte sin Kone i Øret. „De kender Angoulème bedre end jeg. Burde De ikke huske lidt paa Fru Præfektinden og paa Regeringen?“

„Kære Ven“, sagde Louise og mønstrede sin ansvarlige Udgiver med en overlegen Mine, der fik ham til at skælve, „jeg taler med Hr. de Rubempré om Ting af Vigtighed for Dem. Det drejer sig om at frelse en Opfinder, der er paa Nippet til at falde som Offer for de laveste Intriger, og De skal hjælpe os dermed. Hvad angaar disse Damers Dom om mig, skal De faa at se, hvorledes jeg bærer mig ad med at stoppe Giften paa deres Tunger“.

Hun forlod Boudoiret, lænet til Luciens Arm, og førte ham ind at underskrive Kontrakten, idet hun med en fornem Dames Dristighed fremhævede, hvad hun gjorde.

„Lad os skrive under sammen“, sagde hun og rakte ham Pennen.

Lucien lod hende vise det Sted, hvor hun havde skrevet sit Navn, for at deres Underskrifter kunde staa ved Siden af hinanden.

„Hr. de Senonches, har De hilst paa Hr. de Rubempré?“ spurgte Grevinden og tvang saaledes den uforskammede Jægersmand til at bukke for Lucien.

Hun førte Lucien fra Soveværelset tilbage til Selskabssalen og lod ham sætte sig imellem hende og Zéphirine i den frygtelige Sofa midt i Stuen. Derpaa begyndte hun som en Dronning paa sin Trone, til en Begyndelse med dæmpet Stemme, en Samtale, til hvilken snart nogle af hendes gamle Venner og flere Damer, der vilde indynde sig hos hende, gav deres Bidrag med. Snart var Lucien

bleven Midtpunktet i en hel Kreds. Grevinden ledede ham ind paa Omtale af Paris, og nu begyndte Luciens Satire at spille med en utrolig Lethed, han rykkede frem med en Vrimmel af Anekdoter om bekendte Folk, sande Lækkerbiskener for de graadige Provinsmennesker. De omkringsiddende beundrede hans Vid, som de allerede før havde beundret ham selv. Fru Grevinde Sixte bøjede sig saa villig for Luciens Triumf, hun vidste saa klogt at spille paa ham som paa et Instrument, der henrykte hende, hun gav ham Stikordene med saa stor Behændighed, hun indkrævede Bifald til ham med saa hensynsløst beundrende Blikke, at adskillige af Damerne i Louises og Luciens samtidige Tilbagekomst begyndte at ane en dyb Kærlighed, der var bleven Offer for en eller anden dobbelt Fejltagelse. En Misforstaaelse mellem dem havde vel sagtens hidført det ulykkelige Ægteskab med Châtelet, og nu kom Tilbageslaget!

— „Altsaa i Overmorgen“, sagde Louise Klokken ét om Morgenen og med sagte Stemme til Lucien, før hun rejste sig, „men gør mig nu den Fornøjelse at komme præcis“.

Præfektinden gik fra Lucien med en lille, yderst venskabelig Hovedbøjning og rettede nogle Ord til Grev Sixte, der var i Færd med at søge efter sin Hat.

„Hvis det, Fru du Châtelet lige har fortalt mig, er sandt, kære Lucien, kan De stole paa mig“, sagde Præfekten og fulgte efter sin Hustru, der gik uden at se efter ham, ligesom i Paris. „Fra i Aften kan Deres Svoger betragte sig som ude over alle Vanskeligheder“.

„Den Bistand skyldte Hr. Greven mig ogsaa“, svarede Lucien med et Smil.

„Naa, saa sidder vi net i det“, hviskede Cointet i

Øret paa Petit-Claud, der var Vidne til disse Afskeds-bemærkninger.

Petit-Claud var som lynslagen over Luciens Held, forbavset over hans spillende Vid og Elegance, og saa' paa Françoise de la Haye, hvis Ansigt udtrykte den mest levende Beundring for Lucien og syntes at sige til hendes Tilkommende: „Vær du ligesaadan som din Ven".

Et Glimt af Glæde fór over Petit-Clauds Ansigt.

„Præfektens Middag er først i Overmorgen, vi har endnu en Dag for os, jeg svarer for alt".

„Naa, kære Ven", sagde Lucien til Petit-Claud, da de Klokken to om Morgenen vendte hjemad til Fods, „jeg kom, jeg saa', jeg vandt! Om nogle faa Timer skal Séchard være fornøjet".

„Det var alt, hvad jeg vilde vide", tænkte Petit-Claud ved sig selv. — „Jeg troede kun, du var Digter, og saa er du ogsaa en Lauzun, det er at være Digter i dobbelt Forstand", gav han til Svar med et Haandtryk, som skulde blive det sidste.

„Kære Eva", sagde Lucien, der vækkede sin Søster. „Jeg bringer gode Nyheder. Om en Maaned er David fri for Gæld".

„Hvorledes det?"

„Ganske ligefrem, Fru Châtelet er endnu min gamle Louise; hun elsker mig højere end nogensinde og har i Sinde med sin Mands Hjælp at gøre Indberetning til Indenrigs-ministeren til Gunst for vor Opfindelse. Med andre Ord, nu har vi kun en Maaned at holde ud i, hvilket netop er Tid nok for mig til at hævne mig paa Præfekten og gøre ham til den lykkeligste af alle Ægtemænd".

Eva troede at drømme, mens hun hørte paa sin Broder.

„Ved at gensé den lille, graa Sal, hvor jeg skælvede som et Barn for to Aar siden, ved at gensé disse Møbler og Malerier faldt der mig Skæl fra Øjnene. Hvor Paris dog forandrer éns Syn paa Verden“.

„Men er det en Lykke?“ spurgte Eva, der omsider begreb sin Broder.

„Naa, du sover jo; imorgen efter Frokost skal vi tale sammen“, sagde Lucien.

— — —

Cérizets Plan var overmaade simpel og hvilede i lige høj Grad paa Kendskab til Luciens og Davids Karakterer og til deres Forhaabninger. Mellem de smaa Arbejderpiger, over for hvilke Brødrene Cointets Faktor spillede Don Juan, var der en af Strygejomfruerne hos Basine Clerget, en ung Pige, der hed Henriette Signol og var næsten lige saa smuk som Fru Séchard; hendes Forældre var smaa Vingaardsfolk, der boede ved Vejen til Saintes, et Par Mil fra Angoulème. Henriette var en af de første Grisetter, som Cérizet lagde sine Garn ud efter, men da hun var af pæne Forældre, lod hun ham ikke faa sin Vilje, før hun besejredes af Skinsyge, af slette Eksempler og af denne forføreriske Frase „Jeg gifter mig med dig“, som Cérizet kom med, saa saare han var bleven anden Faktor hos Brødrene Cointet. Da Pariserlabanen erfarede, at de gamle Signols ejede en Vingaard til en ti-tolvtusind Francs Værdi og et lille, ret beboeligt Hus, var han ikke sen til at bringe Henriette i en Forfatning, der gjorde det umuligt for hende at blive gift med nogen anden. Saaledes stod det til med Forholdet mellem den smukke Henriette og den lille Cérizet paa det Tidspunkt, da Petit-Claud stillede ham i Udsigt at blive Ejer af Trykkeriet Séchard og som Lokkemad holdt de 20,000 Francs frem, man

mulig vilde stille til hans Raadighed. Denne Fremtid blændede Faktoren, han fik højtflyvende Planer, Frøken Signol forekom nu hans Ærgærrighed at være en Hindring og han forsømte den stakkels Pige. I sin Fortvivlelse hang Henriette desto stærkere ved den lille Faktor, som det saa' ud til, at han vilde lade hende sidde. Da Pariseren opdagede, at David holdt sig skjult hos Frøken Clerget, forandrede han Mening, men ikke sin Opførsel overfor Henriette; thi han satte sig for at drage Nytte af det Vanvid, der griber et Pigebarn, naar hun for at skjule sin Vanære maa have sin Forfører til at gifte sig med hende. Om Morgenen den samme Dag, da Lucien skulde generobre sin Louise, underrettede Cérizet Henriette om Basines Hemmelighed og fortalte hende, at deres Lykke og deres Ægteskab afhang af, om hun kunde opdage det Sted, hvor David var skjult. Da Henriette først var sat paa Sporet, havde hun ingen Vanskelighed ved at opdage, at Bogtrykkeren kun kunde være skjult i Frøken Clergets Toilетteværelse; hun troede ikke at gøre noget ondt ved at indlade sig paa dette Spioneri, men Cérizet havde allerede draget hende med ind i sit Forræderi ved denne Begyndelse til Medskyldighed.

Lucien sov endnu, da Cérizet i Petit-Clauds Privatkontor lyttede til Beretningen om den foregaaende Aftens store Begivenheder, der skulde vende op og ned paa Angoulème.

„Har Lucien ikke sendt Dem et eller andet Brev efter sin Tilbagekomst?“ spurgte Pariseren efter med et Nik at have tilkendegivet sin Tilfredshed med, hvad Petit-Claud fortalte.

„Dette her er det eneste, jeg har“, sagde Sagføreren

og fremtog et Brev fra Lucien, nogle ganske faa Linjer, skrevne paa et Ark af Søsterens Brevpapir.

„Godt“, sagde Cérizet, „lad saa Doublon lægge sig i Baghold ved Palet-Porten ti Minuter før Solnedgang med sine Gendarmer; saa har vi vor Mand“.

„Er du sikker i din Sag?“ spurgte Petit-Claud og saa' stivt paa Cérizet.

„Jeg stoler paa Lykketræffet“, sagde den forhenværende parisiske Gadedreng. „Lykken holder altid med Slynglerne“.

„Det skal gaa“, sagde Sagføreren tørt.

„Det gaar ogsaa“, sagde Cérizet. „Det er Dem, som har puffet mig ud i den Skarndynge, De giver mig ogsaa nok nogle Sedler at tørre mig af med . . . Men højstærede“, tilføjede Pariseren, da han fangede et Udtryk, der ikke tiltalte ham, paa Sagførerens Ansigt, „hvis De har holdt mig for Nar, hvis De ikke køber Trykkeriet til mig inden otte Dage . . . . naa, saa efterlader De en ung Enke“, og Parisergadedrengens Blik blev skummelt og truende.

„Hvis vi napper David Klokken 6, kan du komme Kl. 9 hos Hr. Gannerac, saa skal vi ordne Affæren med dig“, svarede Sagføreren kort og godt.

„Det er et Ord, De skal faa, hvad De ønsker, Hr. Storborger“, svarede Cérizet.

Cérizet var allerede bekendt med den Industri, der bestaar i at vaske Papir. Han vaskede de fire Linjer, Lucien havde skrevet, ud, og erstattede dem med følgende, idet han efterlignede Skriften med en Fuldkommenhed, der gemte de smukkeste Løfter for Faktorens sociale Fremtid:

„Kære David!

Du kan uden Frygt komme hen til Præfekten, din

Sag er i Orden; du kan godt forlade dit Skjul, jeg gaar dig i Møde for at sige dig, hvorledes du har at forholde dig overfor Præfekten.

Din Broder
Lucien".

— — Ved Middagstid skrev Lucien et Brev til David, hvori han berettede ham om det vellykkede Aftenselskab og gav ham bestemt Tilsagn om Støtte fra Præfekten, der, skrev han, endnu samme Dag vilde sende en Rapport til Ministeren om Opfindelsen, som han var begejstret over. Netop som Marion bragte dette Brev hen til Frøken Basine under Paaskud af at bringe hende Luciens Skjorter til Vask, tog Cérizet, hvem Petit-Claud havde averteret om, at et saadant Brev sandsynligvis vilde komme, Frøken Signol med sig ud paa en Spaseretur langs Charente. Utvivlsomt stod der en Kamp, hvori Henriettes Retskaffenhed længe holdt Stand, thi Spasereturen varede to Timer. Ikke blot var det et Barns Velfærd, der stod paa Spil, men det var en hel Fremtids Lykke, en Formue, og hvad Cérizet forlangte, var en Bagatel; han vogtede sig selvfølgelig vel for at sige, hvortil denne Bagatel vilde føre. Kun den svimlende Pris, hvormed disse Bagateller skulde betales, gjorde Henriette betænkelig og angst. Ikke desto mindre fik Cérizet omsider sin Elskerinde overtalt til at tage Del i Krigspudset. Klokken fem skulde Henriette gaa ud og lidt efter komme tilbage og sige til Frøken Clerget, at Fru Séchard ønskede øjeblikkelig at faa hende i Tale. Et Kvarterstid efter at Basine havde forladt Huset, skulde Henriette saa banke paa Døren til Toilletteværelset og give David det falske Brev fra Lucien. Resten overlod Cérizet til Lykketræffet.

For første Gang i mere end et Aar følte Eva, hvorledes Skæbnen løsnede sit Jærntag i hende. Omsider turde hun haabe. Ogsaa hun vilde nu have Fornøjelse af Broderen, vise sig ved den Mands Arm, hvem Hjemstavnen hædrede, Kvinderne tilbad og den stolte Grevinde du Châtelet elskede. Hun pyntede sig og spaserede efter Middag paa Beaulieu med sin Broder under Armen. Ved denne Tid er hele Angoulème i September Maaned ude at trække frisk Luft.

„Dèr gaar den smukke Fru Séchard“, var der nogle, der sagde, da de saa' Eva.

„Det vilde jeg aldrig have troet om hende“, sagde en Dame.

„Manden holder sig skjult, men Konen, hun viser sig“, sagde Fru Postel saa højt, at den stakkels Eva hørte dèt.

„Lad os gaa hjem, det var ogsaa en Fejl af mig“, sagde hun til sin Broder.

Nogle Minuter før Solnedgang steg den dumpe Larm, der forkynder et Folkeopløb, op fra Skraaningen imod Houmeau. Lucien og hans Søster blev nysgærrige og gik der hen ad, thi de hørte forskellige Folk, der kom fra Houmeau, tale sammen i Vendinger, som om der var begaaet en Forbrydelse.

„Det er vist en Tyv, de har faaet fat i. Han er bleg som Døden“, sagde en forbigaaende til Broderen og Søsteren, der gik den voksende Folkestimmel i Møde.

Hverken Lucien eller hans Søster nærede mindste Bekymring. De saa' paa Sværmen af Børn og gamle Koner og Arbejdere, der gik foran Gendarmerne, hvis gallonerede Hatte lyste midt i den største Klynge. Denne Klynge, der efterfulgtes af over hundrede Mennesker, ilede fremad som en Uvejrssky.

„Aa Gud“, sagde Eva. „Det er min Mand!“

„David!“ raabte Lucien.

„Det er hans Kone“, lød der fra Hoben, som veg til Side.

„Hvem har dog faaet dig til at gaa ud?“ spurgte Lucien.

„Det har dit Brev“, svarede David bleg og fortvivlet.

„Jeg vidste det jo nok“, sagde Eva og styrtede besvimet om.

Lucien løftede sin Søster op, og to Mænd hjalp ham at bære hende hjem, hvor Marion bragte hende til Sengs. Kolb skyndte sig efter en Læge. Endnu da Doktoren kom, var Eva ikke kommen til sig selv igen. Lucien blev da nødt til at tilstaa for sin Moder, at han var Skyld i Davids Arrestation, thi han kunde jo intet ane om det understukne Brev. Moderen saa' paa Lucien med et Blik, hvori hun lagde sin Forbandelse. Han gik sønderknust op paa sit Værelse og lukkede sig inde.

Ved at læse det følgende Brev, der blev skrevet i Løbet af Natten under idelige Afbrydelser, i Sætninger, der blev kastede ned én for én, vil enhver kunne slutte sig til Luciens fortvivlede Tanker:

„Min elskede Søster!

For lidt siden saa' vi hinanden for sidste Gang. Min Beslutning er urokkelig. Du skal vide hvorfor. I mange Familjer træffer man et ulykkebringende Medlem, der for den øvrige Familje er som en ond Sygdom. Denne Ulykkestifter er jeg iblandt eder. Det er ikke mig, der har gjort denne Iagttagelse, men en Mand, der har set og kender Verden. En Aften sad vi en Del Venner sammen og spiste i *Rocher de Cancale*. Der faldt tusinde spøge-

fulde Bemærkninger. Midt under dem sagde denne Diplomat, at den og den unge Pige, der til alles Forbavselse vedblev at være ugift, var syg af sin Fader. Og derpaa udviklede han os sin Teori om disse Familjesygdomme. Han forklarede os, hvorledes det og det Hus vilde have været lykkeligt og rigt uden den og den Moder, hvorledes hin Søn havde ruineret sin Fader, hvorledes hin Fader havde tilintetgjort sine Børns Fremtid og borgerlige Anseelse. Skønt dette Postulat blev fremført med smilende Ansigt, blev det i ti Minutter støttet med saa mange Eksempler, at jeg blev slaaet deraf.

Jeg er Uheldsbringeren i vor Familje. Skønt mit Hjærte er fuldt af Ømhed, handlede jeg som en Fjende. Al eders Hengivenhed har jeg lønnet med ondt. Og det sidste Slag er det grusomste af dem alle, skønt jeg ikke førte det med Vilje. Medens jeg i Paris levede et uværdigt Liv, delt mellem Adspredelser og Kvaler, medens jeg antog Kammeratskab for Venskab og lod mine virkelige Venner fare for Folk, der vilde og maatte udnytte mig, medens jeg glemte eder og kun huskede eder for at volde eder ondt, fulgte I Arbejdets beskedne Veje og stræbte møjsommeligt men sikkert frem mod den Lykke, som jeg saa taabeligt troede at kunne tilrive mig. Medens I blev bedre og bedre, bragte jeg et sørgeligt Element ind i mit Liv. Ja, jeg har ubegrænsede Lyster, der umuliggør det for mig at finde mig i et Liv i beskedne og jævne Kaar. Ja, jeg har Tilbøjeligheder, Trang til Nydelser, hvis Mindelser forgifter mig de Glæder, jeg kunde naa, og som i gamle Dage vilde have været mig nok. Kære Eva, jeg dømmer mig strængere end nogen anden, jeg fordømmer mig selv absolut og uden Gran af Medlidenhed. Livskampen i Paris kræver en jævn og udholdende Styrke, og

min Vilje har kun stødvis Kraft. Fremtiden forfærder mig i den Grad, at jeg ingen Fremtid ønsker, og Nuet er mig utaaleligt. Jeg ønskede at se eder igen, jeg havde gjort bedre i at gaa i Landflygtighed for bestandig. Men Landflygtighed uden Eksistensmidler vilde være Vanvid, og denne Daarskab vil jeg ikke føje til alle de andre. Døden forekommer mig ønskværdigere end et ufærdigt Liv, og i hvilken Stilling, jeg end tænker mig, vil min Forfængelighed og Letsindighed altid drive mig til Dumheder. Somme Mennesker er for Nuller at regne, sæt et Tal foran dem, og de faar en mangedobbelt Værdi. Jeg kan kun faa Værd i Pagt med en stærk, ubarmhjærtig Vilje. Fru de Bargeton var den Kvinde, jeg skulde have haft; jeg har forspildt mit Liv ved ikke at forlade Coralie for hende. David og du, I kunde være udmærkede Lodser for mig, men I ere ikke stærke nok til at betvinge min Svaghed, der i visse Maader ikke lader sig beherske. Jeg elsker et mageligt Liv uden Bekymringer; og naar det gælder at slippe udenom en Vanskelighed, er jeg i Besiddelse af en Fejghed, der kan føre mig meget langt. Jeg er født til at være Prins. Jeg har mere end tilstrækkelig Dygtighed til at naa frem, men jeg har kun Dygtighed i enkelte Øjeblikke. Jeg er i Stand til at gøre Fortræd, som jeg her har gjort det, skønt jeg har de bedste Hensigter af Verden. Der er Mænd, der ligne Egetræer; jeg er maaské blot en elegant Buskvækst og prætenderer at være et Cedertræ. Jeg har nu opgjort min Balance. Denne Uoverensstemmelse mellem, hvad jeg ønsker og hvad jeg formaar, denne Mangel paa Ligevægt vil altid gøre mine Bestræbelser frugtesløse. Desværre, der er mange Sidestykker til mig i den literære Verden, fordi der uafladelig er Mangel paa Forhold mellem Intelligens

og Karaktér, mellem Vilje og Attraa. Hvorledes vilde min Fremtidsskæbne blive? Det kan jeg forudse, naar jeg genkalder mig forskellige fordums parisiske Berømtheder, som jeg har set gaa i Forglemmelse. Alt i mig oprører sig mod en saadan Alderdom: jeg vil ikke være en social Pjalt. Dyrebare Søster, du som var mig ligesaa kær, naar du nys viste mig Strænghed, som i svundne Dage, naar du kun havde Ømhed tilovers for mig, — har vi end betalt dyrt for den Glæde, jeg har haft af at gense dig og David, kan der dog komme den Dag, da I mulig betænker, at ingen Pris var for høj, naar det gjaldt at skaffe et stakkels Væsen, som elskede eder, en sidste Smule Lykke! — — Søg nu ikke efter mig, efterforsk ikke, hvad der er blevet af mig! De Evner, jeg har faaet, skal i alt Fald ikke svigte mig ved den Beslutning, jeg nu sætter i Værk. Resignationen, kære Søster, er et daglig gentaget Selvmord; jeg for mit Vedkommende har kun Resignation for én Dag og benytter mig heraf idag . . .“

„Klokken to.

„Ja, min Beslutning er taget. Farvel da for stedse, kære Eva. Jeg finder en Slags Trøst i, at jeg for Fremtiden kun skal leve i eders Tanker. Dèr bliver min Grav . . . . nogen anden ønsker jeg ikke. Endnu en Gang et sidste Farvel fra din Broder

Lucien“.

Efter at have skrevet dette Brev gik Lucien ned, idet han passede at gaa saa lydløst som muligt. Han lagde Brevet paa sin Søstersøns Vugge, trykkede et sidste taarevædet Kys paa sin sovende Søsters Pande og forlod Huset. Trods al sin Forsigtighed kom han til at vække Kolb, der laa og sov paa en Madras paa Gulvet i Trykkeriet.

„Hvem er det?“ udbrød Kolb.

„Det er mig“, svarede Lucien, „jeg gaar min Vej, Kolb“.

„Det havde været bedre, om De aldrig var kommen“, sagde Kolb for sig selv, men højt nok til, at Lucien kunde høre det.

„Det havde været allerbedst, om jeg aldrig var kommen til Verden“, svarede Lucien. „Farvel, Kolb, jeg kan ikke tage dig ilde op, at du mener det samme som jeg selv. Du kan sige David, at min sidste Følelse var Sorg over, at jeg ikke kunde trykke ham i mine Arme“.

Før Elsasseren var kommen paa Benene og havde faaet Klæder paa sig, havde Lucien lukket Døren til Huset og gik ad Beaulieu-Promenaden ned imod Charente, men paa en Maade, som om han gik til en Fest, thi han havde valgt sine smukke parisiske Klæder, hele sit elegante Dandy-Udstyr til Ligdragt. Kolb var bleven slaaet af Luciens sidste Ord og Betoningen i dem og vilde spørge sin Husfrue, om hun vidste Besked med Broderens Bortgang og havde sagt ham Farvel, men da han fandt, at hele Huset hvilede i dyb Søvn, tænkte han, at denne Bortgang var en aftalt Sag og lagde sig igen til Ro. —

Lucien, der nu fuldt og fast havde taget sin Beslutning, gav sig til at overveje, hvorledes han skulde udføre den, og Digteren besluttede at dø paa poetisk Vis. Han havde først tænkt slet og ret at springe i Charente, men medens han for sidste Gang gik ned ad Beaulieus Skraaning, forekom det ham, at han paa Forhaand kunde høre det Staahej, hans Selvmord vilde vække, han saa' for sig det uhyggelige Skue af Liget, naar det drev halvt opløst op til Overfladen og gjordes til Genstand for en retslig Undersøgelse; som saa mange Selvmordere havde han

Forfængelighed ud over Døden. Den Dag, han havde tilbragt i Courtois' Mølle, havde han spaseret langs Floden og havde ikke langt fra Møllen lagt Mærke til et Sted, hvor Floden videde sig i Rundkreds, og hvor den rolige Overflade tydede paa, at der var meget dybt; thi Vandet var hverken grønt eller blaat eller gennemsigtigt eller gult, men som et blankt Staalspejl. Omkring dette Sted voksede der ingen Blomster paa Bredderne, hist og her stod der kun en malerisk Hængepil. Det var let at se, at der her fandtes et Svælg fyldt af Vand. Den, der havde Mod til at fylde sine Lommer med Sten, maatte her kunne finde en sikker Død og vilde aldrig blive fundet igen.

Erindringen om dette Sted faldt Digteren ind, just som han naaede Houmeau. Han fortsatte da sin Vandring i Retning af Marsac som Bytte for sine sidste, sørgelige Tanker og i den faste Beslutning at skjule sin Dødsmaade, at undgaa at blive Genstand for en Undersøgelse, at undgaa at blive begravet og set i den forfærdelige Tilstand, i hvilken de druknede driver op til Overfladen af Vandet. Han naaede snart til Foden af en Bakke af den Slags, man saa tit finder paa Vejene i Frankrig og allerhyppigst mellem Angoulème og Poitiers. Diligencen fra Bordeaux til Paris kom hurtigt kørende, utvivlsomt vilde Passagererne staa af for at gaa til Fods opad Bakken. Lucien, der ikke vilde ses, bøjede ned ad en lille Hulvej og gav sig til at plukke Blomster i en Vinhave. Da han igen kom ud paa Landevejen, havde han i Haanden en stor Buket af de gule Blomster, der kaldes *sedum* og vokser mellem Stenene i Vingaardene. Lige foran ham gik der en Rejsende, sortklædt fra Top til Taa med pudrede Haar og Sko med Sølvspænder.

Ansigtet var brunligt af Lød og bedækket med Ar, som om han var bleven stærkt forbrændt engang som Barn. Hele hans Ydre røbede den gejstlige Person. Han gik langsomt og røg paa en Cigar. Ved at høre Lucien, der fra Vinhaven sprang ned paa Vejen, vendte den ubekendte sig og syntes at blive grebet af Digterens dybt melankolske Skønhed, af hans symbolske Buket og hans elegante Paaklædning. Et Øjeblik saa' den rejsende ud som en Jæger, der finder et Bytte, han længe og forgæves har søgt. Han lod Lucien nærme sig og sagtnede selv sin Gang, idet han tilsyneladende saa' ned mod Foden af Bakken. Lucien fulgte Retningen af hans Blik og fik dernede Øje paa en lille Kalechevogn med to Heste for og en Postillon, der var staaet af.

„De har ladet Diligencen køre fra Dem, min Herre, De mister Deres Plads, hvis De ikke vil sidde med i min Kalechevogn og indhente den", sagde den rejsende, der udtalte disse Ord med stærkt fremtrædende spansk Accent, og som fremførte sit Tilbud med udsøgt Høflighed.

Uden at afvente Luciens Svar fremtog Spanieren af sin Lomme et Cigaretui, aabnede det og bød Lucien det.

„Jeg rejser ikke", svarede denne, „og jeg er for nær min Vandrings Maal til at unde mig den Fornøjelse at ryge".

„De er meget stræng imod Dem selv", genmælede Spanieren. „Skønt jeg er Kannik ved Kathedralen i Toledo tillader jeg fra Tid til anden mig selv en lille Cigar. Gud har givet os Tobakken til at dysse vore Lidenskaber og Sorger i Dvale med .... De forekommer mig at være bedrøvet, i alt Fald har De Sorgens Tegn dèr i Haanden. Tag nu en Cigar . . . alle Deres Bekymringer flyver bort sammen med Røgen".

Og Præstemanden bød atter sit straaflettede Futteral frem med en indsmigrende Gestus, idet han tilkastede Lucien et Blik, der var fuldt af Medfølelse.

„Bliv ikke vred, ærværdige Fader“, svarede Lucien kort, „der findes ingen Cigarer, der kan adsprede mine Sorger . . .“

Medens han sagde disse Ord, fyldtes hans Øjne med Taarer.

„O, unge Mand, er det da selve Forsynet, der denne Morgenstund indgav mig den Tanke at røre Benene lidt oven paa Morgendøsigheden og som derved gav mig Lejlighed til at følge min Mission her paa Jorden og trøste Dem? Hvilke alvorlige Sorger kan De have i Deres Alder?“

„Deres Trøsteord, ærværdige Fader, vil være spildte; De er Spanier, jeg er Franskmand, De lyder Kirkens Love, jeg er Atheist“.

„*Santa Virgen del Pilar!* De er Atheist“, udbrød Præsten og tog med en moderlig Ømhed Lucien under Armen. „Det er netop et af de Fænomener, jeg havde foresat mig at studere i Paris. I Spanien tror vi ikke paa Atheister. Det er kun i Frankrig, at man nitten Aar gammel kan have den Slags Anskuelser“.

„Jo, jeg er fuldtud Atheist, jeg tror hverken paa Gud eller Samfundet eller Lykken. Se vel paa mig, min Fader, thi om nogle faa Timer er jeg ikke længer til. Det er den sidste Sol, der lyser for mig“, sagde Lucien og pegede pathetisk mod Himlen.

„Hvad har De gjort, siden De vil dø? Hvem har dømt Dem til Døden?“

„En højeste Domstol — jeg selv“.

„Barn!“ udbrød Præsten. „Har De slaaet et Menneske

ihjæl? Venter Skaffottet Dem? Lad os nu tale fornuftigt om Tingene. Hvis De virkelig vil vende tilbage til det store Ingenting — som De vel kalder det, er alt her paa Jorden Dem sagtens ligegyldigt?“

Lucien nikkede samtykkende.

„Vil De tage Livet af Dem for at undgaa Vanære eller fordi De har opgivet Troen paa Tilværelsen? Godt, De kan ligesaa godt begaa Selvmord i Poitiers som i Angoulème, i Tours som i Poitiers. Loires bløde Sand giver ikke sit Bytte tilbage“.

„Nej, min Fader“, svarede Lucien, „jeg har valgt Stedet. For en Snes Dage siden saa' jeg den smukkeste Rhed, hvor en Mand, der er træt af denne Verden, kan lande i den anden“.

„Den anden Verden? Saa er De jo ikke Atheist?“

„Aa, det, jeg forstaar ved den anden Verden, er min tilkommende Omskabelse til Dyr eller Plante . . . .“

„Lider De af en uhelbredelig Sygdom?“

„Ja, ærværdige Fader“.

„Naa, dèr har vi Grunden“, sagde Præsten. „Hvad er det for en Sygdom?“

„Fattigdommen“.

Præsten saa' smilende paa Lucien og sagde med uendelig Ynde og ganske umærkelig Ironi:

„Diamanten kender ikke sin egen Værdi“.

„Kun en Præst vilde smigre en stakkels Fyr, der er i Færd med at dø!“ udbrød Lucien.

„De skal ikke dø“, sagde Spanieren med Vægt.

„Jeg har nok hørt fortælle“, svarede Lucien, „at man plyndrede Folk paa Landevejen, men jeg vidste ikke, at man gjorde dem rige paa Landevejen“.

„Saa skal De faa det at vide“, sagde Præsten, efter

med Blikket at have maalt den Afstand, der skilte dem fra Kalechevognen, og forvisset sig om, at de endnu kunde gaa nogle Skridt uden at blive hørte. „Lyt nu til mine Ord“, fortsatte saa Præsten og tyggede paa sin Cigar. „Det, at De er fattig, er ingen Grund til at dø. Jeg trænger til en Sekretær. Min forrige er netop død i Barcelona. Jeg befinder mig i samme Situation, som Baron Görtz, Karl den tolvtes berømte Minister, der ankom uden Sekretær til en lille By, medens han var paa Vej til Sverrig som jeg til Paris. Baronen mødte en Guldsmeds Søn, hvis Skønhed var paafaldende, om end den vel næppe har kunnet maale sig med Deres .... Baron Görtz finder Intelligens hos denne unge Mand, som jeg finder Poesi paa Deres Pande; han tager ham op i sin Vogn, som jeg agter at tage Dem i min, og af dette unge Menneske, der var fordømt til at være Guldsmed i en lille Provinsby som Angoulème, gør han sin Yndling, ligesom De skal være min. — Tag nu en Cigar og ryg den, mens vi venter paa vor Vogn“.

Lucien tog en Cigar og tændte den efter spansk Skik ved Præstens, idet han sagde til sig selv:

— Han har Ret. Jeg har altid Tid nok til at tage mig af Dage.

„Ofte“, vedblev Spanieren, „begynder unge Menneskers Held netop i det Øjeblik, da de stærkest mistvivler om deres Fremtid. — Guldsmeddens Søn blev Hertug af Kurland. Han blev mere endnu. Han blev Rigsforstander ved Katharina den førstes Død, han kommanderede Kejserinde Anna og vilde være Ruslands Richelieu. Godt, unge Mand, nu skal De vide én Ting: hvis De er smukkere end Biron, er jeg, skønt simpel Kannik, endnu langt mægtigere end Baron Görtz. Stig i Vognen! I Paris skal

vi finde Dem et kurlandsk Hertugdømme, og i Mangel af Hertugdømmet skal vi nok finde Dem en Hertuginde".

Spanieren lagde sin Haand under Armen paa Lucien og tvang ham bogstavelig talt til at sætte sig ind i Vognen, hvis Dør Postillonen lukkede efter dem.

„Fortæl nu, jeg hører efter", sagde Domherren fra Toledo til den forbavsede Lucien. „Jeg er en gammel Præst, hvem De uden Fare kan betro alt. Endnu har De naturligvis blot brugt Deres Fædrenearv eller Deres Mamas Penge . . . . De er jo honnet lige til Spidsen af Deres smaa, fine Støvler . . . . Skrift kun aabenhjærtigt for mig, ganske som om De talte med Dem selv".

Det gik Lucien som i det arabiske Æventyr Fiskeren, der vilde drukne sig midt ude paa Oceanet og kom ned til undersøiske Egne, hvor han blev Konge. Den spanske Præsts Godhed og Venlighed syntes saa uforstilt, at Digteren ikke tog i Betænkning at aabne sit Hjærte for ham. Undervejs fra Angoulème til Ruffec fortalte han ham da hele sit forudgangne Liv uden at lægge Skjul paa noget af sine Fejltrin; han sluttede med den sidste Ulykke, han nys havde anrettet. Just som han sluttede denne Beretning, der blev saa meget mere poetisk fortalt, som det var tredje Gang i Løbet af fjorten Dage, at Lucien gentog den, var de naaede til det Sted i Nærheden af Ruffec, hvor Familjen Rastignacs Ejendom ligger tæt ved Landevejen. Første Gang han i Fortællingens Løb havde nævnet Rastignacs Navn, havde det givet et Ryk i Spanieren.

„Se", sagde Lucien, „derfra stammer den unge Rastignac, der sikkert ikke har mine Evner, men dog har haft Lykken ganske anderledes med sig".

„Virkelig!"

„Ja, det snurrige lille Legetøjsslot er hans Faders

Hus. Som jeg fortalte Dem, har han faaet Fru de Nucingen, den bekendte Bankiers Kone, til Elskerinde. Jeg lod mig fange af Poesien; han var mere praktisk, han holdt sig til det positive".

Præsten lod Vognen holde, han ønskede af Nysgærrighed at gøre et Slag gennem den lille Allé, som fra Landevejen førte op til Huset, og han besaa' alle Omgivelserne med større Interesse, end Lucien ventede af den spanske Præst.

„De kender altsaa Familjen Rastignac?" spurgte Lucien.

„Jeg kender hele Paris", svarede Spanieren og steg igen op i sin Vogn. „Altsaa, De stod i Begreb med at begaa Selvmord, fordi De manglede en 10—12,000 Francs! De er et Barn, De kender hverken til Mennesker eller til Forhold. En Fremtid har nøjagtig den Værdi, man selv anslaar den til, og De anslaar kun Deres til 12,000 Francs; godt, om et Øjeblik køber jeg den og betaler mere derfor. Deres Svogers Arrestation er jo en ren Bagatel. Hvis denne kære Hr. Séchard har gjort en Opfindelse, bliver han rig. De rige har aldrig været i Fængsel for Gæld. De forekommer mig ikke stiv i Deres Historie. Der er to forskellige Slags Historie: den officielle, løgnagtige Historie, som man lærer i Skolerne, Historien *ad usum delphini;* og saa den virkelige Historie, der beretter om de sande Grunde til Begivenhederne, og det er en mørk og grim Historie. Lad mig i to Ord fortælle Dem endnu et lille, historisk Træk, som De ikke kender. En ærgærrig Mand, der er ung og Præst, vil ind i Politiken og det offentlige Liv, han gør sig til Slave for Favoriten, en Dronnings Favorit. Favoriten faar Interesse for Præsten, giver ham Plads i Statsraadet, Rang som Minister. En Aften faar den unge ærgærrige et Brev fra en af disse

Folk, der tror at gøre Tjenester derved (gør aldrig en Tjeneste, som man ikke har bedt Dem om), et Brev, hvori det fortælles ham, at hans Velgørers Liv er i Fare. Kongen er bleven opbragt over at blive hovmestereret, den følgende Dag vil Favoriten blive dræbt, hvis han begiver sig til Slottet. Naa, unge Mand, hvad vilde De nu have gjort, hvis De havde modtaget dette Brev?“

„Jeg vilde have skyndt mig at advare min Velgører“, udbrød Lucien med Liv.

„De er et endnu større Barn, end det fremgik af Deres Livsberetning“, sagde Præsten. „Han, jeg fortæller om, sagde til sig selv: „Hvis Kongen ikke viger tilbage for en Forbrydelse, er min Velgører fortabt; jeg maa have modtaget dette Brev for sent!“ Og han sov trygt lige til den Time, da Favoriten blev dræbt“.

„Hvilket Uhyre“, sagde Lucien, der formodede, at Præsten havde til Hensigt at sætte ham paa Prøve.

„Alle store Mænd er Uhyrer; dette Uhyre hed Kardinal de Richelieu“, svarede Domherren, „og hans Velgører hed Maréchal d'Ancre. De ser, at De ikke kender Deres Frankrigshistorie. Havde jeg ikke Ret, da jeg før sagde, at den Historie, der læres i Skolerne, er en Samling Datoer og Begivenheder af tvivlsom Sandhed og uden Betydning? Hvad Nytte har De af at vide, at Jeanne d'Arc har været til? Har De nogensinde af denne Kendsgærning draget den Konklusion, at hvis Frankrig dengang havde fundet sig i Dynastiet Plantagenet, vilde de to forenede Folk den Dag i Dag beherske Verden, medens de to Øer, hvor alle de politiske Intriger spindes, der forstyrrer Kontinentets Ro, var to franske Provinser? . . . . Eller har De maaske studeret, ved hvilke Midler Medicierne fra jævne Købmænd svang sig op til Storhertuger i Toscana?“

„I Frankrig er en Digter ikke forpligtet til at være en Benedictiner“, svarede Lucien.

„Nu vel, unge Mand, de blev Storhertuger paa samme Vis, som Richelieu blev Minister. Hvis De i Historien havde søgt de menneskelige Grunde til Begivenhederne i Stedet for at lære Etiketterne uden ad, saa kunde De have uddraget gyldne Leveregler deraf. Af det, jeg tilfældig har plukket ud af Samlingen af de virkelige Begivenheder, fremgaar denne Lov: se intet andet end Midler, Instrumenter i Menneskene, især da i Kvinderne, men lad dem ikke mærke noget. Dyrk som selve Gud den, der er højere til Vejrs end De og kan være Dem til Nytte, og slip ham ikke, før han har betalt Deres Servilitet i dyre Domme. Vær grisk og lav som Jøden i hele Deres Forhold til Verden: gør for Magt alt, hvad han gør for Penge. Bryd Dem ikke mere om den Mand, der er falden, end om han aldrig havde eksisteret. Véd De, hvorfor De skal bære Dem saaledes ad? De vil gerne have Magt i Verden? Ikke sandt? Begynd da med at lyde Verden og studere den godt. De Lærde studerer Bøgerne, Politikerne studerer Menneskene, deres Interesser, de Grunde, der føder deres Handlinger. Nu er Verden, Samfundet, Menneskene som Helhed taget Fatalister: de dyrker Begivenheden, der er sket. Véd De, hvorfor jeg giver Dem dette lille Kursus i Historie? Fordi jeg tror, De er grumme ærgærrig . . . .“

„Ja, min Fader“.

„Det saa' jeg straks“, vedblev Kanniken. „Men i dette Øjeblik siger De til Dem selv: Denne spanske Domherre opfinder Anekdoter og perser Historien for at bevise mig, at jeg har været alt for dydig . . .“

Lucien maatte smile ved at se sine Tanker saa rigtig gættede.

„Meget vel, unge Mand, lad os da tage Begivenheder, der er Allemands Eje“, sagde Præsten. „En Gang er Frankrig omtrent erobret af Englænderne, kun en eneste Provins har Kongen tilbage. Fra Folkedybet træder da to Skikkelser frem: en fattig, ung Pige, den Jeanne d'Arc, vi nys talte om, og en Borgermand ved Navn Jaques Cœur. Hun giver sin Arm og Vidunderets Magt, han giver sit Guld; Kongeriget er frelst. Men Jomfruen tages til Fange! . . . Kongen, der kan løskøbe hende, lader hende blive levende brændt. Den heroiske Borger lader Kongen anklage for store Forbrydelser af sine Hofmænd, der faar al hans Ejendom som Jagtbytte. Fem Adelshuse beriges ved, hvad han plyndres for. Og Faderen til Ærkebiskoppen af Bourges forlader Riget for aldrig at vende tilbage dertil, uden en Hvid af sine Ejendele i Frankrig, uden anden Formue end den, han havde betroet Araberne, Saracenerne i Ægypten. De kan endnu hævde: „Disse Eksempler er meget gamle, al denne Utaknemlighed har tre Hundrede Aars offentlig Oplysning efter sig, og Spøgelserne fra hine Tider tilhører Fabelverdenen“. Godt, unge Mand, tror De da paa Frankrigs sidste Halvgud, Napoleon? Han var stadig paa Nakken af en af sine Generaler, gjorde ham kun nødtvungen til Marskal og betjente sig ugerne af ham. Denne Marskal var Kellermann. Kender De Grunden? . . . Kellermann frelste Frankrig og Førstekonsulen ved Marengo ved et forvovent Rytterindhug. Dette heroiske Angreb blev end ikke nævnt i Sejrsbulletinen. Grunden til Napoleons Kulde mod Kellermann er den samme som til, at Fouché og Fyrst Talleyrand faldt i Unaade: det er Kong Karl den syvendes og Richelieus Utaknemlighed . . .“

„Men, ærværdige Fader“, afbrød Lucien ham, „forudsat nu, at De frelser mit Liv og gør min Lykke, lærer De mig paa denne Maade at tage det meget let med min Erkendtlighed“.

„Lille Gavtyv“, sagde Abbeden smilende og kneb Lucien i Øret med en næsten kongelig Fortrolighed, „hvis De var utaknemlig imod mig, var De jo til den Tid en dygtig og mægtig Mand, og jeg skulde bøje mig for Dem. Men saa vidt er De ikke endnu. De var løben for tidlig af Lære til at kunne spille Herre. Den Fejl har Franskmændene i vor Tid. Napoleons Eksempel har ødelagt dem allesammen. De tager Deres Afsked fra Tjenesten, fordi De ikke kan opnaa de forønskede Officers-Epauletter . . . Men har De for Alvor sat al Deres Vilje, al Deres Gærning ind paa én Idé?“

„Ak nej“, svarede Lucien.

„De har været det, som Englænderne kalder *inconsistent*“, vedblev Kanniken smilende.

„Hvad siger det, hvad jeg har været, hvis jeg intet kan blive!“ svarede Lucien.

„Gem bagved alle Deres smukke Egenskaber en Styrke *semper virens*“, sagde Præsten, som øjensynlig gerne vilde vise, at han kunde lidt Latin, „saa kan intet i Verden modstaa Dem. Jeg holder allerede saa meget af Dem . . .“

Lucien smilede vantro.

„Jo“, genmælte den ubekendte og besvarede Luciens Smil, „De interesserer mig, som om De var min Søn, og jeg er mægtig nok til at kunne tale aabent ud til Dem, som De nylig talte til mig. Véd De, hvad jeg synes om hos Dem? . . . De har gjort rent Bord i Dem selv, og De kan altsaa modtage en Forelæsning i Moral, som man

intetsteds hører den, thi samlede i Trop er Folk endnu mere skinhellige, end de er, naar deres Interesser tvinger dem til at spille Komedie. Man tilbringer da ogsaa en god Del af sit Liv med at opluge alt det, man som ungt Menneske lod voksé i sit Hjærte. Det er denne Lugning, der kaldes at vinde Erfaring".

Lucien lyttede til Præsten og sagde til sig selv:

„Det er en gammel Statsmand, der er glad ved at more sig paa Rejsen. Han har sin Plasér af at faa en stakkels Knøs, han traf ved Selvmordets Rand, til at skifte Mening, og han slipper mig igen, naar han er færdig med sin Spøg. Men han er stiv i Paradokser, og han staar hverken tilbage for Blondet eller for Lousteau".

Trods disse forstandige Overvejelser trængte denne Diplomats Demoralisationsforsøg dybt i Luciens Sjæl, der var godt forberedt til at tage derimod, og de berømmelige Eksempler, hvormed Præsten støttede sine Teorier, bidrog deres til Ødelæggelsesværket. Lucien var mægtigt betagen af denne kyniske Konversation og klyngede sig desto villigere til Livet, som han mærkede, at det var en stærk Arm, der havde løftet ham fra Selvmordets Dyb op igen paa Overfladen.

Præsten var øjensynlig i Færd med at fejre en Triumf, hvad angik de flygtende Selvmordsplaner. Og fra Tid til anden havde han da ogsaa ledsaget sine historiske Sarkasmer med et malitiøst Smil.

„Hvis Deres Syn paa Moralen er lige saa originalt som Deres Syn paa Historien", sagde Lucien, „vilde jeg gerne høre, hvad der i dette Øjeblik er Bevæggrunden til den Godhed og Medynk, De viser mig".

„De maa tillade at forbeholde mig dette sidste Punkt

lidt endnu, thi i saa Fald skilles vi ikke idag“, svarede Præsten med et fint Smil, han saa' sin List lykkes.

„Kun saa meget herom“, tilføjede han straks efter, „at De ikke maa vente Dem at finde Engelen Gabriel i en Abbeds Lignelse, paa hvem alle Ubehageligheder tynger fra tvende store Kongers Mod-Diplomati (jeg er nemlig Mellemmand mellem Ferdinand den syvende og Ludvig den attende, to store . . . Konger, der kan takke uhyre . . . Kombinationer for deres Troner.) Jeg tror paa Gud, men jeg tror endnu mere paa den Orden, jeg tilhører. Og vor Orden tror kun paa timelig Magt. For at gøre denne sin timelige Magt meget stærk, støtter vor Orden den apostoliske, romersk-katholske Kirke, det vil sige, den store Sum af de Følelser, der holder Folkene i Lydighed og Respekt. Vi er de moderne Tempelherrer, vi har en Doktrin. Vil De være Soldat, skal jeg være Deres Kaptejn. Adlyd mig, som en Kone adlyder sin Mand, som et Barn adlyder sin Moder. Og jeg svarer Dem for, at paa mindre end tre Aar skal De være Marquis de Rubempré, De skal blive gift med en af de fornemste unge Piger fra Faubourg Saint-Germain, og en Gang med Tiden skal De tage Plads paa Pairernes Bænke. Hvad vilde De være i dette Øjeblik, hvis jeg ikke havde moret Dem med min Samtale? Et Kadaver, der ikke var til at finde i en dyb Seng af Dynd. Nuvel, vís, at De er Poet!“

Lucien saa' forventningsfuld paa sin Beskytter.

„Den unge Mand, som sidder her i denne Vogn ved Siden af Abbed Carlos Herrera, Domherre ved Kapitlet i Toledo, hemmelig Gesandt for Hans Majestæt Kong Ferdinand den syvende til Hans Majestæt Kongen af Frankrig med det Hverv at bringe ham en Depeche, hvori der maaské staar: „Naar De har befriet mig, saa lad

alle dem hænge, jeg i Øjeblikket begunstiger, men først og fremmest mit Sendebud, at han for Alvor kan kaldes et hemmeligt Bud — denne unge Mand“, sagde Abbeden, „har ikke længer noget tilfælles med den nys afdøde Poet. Jeg har fisket Dem op, jeg har gengivet Dem Livet, og De tilhører mig som Skabningen Skaberen, som Legemet Sjælen! Jeg skal støtte Dem med en mægtig Haand paa Vejen mod Magten, og ikke desto mindre lover jeg Dem et Liv i Fornøjelser, Hædersbevisninger, uafbrudte Fester! Pengene skal aldrig mangle Dem. De skal træde frem og glimre for Verden, medens jeg sidder i mine Overvejelsers Lønkammer og sikrer Deres Lykkes straalende Bygning. Jeg elsker Magten for Magtens Skyld, maa De vide! Jeg vil altid være lykkelig ved at vide, at De opnaar de Nydelser, der er mig forbudne. Med ét Ord, jeg gør mig til ét med Dem — — — Nuvel, den Dag da denne Pagt mellem Menneske og Dæmon, mellem Barn og Diplomat ikke længer behager Dem, kan De jo altid opsøge et idyllisk lille Sted, som det, De talte om, og drukne Dem. De vil da være saa noget nær det samme, som De er idag, lidt mere eller lidt mindre ulykkelig og vanæret“.

„Dette er just ikke en Prædiken af Ærkebiskoppen af Granada“, udbrød Lucien, idet Vognen holdt ved en Poststation.

„Jeg véd ikke, hvilken Benævnelse De vil bruge for denne summariske Instruktion, min Søn; thi jeg adopterer Dem og gør Dem til min Arving; men det er nu en Gang Ærgærrighedens Lovbog. Guds Udvalgte er en lille Flok. Der er intet andet Valg. Enten maa man gaa i Kloster (og i Klostret finder De ofte kun Verden i formindsket Udgave) eller ogsaa maa man rette sig efter denne Lovbog“.

„Maaské er det bedre ikke at være saa klog paa Livet“, sagde Lucien og søgte at granske i Sjælen paa denne frygtelige Præst.

„Hvad nu!“ udbrød Domherren, „vil De, som har spillet uden at kende Reglerne for Spillet, nu opgive Partiet, netop som De begynder at kunne det og har faaet en solid Makker . . . og uden saa meget som at have Lyst til at tage Revanche? Kan det da ikke more Dem at træde paa Ryggen af de Folk, som jog Dem bort fra Paris?“

Lucien fornam en Kuldegysning, som om et Bronce-instrument, en kinesisk Gongong havde udsendt disse frygtelige Toner, der faar Nerverne til at trække sig sammen.

„Jeg er kun en ydmyg Præst“, vedblev den besynderlige Mand med et frygteligt Udtryk i sit Ansigt, der var brunet af Spaniens Sol. „Men hvis der var Mennesker, der havde ydmyget, pint, plaget, forraadt og solgt mig, som De er blevet behandlet af de Slyngler, De har fortalt mig om, vilde jeg være som Ørkenens Araber! Ja, jeg vilde ofre Sjæl og Legeme for min Hævn. Jeg vilde være ligeglad om jeg skulde ende mit Liv i en Galge, i Garotten eller under Guillotinen som hos Eder; men jeg vilde ikke lade dem tage mit Hoved, før jeg havde knust mine Fjender under mine Hæle!“

Lucien tav stille, han mærkede, at det ikke var Spøg alt, hvad Præsten sagde.

„Somme nedstammer fra Abel, andre fra Kain“, sluttede Domherren. „Jeg er af blandet Blod: Kain for mine Fjender, Abel for mine Venner, og Ve den, der vækker Kain! Nu ja, De er Franskmand, jeg er Spanier, og Domherre dertil!“

„Hvilken Arabernatur!“ sagde Lucien til sig selv, medens han studerede den Beskytter, Himlen saa pludselig havde sendt ham.

I sit Ydre røbede Abbed Carlos Herrera i og for sig ikke Jesuiten, ikke en Gang den gejstlige Mand. Han var undersætsig og svær, med bredt Bryst, herkuliske Kræfter og et Blik. der maatte kunne flamme vildt, men mildnedes af stor Selvbeherskelse. Hans Ansigtsfarve var som Bronze og lod ikke det ydre fortælle noget om det indre. Overhovedet var han snarere frastødende end tiltrækkende. Det lange, smukke Haar, der var pudret paa samme Vis som Talleyrands, forlenede denne besynderlige Diplomat med en Ærkebiskops Værdighed, og det blaa og hvidstribede Baand, hvori der hang et Guldkors, tydede ydermere paa, at han var en høj, gejstlig Dignitar. Hans sorte Silkestrømper omsluttede Atlétben. Hans Dragt var yderst proper og soigneret og røbede en Omsorg for den egne Person, der ikke er almindelig hos jævne Præster, navnlig ikke i Spanien. Vognen var prydet med Spaniens Vaaben. Saa meget frastødende, der end var ved ham, afbødede hans paa én Gang kraftige og dog indsmigrende Manerer det Indtryk, man fik af hans Fysiognomi. Og overfor Lucien havde Præsten tilmed vist sig særlig ivrig efter at behage, næsten slesk som en Kat. Lucien iagttog med prøvende Blik de mindste Bagateller. Han havde Fornemmelsen af, at det i dette Øjeblik drejede sig om Liv eller Død, thi nu var de ved det andet Stoppested efter Ruffec. Den spanske Præsts sidste Bemærkninger havde bragt mange Strænge i hans Hjærte til at dirre; og lad os tilføje til Skam for Lucien og for Præsten, der med et gennemtrængende Blik studerede Digterens smukke Ansigt, disse Strænge var de sletteste, de, der bevæge sig

under de uædle Følelsers Berøring. Lucien skulde gensé Paris, han skulde igen gribe Herskerens Tøjler, som hans ukyndige Hænder havde sluppet, han skulde have Hævn! Den Sammenligning, han nys havde draget mellem Pariserlivet og Provinslivet, og som var Hovedgrunden til hans Selvmordsplaner, forsvandt nu af sig selv: han skulde atter tilbage til sin rette Virkekreds, men denne Gang beskyttet af en Politiker, hvis Skarpsind ikke veg for en Cromwells forbryderiske Styrke.

„Før var jeg ene, nu bliver vi to“, sagde han til sig selv.

Da de efter at have bedet atter steg i Vognen, sagde Spanieren i Øret paa Postillonen:

„Vi maa køre i Postvogns-Fart. Der er gode Drikkepenge at tjene“.

Lucien tøvede med at stige ind. Præsten sagde:

„Kom nu“.

Og Lucien steg i Vognen under det Paaskud overfor sig selv, at nu vilde han fremføre et rigtigt *argumentum ad hominem*.

„Ærværdige Fader“, sagde han, „en Mand, der nylig med den største Koldblodighed af Verden har udviklet Teorier, som de fleste ærede samtidige vilde stemple som dybt umoralske“ . . .

„Det er de ogsaa“, sagde Præsten. „Det var derfor, Jesus Kristus vilde, at Skandalen skulde ske, min Søn, og det er derfor, Alverden er saa bange for Skandalen!“

„En Mand af Deres Natur vil ikke undre sig over det Spørgsmaal, jeg nu kommer med“.

„Tal kun, min Søn!“ sagde Carlos Herrera, „De kender mig ikke. Tror De, jeg vilde antage en Sekretær, før jeg vidste, om hans Principper er saa faste, at han ikke tager

noget fra mig? Jeg er fornøjet med Dem. De har endnu al den Uskyldighed, der kræves til et Selvmord i Tyve-aars-Alderen. Hvad var det, De vilde spørge om?“

„Hvorfor har De Interesse for mig? Hvilken Pris tager De for min Lydighed? Hvorfor giver De mig alting? Hvor vil De hen?“

Spanieren saa' paa Lucien og smilede.

„Lad os vente, til der kommer en Bakke. Saa gaar vi op ad den tilfods og taler sammen i fri Luft. Væggene i en Vogn er indiskrete“.

De to Rejsende var i nogen Tid tavse, og den Fart, de kørte i, bidrog saa at sige til Luciens moralske Beruselse.

„Ærværdige Fader, dèr har vi Bakken“, sagde Lucien og vaagnede op som af en Drøm.

„Godt, lad os saa staa ud“, sagde Præsten og raabte til Kusken, at han skulde holde.

De stod begge ned paa Vejen.

„Mit Barn“, sagde Spanieren og tog Lucien under Armen, „har du læst Otways „*Det frelste Venedig*“? Har du forstaaet det dybe Venskab, Mand og Mand imellem, som binder Pierre til Jaffier, — som lader dem begge se ned paa Kvinderne, og som for deres Begreber ændrer alle sociale Love? . . . Nuvel, Digteren i Dem forstaar mig“.

„Domherren kender ogsaa til Theatret“, sagde Lucien til sig selv. „Har De læst Voltaire?“ spurgte han ham.

„Mere end det“, svarede Domherren, „jeg udfører hans Teorier i Praksis“.

„De tror ikke paa Gud?“

„Naa, nu er det mig, der er Atheisten!“ udbrød Præsten med et Smil. „Lad os nu komme til Realiteterne, lille Ven“, vedblev han og tog Lucien om Livet. „Jeg er 46 Aar gammel, uægte Søn af en Adelsmand, følgelig uden

Familje, og jeg har et Hjærte. Men hør dette og grav det dybt ind i din endnu saa modtagelige Hjærne. Mennesket har Angst for Ensomhed. Og af al Ensomhed er den sjælelige Ensomhed den frygteligste. De første Anakoreter levede i Samliv med Gud, de beboede den stærkest befolkede Verden, Aandens Verden. De gærrige bebor Fantasiens og Nydelsernes Verden. Den gærrige har i sin Hjærne alt, selv sit Køn. Den første Tanke hos Mennesket, han være nu spedalsk eller Galejslave, vanæret eller syg, er den at have en Lidelsesfælle. Han anvender alle sine Evner, hele sit Livs Magt og Vid paa at tilfredsstille denne Trang. Kunde Satan have fundet sine Engle, hvis han ikke havde kendt denne Længsel? Der kan herom skrives et helt Digt, det kunde være et Slags Forspil til *Det tabte Paradis*, der slet og ret er Oprørets Apologi".

„Det Digt blev Fordærvelsens Iliade", mente Lucien.

„Altsaa, jeg er alene! Om jeg bærer Klæder som en Præst, har jeg ikke Hjærte som en Præst. Jeg holder af at ofre mig, det er min Skødesynd. Jeg lever i Opofrelse, det er derfor, jeg er Præst. Jeg er ikke bange for Utaknemlighed, og selv er jeg taknemlig. Kirken betyder intet for mig, kun en Idé. Jeg har viet Spaniens Konge min Hengivenhed; men man kan ikke elske Kongen af Spanien, han beskytter mig, han er over mig. Jeg vil elske min Skabning, danne og forme ham efter mit Behov for at kunne holde af ham som en Fader af sit Barn. Jeg vil køre med i din Ekvipage, min Dreng, jeg vil glæde mig over dine Erobringer blandt Kvinderne, jeg vil sige til mig selv: „Denne kønne, unge Mand, det er mig! Denne Marquis de Rubempré, ham har jeg skabt og sat ind i Aristokratiets Verden; hans Storhed er mit Værk,

han tier eller taler med min Røst, han spørger mig til Raads om alt“. Abbed de Vermont spillede denne Rolle for Marie-Antoinette!“

„Han førte hende til Skafottet!“

„Han elskede ikke Dronningen“, svarede Præsten, „han elskede kun Abbed de Vermont“.

„Tør jeg da lade min Fortvivlelse ligge bag ved mig?“ spurgte Lucien.

„Jeg har Rigdomme nok; de er til din Tjeneste“.

„I dette Øjeblik vilde jeg gøre adskilligt for at kunne skaffe Séchard paa fri Fod“, sagde Lucien med en Stemme, der ikke længer havde Lyd af Selvmordslyster.

„Sig kun et Ord, min Søn, og imorgen tidlig faar han den Sum, der kræves til at skaffe ham fri“.

„Vilde De virkelig give mig 12000 Francs?“

„Hvor kan du spørge, Barn? Ser du ikke, at vi kører fire Mil i Timen? Vi spiser Middag i Poitiers. Hvis du dèr vil underskrive Pagten og give mig et eneste Bevis paa din Lydighed — ganske vist et stort Bevis, og jeg fordrer det! — saa skal Bordeaux-Diligencen bringe din Søster 15000 Francs“.

„Hvor er de?“

Den spanske Præst svarede ikke, og Lucien sagde til sig selv:

„Der fangede jeg ham, han vilde kun have Løjer med mig“.

Lidt efter steg Spanieren og Digteren i Tavshed igen op i Vognen. Stadig i Tavshed fremtog Præsten dèr en Pose af Skind, der laa i Vognrummet, og fremdrog tre Gange i Træk Dynger af Guldpenge.

„Ærværdige Fader, jeg tilhører Dem“, sagde Lucien, blændet af denne Strøm af Guld.

„Kære Barn“, sagde Præsten og kyssede ømt Luciens Pande, „i denne Pose er der 30,000 Francs i Guld foruden Rejsepengene“.

„Og De rejser alene?“ udbrød Lucien.

„Hvad mærkeligt er der i det?“ spurgte Spanieren, „Jeg har Anvisninger paa over 100,000 Daler paa Paris. En Diplomat uden Penge er ganske det samme, du for lidt siden var: en Digter uden Vilje“.

— — — — — — — — — — — —

I samme Øjeblik Lucien steg i Vogn sammen med den foregivne spanske Diplomat, stod Eva af Sengen for at give sin lille Søn at drikke. Hun fandt det skæbnesvangre Brev og læste det. Den kolde Sved sprang frem paa hendes Pande, det sortnede for hendes Øjne, og hun kaldte paa Marion og Kolb.

Paa hendes Spørgsmaal: „Er min Broder gaaet ud?“ svarede Kolb:

„Ja, Frue, før det blev lyst!“

„Tal ikke til nogensomhelst om, hvad jeg nu betror Eder“,. sagde Eva til sine to Tjenestefolk. „Min Broder er gaaet herfra med den Hensigt at begaa Selvmord. Skynd jer begge to afsted, vær forsigtige, naar I spørger jer for, og hav et opmærksomt Øje med Floden“.

Eva blev alene tilbage, fortvivlet, ynkværdig at se til. Saaledes var hun til Mode, da Petit-Claud Klokken syv om Morgenen indfandt sig for at tale om Forretninger med hende. I saadanne Øjeblikke laaner man alle Menneskers Øre.

„Frue“, sagde Sagføreren, „vor stakkels, kære David er i Fængsel, og nu er han altsaa naaet til den Situation, jeg forudsaa' ved denne Affæres Begyndelse. Jeg raadede ham dengang til, at han skulde gaa i Kompagni med sine

Konkurrenter om Udnyttelsen af Opfindelsen; Brødrene Cointet har Pengemidler til at udføre, hvad Deres Mand kun kan undfange. Saasnart jeg i Aftes hørte om hans Arrestation, begav jeg mig da ogsaa straks til d'Hrr. Cointet for af dem at opnaa Indrømmelser, der kunde være tilfredsstillende for Dem. Hvis De vil blive ved at holde denne Opfindelse for Dem selv, bliver Deres Liv fremdeles som det nu er: en forfulgt og forpint Tilværelse, hvor De dog maa bukke under og sultes ud, til De, maaské til Skade for Dem, maa slutte den Akkord med en Pengemand, som jeg ønsker, at De alt idag paa fordelagtig Vis skal slutte med Brødrene Cointet. De undgaar derved en Mængde Afsavn, De undgaar Fortvivlelsen ved Opfinderens Kamp mod Kapitalistens Graadighed og Samfundets Ligegyldighed. Hør nu! Hvis d'Hrr. Cointet betaler Deres Gæld — hvis de ud herover endnu giver Dem en Sum, der er Deres, hvorledes det saa gaar med Opfindelsen, idet de dog selvfølgelig stadig garanterer Dem en vis Andel i det mulige Udbytte, vil De saa ikke være tilfreds? De, Frue, bliver i saa Fald Ejer af Bogtrykkeriets Materiel og kan sikkert sælge det for en Snes Tusind Francs, jeg har en Køber paa Haanden, der vil give dette Beløb. Hvis De gennem en Kompagniskabskontrakt med Brødrene Cointet faar udbetalt 15000 Francs, har De en Formue paa 35000 Francs, hvilket under de nuværende Renteforhold giver Dem 2000 Francs om Aaret . . . For 2000 Francs om Aaret kan man leve i Provinsen. Og husk saa vel, at De yderligere har Chancerne for Udbytte af Kompagniskabet med Brødrene Cointet, jeg siger Chancerne, for det er jo ikke sikkert, at Opfindelsen sætter Frugt. Med andre Ord, dette er, hvad jeg kan opnaa for Dem: for det første Davids fuldstændige Frihed, dernæst

15000 Francs, som han i alle Tilfælde skal have som Vederlag for sit Arbejde, selv om Opfindelsen bliver uproduktiv, og endelig en Kontrakt sluttet mellem David og d'Hrr. Cointet til Udnyttelse af et Opfinder-Patent, der i Fællesskab løses paa hans Opfindelse. D'Hrr. Cointet paatager sig alle Omkostninger, Davids Indskud bliver Erhvervelsen af Patentet, og han faar en Fjerdedel af Udbyttet. De er en fornuftig, en klog Dame, hvad man ikke kan sige om alle smukke Damer; tænk nu vel over dette Forslag, De vil finde det meget antageligt" . . .

„Aa, Hr. Petit-Claud", udbrød den stakkels Eva fortvivlet og brast i Graad, „hvorfor kom De ikke med dette Forslag igaar Aftes? Saa havde vi undgaaet Skammen og . . . noget, der er meget værre endnu" . . .

„Min Underhandling med Brødrene Cointet, der, som De nok har anet, stod bag Métivier, endte først ved Midnatstid. Men hvad er der da sket siden igaar Aftes, der kan være endnu værre end vor stakkels Davids Arrestation?" spurgte Petit-Claud.

„Dette forfærdelige Budskab fik jeg, da jeg vaagnede idag", svarede hun og rakte ham Luciens Brev. „De har jo i dette Øjeblik givet mig Bevis paa, at De interesserer Dem for os, De er Davids og Luciens Ven, jeg behøver ikke at bede Dem tie med, hvad De erfarer!" . . .

„Vær De kun rolig", sagde Petit-Claud og gav hende Brevet tilbage efter at have læst det. „Lucien tager sig ikke af Dage. Efter at have været Aarsag til sin Svogers Arrestation maatte han have et Paaskud til at forlade Dem. Det Brev dèr er kun en „Afgang", som det hedder i Kulissesproget".

— — Brødrene Cointet havde naaet deres Maal. Efter at have pint Opfinderen og hans Familje greb de

nu det Øjeblik, da Pinslen medførte den Træthed, der tigger om Fred. Alle Opfindere har ikke Natur fælles med Buldoggen, der hellere dør end slipper sit Bytte af Tænderne, og Brødrene Cointet havde klogelig studeret deres Ofres Natur. For den store Cointet var Davids Arrestation sidste Scene i dette Dramas første Akt. Anden Akt begyndte med det Forslag, Petit-Claud nys havde stillet. Som fin Beregner saa' Sagføreren i Luciens fortvivlede Skridt en af disse uventede Chancer, der i et Spil afgør Udfaldet. Han saa' Eva saa nedtrykt af denne Begivenhed, at han besluttede at drage sig den til Nytte og vinde hendes Tillid, thi omsider havde han forstaaet, hvilken Indflydelse denne Kvinde havde paa sin Mand. I Stedet for yderligere at drive Fru Séchard til Fortvivlelse, søgte han følgelig at berolige hende, og meget behændigt ledte han nu hendes bekymrede Tanker i Retning af Davids Fængsel, for at hun skulde gaa derhen og faa David bevæget til at gaa i Kompagni med Brødrene Cointet.

„David har fortalt mig, Frue, at han kun ønskede en Formue for Deres og Deres Broders Skyld; men De har jo faaet tilstrækkelig bevist, at det vilde være Daarskab at forsøge at gøre Lucien rig; det Menneske var jo Mand for at ødelægge tre Formuer".

Evas Holdning fortalte tilstrækkelig, at hendes sidste Illusion om Lucien var bristet; snildt gjorde Sagføreren en Pavse og lod Evas Tavshed gælde for Samtykke.

„Som Sagerne nu staar", vedblev han, „gælder det altsaa kun Dem og Deres Barn. De maa selv vide, om 2000 Francs i Rentepenge er nok til Deres Behov uden at regne Arven efter gamle Séchard. Deres Svigerfader har i lang Tid haft 7—8000 Francs i Indtægt om Aaret,

foruden Renten af hans Kapital. Følgelig har De, naar alt kommer til alt, en smuk Fremtid for Dem. Hvorfor vil De længere pine Dem selv?“

Sagføreren bød Fru Séchard Farvel og lod hende tænke over dette Perspektiv, som den store Cointet den foregaaende Aften særdeles behændigt havde opstillet.

„Lad dem skimte Muligheden for at faa en vis Sum“, havde han sagt til Sagføreren, da denne kom og fortalte ham om Arrestationen. „Og naar de har gjort sig fortrolige med Tanken om at faa en Sum, er de i vor Magt: saa pruttcr vi, og lidt efter lidt faar vi dem ned til den Pris, vi vil betale for deres Hemmelighed“.

Denne Udtalelse var i kort Begreb Nøglen til anden Akt af dette finansielle Drama.

— Da Fru Séchard, forpint og ængstet ved Tanken paa Broderens Skæbne, havde klædt sig paa og begav sig paa Vej til Fængslet, var hun uhyggelig til Mode ved Tanken om alene at skulle gaa igennem Angoulèmes Gader. Petit-Claud, der ikke skænkede sin Klientindes Angst en Tanke, kom imidlertid igen for at følge hende af lutter beregnende Grunde, og den stakkels Eva var ham taknemlig for denne formentlige Finfølelse; han modtog hendes Tak uden at rive hende ud af Vildfarelsen. Denne lille Opmærksomhed fra en saa kold og haard Mands Side og i et saadant Øjeblik, ændrede den Dom, Eva hidtil havde fældet over Petit-Claud.

„Jeg fører Dem ad den længste Vej“, sagde han, „dèr møder vi ikke nogen“.

„Det er første Gang, at jeg ikke har Lov at gaa med opløftet Pande! Det lærte jeg saa ubarmhjærtigt igaar“.

„Det er første og sidste Gang“.

„Aa, jeg bliver bestemt ikke her i Byen“ . . . .

„Hvis Deres Mand gaar ind paa de Forslag, der omtrent er fastslaaede mellem Brødrene Cointet og mig“, sagde Petit-Claud til Eva ved Indgangen til Fængslet, „saa lad mig det vide. Jeg skal da straks komme med en Fuldmagt fra Cachan, der tillader David at gaa ud; og sandsynligvis behøver han saa ikke at vende tilbage til Fængslet . . .“

David havde selv belavet sig paa at høre de Forslag, hans Hustru bragte ham fra hans Fjender. Efter at hun havde kysset sin Mand og sat sig paa Fodenden af Sengen, thi der fandtes kun én Træstol af den allertarveligste Art i Fængselskammeret, gled hendes Blik hen over den hæslige Ballie, der stod i et Hjørne af Stuen, over Væggene, der var dækkede med Navne, som Davids Forgængere havde skrevet. Da begyndte hendes Taarer at rinde endnu stærkere. Saa meget hun end i Forvejen havde grædt, havde hun dog Taarer i Behold, da hun saa' sin Mand behandlet som en Forbryder.

„Saa vidt kan altsaa Lysten til Berømmelse føre et Menneske!“ udbrød hun. „Aa, min egen Ven, opgiv denne Løbebane. Lad os følge den slagne Vej og ikke længer bryde os om at vinde Formue i en Fart. Jeg behøver saa lidt for at være lykkelig, især efter alt, hvad jeg nu har lidt. Og hvis du vidste! . . . Denne vanærende Arrestation er ikke vor største Ulykke. Se her! . . .

Hun rakte ham Luciens Brev, som David hastig fløj igennem, og for at trøste ham anførte hun, hvad Petit-Claud havde sagt om Lucien.

„Hvis Lucien har taget sig af Dage, er det sket allerede nu“, sagde David, „Og hvis det ikke er sket nu, tager han sig ikke af Dage. Han har ikke Mod længer end en Formiddag igennem, som han selv siger“.

„Men hvorledes skal vi kunne udholde denne Angst?“ udbrød Luciens Søster, der næsten tilgav ham alt ved Tanken om hans Død.

Hun gentog for sin Mand de Forslag, Petit-Claud paastod at have opnaaet af Brødrene Cointet, og David gik straks ind paa dem med synlig Fornøjelse.

„Det er, hvad vi behøver til at leve i en Landsby nær ved Houmeau, hvor Brødrene Cointets Fabrik ligger, og jeg forlanger kun Ro“, udbrød Opfinderen. „Hvis Lucien har straffet sig selv med Døden, har vi Penge nok til at kunne afvente Faders Død, og hvis den stakkels Knøs lever endnu, maa han lære at føje sig efter vore jævne Kaar. Brødrene Cointet vil sikkert nok høste Udbyttet af min Opfindelse. Men naar alt kommer til alt, hvad er jeg i Forhold til mit Land? Kun en enkelt Mand! Hvis min Hemmelighed kan gavne alle, er jeg tilfreds. Vi to, kære Eva, er nu en Gang ikke skabte til at sjakre. Vi er hverken gærrige eller vindesyge nok“.

Henrykt over deres Enighed bad Eva Fangevogteren bringe Petit-Claud et Par Ord, hvori hun bad ham skaffe David fri og meddelte ham, at de begge gik ind paa det foreslaaede Arrangement. Ti Minuter efter traadte Petit-Claud ind i Davids Fængsel og sagde til Eva:

„Vend De blot hjem, Frue, vi følger straks efter“.

„Kære Ven“, fortsatte han til David, „du har altsaa ladet dig fange! Hvorledes har du dog kunnet begaa den Fejl at gaa ud fra dit Skjulested?“

„Hvorledes skulde jeg have undgaaet det? Se her, hvad Lucien skrev til mig“.

David rakte Petit-Claud Cérizets Brev. Petit-Claud tog det, læste det, befølte Papiret og gav sig til at tale om Forretninger, medens han som i Distraktion foldede

Brevet sammen og puttede det i Lommen. Derpaa tog Sagføreren David under Armen og fulgte ham ud, thi medens deres Samtale stod paa, fik Fangevogteren Ordren til at løslade ham.

David var i den syvende Himmel, da han gensaa' sit Hjem; han græd som et Barn, da han kyssede sin lille Lucien og atter befandt sig i sit eget Soveværelse efter tyve Dages Indespærring, af hvilke de sidste Timer efter Provinsens Opfattelse var vanærende. Kolb og Marion var komne tilbage. Marion havde erfaret i Houmeau, at Lucien var bleven set gaaende paa Landevejen til Paris hinsides Marsac. Dandyens Dragt havde tiltrukket sig Opmærksomhed hos Landmændene, der bragte deres Varer til Byen. Kolb havde til Hest begivet sig ud ad Hovedlandevejen og havde omsider i Mansle faaet at vide, at Lucien, hvem Hr. Marron havde set og genkendt, rejste i en Postvogn.

„Ja, hvad sagde jeg?“ udbrød Petit-Claud. „Det Menneske er ikke Poet, han er en uafbrudt Roman“.

„I Postvogn!“ sagde Eva. „Hvor rejser han denne Gang hen?“

„Kom nu med hen til Brødrene Cointet“, sagde Petit-Claud til David, „de venter paa Dem“.

„Aa, Hr. Petit-Claud“, udbrød den smukke Fru Séchard, „jeg beder Dem saa bønligt, forsvar vore Interesser godt, hele vor Fremtid er i Deres Hænder“.

„Ønsker De, Frue“, spurgte Petit-Claud, „at Forhandlingerne skal finde Sted her i Deres Hjem? Saa lader jeg David blive her. De Herrer skal komme her iaften, og De skal faa at se, hvorvidt jeg forstaar at forsvare Deres Interesser“.

„Aa, Hr. Petit-Claud, det vilde De gøre mig en stor Glæde med“, sagde Eva.

„Godt“, sagde Petit-Claud, „altsaa her, iaften Kl. 7“.

„Jeg takker Dem“, svarede Eva med et Blik og en Betoning, der beviste Petit-Claud, hvilke Fremskridt han havde gjort i sin Klientindes Tillid.

„Vær kun ikke bange! De ser jo, jeg havde Ret“, tilføjede han. „Deres Broder er tredive Mile borte fra alle Tanker paa Selvmord. Maaské har De iaften en lille Formue. Der har meldt sig en alvorlig Liebhaver til Deres Trykkeri“.

„Hvis det er Tilfældet“, sagde Eva, „hvorfor skal vi saa ikke vente lidt med at binde os til Brødrene Cointet?“

„De glemmer, Frue“, svarede Petit-Claud, der opdagede, at han havde begaaet en Uforsigtighed ved at give den sidste Meddelelse, „at De ikke har Ret til at sælge Deres Trykkeri, før De har betalt Hr. Métivier, eftersom hele Deres Materiel stadig er beslaglagt“.

Da Petit-Claud var kommen hjem, sendte han Bud efter Cérizet. Da Faktoren indfandt sig paa hans Kontor, førte han ham hen i Vinduesfordybningen.

„Imorgen Aften skal du blive Ejer af Trykkeriet Séchard, og du skal blive understøttet saa godt, at du kan faa Privilegiet overført paa dig“, hviskede han ham i Øret, „men du vil vel ikke ende paa Galejerne?“

„Hvad behager! Paa Galejerne?“ spurgte Cérizet.

„Dit Brev til David er et Falskneri, og det er jeg i Besiddelse af . . . Hvis man udspurgte Henriette, hvad vilde hun saa svare? . . . Jeg vil dig ikke tillivs“, tilføjede Petit-Claud straks, da han saa' Cérizet blegne.

„Der er altsaa endnu noget, De forlanger af mig?“ udbrød Pariseren.

„Hør nu efter, hvad jeg venter af dig, og forstaa mig ret“, sagde Petit-Claud. „Om to Maaneder er du Bogtrykker i Angoulème, men du skylder dit Trykkeri til andre Folk og faar det ikke afbetalt paa ti Aar. Du bliver nødt til i lang Tid at arbejde for Kapitalisterne, og desuden bliver du nødt til at være Straamand for det liberale Parti . . . Jeg skal opsætte din Interessentskabskontrakt med Gannerac, og jeg skal affatte den saaledes, at du en Gang med Tiden kan faa Trykkeriet som din egen Ejendom. Men hvis de starter et Blad, og du bliver dets Leder, skal du, hvis jeg bliver første Substitut her, træffe Aftale med den store Cointet om at sætte Artikler i Bladet af den Art, at det bliver tiltalt og forbudt . . . Brødrene Cointet vil betale dig flot, hvis du gjør dem den Tjeneste . . . Jeg véd godt, at du bliver dømt og kommer i Fængsel, men derved faar du Navn som en Mand af Betydning, som en Martyr. Du bliver en af det liberale Partis Spidser. Kort og godt, den Dag, da Bladet bliver forbudt, brænder jeg dette Brev i din Nærværelse . . . Din Lykke vil ikke koste dig meget . . .“

Folk af de jævne Klasser har meget forvirrede Begreber om, hvad Domstolene forstaar ved et Falskneri, og Cérizet, der allerede i Tanken havde set sig paa de anklagedes Bænk, trak igen Vejret lettere.

„I Løbet af tre Aar skal jeg være kongelig Prokurør i Angouléme“, vedblev Petit-Claud. „Du kan mulig faa Brug for mig, betænk det!“

„Det er et Ord“, sagde Cérizet. „Men De kender mig ikke. Brænd dette Brev nu med det samme og stol paa min Taknemlighed“.

Petit-Claud saa' paa Cérizet. Det var som en Duel mellem Blik mod Blik. Uden at svare et Ord tændte Petit Claud et Lys og brændte Brevet, idet han ved sig selv tænkte:

Han har sin Fremtid at erobre!

„Dèr vandt De en Sjæl for bestandig", sagde Faktoren.

Med vag Uro afventede David Sammenkomsten med Brødrene Cointet: det var hverken Forhandlingen om hans Interesser eller om Kontrakten, der optog hans Tanker, men den Mening, som Fabrikanterne vel vilde faa om hans Arbejder. Han var til Mode som en dramatisk Forfatter overfor sine Dommere. Opfinderens Forfængelighed og hans Ængstelse ved omsider at staa ved Maalet bragte alle andre Følelser til at blegne. Omsider, henimod Kl. 7 om Aftenen, samtidig med at Grevinde du Châtelet gik til Sengs under Paaskud af Hovedpine og overlod til sin Mand alene at gøre Honnør ved Middagen, saa ilde berørt var hun af de indbyrdes modsigende Rygter, der gik om Luciens Skæbne, — indfandt begge d'Hrr. Cointet, baade den tykke og den store, sig sammen med Petit-Claud hos deres Konkurrent, der overgav sig til dem, bunden paa Hænder og Fødder. Til en Begyndelse stødte man paa en stor Vanskelighed: hvorledes var det muligt at oprette en Kompagniskabskontrakt, naar de ikke kendte Davids Methode? Og naar David røbede sin Methode, var han jo paa den anden Side prisgiven d'Hrr. Cointet. Petit-Claud satte igennem, at Kontrakten først skulde oprettes. Den store Cointet bad derpaa David om at vise ham nogle af sine Frembringelser, og Opfinderen foreviste ham de sidste Blade, han havde fabrikeret.

„Nuvel", sagde Petit-Claud, „dèr har vi jo tilstrækkelig

Basis for Kontrakten; de Herrer kan jo associere Dem saaledes, at der tilføjes en Klausul om Ophævelse af Kompagniskabet, ifald Betingelserne ikke opfyldes ved Fabriksvirksomheden".

„Én Ting er", sagde den store Cointet til David, „i sit Værelse, i en lille Form at frembringe Papirsstykker; noget helt andet er Fabrikationen i stor Stil. Hvem garanterer Dem for, at De opnaar det samme, naar De skal producere 500 Ris Papir?"

David, Eva og Petit-Claud saa' paa hinanden og betroede hinanden adskilligt i disse Øjekast.

„Nej, Fanden ta'e mig, om jeg underskriver den Kontrakt!" udbrød den tykke Cointet brutalt. „Hvis du har Lyst at sætte dine Penge til, Bonifacius, kan du jo gøre det; jeg beholder mine . . . Jeg tilbyder at betale Hr. Séchards Gæld og dertil 6,000 Francs, nej, 3,000 Francs i Veksler, paa tolv og femten Maaneder . . . det er mere end nok at risikere. 12,000 Francs gaar der af paa vor Mellemregning med Métivier. Det bliver 15,000 Francs i det hele! Men det er ogsaa alt, hvad jeg vilde betale for Hemmeligheden, naar den kom mig alene til Gode! Det var altsaa det Fund, du fortalte mig om, Bonifacius: Tak skal du have, jeg troede, du var mere fornuftig! Nej, det er sandelig ikke, hvad man kalder en Forretning!"

„For Dem", hævdede Petit-Claud uden at lade sig forstyrre af dette Udbrud, „for Dem drejer hele Sagen sig om følgende: Vil De vove 20,000 Francs for at købe en Hemmelighed, der kan berige Dem? Det er en Indsats paa 20,000 Francs imod en Formue som Mulighed. I Rouletten sætter Spilleren en Louisdor for at vinde 36, men han véd, at han risikeren sin Louisdor. Gør De som han".

„Jeg forlanger Betænkningstid“, sagde den tykke Cointet, „jeg er ikke saa dreven som min Broder. Jeg er en jævn, beskeden Forretningsmand, der kun forstaar mig paa én Ting: at fabrikere det Papir for 20 Sous, som jeg sælger for 40. Jeg indser ikke andet, end at man godt kan ruinere sig paa saadan en Opfindelse, der er i sin allerførste Vorden. Et Forsøg lykkes, et andet mislykkes, saa lader man sig rive med, og har man først faaet Armen i saadant et Tandhjul, gaar snart Kroppen samme Vej“.

Han fortalte en Historie om en Fabrikant i Bordeaux, der havde ruineret sig paa et Forsøg paa at opdyrke Strandhederne i Tillid til en Lærds Forsikringer; han fandt et halvt Dusin lignende Eksempler frem fra Industrien og Agerbruget i Departementerne Charente og Dordogne; han blev mere og mere hidsig og vilde ikke længer tage mod Fornuft, Petit-Clauds Indvendinger forøgede kun hans Ophidselse i Stedet for at berolige ham.

„Jeg køber hellere en Ting, der er mere paalidelig end denne Opfindelse, selv om den kun lover mig et beskedent Udbytte“, sagde han med et Blik til Broderen. „Efter min Opfattelse foreligger der endnu intetsomhelst, hvorpaa man kunde basere en Forretning“, udbrød han.

„Men De har vel haft en Mening med at komme her?“ spurgte Petit-Claud. „Hvorledes lyder da Deres Tilbud?“

„Jeg tilbyder at betale Hr. Séchards Gæld og at sikre ham tredive Procent af Udbyttet, ifald Opfindelsen lykkes“, svarede den tykke Cointet rapt.

„Men, Hr. Cointet“, sagde Eva, „hvad skal vi da leve af, saalænge Eksperimenterne staar paa? Min Mand har én Gang lidt den Skam at blive arresteret, han kan

vende tilbage til Fængslet, uden at det gør ham yderligere Fortræd, og vi skal nok selv betale vor Gæld“ . . .

Petit-Claud saa' paa Eva og lagde Fingeren paa Læberne.

„De bærer Dem ikke fornuftigt ad“, sagde han til de to Brødre. „De har set Papiret; den gamle Séchard har fortalt Dem, at hans Søn, hvem han selv havde lukket inde, paa en eneste Nat havde fremstillet udmærket Papir af Ingredienser, der maatte være yderst billige. De er kommen her for at naa til et Resultat angaaende Erhvervelsen af Opfindelsen. Vil De købe den — ja eller nej“.

„Velan da“, sagde den store Cointet, „enten min Broder vil eller ej, risikerer jeg for mit Vedkommende at betale Hr. Séchards Gæld. Jeg betaler ham desuden 6,000 Francs kontant, og Hr. Séchard skal have 30 Procent af Udbyttet. Men vel at mærke paa den Betingelse, at hvis han ikke i Løbet af et Aar har opfyldt de Betingelser, han selv kan føre ind i Kontrakten, skal han betale os de 6,000 Francs tilbage, og vi skal da have Eneret paa Patentet, at udnytte, som vi selv kan det“.

„Er du sikker i din Sag?“ spurgte Petit-Claud og tog David til en Side.

„Ja“, svarede David, der lod sig fange af de to Brødres listige Taktik, og som skælvede ved Tanken om, at denne Forhandling, af hvilken hans Fremtid afhang, kunde strande paa den tykke Cointet.

„Godt, saa skal jeg opsætte Kontrakten“, sagde Petit-Claud til Eva og til Brødrene Cointet; „De skal hver især faa en Genpart iaften, saa kan De tænke over den i Løbet af Morgendagen, og imorgen Eftermiddag Kl. 4 ved Retsmødets Slutning kan De saa skrive under“.

— Da Petit-Claud næste Morgen Klokken halvotte

kom med Udkastet til Kontrakten, underrettede han samtidig David og hans Kone om, at Cérizet bød dem 22,000 Francs kontant for Trykkeriet. Salgspapirerne kunde underskrives endnu samme Eftermiddag.

„Men“, tilføjede han, „hvis Brødrene Cointet hørte om denne Handel, var de i Stand til ikke at underskrive Kontrakten med Dem, til at chikanere Dem, lade Deres Materiel sælge“ . . .

„Er De sikker paa, at Købesummen bliver betalt?“ spurgte Eva, der var forbavset ved at se en Affære gaa i Orden, som hun mistvivlede om, og som tre Maaneder tidligere kunde have udjævnet alle Vanskeligheder.

„Jeg har Pengene liggende hjemme“, svarede han kort.

„Men det er jo Trylleri“, sagde David og bad Petit-Claud forklare, hvorfra al denne Lykke kom.

„Det er den simpleste Sag af Verden“, svarede Petit-Claud, „Handelsmændene i Houmeau vil lave en Avis“.

„Men det er jo forbudt mig at trykke Aviser“.

„Ja Dem, men ikke Deres Efterfølger . . . Naa, det behøver De slet ikke at bekymre Dem om, sælg Trykkeriet, stik Pengene i Lommen og lad Cérizet om Resten; han skal nok klare det“.

„Ja, i Guds Navn“, sagde Eva.

„Hvis De er gaaet ind paa ikke at lave noget Blad i Angoulème“, vedblev Petit-Claud, „saa vil de Folk, der forstrækker Cérizet med Pengemidler, lave det i Houmeau“.

— Blændet ved Udsigten til at eje 30,000 Francs, til at være ud over al Nød, betragtede Eva nu kun Kompagniskabskontrakten som en mere underordnet Hjælp. Følgelig gav Hr. og Fru Séchard hurtig efter, da et sidste Tvistepunkt rejste sig. Den store Cointet forlangte, at

Opfinderpatentet skulde udfærdiges paa hans Navn. Han søgte indsmigrende at paavise, at i det Øjeblik Davids Rettigheder var nøje stipulerede i Kontrakten, kunde det jo være ligegyldigt, om Patentet bar den ene Kompagnons Navn eller den andens. Og hans Broder satte Trumf paa:

„Det er ham, der betaler, hvad Patentet koster, ham, som lægger ud til Rejserne, det er atter 2,000 Francs. Enten skal Patentet lyde paa hans Navn, eller ogsaa bliver der slet ikke noget af Forretningen“.

Brødrene Cointet sejrede paa alle Punkter. Kontrakten blev underskrevet omtrent Klokken halvfem. Den store Cointet bød galant Fru Séchard et smukt Shawl som Present, for at hun skulde glemme de hvasse Ord, der var faldne under Forhandlingerne, sagde han. Næppe havde man udvekslet Genparterne, næppe havde Cachan udleveret Petit-Claud de betalte Regninger og Aktstykker samt de tre falske Veksler, Lucien var Mester for, før Kolbs Stemme genlød paa Trappen.

„Frue, Frue! 15,000 Francs!“ raabte han, „sendt fra Poitiers i rede Penge af Hr. Lucien!“

„Femtentusind Francs“, raabte Eva og løftede Hænderne mod Himlen.

„Ja, Frue“, sagde Postbudet, der nu kom til Stede, „15,000 Francs, der er komne med Diligencen til Bordeaux. Den havde sin fulde Hyre med dem, det kan nok være. Jeg har to Mænd dernede, som skal bære Pengeposerne herop. Afsenderen er Hr. Lucien Chardon de Rubempré. Jeg har her en lille Skindpose, hvori der er 500 Francs i Guld til Dem og formodentlig ogsaa et Brev“.

Eva troede at drømme, medens hun læste følgende Brev:

„Kære Søster!

Hermed 15000 Francs. I Stedet for at tage mig af Dage har jeg solgt mit Liv. Jeg tilhører ikke længer mig selv, jeg er kun Sekretær hos en spansk Diplomat, jeg er hans Kreatur.

Jeg paabegynder nu en forfærdelig Tilværelse. Maaské havde det været bedre, om jeg havde druknet mig.

Lev vel. David bliver nu fri og for 4,000 Francs kan han nok købe en lille Papirforretning og komme i Vej.

Jeg beder eder aldrig mere tænke paa

Eders ulykkelige Broder

Lucien“.

„Det staar da skrevet“, udbrød Fru Chardon, som kom til og saa', hvorledes Pengeposerne stabledes i Dynge, „at min stakkels Søn altid skal komme i urette Øjeblik, selv naar han gør godt“. — —

„Der slap vi godt“, udbrød den store Cointet, da han stod paa Mûrier-Pladsen. „En Time senere vilde Glansen fra alle de Penge have kastet Lys over Kontrakten, og vort Bytte var undsluppet os. Om tre Maaneder skal vi efter hans Løfte se, hvad vi har at holde os til!“

Klokken syv om Aftenen købte Cérizet Trykkeriet og betalte kontant. Næste Dag satte Eva i sin Mands Navn 40,000 Francs fast til en aarlig Rente af 2,500 Francs. Desuden skrev hun til sin Svigerfader og bad ham i Marsac at finde en lille Ejendom til 10,000 Francs, hvori hun vilde anbringe sine egne Pengemidler.

— — Der fulgte nu tre Maaneder, der gik hen med Eksperimenter. David tilbragte Dag og Nat i Papirfabriken, han iagttog Virkningerne af de forskellige Maader, paa hvilke han sammensatte sin Klistermasse. Det vilde stadig ikke

lykkes ham fuldtud at naa et tilfredsstillende Resultat, hvad Massefabrikationen angik. Med beundringsværdig Haardnakkethed forfulgte han under den store Cointets Opsyn sit Værk, uden at nære fjerneste Mistro længer til denne Mand. Han gik fra Raastof til Raastof og havde tilsidst gennemgaaet hele Rækken af Ingredienser, kombinerede med alle de forskellige sammenbindende Midler. I de første seks Maaneder af Aaret 1823 levede David i Papirfabriken sammen med Kolb, om det ellers kunde kaldes at leve ikke at have Tanker for Spise, Drikke, Klæder og egen Person. Han kæmpede saa fortvivlet mod Vanskelighederne, at det for alle andre Mennesker end netop Brødrene Cointet vilde have været et storslaaet Skuespil. Thi ikke én Tanke paa egen Fordel besjælede denne dristige Kæmper. Der kom et Øjeblik, hvor han intet andet ønskede end Sejren. Omsider naaede han, henimod Slutningen af August Maaned til at fremstille et Papir, der hang sammen, som det skulde, i selve Kogekarret, ganske Mage til det, som Papirindustrien nuomstunder frembringer og som bruges til Korrekturpapir i Trykkerierne, fordi dets forskellige Sorter ikke er ensartede. og dets Fasthed ikke altid er lige sikker. Dette Resultat, der i 1823 var saa smukt, naar man ser hen til Papirfabrikationens daværende Stadium, havde kostet 10,000 Francs, og David havde godt Haab om at løse Problemets sidste Vanskeligheder. Men netop paa dette Tidspunkt bredte der sig i Angouléme og Houmeau besynderlige Rygter: David Séchard skulde være i Færd med at ruinere Brødrene Cointet. Efter at have ødet 30,000 Francs paa Eksperimenter, hed det sig, kunde han kun frembringe temmelig slet Papir. De andre Fabrikanter blev forskrækkede og holdt sig til de gamle Fremgangsmaader, og i

deres Skinsyge paa Brødrene Cointet udbredte de Rygtet om dette ærgærrige Hus' nærforestaaende Undergang. Den store Cointet paa sin Side bestilte Maskiner til Fabrikation af sammenhængende Papir, alt idet han fortalte Folk, at disse Maskiner var nødvendige til David Séchards Eksperimenter. Men Jesuiten iblandede sin Papirmasse med de af David paapegede Ingredienser, medens han stadig anmodede ham om kun at have sin Opmærksomhed henvendt paa allerede at opnaa Sammenhængningen i Kogekarret. Og til Métivier sendte han Tusinder af Ris Papir til Avisbrug.

I September tog den store Cointet David til Side, og da han erfarede, at David paatænkte et endeligt afgørende Eksperiment, fraraadede han ham at fortsætte denne Kamp.

„Kære David, tag ud til Marsac, se til Deres Kone, hvil Dem ud efter Deres Strabadser, vi vil ikke ødelægge Dem", sagde han venskabeligt. „Det, som De betragter som en stor og afgørende Triumf, er endnu kun et Udgangspunkt. Nu vil vi puste lidt, før vi begynder paa nye Eksperimenter. Se upartisk paa Tingene! Bedøm Resultaterne. Vi er ikke blot Papirfabrikanter, vi er ogsaa Bogtrykkere og Bankierer, og Folk siger, at De ruinerer os . . . ."

Med en Haandbevægelse, hvis Naivitet var sublim, bevidnede David, at han handlede i god Tro.

„Selv om vi smed 50,000 Francs i Charente, var vi ikke ruinerede", gav den store Cointet til Svar paa Davids Gestus, „men vi vil ikke risikere, at de Bagvaskelser, der er i Omløb om os, skal tvinge os til at betale alt kontant, thi saa var vi nødte til at indstille vor Virksomhed. Vor

Kontrakt er snart udløben, det bør vi paa begge Sider betænke".

„Han har Ret", sagde David til sig selv. Fordybet i sine store Eksperimenter havde han ikke givet Agt paa Fabrikens forøgede Virksomhed.

Og han tog ud til Marsac, hvor han i det sidste Halvaar kun havde plejet at besøge Eva hver Uge fra Lørdag Aften til Tirsdag Morgen. Fornuftig raadet af den gamle Séchard havde Eva, tæt ved Svigerfaderens Vinmarker, købt en Ejendom, der hed „Verberiet", hvortil der hørte tre Tønder Land Have og en Stump Vinmark, der stødte op til den gamles Grund. Sammen med sin Moder og Marion levede hun meget sparsommeligt, thi hun havde endnu 5,000 Francs at afbetale paa denne henrivende Ejendom, der var den smukkeste i Marsac. Huset laa omgivet af Gaard og Have, var bygget af hvid Tufsten, tækket med Tegl og prydet med Skulpturer, der ikke havde været saa synderlig kostbare, fordi det er let at hugge i Tuf. Det smukke Indbo, hun havde bragt med fra Angoulème, tog sig endnu smukkere ud derude paa Landet, hvor paa den Tid Luksus i de daglige Omgivelser var noget ganske uhørt. Foran Husets Façade, hvor Haven laa, var der en Række af Granattræer, Oranger og andre sjældne Planter, som den tidligere Ejer, en gammel General, der var død for Hr. Marrons Haand, selv havde opelsket.

Under et af disse Orangetræer sad David og legede — i sin Faders Paasyn — med Eva og sin lille Lucien, da Retsbetjenten fra Mansle egenhændig overrakte ham en Stævning fra Brødrene Cointet til deres Kompagnon. Brødrene Cointet krævede deres 6,000 Francs tilbage og Ejendomsret over Patentet saavel som hele det fremtidige

Udbytte af Opfindelsen i Vederlag for de kolossale Udgifter, de hidtil havde haft uden Resultat.

„Folk siger, at du ruinerer dem“, sagde Vingaardsejeren til sin Søn. „Naa, det er i alt Fald første Gang, du har gjort noget, jeg synes om“.

Den følgende Dag Klokken ni om Morgenen stod Eva og David i Forværelset hos Petit-Claud, der var blevet Enkens Forsvarer, den faderløses Formynder, og hvis Raad forekom dem at være de eneste, man kunde følge.

Den nuværende Øvrighedsperson modtog sine gamle Klienter paa det bedste og vilde absolut have, at Hr. og Fru Séchard skulde gøre ham den Fornøjelse at spise Frokost hos ham.

„Brødrene Cointet forlanger 6,000 Francs af Dem!“ sagde han smilende. „Hvad skylder De endnu paa „Verberiet“?“

„Femtusind Francs, men jeg har de totusind“, svarede Eva.

„Behold Deres totusinde Francs“, fortsatte Petit-Claud. „Lad os se, 5,000! . . . . Saa behøver De endnu 10,000 til at indrette Dem det rigtig smukt derude. Godt, om to Timer skal Brødrene Cointet bringe Dem de 15,000 Francs“.

Eva gjorde en overrasket Bevægelse.

„Imod at De giver Afkald paa alt Udbytte af Kompagniskabet og opløser det i al Venskabelighed“, sagde Øvrighedspersonen. „Gaar De ind paa det?“

„Bliver det saa rigtig vore egne Penge?“ spurgte Eva.

„Ja, det kan De stole paa“, sagde Petit-Claud smilende. „Brødrene Cointet har gjort Dem Sorg nok, jeg vil sætte en Grænse for deres Fordringer. Hør nu en Gang. Nu er jeg Øvrighedsperson, og jeg skylder Dem at sige Sand-

heden. Brødrene Cointet snyder Dem, men De er i Kløerne paa dem. De kan vinde den Proces, de vil anlægge, hvis De optager Krigen. Men vil De igen have ti Aars Skænderi for Retten? Jeg véd ikke", tilføjede han, stadig smilende, „hvem der skulde føre Deres Sag. Min Efterfølger er ubemidlet. Og et magert Forlig er bedre end en fed Proces".

„Ethvert Arrangement, der skaffer os Fred, er jeg fornøjet med", sagde David.

„Paul", kaldte Petit-Claud paa sin Tjener, „hent min Efterfølger, Hr. Ségaud, herhen. Medens vi spiser Frokost, skal han gaa hen til Brødrene Cointet", sagde han til sine gamle Klienter, „og om et Par Timer kan I saa tage hjem til Marsac, afskaarne fra Udsigten til en Formue, men med Ro og Fred i Sindet. For 10,000 Francs kan I altid skaffe jer 500 i Renter om Aaret, og saa kan I leve lykkelige paa Eders lille Ejendom".

Som Petit-Claud havde forudsagt, vendte Ségaud efter to Timers Forløb tilbage med de behørige Papirer i Orden og underskrevne af Brødrene Cointet og med femten Tusindfrancs-Sedler.

„Vi er dig stor Tak skyldige", sagde Séchard til Petit-Claud.

„Tværtimod, jeg har ruineret Eder", svarede Petit-Claud sine forbavsede Klienter. „Jeg har ruineret Eder, jeg gentager det, I vil faa det at se en Gang med Tiden; men jeg kender Eder, jeg véd, I foretrækker Eders Ruin for en Formue, som I maaské vilde opnaa altfor sent".

„Vi er ikke pengegriske, Hr. Petit-Claud, vi takker Dem, fordi De har skaffet os, hvad vi behøvede til vor Lykke", sagde Fru Eva, „og De skal altid finde os taknemlige derfor".

„For Guds Skyld, velsign mig ikke“, sagde Petit-Claud. „Saa faar jeg Samvittighedsnag. Ellers tror jeg idag at have gjort godt, hvad ondt jeg før har gjort. Er jeg bleven Embedsmand, kan jeg takke Dem derfor, og hvis nogen bør være taknemlig, er det mig . . . . Farvel“.

— — —

I Tidens Løb skiftede Elsasseren Mening om den gamle Séchard, der paa sin Side gjorde Elsasseren til sin Fortrolige, da han opdagede, at de var fælles om hverken at kunne læse eller skrive og begge to nogenlunde lette at beruse. Den gamle Bjørn uddannede den forhenværende Kyradsér til Vingaardsdyrker med det for Øje at efterlade sine Børn en Mand, der forstod sig paa Sagerne. Thi paa det sidste nærede han en stor og barnagtig Bekymring for, hvordan det skulde gaa med alt hans Gods. Han rystede af Skræk for sine Børns Fremtid, „naar han først selv var puttet i Hullet“, som han udtrykte sig.

I Marts Maaned 1829 døde saa den gamle Séchard og efterlod sig omtrent 200,000 Francs i Jordegods, der sammen med „Verberiet“ udgjorde en prægtig Ejendom, som Kolb de sidste Par Aar havde bestyret med stor Dygtighed.

Desuden fandt David og hans Kone omtrent 300,000 Francs i Guld efter deres Fader. Som sædvanlig forstørrede Folkesnakken Arven, i hele Departementet Charente hed det sig, at Séchard havde efterladt sig en Million. Eva og David fik altsaa en aarlig Renteindtægt paa 30,000 Francs, naar de føjede deres egen lille Formue til Arven; thi de ventede nogen Tid med at sætte deres Fonds fast og anbragte dem først i Statspapirer efter Julirevolutionen i 1830. Paa samme Tid fik Departementet Charente og David Séchard at vide, hvortil den store Cointets Formue

beløb sig. Den store Cointet er nu flere Gange Millionær, han har været Deputeret, er Pair af Frankrig og bliver efter Sigende Handelsminister i det næste Kabinet.

— David Séchards Opfindelse er gaaet ind i den franske Fabrikation som Næringen i et stort Legeme. Nuomstunder kan Frankrig producere Papir billigere end noget andet Land i Europa. Men som David Séchard havde forudsagt, eksisterer det hollandske Papir ikke længer. Før eller senere bliver det nødvendigt at oprette et kongeligt Papirmanufaktur i Lighed med Gobelinsfabrikerne og Sèvres.

Elsket af sin Hustru, Fader til to Sønner og en Datter, levede David sit rolige Liv og var klog nok til aldrig at omtale sine Forsøg. Ogsaa Eva havde den sunde Sans at faa ham til at renoncere paa Opfinderens frygtelige Kald, der er som Moses' flammende Tornebusk paa Horebs Bjærg. Han dyrker Litteratur for sin Fornøjelses Skyld og fører ellers en Proprietærs rolige og magelige Tilværelse. Efter for stedse at have sagt Farvel til alle Drømme om Hæder og Berømmelse har han uforknyt sluttet sig til Drømmernes og Samlernes Rækker; han beskæftiger sig med Entomologi og søger at finde Insekternes Overgangs- og Udviklingsformer, et Omraade, som Videnskaben hidtil kun i ringe Grad har oppløjet.

Petit-Clauds Karrière som Generalprokurør er almindelig bekendt.

Cérizet, der oftere er bleven straffet for politiske Forseelser, er bleven en særdeles omtalt Mand. Som den dristigste af det liberale Partis Vovehalse erhvervede han sig Tilnavnet „den modige Cérizet". Efter at være bleven tvungen af Petit-Clauds Efterfølger til at opgive sit Trykkeri, forsøgte han paa Provinsscenen en ny Tilværelse, som hans Skuespillertalent maatte kunne gøre glimrende nok.

En ung Primadonna satte ham i den Nødvendighed at tage til Paris for dèr at søge Lægevidenskabens Raad imod altfor megen Kærlighed. Og dèr i Hovedstaden prøvede han fremdeles at slaa Mønt af det liberale Parti.

— Hvad Lucien angaar, falder hans Tilbagevenden til Paris og hans Oplevelser dèr ind under „*Scener af Pariserlivet*“.

1835—1843.

Ende.

J.V. RODES EFTFLG.
J. SKRÆM
BROLÆGGERSTRÆDE 3.

